

www.qbz.gov.al

FLETORJA ZYRTARE E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Viti: 2024 – Numri: 168

Botim i Qendrës së Botimeve Zyrtare

Tiranë – E enjte, 3 tetor 2024

PËRMBAJTJA

	Faqe
Ligj nr. 96/2024, datë 12.9.2024	Për ratifikimin e marrëveshjes së huas ndërmjet Republikës së Shqipërisë (huamarrësi) dhe Agjencisë Franceze për Zhvillim (huadhënësi) për financimin e projektit “Një hua për politika publike për të mbështetur aftësinë përtëritëse dhe zhvillimin e gjelbër të Shqipërisë”.....
	19643
Dekret i Presidentit nr. 345, datë 27.9.2024	Për shpallje ligji.....
	19734
Ligj nr. 100/2024, datë 12.9.2024	Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr. 43/2023, “Për qeverisjen elektronike”
	19734
Dekret i Presidentit nr. 350, datë 1.10.2024	Për shpallje ligji.....
	19736
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 608, datë 2.10.2024	Për emërimin e drejtorit të përgjithshëm të Policisë së Shtetit.....
	19736
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 609, datë 2.10.2024	Për emërimin e drejtorit të përgjithshëm të Tatimeve.....
	19736
Vendim i Këshillit të Ministrave nr. 611, datë 2.10.2024	Për miratimin e Udhërrëfyesit për Funksionimin e Institucioneve Demokratike.....
	19736
Urdhër i ministrit të Arsimit dhe Sportit nr. 493, datë 27.9.2024	Për një shtesë në urdhrin nr. 113, datë 26.3.2024, “Për delegimin e kompetencave dhe caktimin e detyrave të zëvendësministrit të Arsimit dhe Sportit, znj. Ana Kapaj”, të ndryshuar.....
	19742
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 729, datë 20.9.2024	Për delegim të përkohshëm kompetencash.....
	19742
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 736, datë 23.9.2024	Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së gjuhës blu të shfaqur në shtetin e Portugalisë.....
	19742

Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 737, datë 23.9.2024	Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së gjuhës blu të shfaqur në shtetin e Suedisë.....	19744
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 738, datë 23.9.2024	Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së gjuhës blu të shfaqur në shtetin e Austrisë.....	19745
Urdhër i ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural nr. 739, datë 23.9.2024	Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së lisë së dhenve dhe dhive të shfaqur në shtetin e Greqisë.....	19747
Vendim i Gjykatës Evropiane të të Drejtave të Njeriut datë 11.6.2024	Çështja Kokëdhima kundër Shqipërisë (<i>kërkesa nr. 55159/16</i>).....	19748
Vendim i Gjykatës së Shkallës së Parë të Juridiksionit të Përgjithshëm Tiranë nr. 3067, datë 21.5.2024	Për shpalljen të zhdukur të shtetasit Armand Dizdari.....	19766

LIGJ
Nr. 96/2024

**PËR RATIFIKIMIN E MARRËVESHJES
SË HUAS NDËRMJET REPUBLIKËS SË
SHQIPËRISË (HUAMARRËSI) DHE
AGJENCISË FRANCEZE PËR ZHVILLIM
(HUADHËNËSI) PËR FINANCIMIN E
PROJEKTIT “NJË HUA PËR POLITIKA
PUBLIKE PËR TË MBËSHTETUR
AFTËSINË PËRTËRITËSE DHE
ZHVILLIMIN E GJELBËR
TË SHQIPËRISË”**

Në mbështetje të neneve 78, 83, pika 1, dhe 121,
pika 1, shkronja “ç”, të Kushtetutës, me propozimin
e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

Neni 1

Ratifikohet marrëveshja e huas ndërmjet
Republikës së Shqipërisë (huamarrësi) dhe Agjencisë
Franceze për Zhvillim (huadhënësi) për financimin
e projektit “Një hua për politika publike për të
mbështetur aftësinë përtëritëse dhe zhvillimin e
gjelbër të Shqipërisë”, sipas tekstit që i bashkëlidhet
këtij ligji dhe është pjesë përbërëse e tij.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren
Zyrtare.

Miratuar në datën 12.9.2024.

Shpallur me dekretin nr. 345, datë 27.9.2024,
të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Bajram Begaj

MARRËVESHJA NR. CAL 1028 01 F

MARRËVESHJE PËR LINJË KREDIE
NDËRMJET REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË,
HUAMARRËSI, DHE AGJENCISË
FRANCEZE PËR ZHVILLIM, HUADHËNËSI,
PËR NJË HUA PËR POLITIKA PUBLIKE
PËR TË MBËSHTETUR AFTËSINË
PËRTËRITËSE DHE ZHVILLIMIN E
GJELBËR TË SHQIPËRISË

Tabela e përmbajtjes

1. PËRKUFIZIMET DHE INTERPRETIMI
 - 1.1 Përkufizimet
 - 1.2 Interpretimi
2. LINJA E KREDISË, QËLLIMI DHE KUSHTET E PËRDORIMIT
 - 2.1 Linja e kredisë
 - 2.2 Qëllimi
 - 2.3 Mosmbajta e përgjegjësisë
 - 2.4 Kushtet paraprake
3. DISBURSIMI I FONDEVE
 - 3.1 Shumat e kësteve që do të disbursohen
 - 3.2 Kërkesa për disbursim
 - 3.3 Kryerja e pagesës
 - 3.4 Mënyra e pagesës
 - 3.5 Afati për disbursimin e kështit të parë
4. INTERESI
 - 4.1 Norma e interesit
 - 4.2 Llogaritja dhe pagesa e interesit
 - 4.3 Kamatëvonesa dhe kamata në rast mospërbushjeje të detyrimeve
 - 4.4 Njoftimi i normave të interesit
 - 4.5 Norma e përgjithshme efektive
5. NDRYSHIMI I MËNYRËS SË LLOGARITJES SË INTERESIT
 - 5.1 Çrregullimi i tregut
 - 5.2 Zëvendësimi i normës bazë të interesit
6. KOMISIONET
 - 6.1 Komisioni i angazhimit
 - 6.2 Komisioni për shqyrtimin paraprak
7. SHLYERJA
8. PARAPAGIMI DHE ANULIMI
 - 8.1 Parapagimi vullnetar
 - 8.2 Parapagimi i detyrueshëm
 - 8.3 Anulimi nga huamarrësi
 - 8.4 Anulimi nga huadhënësi
 - 8.5 Kufizimet
9. DETYRIMET SHITESË PËR PAGESË
 - 9.1 Kostot dhe shpenzimet

- 9.2 Dëmshpërblimi në rast anulimi
- 9.3 Dëmshpërblimi në rast parapagimi
- 9.4 Taksat dhe detyrimet
- 9.5 Dëmshpërblimi në rast ndryshimi të monedhës
- 9.6 Datat kur pagesat bëhen të kërkueshme
- 10. DEKLARIMET DHE GARANCITË
- 10.1 Tagrat dhe autoriteti
- 10.2 Vlefshmëria dhe pranueshmëria si provë
- 10.3 Detyrimet e zbatueshme
- 10.4 Mosaplikimi i asnjë taksë vule ose depozitimi
- 10.5 Transferimi i fondeve
- 10.6 Mospasja e konfliktit me detyrime të tjera
- 10.7 Ligji rregullues dhe zbatimi i marrëveshjes
- 10.8 Mungesa e mospërmbushjes së detyrimeve
- 10.9 Mosdhënia e informacioneve çorientuese
- 10.10 Renditja në të njëjtën radhë preference
- 10.11 Origjina e ligjshme e fondeve dhe praktikat e ndaluara
- 10.12 Mungesa e ndikimit negativ material
- 11. ZOTIMET
- 11.1 Pajtueshmëria me ligjet, rregulloret dhe detyrimet
- 11.2 Autorizimet
- 11.3 Zbatimi dhe mirëmbajtja e programit
- 11.4 Përgjegjësia sociale dhe mjedisore
- 11.5 Renditja në të njëjtën radhë preference
- 11.6 Inspektimet
- 11.7 Vlerësimi i programit
- 11.8 Lista e sanksioneve financiare dhe embargoja
- 11.9 Zbatimi i programit
- 11.10 Origjina e ligjshme, mungesa e praktikave të ndaluara
- 11.11 Hetimi
- 11.12 Vizibiliteti dhe komunikimi
- 12. DETYRIMI PËR TË DHËNË INFORMACION
- 12.1 Informacioni financiar
- 12.2 Zbatimi i programit
- 12.3 Raporti i monitorimit
- 12.4 Informacioni shtesë
- 13. RASTET E MOSPËRMBUSHJES SË DETYRIMEVE
- 13.1 Rastet e mospërmbushjes së detyrimeve
- 13.2 Përshpejtimi
- 13.3 Njoftimi i rastit të mospërmbushjes së detyrimeve
- 14. ADMINISTRIMI I SHUMËS
- 14.1 Pagesat
- 14.2 Kompensimi
- 14.3 Ditët e punës
- 14.4 Monedha e pagesave
- 14.5 Marrëveshja për numërimin e ditëve
- 14.6 Vendi i pagesës
- 14.7 Raste të ndërprerjes së sistemit të pagave
- 15. TË TJERA
- 15.1 Gjuha
- 15.2 Certifikimet dhe përcaktimet
- 15.3 Pavlefshmëria e pjesshme
- 15.4 Mosheqja dorë
- 15.5 Delegimi
- 15.6 Efekti ligjor
- 15.7 Marrëveshja e plotë
- 15.8 Ndryshimet
- 15.9 Konfidencialiteti – zbulimi i informacionit
- 15.10 Kufizimi/parashkrimi
- 15.11 Vështirësia
- 16. NJOFTIMET
- 16.1 Me shkrim dhe adresat
- 16.2 Dorëzimi
- 16.3 Komunikimet elektronike
- 17. LIGJI RREGULLUES, ZBATIMI DHE ZGJEDHJA E VENDBANIMIT
- 17.1 Ligji rregullues
- 17.2 Arbitrazhi
- 17.3 Njoftim i procesit
- 18. KOHËZGJATJA
- Skeduli 1a. Përkufizimet
- Skeduli 1b. Interpretimi
- Skeduli 2. Përshkrimi i Programit
- Skeduli 3a. Plani i Financimit
- Skeduli 3b. Skema e monitorimit
- Skeduli 4. Parakushtet
- Skeduli 5a. Formulari i kërkesës për disbursim
- Skeduli 5b. Formulari i konfirmimit të disbursimit dhe normës
- Skeduli 5c. Formulari i kërkesës për konvertimin e normës
- Skeduli 5d. Formulari i konfirmimit të konvertimit të normës
- Skeduli 6. Informacioni që mund të publikohet në faqen e internetit të qeverisë franceze dhe në faqen e internetit të Huadhënësit
- Skeduli 7. Lista joshteruese e dokumenteve mjedisore dhe sociale që Huadhënësi lejon të zbulohen në lidhje me procedurat e menaxhimit të mosmarrëveshjeve

MARRËVESHJE PËR LINJË KREDIE

Ndërmjet:

1. REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË, e përfaqësuar nga z. Blendi Gonxhja, në cilësinë e ministrit të Ekonomisë Kulturës dhe Inovacionit, i cili është i autorizuar sipas rregullave për të nënshkruar këtë marrëveshje,

("Huamarrësi");

dhe

2. AGJENCISË FRANCEZE PËR ZHVILLIM, një subjekt publik francez, i rregulluar nga ligji francez, me seli në rrugën "Roland Barthes", nr. 5, 75598, Paris Cedex 12, Francë, regjistruar në regjistrin tregtar dhe të shoqërive tregtare të Parisit me numër 775 665 599, e përfaqësuar nga znj. Marie Helene Loison në cilësinë e saj si zëvendës shef ekzekutiv, e autorizuar sipas rregullave për të nënshkruar këtë marrëveshje,

("AFZH" ose "Huadhënësi");

(në vijim të referuar bashkërisht si "palët" dhe veçmas si "pala");

Ndërkohë që:

A. Huamarrësi synon të zbatojë një program me anën e një Huaje për Politika Publike, me qëllim mbështetjen e Aftësisë Përtëritëse dhe Zhvillimin e Gjellbër të Shqipërisë (më poshtë referuar "Programi"), siç përshkruhet më poshtë në skedulin 2 (*Përshkrimi i Programit*).

B. Huamarrësi nëpërmjet letrës datë 29 mars 2022 ka kërkuar që huadhënësi t'i vendosë në dispozicion një linjë kredie (siç përcaktohet në skedulin 1A, *Përkufizimet*), me qëllim financimin e programit.

C. Në bazë të vendimit nr. n°C20230365, të Këshillit të Administrimit, datë 25 maj 2023, huadhënësi është dakord që të vendosë në dispozicion të huamarrësit një linjë kredie në përputhje me kushtet dhe afatet e kësaj marrëveshjeje.

PALËT BIEN DAKORD PËR SA MË POSHTË:

1. PËRKUFIZIMET DHE INTERPRETIMI

1.1 Përkufizimet

Fjalët dhe shprehjet me shkronjë të madhe të përdorura në këtë marrëveshje (duke përfshirë ato që paraqiten në paragrafët e mësipërm dhe skedule) do të marrin kuptimin e dhënë në skedulin 1A

(*Përkufizimet*), përveç kur parashikohet ndryshe në këtë marrëveshje.

1.2 Interpretimi

Fjalët dhe shprehjet e përdorura në këtë marrëveshje do të interpretohen në përputhje me dispozitat e skedulit 1B (*Interpretimi*), përveç nëse parashikohet ndryshe.

2. LINJA E KREDISË, QËLLIMI DHE KUSHTET E PËRDORIMIT

2.1 Linja e kredisë

Në bazë të kushteve të kësaj marrëveshjeje, huadhënësi do të vendosë në dispozicion të huamarrësit një linjë kredie në shumën totale maksimale prej 120 000 000 EURO (njëqind e njëzet milionë euro).

2.2 Qëllimi

Qëllimi i kësaj linje kredie është të financojë buxhetin e huamarrësit, të synuar për zbatimin e programit, siç përshkruhet në skedulin 2 (*Përshkrimi i programit*), në përputhje me planin e financimit të dhënë në skedulin 3A (*Plani i financimit*) dhe skemën e monitorimit të dhënë në skedulin 3B (*Skema e monitorimit*).

2.3 Mosmbajta e përgjegjësisë

Huadhënësi nuk do të mbajë përgjegjësi për përdorimin e shumave të dhëna hua që nuk është në përputhje me dispozitat e kësaj marrëveshjeje.

2.4 Kushtet paraprake

a) Jo më vonë se data e nënshkrimit, huamarrësi do t'i paraqesë huadhënësit të gjitha dokumentet e përcaktuara në pjesën I të skedulit 4 (*Kushtet paraprake*).

b) Kërkesa për disbursim nuk mund t'i dërgohet huadhënësit, përveç:

i) në rastin e disbursimit të kështit të parë, pasi huadhënësi të ketë marrë të gjitha dokumentet e renditura në pjesën II të skedulit 4 (*Kushtet paraprake*) dhe të ketë njoftuar huamarrësin se këto dokumente janë të pranueshme për nga forma dhe përmbajtja;

ii) në rastin e disbursimit të kështit të dytë, pasi huadhënësi të ketë marrë të gjitha dokumentet e përcaktuara në pjesën III të skedulit 4 (*Kushtet paraprake*) dhe të ketë njoftuar huamarrësin se këto dokumente janë të pranueshme për nga forma dhe përmbajtja; dhe

iii) kur në datën e kërkesës për disbursim dhe në datën e propozuar të disbursimit të kështit përkatës, të mos ketë ndodhur asnjë rast që përbën shkak për mosfunksionimin e sistemit të pagesave, si dhe të

jenë përmbushur kushtet e përcaktuara në këtë marrëveshje, duke përfshirë:

1. asnjë rast mospërmbushjeje të mos jetë në vazhdim ose që mund të vijë si pasojë e disbursimit të kështit të propozuar;

2. kërkesa për disbursim të jetë në përputhje me kushtet e klauzolës 3.2 (*Kërkesë për disbursim*);

3. çdo deklaram që huamarrësi ka dhënë në lidhje me klauzolën 10 (*Deklarimet dhe garancitë*) të jetë i vërtetë

3. DISBURSIMI I FONDEVE

3.1 Shumat e kësteve që do të disbursohen

Linja e kredisë do të vihet në dispozicion të huamarrësit gjatë periudhës së disponueshmërisë, në dy këste.

Shuma e çdo kësti të propozuar do të jetë gjithsej 60 000 000 EURO (gjashtëdhjetë milionë euro).

3.2 Kërkesa për disbursim

Nëse kushtet e klauzolës 2.4(b) (*Kushtet paraprake*) janë përmbushur, huamarrësi mund të tërheqë fonde nga linja e kredisë duke i dërguar huadhënësit një kërkesë për disbursimin e fondeve të plotësuar siç duhet. Secila kërkesë për disbursim të fondeve do të paraqitet nga huamarrësi te drejtori i zyrës së AFZH-së, në adresën e dhënë në klauzolën 16.1 (*Me shkrim dhe adresat*).

Çdo kërkesë për disbursim është e pakthyeshme dhe do të konsiderohet e plotë nëse:

a) është në formën e përcaktuar në skedulin 5A (*Formulari i kërkesës për disbursim*);

b) huadhënësi e merr kërkesën për disbursim jo më vonë se 15 (pesëmbëdhjetë) ditë pune para mbarimit të afatit për disbursimin;

c) data e propozuar e disbursimit është një ditë pune që bie brenda periudhës së disponueshmërisë;

d) shuma e kështit për disbursim është në përputhje me klauzolën 3.1 (*Shumat e kësteve që do të disbursohen*); dhe

e) të gjitha dokumentet e përcaktuara në pjesën II dhe/ose III, sipas rastit, të skedulit 4 (*Kushtet paraprake*) për qëllimet e disbursimit, të cilat i bashkëlidhen kërkesës për disbursim, janë në përputhje me skedulin e sipërpërmendur dhe me kërkesat e klauzolës 3.4 (*Mënyra e pagesës*) dhe janë në formën dhe përmbajtjen e pranueshme për huadhënësin.

3.3 Kryerja e pagesës

Në bazë të kushteve të klauzolës 14.7 (), nëse është përmbushur secili nga kushtet e parashikuara në klauzolën 2.4(b) (*Kushtet paraprake*) të kësaj

marrëveshjeje, huadhënësi vendos në dispozicion të huamarrësit fondin e kërkuar për disbursim, jo më vonë se data e disbursimit.

Huadhënësi do t'i japë huamarrësit një letër konfirmimi të disbursimit, në formën e përcaktuar në skedulin 5B (*Formulari i konfirmimit të disbursimit dhe normës*).

3.4 Mënyra e pagesës

Shumat e kësteve që do të disbursohen do të dërgohet në llogarinë e huamarrësit, detajet e së cilës do t'i njoftohen huadhënësit nga huamarrësi.

3.5 Afati për disbursimin e kështit të parë

Kësti i parë do të disbursohet jo më vonë se data e caktuar për disbursimin e kështit të parë.

Nëse kësti i parë nuk do të tërhiqet në periudhën e sipërpërmendur, huadhënësi mund të anulojë linjën e kredisë në përputhje me klauzolën 8.4(b) (*Anulimi nga Huadhënësi*).

Afati për tërheqjen e kështit të parë nuk mund të shtyhet pa pëlqimin paraprak të huadhënësit.

Çdo shtyrje e afatit për disbursimin e kështit të parë: (i) i nënshtrohet kushteve të reja financiare të zbatueshme për disbursimin e fondeve; dhe (ii) do të miratohet me shkrim ndërmjet palëve.

3.6 Afati për disbursimin e fondeve

Disbursimi i plotë i fondeve të linjës së kredisë do të bëhet jo më vonë se afati i fundit për disbursimin e fondeve.

Nëse fondet nuk tërhiqen plotësisht deri në datën e sipërpërmendur, huadhënësi mund të anulojë linjën e kredisë në përputhje me klauzolën 8.4 (*Anulimi nga Huadhënësi*).

Afati për tërheqjen e fondeve nuk mund të shtyhet pa pëlqimin paraprak të huadhënësit.

Çdo shtyrje e afatit për disbursimin e fondeve: (i) i nënshtrohet tarifave dhe/ose kushteve të reja financiare; dhe (ii) do të miratohet me shkrim ndërmjet palëve.

4. INTERESI

4.1 Norma e interesit

4.1.1 Përzgjedhja e normës së interesit

Për çdo disbursim, huamarrësi mund të zgjedhë një normë interesi fikse ose të ndryshueshme, e cila do të zbatohet për shumën e përcaktuar në kërkesën përkatëse për disbursim. Norma e përzgjedhur e interesit, d.m.th., fikse ose e ndryshueshme, do të deklarohet në kërkesën për disbursim që huamarrësi i dërgon huadhënësit në formën e përcaktuar në skedulin 5A (*Formulari i kërkesës për konvertimin e normës*), sipas kushteve të mëposhtme:

i) Norma e ndryshueshme e interesit

Me kusht që shuma e kërkuar për disbursim të jetë në përputhje me klauzolën 3.1 (*Shumat e kësteve që do të disbursohen*), huamarrësi mund të zgjedhë një normë të ndryshueshme interesi, e cila do të jetë norma e përqindjes vjetore, d.m.th., shuma e:

- EURIBOR-it gjashtëmujor ose, sipas rastit, norma referuese e zëvendësimit plus çdo marzh përshtatje, siç përcaktohet në klauzolën 5 (*Ndryshimi i mënyrës së llogaritjes së interesit*) të marrëveshjes; dhe

- Marzhi.

Pavarësisht nga sa më sipër, për çdo disbursim, në rastin e periudhës së parë të interesit, nëse periudha e parë e interesit është më e vogël se 135 (njëqind e tridhjetë e pesë) ditë, EURIBOR-i i zbatueshëm do të jetë:

- EURIBOR-i njëmujor ose, sipas rastit, norma referuese e zëvendësimit plus çdo marzh përshtatje, siç përcaktohet në klauzolën 5 (*Ndryshimi i mënyrës së llogaritjes së interesit*) të marrëveshjes, nëse periudha e parë e interesit është më pak se 60 (gjashtëdhjetë) ditë; ose

- EURIBOR-i tremujor ose, sipas rastit, norma referuese e zëvendësimit plus marzhi i zëvendësimit, siç përcaktohet në klauzolën 5 (*Ndryshimi i mënyrës së llogaritjes së interesit*) të marrëveshjes, nëse periudha e parë e interesit është nga 60 (gjashtëdhjetë) ditë deri në 135 (njëqind e tridhjetë e pesë) ditë.

ii) Norma fikse e interesit

Me kusht që shuma e një kësti të kërkuar për disbursim të jetë e barabartë ose më e madhe se 3 000 000 EURO (tre milionë euro), huamarrësi mund të zgjedhë një normë fikse interesi për këtë këst të kërkuar. Norma fikse e interesit do të jetë norma fikse e referencës, duke shtuar ose zbritur çdo luhatje të normës së indeksit nga data e caktimit të normës së nënshkruar deri në datën përkatëse të caktimit të normës për këstin e disbursuar.

Në kërkesën për disbursim, huamarrësi mund të përcaktojë një shumë maksimale për normën fikse të interesit. Nëse norma fikse e interesit e llogaritur në datën e caktimit të normës tejkalon shumën maksimale të normës fikse të interesit të përcaktuar në kërkesën përkatëse për disbursim, kjo kërkesë do të anulohet dhe shuma e kështit e përcaktuar në kërkesën e anuluar do të kreditohet në shumën e disponueshme të linjës së kredisë. Pas marrjes së një kërkesë të re të tërheqjes, kërkesa e mëparshme e tërheqjes do të anulohet.

4.1.2 Norma minimale e interesit

Norma e interesit e përcaktuar sipas klauzolës 4.1.1 (*Përzgjedhja e normës së interesit*), pavarësisht llojit të interesit të përzgjedhur, nuk duhet të jetë më e vogël se 0.25% (zero pikë njëzet e pesë për qind) në vit, pavarësisht ndonjë rënijeje që mund të pësojë norma e interesit.

4.1.3 Konvertimi nga një normë e ndryshueshme në një normë fikse interesi

Norma e ndryshueshme e interesit e zbatueshme për këstin e disbursuar do të konvertohet në një normë fikse interesi në përputhje me kushtet e përcaktuara më poshtë:

i) Konvertimi i normës me kërkesë të huamarrësit

Huamarrësi mund të kërkojë në çdo kohë që huadhënësi të konvertojë normën e interesit të zbatueshme për një ose disa këste të disbursuara në një normë fikse interesi, me kusht që shuma e këtij kësti të disbursuar ose shuma totale e kësteve të disbursuara (sipas rastit) të jetë e barabartë ose më e madhe se 3 000 000 EURO (tre milionë euro).

Për këtë qëllim, huamarrësi do t'i dërgojë huadhënësit një kërkesë për konvertimin e normës në formën e përcaktuar në skedulin 5C (*Formulari i kërkesës për konvertimin e normës*). Në kërkesën për konvertimin e normës, huamarrësi mund të përcaktojë një shumë maksimale për normën fikse të interesit. Nëse norma fikse e interesit e llogaritur në datën e caktimit të normës tejkalon shumën maksimale të normës fikse të interesit të përcaktuar nga huamarrësi në kërkesën për konvertim të normës, kjo kërkesë do të anulohet automatikisht.

Norma fikse e interesit do të bëhet e zbatueshme 2 (dy) ditë pune pas datës së caktimit të normës.

ii) Mënyra e konvertimit të normës

Norma fikse e interesit e zbatueshme për disbursimin përkatës do të përcaktohet në përputhje me klauzolën 4.1.1(ii) (*Norma fikse e interesit*) më sipër në datën e caktimit të normës së sipërpërmendur në nënpikën (i) above.

Huadhënësi do t'i dërgojë huamarrësit një letër për konfirmimin e konvertimit të normës në formën e përcaktuar në skedulin 5D (*Formulari i konfirmimit të konvertimit të normës*).

Konvertimi i normës do të jetë përfundimtar dhe pa kosto.

4.2 Llogaritja dhe pagesa e interesit

Huamarrësi do të paguajë interesin e akumuluar mbi këstet e disbursuara në çdo datë pagese.

Shuma e interesit e pagueshme nga huamarrësi në datën përkatëse të pagesës dhe për një periudhë interesi përkatëse do të jetë e barabartë me shumën e çdo interesi që huamarrësi i detyrohet huadhënësit mbi shumën e principalit të pashlyer, në lidhje me çdo këst të disbursuar. Interesi që huamarrësi i detyrohet huadhënësit në lidhje me çdo këst të disbursuar, do të llogaritet në bazë të:

i) principalit të pashlyer që huamarrësi i detyrohet huadhënësit në lidhje me këstet përkatëse të disbursuara para datës së pagesës ose, në rastin e periudhës së parë të interesit, në datën përkatëse të disbursimit;

ii) numrit të saktë të ditëve të akumuluar gjatë periudhës përkatëse të interesit mbi bazën e një viti me 360 (treqind e gjashtëdhjetë) ditë; dhe

iii) normës së zbatueshme të interesit të përcaktuar në përputhje me dispozitat e klauzolës 4.1 (*Norma e interesit*).

4.3 Kamatëvonesa dhe kamata në rast mospërbushjeje të detyrimeve

a) Aplikimi i kamatës në rast vonese të pagesës dhe në rast mospërbushjeje mbi të gjitha shumat e kërkueshme dhe të papaguara (të ndryshme nga interesi).

Nëse huamarrësi nuk arrin t'i paguajë huadhënësit një shumë të pagueshme sipas kësaj marrëveshjeje (qoftë ajo një pagesë e principalit, një dëmshpërblim për parapagim, tarifë apo shpenzim i rastësishëm i çdo lloji, përveç interesit të prapambetur dhe të papaguar) në datën që bëhet e kërkueshme, mbi shumën e prapambetur do të shtohet kamata, në masën e lejuar me ligj, nga data që është bërë e kërkueshme deri në datën e pagesës reale (qoftë para ose pas një vendimi arbitrazhi, nëse ka) me normën e interesit të zbatueshme për periudhën aktuale të interesit (kamata në rast mospërbushjeje detyrimesh) duke i shtuar 3,5% (kamatëvonesa). Asnjë njoftim zyrtar paraparak nga huadhënësi nuk do të jetë i nevojshëm.

b) Aplikimi i kamatëvonesës dhe kamatës në rast mospërbushjeje mbi interesin e prapambetur e të paguar.

Mbi interesin e papaguar në datën e kërkueshme do të shtohet kamatë në masën e lejuar me ligj, në normën e interesit të zbatueshme për periudhën e interesit përkatës (kamata në rast mospërbushjeje), duke i shtuar 3,5% (kamatëvonesa), në masën që ky interes ka qenë i kërkueshëm dhe i pagueshëm për

të paktën 1 (një) vit. Asnjë njoftim zyrtar paraparak nga huadhënësi nuk do të jetë i nevojshëm.

Huamarrësi do të paguajë çdo interes të pashlyer sipas kësaj klauzole 4.3 (*Kamatëvonesa dhe kamata në rast mospërbushjeje*) menjëherë pas kërkesës së huadhënësit ose në çdo datë pagese pasi shumat e pashlyer të bëhet e kërkueshme.

c) Marrja nga huadhënësi e një kamatëvonese ose kamate për mospërbushje detyrimesh nuk nënkupton asnjë miratim për zgjatjen e afatit të pagesës për huamarrësin dhe as do të kuptohet si heqje dorë nga një prej të drejtave të huadhënësit të përcaktuara këtu.

4.4 Njoftimi i normave të interesit

Huadhënësi do të njoftojë menjëherë huamarrësin për caktimin e secilës normë interesi në përputhje me këtë marrëveshje.

4.5 Norma e përgjithshme efektive

Në përputhje me nenet L. 314-1 deri L.314-5 dhe R.314-1 e në vijim të Kodit francez të Konsumatorit dhe L. 313-4 të Kodit Monetar dhe Financiar francez, huadhënësi informon huamarrësin dhe ky i fundit pranon që norma e përgjithshme efektive (*taux effectif globale*) e zbatueshme për linjën e kredisë mund të vlerësohet në një normë vjetore prej tre pikë shtatëdhjetë e dy [3.72] për qind (%) në bazë të një viti me 365 (treqind e gjashtëdhjetë e pesë) ditë dhe një periudhë interesi gjashtëmujore, me një normë periodike prej një pikë tetëdhjetë e pesë [1.85] për qind (%) në bazë të sa vijon:

a) normat e mësipërme jepen vetëm me qëllim informimi;

b) normat e mësipërme do të llogariten në bazë të sa më poshtë:

i) disbursimi i linjës së kredisë së plotë me normën fikse të datës së nënshkrimit;

ii) norma fikse për kohëzgjatjen e linjës së kredisë duhet të jetë e barabartë me tre pikë pesëdhjetë e dy [3.52] për qind (%) në vit;

c) normat e mësipërme do të marrin parasysh tarifat dhe kostot e pagueshme nga huamarrësi sipas kësaj marrëveshjeje, duke supozuar se këto tarifa dhe kosto do të mbeten fikse dhe do të zbatohen deri në datën e mbarimit të afatit të kësaj marrëveshjeje.

5. NDRYSHIMI I MËNYRËS SË LLOGARITJES SË INTERESIT

5.1 Çrregullimi i tregut

a) Nëse tregu ndërbankar i Eurozonës ndikohet nga ngjarje që çrregullojnë tregun dhe është e pamundur:

i) në rastin e normës fikse të interesit, të përcaktohet norma fikse e interesit e zbatueshme për fondet e disbursuara; ose

ii) në rastin e normës së ndryshueshme të interesit, të përcaktohet EURIBOR-i i zbatueshëm për periudhën përkatëse të interesit,

Huadhënësi do të njoftojë huamarrësin.

b) Nëse ndodh një nga rastet e përshkruara në shkronjën “a” më lart, norma e interesit e zbatueshme, sipas rastit, për disbursimin përkatës ose për periudhën përkatëse të interesit do të jetë shuma:

i) e marzhit; dhe

ii) e normës së përqindjes vjetore që përkon me koston e huadhënësit për financimin e disbursimit(eve) përkatës nga cilido burim që mund të zgjedhë në mënyrë të arsyeshme. Kjo normë do t'i njoftohet huamarrësit sa më shpejt të jetë e mundur dhe, në çdo rast: (1) para datës së pagesës së parë për interesin e detyrueshëm për atë disbursim, për normën fikse të interesit; ose (2) para datës së pagesës për interesin e detyrueshëm për atë periudhë interesi, për normën e ndryshueshme të interesit.

5.2 Zëvendësimi i normës bazë të interesit

5.2.1 Përkufizime

“**Organ emërues përkatës**” është çdo bankë qendrore, rregullator, mbikëqyrës, grup pune ose komitet i financuar, i kryesuar ose i krijuar me kërkesë të ndonjërit prej tyre.

“**Rasti i zëvendësimit të normës bazë të interesit**” është cilido nga rastet ose seritë e rasteve të mëposhtme:

a) kur përkufizimi, metodologjia, formula ose mjetet për përcaktimin e normës bazë të interesit pësojnë një ndryshim material;

b) kur miratohet një ligj ose rregullore që ndalon përdorimin e normës bazë të interesit, duke specifikuar, për shmangien e çdo dyshimi, se ky rast nuk do të përbëjë asnjë rast për parapagimin e detyrueshëm;

c) administratori i normës bazë të interesit ose mbikëqyrësi i saj shpall publikisht, se:

i) ka ndaluar ose do të ndalojë përgjithmonë ose për një afat të pacaktuar, së dhëni normën bazë të interesit dhe, në atë moment, nuk është emëruar publikisht asnjë administrator pasues për të vazhduar ofrimin e asaj norme bazë interesi;

ii) norma bazë e interesit ka ndaluar ose do të ndalojë të publikohet përgjithmonë ose për një afat të pacaktuar; ose

iii) norma bazë e interesit nuk mund të përdoret më (as aktualisht, as në të ardhmen);

d) është bërë një njoftim publik për falimentimin e administratorit të normës bazë të interesit ose ka filluar një procedurë tjetër falimentimi kundër tij dhe, në atë moment, nuk është emëruar publikisht asnjë administrator pasues për të vazhduar ofrimin e normës bazë të interesit; ose

e) sipas opinionit të huadhënësit, norma bazë e interesit nuk është përdorur më në një seri transaksionesh financimi të krahasueshme.

“**Norma bazë e interesit**” është EURIBOR-i ose pas zëvendësimit të kësaj norme me një normë referimi zëvendësuese, ajo normë zëvendësuese referimi.

“**Data e zëvendësimit të normës bazë të interesit**”:

- në lidhje me rastet e referuara në shkronjat “a”, “d” dhe “e” të përkufizimit të mësipërm të zëvendësimit të normës bazë të interesit, është data kur huadhënësi merr dijeni për ndodhjen e një rasti të tillë, dhe,

- në lidhje me rastet e sipërpërmendura në shkronjat “b” dhe “c” të përkufizimit të mësipërm të rastit të zëvendësimit të normës bazë të interesit, është data pas së cilës do të ndalohet përdorimi i normës bazë të interesit ose data në të cilën administratori i normës bazë të interesit ndalon përgjithmonë ose për një afat të pacaktuar, së dhëni normën bazë të interesit, ose data pas së cilës norma bazë e interesit nuk mund të përdoret më.

5.2.2 Secila prej palëve pranon dhe bie dakord në interes të palës tjetër se nëse ndodh një nga rastet e zëvendësimit të normës bazë të interesit dhe për të ruajtur ekuilibrin ekonomik të marrëveshjes, huadhënësi mund të zëvendësojë normën bazë të interesit me një normë tjetër (“**norma zëvendësuese e referimit**”), e cila mund të përfshijë një marzh përshtatje me qëllim shmangien e çdo transferimi të vlerës ekonomike mes palëve (nëse ka) (“**marzhi i përshtatjes**”) dhe huadhënësi do të caktojë datën kur norma zëvendësuese e

referimit dhe marzhi i përshtatjes, nëse ka, do të zëvendësojnë normën bazë të interesit dhe çdo ndryshim tjetër të marrëveshjes që mund të jetë i nevojshëm si pasojë e zëvendësimit të normës bazë të interesit me normën zëvendësuese.

5.2.3 Përcaktimi i normës zëvendësuese të referimit dhe i ndryshimeve të nevojshme do të bëhen me mirëbesim dhe duke marrë parasysh: (i) rekomandimet e çdo organi emërues përkatës; ose (ii) rekomandimet e administratorit të normës bazë të interesit; ose (iii) zgjidhjen e industrisë të rekomanduar nga shoqatat profesionale të sektorit bankar; ose (iv) praktikën e tregut të vëzhguar në një seri transaksionesh financimi të krahasueshme në datën e zëvendësimit.

5.2.4 Në rast zëvendësimi të normës bazë të interesit, huadhënësi do të njoftojë menjëherë huamarrësin për kushtet dhe afatet e zëvendësimit, si dhe për të zëvendësuar normën bazë të interesit me normën zëvendësuese të referimit, e cila do të jetë e zbatueshme për periudhat e interesit duke filluar të paktën dy ditë pune pas datës së zëvendësimit të normës bazë të interesit.

5.2.5 Dispozitat e klauzolës 5.2 (*Zëvendësimi i normës bazë të interesit*) do të mbizotërojnë ndaj dispozitave të klauzolës 5.1 (*Çrregullimi i tregut*).

6. KOMISIONET

6.1 Komisioni i angazhimit

Duke filluar nga muaji i 9-të (nëntë) pas datës së nënshkrimit e në vazhdim, huamarrësi do t'i paguajë huadhënësit një komision angazhimi prej 0,25 % (zero presje njëzet e pesë për qind) në vit.

Komisioni i angazhimit do të llogaritet me normën e përcaktuar si më sipër mbi shumën e linjës së kredisë të disponueshme në përpjesëtim me numrin aktual të ditëve të kaluara, plus shumën e çdo kësti që huadhënësi do të vendosë në dispozicion në përputhje me çdo kërkesë për disbursim që mbetet për t'u bërë.

Komisioni i parë i angazhimit do të llogaritet për periudhën (i) nga data që bie nëntë muaj pas datës së nënshkrimit (pa e përfshirë) deri në (ii) datën e pagesës (e përfshirë) që vijon menjëherë më pas. Komisionet vijuese të angazhimit do të llogariten për periudhat e më mëvonshme menjëherë pas datës së pagesës (e përfshirë) dhe që përfundojnë në datën e ardhshme të pagesës (e përfshirë).

Komisionet e angazhimit të llogaritura në përputhje me paragrafin e përmendur më sipër përpara datës së hyrjes në fuqi të marrëveshjes,

duhet të jenë të detyrueshme dhe të pagueshme në datën e pagesës menjëherë pas datës së hyrjes në fuqi.

Komisioni i angazhimit i fituar në vijim bëhet i pagueshëm: (i) në çdo datë pagese brenda periudhës së disponueshmërisë; (ii) në datën e pagesës pas ditës së fundit të periudhës së disbursimit; dhe (iii) në rast se linja e kredisë anulohet plotësisht, në datën e pagesës pas datës efektive të këtij anulimi.

6.2 Komisioni për shqyrtimin paraprak

Para disbursimit të kështit të parë, brenda 9 (nëntë) muajve nga data e nënshkrimit, ose brenda një muaji pas datës së hyrjes në fuqi, cilado qoftë më e hershme, huamarrësi do t'i paguajë huadhënësit një komision për shqyrtimin paraprak prej 0,75% (zero presje shtatëdhjetë e pesë për qind) të llogaritur mbi shumën maksimale të linjës së kredisë.

7. SHLYERJA

Pas përfundimit të periudhës së mospagimit të principalit, Huamarrësi do t'i shlyejë huadhënësit shumën e principalit në 18 (tetëmbëdhjetë) këste gjashtëmujore, të kërkueshme dhe të pagueshme në çdo datë pagese.

Kësti i parë do të jetë i kërkueshëm dhe i pagueshëm më 30 prill 2027 dhe kësti i fundit do të jetë i kërkueshëm dhe i pagueshëm më 30 tetor 2035.

Në fund të periudhës së disbursimit, huadhënësi do t'i dorëzojë huamarrësit një plan amortizimi në lidhje me linjën e kredisë, duke marrë parasysh, nëse është e zbatueshme, çdo anulim të mundshëm të linjës së kredisë në përputhje me klauzolat 8.3 (*Anulimi nga huamarrësi*) dhe/ose 8.4 (*Anulimi nga huadhënësi*).

8. PARAPAGIMI DHE ANULIMI

8.1 Parapagimi vullnetar

Huamarrësi nuk ka të drejtë të parapaguajë tërësisht ose pjesërisht linjën e kredisë para mbarimit të periudhës së disbursimit.

Një ditë pas datës së mbarimit të periudhës së disbursimit, huamarrësi mund të parapaguajë tërësisht ose pjesërisht linjën e kredisë, në bazë të kushteve të mëposhtme:

a) huamarrësi do të njoftojë huadhënësin për qëllimin e tij për të parapaguar duke i dërguar një njoftim me shkrim dhe të pakthyeshëm jo më pak se 30 (tridhjetë) ditë pune para datës së parapagimit të parashikuar;

b) shuma që do të parapaguhet do të jetë e barabartë me një ose disa këste të principalit;

c) data e parashikuar e parapagesës do të jetë një nga datat e pagesës;

d) të gjitha parapagimet do të paguhen së bashku me interesin e akumuluar, çdo tarifë, dëmshpërblim dhe kosto përkatëse në lidhje me shumën e parapaguar siç parashikohet në këtë marrëveshje;

e) të mos ketë asnjë detyrim të pashlyer; dhe

Në datën e pagesës kur bëhet parapagimi, huamarrësi do të paguajë shumën e plotë të dëmshpërblimeve për parapagimin, të kërkueshme dhe të pagueshme në përputhje me klauzolën 9.3 (*Dëmshpërblimi në rast parapagimi*).

8.2 Parapagimi i detyrueshëm

Huamarrësi do të parapaguarë tërësisht ose pjesërisht linjën e kredisë menjëherë pas marrjes së njoftimit nga huadhënësi, njoftim që e informon huamarrësin për një nga rastet e mëposhtme:

a) Paligjshmëria: përmbushja e një prej detyrimeve të kësaj marrëveshjeje, financimi ose e mirëmbajtja e linjës së kredisë bëhet e paligjshme për huadhënësin, në përputhje me ligjin e zbatueshëm për të;

b) Mospërmbushja: huadhënësi deklaron një rast mospërmbushje në përputhje me klauzolën 13 (*Rastet e mospërmbushjes së detyrimeve*);

Në rastin e secilës prej rasteve të përcaktuara në shkronjat “a” dhe “b” më sipër, huadhënësi, pasi të ketë njoftuar me shkrim huamarrësin, ruan të drejtën për të ushtruar të drejtat e tij si kreditor në mënyrën e përcaktuar në shkronjën “b” të klauzolës 13.2 (*Përshpejtimi*).

8.3 Anulimi nga huamarrësi

Para mbarimit të afatit për disbursimin e fondeve, huamarrësi mund të anulojë tërësisht ose pjesërisht linjën e kredisë në dispozicion duke njoftuar paraprakisht huamarrësin 3 (tri) ditë pune para.

Pas marrjes së njoftimit për anulimin, huadhënësi do të anulojë shumën e njoftuar nga huamarrësi, me kusht që shpenzimet e arsyeshme që lidhen me zbatimin e programit, siç përcaktohet në planin e financimit, të mbulohen në një mënyrë të pranueshme për huadhënësin, përveç kur huamarrësi heq dorë nga programi.

8.4 Anulimi nga huadhënësi

Linja e disponueshme e kredisë do të anulohet menjëherë pas njoftimit të huamarrësit, njoftim i cili do të hyjë në fuqi menjëherë, nëse:

a) linja e kredisë e disponueshme nuk është e barabartë me zero, në momentin e mbarimit të afatit për disbursimin;

b) disbursimi nuk është kryer brenda afatit të caktuar për disbursimin e kështit të parë; ose

c) ka ndodhur dhe po vazhdon një nga rastet e mospërmbushjes; ose

d) ka ndodhur një nga rastet e parashikuara në klauzolën 8.2 (*Parapagimi i detyrueshëm*);

8.5 Kufizimet

a) Çdo njoftim për parapagimin ose anulimin, i dhënë nga njëra prej palëve në përputhje me klauzolën 8 (*Parapagimi dhe anulimi*), do të jetë i pakthyeshëm dhe, përveç nëse parashikohet ndryshe në këtë marrëveshje, njoftimi do të përcaktojë datën ose datat në të cilat parapagimi ose anulimi përkatës duhet të kryhen, si dhe shumën përkatëse të parapagimit ose anulimit.

b) Huamarrësi nuk do të parapaguarë ose anulojë tërësisht ose pjesërisht linjën e kredisë, përveç në kohën dhe mënyrën e parashikuar shprehimisht në këtë marrëveshje.

c) Çdo parapagim sipas kësaj marrëveshjeje do të kryhet së bashku me: (i) interesin e akumuluar mbi shumën e parapaguar; (ii) komisionet e pashlyera; dhe (iii) dëmshpërblimin për parapagim të parashikuar në klauzolën 9.3 (*Dëmshpërblimi në rast parapagimi*) më poshtë.

d) Çdo shumë parapagimi do të zbatohet për këstet e mbetura në rend zbritës të vjetërsisë (maturimit).

e) Huamarrësi nuk mund të marrë sërish hua një pjesë ose të gjithë shumën e linjës së kredisë së parapaguar ose të anuluar.

9. DETYRIMET SHITESË PËR PAGESË

9.1 Kostot dhe shpenzimet

9.1.1 Huamarrësi do të rimbursojë huadhënësin për të gjitha kostot dhe shpenzimet (dukje përfshirë tarifat ligjore) të kryera prej tij në lidhje me zbatimin ose ruajtjen e të drejtave të tij sipas kësaj marrëveshjeje.

9.1.2 Huamarrësi do të paguajë drejtpërdrejt ose, nëse është e zbatueshme, do të rimbursojë huadhënësin, në rastin e një paradhënieje të dhënë nga huadhënësi, shumën e të gjitha kostove dhe shpenzimeve të kryera në lidhje me transferimin e fondeve të Huamarrësi ose për llogari të huamarrësit, nga Parisi në çdo vend tjetër të rënë dakord me huadhënësin, si dhe çdo komision ose shpenzim transferimi të kryer në lidhje me pagesën

e të gjitha shumave të kërkueshme sipas linjës së kredisë.

9.2 Dëmshpërblimi në rast anulimi

Në rast se linja e kredisë anulohet tërësisht ose pjesërisht, sipas kushteve të klauzolës 8.3 (*Anulimi nga huamarrësi*) dhe/ose 8.4 (*Anulimi nga huadhënësi*), shkronjat “a”, “b” dhe “c”, huamarrësi do t'i paguajë huadhënësit një dëmshpërblim për anulimin në masën 2,50 % të shumës së anuluar të linjës së kredisë.

Çdo dëmshpërblim në rast anulimi do të jetë i kërkueshëm dhe i pagueshëm në datën e pagesës menjëherë pas anulimit të të gjithë ose një pjese të linjës së kredisë.

9.3 Dëmshpërblimi në rast parapagimi

Për çdo humbje që huadhënësi mund të pësojë si rezultat i parapagimit të plotë ose të pjesshëm të linjës së kredisë, në përputhje me klauzolën 8.1 (*Parapagimi vullnetar*) ose 8.2 (*Parapagimi i detyrueshëm*), huamarrësi do të dëmshpërblejë huadhënësin në një vlerë të barabartë me shumën e:

- dëmshpërblimit kompensues për parapagimin; dhe

- çdo shpenzim që mund të lindë nga ndërprerja e transaksioneve të shkëmbimit të interesit të garancisë të vendosur nga huadhënësi në lidhje me shumën e parapaguar.

9.4 Taksat dhe detyrimet

9.4.1 Kostot e regjistrimit

Nëse është e zbatueshme, huamarrësi do të paguajë drejtpërdrejt ose do të rimbursojë huadhënësin, në rastin e një paradhënieje të dhënë nga huadhënësi, të gjitha shpenzimet e vulës, regjistrimit dhe taksave të tjera të ngjashme të pagueshme në lidhje me marrëveshjen dhe çdo ndryshim të mundshëm të tyre sipas ligjit shqiptar.

9.4.2 Tatimi në burim

Huamarrësi garanton se asnjë nga pagesat drejt huadhënësit, sipas kësaj marrëveshjeje, nuk do të jetë objekt tatimi në burim.

Nëse tatimi në burim kërkohet me ligj, huamarrësi zotohet se do të rrisë shumën e çdo pagese në mënyrë të tillë që huadhënësi të marrë vlerën e pagesën të kërkueshme njëloj sikurse mbajtja e tatimit në burim të mos kërkohet.

Huamarrësi do të rimbursojë huadhënësin për të gjitha shpenzimet dhe/ose taksat që ky i fundit ka paguar për llogari të huamarrësit (nëse është e zbatueshme), me përjashtim të çdo takse të detyrueshme në Francë.

9.5 Dëmshpërblimi në rast ndryshimi të monedhës

Nëse një nga shumat që huamarrësi kërkohet të paguajë sipas kësaj marrëveshjeje, në bazë të një urdhri, gjykimi ose vendimi të dhënë në lidhje me këtë shumë, duhet të konvertohet nga monedha në të cilën shumta është e pagueshme në një monedhë tjetër;

- i) me qëllim paraqitjen ose depozitim të një pretendimi ose prove kundër huamarrësit; ose

- ii) me qëllim lëshimin ose ekzekutimin e një urdhri, gjykimi ose vendimi në lidhje me një çështje gjyqësore ose procedurë arbitrazhi;

huamarrësi do të dëmshpërblejë huadhënësin, brenda 3 (tre) ditë pune nga kërkesa e huadhënësit dhe, siç lejohet nga ligji, do t'i paguajë huadhënësit shumën e çdo kostoje, humbjeje ose detyrimi që rrjedh nga ka ardhur si rezultat i konvertimit, duke përfshirë çdo mospërputhje: (A) mes kursit të këmbimit të përdorur për të konvertuar shumën përkatëse nga monedha e parë në monedhën e dytë; dhe (B) mes kursit të këmbimit ose normës(ave) në dispozicion të huadhënësit në kohën e marrjes së kësaj shume. Ky detyrim për të dëmshpërblyer huadhënësin është i pavarur nga çdo detyrim tjetër i huamarrësit sipas kësaj marrëveshjeje.

Huamarrësi do të heqë dorë nga çdo e drejtë që mund të ketë në një juridiksion për të paguar çdo shumë të kërkueshme sipas kësaj marrëveshjeje në një monedhë ose njësi monetare të ndryshme nga ajo që është përcaktuar.

9.6 Datat kur pagesat bëhen të kërkueshme

Çdo dëmshpërblim ose rimbursim i pagueshëm nga Huamarrësi te Huadhënësi sipas klauzolës 9 (*Detyrimet shitesë për pagesë*) është i kërkueshëm dhe i pagueshëm në datën e pagesës menjëherë pas ndodhjes së rrethanave që janë bërë shkas për dëmshpërblimin ose rimbursimin përkatës.

Pavarësisht nga sa më sipër, çdo dëmshpërblim që do të paguhet në lidhje me një parapagesë në përputhje me klauzolën 9.3 (*Dëmshpërblimi në rast parapagimi*) është i kërkueshëm dhe i pagueshëm në datën e parapagimit përkatës.

10. DEKLARIMET DHE GARANCITË

Të gjitha deklaratimet dhe garancitë e dhëna në këtë klauzolë 10 (*Deklarimet dhe garancitë*) ofrohen nga huamarrësi në dobi të huadhënësit në datën e nënshkrimit. Gjithashtu, të gjitha deklaratimet dhe garancitë e kësaj klauzole 10 (*Deklarimet dhe garancitë*) do të konsiderohen si të dhëna nga huamarrësi në

datën e hyrjes në fuqi dhe në datën kur të gjitha kushtet paraprake të renditura në pjesën II të skedulit 4 (*Parakushtet*) të jenë përmbushur, në datën e çdo kërkesë për disbursim, në çdo datë disbursimi dhe në çdo datë pagese, përveç kur deklarimet e përsëritura të parashikuara në klauzolën 10.9 (*Mosdhënia e informacioneve çorientues*) konsiderohen si të dhëna nga huamarrësi në lidhje me informacionin e dhënë prej tij që nga data e dhënies së deklarimit të fundit.

10.1 Tagrat dhe autoriteti

Huamarrësi ka tagrat për të lidhur, ekzekutuar dhe përmbushur këtë marrëveshje dhe për të përmbushur të gjitha detyrimet e parashikuara në të. Huamarrësi ka ndërmarrë të gjitha veprimet e nevojshme për të autorizuar lidhjen e kësaj marrëveshjeje.

10.2 Vlefshmëria dhe pranueshmëria si provë

Të gjitha autorizimet e kërkuara për të bërë këtë marrëveshje të pranueshme si provë në gjykatat e juridiksionit të huamarrësit ose në procedurat e arbitrazhit, siç përcaktohet në klauzolën 17 (Ligji rregullues, zbatimi dhe zgjedhja e vendbanimit) duhet të merren në datën e hyrjes në fuqi dhe do të jenë të zbatueshme dhe me efekt të plotë, si dhe nuk duhet të ekzistojë asnjë rrethanë që mund të rezultojnë në revokimin, mosrinovimin ose ndryshimin e plotë ose të pjesshëm të një prej këtyre autorizimeve.

10.3 Detyrimet e zbatueshme

Detyrimet e marra përsipër nga huamarrësi sipas kësaj marrëveshjeje janë në përputhje me të gjitha ligjet dhe rregulloret e zbatueshme për huamarrësin në juridiksionin e tij dhe janë detyrime të ligjshme, të vlefshme, të detyrueshme dhe të zbatueshme, të cilat janë efektive në përputhje me kushtet e tyre të dhëna me shkrim.

10.4 Mosaplikimi i asnjë taksë vule ose depozitimi

Sipas ligjeve të huamarrësit, nuk është e nevojshme që kjo marrëveshje të depozitohet, regjistrohet ose paraqitet në një gjykatë ose autoritet tjetër të atij juridiksioni, ose që të paguhet asnjë taksë vule, regjistrimi ose tarifë tjetër e ngjashme në lidhje me këtë marrëveshje ose transaksionet e parashikuara në të.

10.5 Transferimi i fondeve

Të gjitha shumat që huamarrësi i detyrohet huadhënësit sipas kësaj marrëveshjeje, qoftë si principal, interes, kamatëvonesë, dëmshpërblim në

rasat anulimi, dëmshpërblim në rast parapagimi, kosto apo shpenzim të rastësishëm, ose çfarëdo shume tjetër, janë lirisht të konvertueshme dhe të transferueshme.

Kjo deklaratë do të mbetet në fuqi dhe efekt të plotë deri në shlyerjen e plotë të të gjitha shumave që huamarrësi i detyrohet huadhënësit. Në rast se afatet për shlyerjen e linjës së kredisë do të shtyhen nga huadhënësi, nuk nevojitet asnjë konfirmim i mëtejshëm për këtë deklaram.

Huamarrësi do të marrë eurot e nevojshme për pajtueshmërinë me këtë deklaram në kohën e duhur.

10.6 Mospasja e konfliktit me detyrime të tjera

Lidhja dhe zbatimi, nga ana e huamarrësit, i kësaj marrëveshjeje dhe transaksioneve të parashikuara në të, nuk do të bien në kundërshtim me asnjë ligj ose rregullore të brendshme ose të jashtme të zbatueshme për të, dokumentet e tij themeluese (ose dokumente të ngjashme), një marrëveshje ose instrument i detyrueshëm për huamarrësin ose që prek një nga pasuritë e tij.

10.7 Ligji rregullues dhe zbatimi i marrëveshjes

a) Zgjedhja e ligjit francez si ligj rregullues të kësaj marrëveshjeje do të njihet dhe zbatohet nga gjykatat dhe tribunalet e arbitrazhit në juridiksionin e huamarrësit.

b) Çdo vendim i marrë në lidhje me këtë marrëveshje në një gjykatë franceze apo çdo vendim i dhënë nga një gjykatë arbitrazhi, do të njihet dhe zbatohet në juridiksionin e huamarrësit.

10.8 Mungesa e mospërmbushjes së detyrimeve

Nuk është duke ndodhur ose nuk ka gjasë të ndodhë në mënyrë të arsyeshme asnjë rast mospërmbushjeje.

Huamarrësi nuk është në një situatë shkeljeje të një marrëveshjeje tjetër të detyrueshme për të, ose që prek një nga pasuritë e tij, e cila ka ose mund të ketë ndikim negativ material.

10.9 Mosdhënia e informacioneve çorientuese

I gjithë informacioni dhe dokumentet që huamarrësi i ka dhënë huadhënësit janë të vërteta, të sakta dhe të përditësuara në datën e dhënies ose, nëse është e përshtatshme, në datën e deklaruar se janë dhënë dhe nuk kanë ndryshuar, nuk janë revokuar, anuluar ose rinovuar; dhe nuk janë çorientuese në asnjë aspekt material si pasojë e një mosveprimi, e shfaqjes së rrethanave të reja apo e përhapjes ose mospërhapjes së një informacioni.

10.10 Renditja në të njëjtën radhë preference

Detyrimet e huamarrësit për të paguar, sipas kësaj marrëveshje, do të renditen të paktën *në të njëjtën radhë preference* me detyrimet e të gjithë kreditorëve të tjerë të pasiguruar dhe të caktuar si të preferuar.

10.11 Origjina e ligjshme e fondeve dhe praktikat e ndaluara

Huamarrësi deklaron dhe garanton, se:

i) të gjitha fondet e investuara në program burojnë nga buxheti i shtetit ose nga bashkëfinancuesi;

ii) programi nuk përbën asnjë nga praktikat e ndaluara; dhe

iii) nuk ka kryer dhe nuk ka marrë pjesë në asnjë veprim në kundërshtim me ligjin e zbatueshëm kundër pastrimit të parave dhe financimit të terrorizmit;

10.12 Mungesa e ndikimit negativ material

Huamarrësi deklaron dhe garanton se nuk ka ndodhur ose nuk ka gjasa të ndodhë asnjë rast ose rrethanë që ka gjasa të ketë ndikim negativ material.

11. ZOTIMET

Zotimet e kësaj klauzole 11 (*Zotimet*) bëhen të zbatueshme në datën e hyrjes në fuqi dhe mbeten të zbatueshme dhe efekt të plotë për aq kohë sa ndonjë shumë sipas kësaj marrëveshjeje të ketë mbetur e pashlyer.

11.1 Pajtueshmëria me ligjet, rregulloret dhe detyrimet

Huamarrësi do të veprojë

a) në përputhje me të gjitha ligjet dhe rregulloret të cilat ai dhe/ose programi i nënshtrohen, veçanërisht në lidhje me të gjitha ligjet e zbatueshme për prokurimin, mbrojtjen e mjedisit, sigurinë dhe punën, si dhe parandalimin dhe luftën kundër praktikave të ndaluara; dhe

b) në përputhje me të gjitha detyrimet e tij sipas kësaj marrëveshjeje.

11.2 Autorizimet

Huamarrësi do të marrë menjëherë, do të respektojë dhe do të bëjë gjithçka që është e nevojshme për të mbajtur në fuqi çdo autorizim të kërkuar sipas çdo ligji ose rregulloreje të zbatueshme që i mundëson të përmbushë detyrimet e tij sipas kësaj marrëveshjeje, si dhe për të garantuar ligjshmërinë, vlefshmërinë, zbatueshmërinë dhe pranueshmërinë e tyre si provë.

11.3 Zbatimi dhe mirëmbajtja e programit

Huamarrësi nëpërmjet Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit:

i) do të zbatojë programin në përputhje me parimet e sigurisë përgjithësisht të pranuar dhe në përputhje me standardet teknike në fuqi; dhe

ii) do të mirëmbajë aktivet e programit në përputhje me të gjitha ligjet dhe rregulloret në fuqi dhe në kushte të mira operimi, dhe do të përdorë këto aktive në përputhje me qëllimin e tyre dhe të gjitha ligjet dhe rregulloret në fuqi.

11.4 Përgjegjësia sociale dhe mjedisore

11.4.1 Zbatimi i masave mjedisore dhe sociale

Për të promovuar zhvillimin e qëndrueshëm, palët janë dakord se është e nevojshme të promovohet respektimi i standardeve mjedisore dhe të punës të njohura ndërkombëtarisht, duke përfshirë Konventat themelore të Organizatës Ndërkombëtare të Punës (“ONP”) dhe ligjet e rregulloret ndërkombëtare për mjedisin të zbatueshme në juridiksionin e huamarrësit.

11.4.2 Trajtimi i ankesave mjedisore dhe sociale

a) Huamarrësi nëpërmjet Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit: (i) konfirmon se ka marrë një kopje të procedurave të trajtimit të ankesave mjedisore dhe sociale dhe se pranon kushtet e tyre, në veçanti në lidhje me veprimet që mund të ndërmerren nga huadhënësi në rast se një palë e tretë paraqet një ankesë; dhe (ii) pranon se procedurat për trajtimin e ankesave mjedisore dhe sociale janë, si për huamarrësin edhe për huadhënësin, njësoj të detyrueshme dhe të zbatueshme si kjo marrëveshje.

b) Huamarrësi nëpërmjet Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit autorizon shprehimisht huadhënësin t’u përhapë ekspertëve (siç përcaktohet në procedurat e trajtimit të ankesave mjedisore dhe sociale) dhe palëve të përfshira në auditimin e pajtueshmërisë dhe/ose procedurën për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve, dokumentet e programit, në lidhje me çështjet mjedisore dhe sociale, të nevojshme për trajtimin e ankesave mjedisore dhe sociale (siç përcaktohet në procedurat për trajtimin e ankesave mjedisore dhe sociale), duke përfshirë, pa kufizim, ato të renditura në skedulin 7 (*Lista joshtruese e dokumenteve mjedisore dhe sociale që huamarrësi lejon të përhapen në lidhje me procedurat për trajtimin e ankesave mjedisore dhe sociale*).

11.5 Renditja në të njëjtën radhë preference

Huamarrësi zotohet (i) të sigurojë që detyrimet e tij të pagesës sipas kësaj marrëveshjeje të renditen, në çdo kohë, të paktën *në të njëjtën radhë preference* me detyrimet e tjera të pasiguruara dhe të caktuara si të preferuara, qoftë aktuale apo të ardhshme; (ii) të mos

caktojë në një radhë preference më të lartë ose të japë garanci për një huadhënës tjetër, përveç nëse e njëjta radhë përparësie ose garanci i jepet edhe huadhënësit, nëse kjo kërkohet nga huadhënësi.

11.6 Inspektimet

Huamarrësi autorizon huadhënësin dhe përfaqësuesit e tij të kryejnë inspektime në baza vjetore, qëllimi i të cilave do të jetë vlerësimi i zbatimit të programit dhe skemës së monitorimit për aspektet teknike, financiare dhe institucionale.

Huamarrësi nëpërmjet Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit, huamarrësi do të bashkëpunojë dhe do të sigurojë të gjithë ndihmën dhe informacionin e arsyeshëm për huadhënësin dhe përfaqësuesit e tij gjatë kryerjes së inspektimeve, koha dhe formati i të cilave do të përcaktohet nga huadhënësi pas konsultimit me huamarrësin.

11.7 Vlerësimi i programit

Huamarrësi pranon se huadhënësi mund të kryejë ose t'i kërkojë një palë të tretë të kryejë, në emër të tij, një vlerësim të programit. Gjetjet e këtij vlerësimi do të përdoren për të hartuar një përmbledhje me informacione rreth programit, të tilla si shuma e përgjithshme e financimit dhe kohëzgjatja e tij, objektivat e programit, rezultatet sasiore të pritshme të programit dhe ato të arritura, vlerësimi/çmuarja e përshtatshmërisë, efektivitetit, ndikimit dhe realizueshmërisë/qëndrueshmërisë së programit, konkluzionet dhe rekomandimet kryesore.

Huamarrësi nëpërmjet Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit do të përfshihet sa më shumë të jetë e mundur në këtë vlerësim, duke nisur nga hartimi i termave të referencës deri në dorëzimin e raportit përfundimtar.

Huamarrësi bie dakord që kjo përmbledhje të publikohet, veçanërisht në faqen e internetit të huadhënësit.

11.8 Lista e sanksioneve financiare dhe embargoja

Huamarrësi:

i) do të sigurojë që asnjë fond ose burim ekonomik i programit të mos vihet në dispozicion, drejtpërdrejt ose tërthorazi, për ose në dobi të personave, grupeve ose subjekteve që renditen në çdo listë të sanksioneve financiare;

ii) nuk do të financojë, blejë ose sigurojë furnizime, ose nuk do të ndërhyjë në sektorët që i nënshtrohen një embargoje nga ana e Kombeve të Bashkuara, Bashkimit Evropian ose Francës.

11.9 Zbatimi i programit

Huamarrësi nëpërmjet Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit:

i) do të caktojë një koordinator programi brenda Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit; brenda dy muajve nga data e hyrjes në fuqi;

ii) do të emërojë, brenda fundit të vitit 2025, stafin përkatës brenda Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit që do të zbatojë udhërrëfyesin kombëtar të klimës;

iii) do të mbajë çdo dy vjet komitete drejtuese me përfaqësues të nivelit të lartë kombëtar dhe partnerë përkatës; përbërja e të cilëve do të diskutohet me AFZH-në;

iv) do të vlerësojë të gjitha projektet e tij të veprimeve të mëparshme të financuara nga AFZH-ja, në përputhje me rregulloren e tij për menaxhimin e rrezikut mjedisor dhe social (përfshirë qasjen gjinore).

11.10 Origjina e ligjshme, mungesa e praktikave të ndaluara

Huamarrësi zotohet:

i) të përdorë fondet e linjës së kredisë në përputhje me politikën e grupit të AFZH-së për të parandaluar dhe luftuar praktikën e ndaluara, të publikuara në faqen e tij të internetit;

ii) të bëjë përpjekjet e tij më të mira për të siguruar që fondet, të ndryshme nga ato me origjinë publike, të investuara në zbatimin e programit, nuk do të jenë me origjinë të paligjshme;

iii) të sigurojë që programi të mos shkaktojë lindjen e një praktike të ndaluar;

iv) menjëherë pasi merr dijeni apo dyshon për ndonjë praktikë të ndaluar, të njoftojë huadhënësin pa asnjë vonesë;

v) në rastin e përmendur në paragrafin e mësipërm, ose me kërkesë të huadhënësit, nëse huadhënësi dyshon se ka ndodhur një praktikë e ndaluar, të ndërmarrë të gjitha veprimet e nevojshme për të korrigjuar situatën në mënyrë të kënaqshme për huadhënësin dhe brenda afatit të caktuar nga huadhënësi; dhe

vi) të njoftojë huadhënësin pa vonesë nëse ka dijeni për një informacion që mund të ngrejë dyshime se për zbatimin e programit janë përdorur fonde me origjinë të paligjshme.

11.11 Hetimi

Huamarrësi do të lejojë huadhënësin, ose një palë të tretë të autorizuar nga ky i fundit, të kryejë një hetim në rast pretendimi për praktikë të ndaluar.

Mosrespektimi i kësaj klauzole nga ana e huamarrësit mund të përbëjë, në diskrecionin e huadhënësit, një praktikë jobashkëpunuese.

11.12 Vizibiliteti dhe komunikimi

Huamarrësi do të zbatojë masat e vizibilitetit dhe komunikimit që lidhen me zbatimin e programit në përputhje me kushtet e udhëzimit për vizibilitetin dhe komunikimin, si dhe pranon se ka lexuar dhe kuptuar plotësisht udhëzimin në fjalë.

Sipas udhëzimit për vizibilitetin dhe komunikimin, programi i nënshtrohet detyrimeve për komunikimin dhe vizibilitetin të nivelit 1.

12. DETYRIMI PËR TË DHËNË INFORMACION

Zotimet e kësaj klauzole 12 (*Detyrimi për të dhënë informacion*) bëhen të zbatueshme në datën e hyrjes në fuqi dhe mbeten të zbatueshme dhe efekt të plotë për aq kohë sa çdo shumë sipas kësaj marrëveshjeje të ketë mbetur e pashlyer.

12.1 Informacioni financiar

Huamarrësi do t'i japë huadhënësit çdo informacion që ky i fundit mund të kërkojë në mënyrë të arsyeshme në lidhje me borxhin e jashtëm dhe të brendshëm të huamarrësit, si dhe gjendjen e çdo kredie të garantuar.

12.2 Zbatimi i programit

Huamarrësi, nëpërmjet Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit, do t'i paraqesë huadhënësit, menjëherë me kërkesën e këtij të fundit, çdo informacion ose dokument mbështetës që lidhet me programin dhe zbatimin e skemës së monitorimit.

12.3 Raporti i monitorimit

Huamarrësi, nëpërmjet Ministrisë së Turizmit dhe Mjedisit, do t'i paraqesë Huadhënësit:

a) deri në datën e përfundimit të programit, një raport monitorimi në lidhje me zbatimin e programit gjatë vitit të kaluar, brenda 1 (një) muaji pas përfundimit të vitit;

b) raportin përmbledhës të zbatimit teknik dhe të buxhetit të programit, brenda 1 (një) muaji nga data e mbarimit të programit;

c) raportet gjashtëmujore të monitorimit, në lidhje me matricën (skeduli 2, *Përshkrimi i Programit*).

12.4 Informacioni shtesë

Huamarrësi do t'i paraqesë huadhënësit:

a) menjëherë pas marrjes dijeni, informacion të hollësishëm për një rast ose rrethanë që është ose mund të jetë një mospërmbushje, ose që ka ose mund të ketë një ndikim negativ material, natyrën e

një këtij rasti dhe të gjitha veprimet e ndërmarra ose që do të merren për ta korrigjuar atë (nëse ka);

b) menjëherë informacion të hollësishëm për çdo vendim ose rast që mund të ndikojë në organizimin, përfundimin ose funksionimin e programit;

c) informacion mbi ndryshimin e përmbajtjes së matricës (skeduli 2, *Përshkrimi i Programit*) dhe afatet përkatëse të disbursimit.

13. RASTET E MOSPËRMBUSHJES SË DETYRIMEVE

13.1 Rastet e mospërmbushjes së detyrimeve

Secila nga ngjarjet apo rrethanat e përcaktuara në këtë klauzolë 13.1 (*Rastet e mospërmbushjes së detyrimeve*) është një rast i mospërmbushjes së detyrimeve.

a) Moskryerja e pagesës

Huamarrësi nuk paguan në datën e caktuar çdo shumë të pagueshme prej tij sipas kësaj Marrëveshjeje dhe sipas mënyrës së përcaktuar në këtë Marrëveshjeje. Megjithatë, pa cenuar klauzolën 4.3 (*Pagesa e vonuar dhe kamatëvonesës*), në këtë paragraf nuk do të ketë asnjë rast të mospërmbushjes së detyrimeve (a) nëse kjo pagesë kryhet plotësisht nga Huamarrësi brenda 5 (pesë) ditësh pune të datës së caktuar.

b) Sipërmarrjet dhe detyrimet

Huamarrësi nuk respekton asnjë kusht të Marrëveshjes, përshirë, pa kufizim, cilëndo sipërmarrje që ka përcaktuar në klauzolën 11 (*Sipërmarrjet*) dhe klauzolën 12 (*Sipërmarrjet e informacionit*).

c) Keqpërfaqësimi

Një përfaqësim apo garanci e bërë nga Huamarrësi në Marrëveshje, përfshirë në klauzolën 10 (*Përfaqësimi dhe garancitë*), ose në çdo dokument të dorëzuar nga ose në emër të Huamarrësit në lidhje me këtë Marrëveshje, është e pasaktë apo çorientuese kur bëhet apo kur konsiderohet se është kryer.

d) Mospërmbushja e tërthortë e detyrimeve

i) Në bazë të paragrafit “ii”, çdo borxh financiar i Huamarrësit nuk paguhet në datën e caktuar, ose, nëse është e zbatueshme, brenda çdo periudhe të lejuar të mospërmbushjes së detyrimeve në lidhje me dokumentacionin përkatës.

ii) Në bazë të paragrafit “iii”, një kreditor ka anuluar apo ka pezulluar angazhimin e tij ndaj Huamarrësit në lidhje me çdo borxh financiar apo e ka deklaruar borxhin financiar gati për t'u paguar përpara maturimit të përcaktuar, ose kërkon shlyerjen e plotë të borxhit financiar, në çdo rast, si

rezultat i një rasti të mospërbushjes së detyrimeve apo çdo parashikimi që ka një efekt të ngjashëm (sido që të përshkruhet) në lidhje me dokumentacionin përkatës.

iii) Asnjë rast i mospërbushjes së detyrimeve nuk do të ndodhë sipas kësaj klauzole 13.1 (*Mospërbushja e tërthortë e detyrimeve*) nëse shuma përkatëse e borxhit financiar apo angazhimi për borxhin financiar që përfshihet në paragrafët “a” dhe “b” më sipër është më pak se tridhjetë milionë euro (30 000 000 euro) (ose ekuivalenti i tij në një valutë tjetër/valuta të tjera).

e) **Paligjshmëria**

Për Huamarrësin është ose bëhet e paligjshme kryerja e secilin prej detyrimeve të përcaktuara në këtë Marrëveshje.

f) **Ndryshimi material negativ**

Çdo rast (përfshirë një ndryshim në situatën politike të vendit të Huamarrësit) apo çdo masë që ka gjasë, sipas mendimit të Huadhënësit, të ketë një ndikim material negativ, ndodh ose ka gjasë të ndodhë.

g) **Tërheqja apo pezullimi i Programit**

Ndodh një nga rastet e mëposhtme:

i) Huamarrësi tërhiqet nga Programi;
ii) Zbatimi i Programit pezullohet nga Huamarrësi për një periudhë më të madhe se 6 (gjashtë) muaj; ose

h) **Autorizimet**

Çdo Autorizim që kërkohet nga Huamarrësi në mënyrë që të kryejë apo të pajtohet me detyrimet e tij të specifikuar në këtë Marrëveshje ose që kërkohen në rrjedhën e zakonshme të Programit, nuk merret brenda afatit kohor të përcaktuar ose anulohet ose bëhet i pavlefshëm ose ndalon së qeni në fuqi.

i) **Gjykime apo vendimet me ndikim material negativ**

Çdo gjykim apo vendim arbitrar ose vendim gjyqësor apo administrativ që ndikon te Huamarrësi ka, ose ka gjasë të ketë, sipas mendimit të Huadhënësit, ndikim material negativ, ndodh ose ka gjasë që të ndodhë.

j) **Pezullimi i këmbimit dhe transferimit të lirë**

Këmbimi dhe transferimi i lirë i çdo shume që duhet të paguhet nga Huamarrësi sipas kësaj Marrëveshjeje apo çdo kredi tjetër e ofruar nga Huadhënësi për Huamarrësin, ose çdo huamarrës tjetër i juridiksionit të Huamarrësit, kundërshtohet.

13.2 Përshpejtimi

Në momentin dhe në çdo moment pas ndodhjes së një rasti të mospërbushjes së detyrimeve, Huadhënësi, pa bërë një kërkesë zyrtare apo pa filluar një procedurë gjyqësore apo jashtëgjyqësore, përmes një njoftimi me shkrim ndaj Huamarrësit:

a) mund të anulojë kredinë në dispozicion; dhe/ose

b) mund të deklarojë se të gjitha pjesët e kredisë, së bashku me çdo interes të përmbledhur të periudhës apo interesi të papaguar, dhe të gjitha shumat e papaguara sipas kësaj Marrëveshjeje, duhet të paguhen menjëherë.

Pa cenuar sa më sipër, në rastin kur ndodh një rast i mospërbushjes së detyrimeve siç është përcaktuar në klauzolën 13.1 (*Rast i mospërbushjes së detyrimeve*), Huadhënësi rezervon të drejtën të, me njoftim me shkrim ndaj Huamarrësit, (i) të pezullojë apo të shtyjë çdo disbursim të kredisë; dhe/ose (ii) të pezullojë finalizimin e çdo marrëveshjeje që lidhet me oferta të tjera të mundshme financiare që janë njoftuar nga Huadhënësi te Huamarrësi; dhe/ose (iii) të pezullojë apo të shtyjë çdo disbursim nën çdo marrëveshje huaje të bërë mes Huamarrësit dhe Huadhënësit.

13.3 Njoftimi i rastit të mospërbushjes së detyrimeve

Në përputhje me klauzolën 12.4 (*Informacion shtesë*) Huamarrësi duhet të njoftojë menjëherë Huadhënësin sapo të vihet në dijeni për çdo rast që është apo ka gjasë të jetë një rast i mospërbushjes së detyrimeve dhe të informojë Huadhënësin për të gjitha masat e marra nga Huamarrësi për ta zgjidhur këtë.

14. ADMINISTRIMI I SHUMËS

14.1 Pagesat

Të gjitha pagesat e marra nga Huadhënësi sipas kësaj Marrëveshjeje, duhet të përdoren për pagesën e shumave të shpenzimeve, tarifave, interesit, principalit apo çdo shume tjetër të përcaktuar në këtë Marrëveshje, sipas radhës së mëposhtme:

- 1) kostot dhe shpenzimet e rastësishme;
- 2) tarifat;
- 3) interesi i pagesës së vonuar dhe kamatëvonesa;
- 4) interesi i përmbledhur;
- 5) shlyerja e principalit.

Çdo pagesë e marrë nga Huamarrësi duhet të përdoret fillimisht për pagesën e çdo shume që duhet të paguhet nga Kredia apo nga hua të tjera të dhëna nga Huadhënësi për Huamarrësin, nëse është

në interesin e Huadhënësit që t'i aplikojë këto shuma për huat e tjera, sipas rendit të përcaktuar më sipër.

14.2 Kompensimi

Pa miratimin paraprak të Huamarrësit, Huadhënësi, në çdo kohë, mund të kompensojë detyrime që duhen paguar nga Huamarrësi kundrejt çdo shume të mbajtur nga Huadhënësi në emër të Huamarrësit, apo çdo detyrim për t'u paguar nga Huadhënësi ndaj Huamarrësit. Nëse detyrimet janë në valuta të ndryshme, Huadhënësi mund të konvertojë secilin nga detyrimet në kursin mbizotërues të këmbimit të monedhës për qëllim të kompensimit.

Të gjitha pagesat e kryera nga Huamarrësi sipas kësaj Marrëveshjeje duhet të llogariten dhe të bëhen pa kompensim. Huamarrësi e ka të ndaluar të bëjë ndonjë kompensim, përveç rasteve kur këto të drejta njihen nga një vendim i formës së prerë.

14.3 Ditët e punës

Pa cenuar përlllogaritjen e periudhës së interesit, e cila mbetet e pandryshuar, nëse një pagesë duhet të kryhet në një ditë që nuk është ditë pune, data e kryerjes së kësaj pagese duhet të jetë dita e punës pasuese, nëse dita e punës pasuese është në të njëjtin muaj kalendarik, ose dita e punës pararendëse, nëse dita e punës pasuese nuk është në të njëjtin muaj kalendarik.

14.4 Monedha e pagesave

Valuta e çdo shume të pagueshme sipas kësaj Marrëveshjeje është euro.

14.5 Marrëveshja për numërimin e ditëve

Çdo interes, tarifë apo shpenzim që llogaritet sipas kësaj Marrëveshjeje, do të llogaritet në bazë të numrin aktual të ditëve që kalojnë dhe me një vit me tre qind e gjashtëdhjetë (360) ditë në përputhje me praktikën e tregut ndërbankar evropian.

14.6 Vendi i pagesës

a) Çdo fond që duhet të transferohet nga Huadhënësi te Huamarrësi sipas kësaj Kredie, do të paguhet në llogarinë bankare të Huamarrësit në Bankën e Shqipërisë, siç Huamarrësi ka njoftuar Huadhënësin.

b) Çdo pagesë që duhet të bëhet nga Huamarrësi te Huadhënësi, duhet të paguhet në datën e caktuar jo më vonë se ora 11:00 (ora e Parisit) në llogarinë bankare si më poshtë:

Kodi RIB: 30001 00064 00000040235 03

Kodi IBAN: FR76 3000 1000 6400 0000 4023 503

Kodi SWIFT i Banque de France (BIC): BDFEFRPPCT

e hapur nga Huadhënësi në “Banque de France” (selia qendrore/dega kryesore) në Paris apo çdo llogari tjetër për të cilën Huadhënësi njofton Huamarrësin.

c) Huamarrësi duhet të kërkojë nga banka përgjegjëse për transferimin e çdo shume te Huadhënësi që të ofrojë informacionin e mëposhtëm në çdo mesazh për transferta në mënyrë gjithëpërfshirëse dhe sipas radhës së përcaktuar më poshtë (numrat i referohen SWIFT MT 202 dhe protokollit 103).

- principali: emri, adresa, numri i llogarisë bankare (fusha 50) ;

- banka e principalit: emri dhe adresa (fusha 52).

Referenca: emri i Huamarrësit, emri i Programit, numri referencë i Marrëveshjes (fusha 70)

d) Të gjitha pagesat e kryera nga Huamarrësi duhet të jenë në përputhje me këtë klauzolë 14.6 (*Vendi i pagesës*), në mënyrë që detyrimi përkatës i pagesës të konsiderohet i shlyer plotësisht.

14.7 Raste të ndërprerjes së sistemit të pagave

Nëse Huadhënësi përcakton (sipas gjykimit të tij) se ka ndodhur një rast i ndërprerjes së sistemit të pagave ose Huamarrësi e njofton Huadhënësin se ka ndodhur një rast i ndërprerjes së sistemit të pagave, Huadhënësi:

a) mund, dhe do ta bëjë nëse kërkohet nga Huamarrësi, të përfshihet në diskutime me Huamarrësin me qëllimin për të dakordësuar çdo ndryshim mbi funksionimin dhe administrimin e kredisë siç mund ta çmojë të nevojshme Huadhënësi në rrethanat e caktuara.

b) nuk duhet të detyrohet të fillojë diskutime me Huamarrësin në lidhje me ndonjë ndryshim të përmendur në paragrafin “a” më sipër, nëse, sipas opinionit të tij, nuk është e mundur të veprohet në atë mënyrë në ato rrethana, dhe në çdo rast, nuk ka asnjë detyrim që t'i pranojë këto ndryshime; dhe

c) nuk do të jetë përgjegjës për asnjë kosto, humbje apo përgjegjësi që vjen si pasojë e kryerjes së veprimeve apo mos kryerjes, në përputhje me këtë klauzolë 14.7 (*Raste të ndërprerjes së sistemit të pagave*).

15. TË TJERA

15.1 Gjuha

Gjuha e përdorur në këtë Marrëveshje është gjuha angleze. Nëse kjo Marrëveshje përkthehet në një gjuhë tjetër, versioni në anglisht ka përparësi në

rastin e çdo interpretimi konfliktual ose në rast mosmarrëveshjeje midis Palëve.

Të gjitha njoftimet e dhëna apo dokumentet që dorëzohen në lidhje me këtë Marrëveshje duhet të jenë në gjuhën angleze.

Huadhënësi mund të kërkojë që një njoftim apo dokument i dorëzuar në lidhje me këtë Marrëveshje, i cili nuk është në gjuhën angleze, të shoqërohet nga një përkthim i certifikuar në gjuhën angleze, rast në të cilin, përkthimi në gjuhën angleze ka përparësi, përveç rastit kur dokumenti është një dokument statutor i një shoqërie, tekst ligjor apo dokument zyrtar.

15.2 Certifikimet dhe përcaktimet

Në çdo proces ligjor apo arbitrazh që vjen si pasojë ose në lidhje me këtë Marrëveshje, informacionet e paraqitura në raportet e Huadhënësit janë prova *prima facie* të çështjeve me të cilat lidhen.

15.3 Pavlefshmëria e pjesshme

Nëse, në ndonjë moment, një term i kësaj Marrëveshjeje është apo bëhet i paligjshëm, i pavlefshëm apo i pazbatueshëm, as vlefshmëria, ligjshmëria apo zbatueshmëria e parashikimeve të tjera të kësaj Marrëveshjeje nuk do të ndikohen apo dëmtohen në asnjë mënyrë.

15.4 Mosheqja dorë

Dështimi për të ushtruar, apo një vonesë në ushtrimin nga ana e Huadhënësit të çdo të drejte që buron nga kjo Marrëveshje nuk duhet të konsiderohet si heqje dorë nga ajo e drejtë.

Të drejtat dhe mjetet juridike të Palëve që burojnë nga kjo Marrëveshje janë kumulative dhe nuk përjashtojnë asnjë të drejtë apo mjet juridik nën ligjin e zbatueshëm.

15.5 Delegimi

Huamarrësi nuk mund të delegojë apo transferojë, në asnjë mënyrë, të gjitha apo ndonjë nga të drejtat dhe detyrimet e tij sipas kësaj Marrëveshjeje.

Huadhënësi mund të delegojë apo transferojë çdo të drejtë apo detyrim të tij që buron nga kjo Marrëveshje te: (i) çdo filial apo entitet i të njëjtit grup si Huadhënësi; ose (ii) çdo institucion tjetër financiar; ose (iii) çdo entitet tjetër, me kusht që të jetë i përfshirë, me vendndodhje dhe i krijuar brenda Bashkimit Evropian dhe mund të përfshihet në çdo marrëveshje nënpjesëmarrëse në lidhje me këtë.

Huadhënësi duhet të informojë paraprakisht Huamarrësin për këtë delegim apo transferim.

15.6 Efekti ligjor

Skedulet e planifikuara dhe parashtrimet e mësipërme janë pjesë e kësaj Marrëveshjeje dhe kanë të njëjtin efekt ligjor.

15.7 Marrëveshja e plotë

Që nga data e nënshkrimit, kjo Marrëveshje përfaqëson marrëveshjen e plotë ndërmjet Palëve në lidhje me çështjet e parashtruara në të dhe zëvendëson të gjithë dokumentet, marrëveshjet apo mirëkuptimet e mëparshme, të cilat mund të jenë këmbyer apo komunikuar si pjesë e negociatave në lidhje me këtë Marrëveshje.

15.8 Ndryshimet

Çdo ndryshim i kësaj Marrëveshjeje duhet të bëhet me shkrim. Huamarrësi përfaqëson dhe jep garanci se:

a) ministri i Financave është i autorizuar të nënshkruajë çdo ndryshim, i cili duhet të miratohet nga Këshilli i Ministrave; dhe

b) ndryshimet e kësaj Marrëveshjeje që prekin vetëm periudhën e disponueshmërisë, nuk kanë nevojë për miratimin paraprak të Këshillit të Ministrave.

15.9 Konfidencialiteti – Zbulimi i informacionit

a) Huamarrësi nuk duhet të zbulojë përmbajtjen e kësaj Marrëveshjeje ndaj një pale të tretë pa miratimin paraprak të Huadhënësit, përveç ndonjë personi ndaj të cilit Huamarrësi ka detyrim nën çdo ligj të zbatueshëm, rregullore apo vendim gjyqësor. Huamarrësi do të botojë këtë Marrëveshje në Fletoren Zyrtare nëse kjo kërkohet nga ligji i zbatueshëm dhe aktet nënligjore përkatëse për efikasitetin e Marrëveshjes.

b) Pavarësisht ndonjë marrëveshjeje konfidencialiteti ekzistuese, Huadhënësi mund të zbulojë çdo informacion apo dokumente në lidhje me Programin ndaj: (i) audituesve të tij, ekspertëve, agjencive vlerësuese apo organeve mbikëqyrëse; (ii) çdo personi apo entiteti të cilit Huadhënësi mund t'i delegojë apo transfertë të gjitha apo një pjesë të të drejtave apo detyrimeve që burojnë nga kjo Marrëveshje; dhe (iii) çdo personi apo entiteti me qëllimin për marrjen e masave mbrojtëse apo ruajtjen e të drejtave të Huadhënësit në këtë Marrëveshje.

c) Gjithashtu, Huadhënësi mund:

i) të shkëmbejë me Republikën e Francës për botimin në faqen e internetit të qeverisë franceze në përputhje me çdo kërkesë të Iniciativën Ndërkombëtare për Transparencën e Ndihmës; dhe

ii) ta botojë në faqen e internetit të Huadhënësit; informacion që lidhet me Programin dhe financimin e tij, siç është listuar në shtojcën 6 (*Informacion që mund të botohet në faqen e internetit të qeverisë franceze dhe në faqen e internetit të Huadhënësit*).

15.10 Kufizimi/parashkrimi

Parashkrimi i çdo padie që buron nga kjo Marrëveshje duhet të jetë 10 (dhjetë) vjet, përveç padive për interesat sipas kësaj Marrëveshjeje.

15.11 Vështirësia

Secila nga Palët pranon se dispozitat e nenit 1195 të Kodit Civil francez nuk do të zbatohen në lidhje me detyrimet e tyre që burojnë nga kjo Marrëveshje, dhe se nuk kanë të drejtë të ngrenë asnjë pretendim bazuar në nenin 1195 të Kodit Civil francez.

16. NJOFTIMET

16.1 Me shkrim dhe adresat

Çdo njoftim, kërkesë apo komunikim tjetër që jepet apo bëhet në lidhje me këtë Marrëveshje duhet të jepet apo të bëhet me shkrim dhe, nëse nuk specifikohet ndryshe, mund të jepet apo bëhet me faks ose me letër të dërguar përmes zyrës postare në adresën dhe numrin e Palës përkatëse, të përcaktuara më poshtë:

Për Huamarrësin:

Ministria e Financave

Adresa: Bulevardi “Dëshmorët e Kombit”, nr. 3

Telefon: 00 35 54 22 84 05

E-mail: sekretariamin@financa.gov.al

Në vëmendje të Ministrit të Financave

Për Huadhënësin:

AFD - ZYRA RAJONALE E BALLKANIT PERËNDIMOR

Adresa: znj. Jovina 11, Belgrade

11 000 Serbie

Telefon: + 381 11 78 58 830

E-mail: afd balkans@afd.fr

Drejtuar: Drejtorit të Zyrës Rajonale të Ballkanit
Perëndimor

dhe një kopje për:

AFD – ZYRA QENDRORE NË PARIS

Adresa: 5, rue Roland Barthes – 75598 Paris
Cedex 12, France

Telefon: + 33 1 53 44 31 31

Në vëmendje të: Shefit të Departamentit për
Evropën, Lindjen e Mesme dhe Azinë

apo çdo adresë tjetër, numër faksi, departament
apo zyrtar që njëra Palë njofton në formë të shkruar
Palën tjetër.

16.2 Dorëzimi

Çdo njoftim, kërkesë apo komunikim që kryhet apo çdo dokument që dërgohet nga njëra Palë tek Pala tjetër në lidhje me këtë Marrëveshje, do të jetë i vlefshëm vetëm:

a) nëse dërgohet me e-mail, kur konfirmohet se është marrë; dhe

b) nëse përmes letrës së dërguar nga zyra postare, kur dorëzohet në adresën e saktë,

dhe kur një person apo departament i caktuar është specifikuar si pjesë e detajeve të adresës të përcaktuara në klauzolën 16.1 (*Me shkrim dhe adresat*), nëse ky njoftim, kërkesë apo komunikim i është drejtuar atij personi apo departamenti.

16.3 Komunikimet elektronike

a) Çdo komunikim i bërë nga një person në lidhje me këtë Marrëveshje mund të kryhet përmes adresës elektronike apo instrumenteve të tjera elektronike, nëse Palët:

ii) bien dakord, nëse dhe derisa të njoftohet e kundërta, se kjo do të jetë forma e pranuar e komunikimit;

iii) e njoftojnë njëri-tjetrin me shkrim për adresën e tyre elektronike (e-mail) dhe/ose për informacione të tjera të nevojshme për të mundësuar dërgimin dhe marrjen e informacionit përmes këtyre mënyrave; dhe

iv) e njoftojnë njëri-tjetrin për çdo ndryshim në adresën e tyre apo për çdo informacion tjetër të ngjashëm të ofruar prej tyre.

b) Çdo komunikim elektronik i bërë ndërmjet Palëve do të jetë i vlefshëm vetëm kur merret në format të lexueshëm.

17. LIGJI RREGULLUES, ZBATIMI DHE ZGJEDHJA E VENDBANIMIT

17.1 Ligji rregullues

Kjo Marrëveshje rregullohet nga legjislacioni francez.

17.2 Arbitrazhi

Çdo mosmarrëveshje që del nga ose në lidhje me këtë Marrëveshje, duhet t'i referohet dhe të zgjidhet përfundimisht me arbitrazh në përputhje me Rregullat e Ndërmjetësimit dhe Arbitrazhit të Dhomës Ndërkombëtare të Tregtisë, të cilat zbatohen në datën e fillimit të procedurave të arbitrazhit, nga një ose më shumë arbitra që duhet të caktohen në përputhje me këto rregulla.

Vendi ku duhet të kryhet arbitrazhi duhet të jetë Parisi dhe gjuha e arbitrazhit duhet të jetë gjuha angleze.

Kjo klauzolë e arbitrazhit do të mbetet në fuqi dhe efektiv nëse kjo Marrëveshje shpallet e pavlefshme apo nëse përfundon apo anulohet, dhe pas mbarimit të afatit të kësaj Marrëveshjeje. Detyrimet kontraktuale të Palëve sipas kësaj Marrëveshjeje nuk ndërpriten nëse një Palë fillon procedura ligjore kundër Palës tjetër.

Palët bien dakord shprehimisht se duke nënshkruar këtë Marrëveshje, Huamarrësi heq dorë në mënyrë të pakthyeshme nga të gjitha të drejtat e imunitetit, përveç rastit siç parashikohet në paragrafin e mëposhtëm, në lidhje me juridiksionin ose ekzekutimin në të cilin mund të mbështetetj ndryshe.

Huamarrësi nuk heq dorë nga asnjë imunitetet në lidhje me:

i) “mjediset e misionit” të tashme dhe të ardhme, siç është përcaktuar në Konventën e Vjenës mbi Marrëdhëniet Diplomatike të nënshkruar në vitin 1961, “mjediset konsullore” të tashme dhe të ardhme, siç është përcaktuar në Konventën e Vjenës mbi Marrëdhëniet Konsullore të nënshkruar në vitin 1963, ose që përdoret nga një diplomat apo mision diplomatik i Shqipërisë;

ii) çdo pronë e paluajtshme që ndodhet në Shqipëri, çka përcaktohet nga neni 3, paragrafët 1–3 të ligjit shqiptar nr. 8743, datë 22.2.2001, “Mbi pronat e paluajtshme shtetërore”;

iii) çdo fond dhe/ose shumë monetare që duhet të paguhet për përmbushjen e detyrimeve që Republika e Shqipërisë ka në lidhje me traktate, konventa dhe/ose marrëveshje ndërkombëtare publike të nënshkruara prej saj në cilësinë e subjektit të së drejtës ndërkombëtare publike;

iv) çdo fond apo aset që synon shërbime publike në lidhje me parashikimet e detyrueshme që parashikohen nga e drejta ndërkombëtare dhe legjislacioni i huaj.

17.3 Njoftim i procesit

Pa cenuar asnjë ligj në fuqi, për qëllime të dorëzimit të dokumenteve gjyqësore dhe jashtëgjyqësore në lidhje me çdo veprim ose procedurë të lartpërmendur:

Dorëzimi i dokumenteve gjyqësore dhe jashtëgjyqësore të Huamarrësi duhet të kryhet në përputhje me “Konventën e Hagës të datës 15 nëntor 1965 mbi njoftimin dhe dorëzimin jashtë

shtetit të dokumenteve gjyqësore dhe jashtëgjyqësore në fushën civile dhe tregtare”. Autoriteti emëruar për këtë dorëzim është Ministria për Evropën dhe Punët e Jashtme të Republikës së Shqipërisë, me adresë: bulevardi “Gjergj Fishta”, nr. 6, Tiranë, Shqipëri.

Huadhënësi zgjedh adresën “AFD – ZYRA QENDRORE NË PARIS” të përcaktuar në klauzolën 16 (*Njoftimet*) për procesin e dorëzimit.

18. KOHËZGJATJA

Kjo Marrëveshje hyn në fuqi në datën e hyrjes në fuqi dhe mbetet e vlefshme për aq kohë sa ka një shumë që tepron sipas kushteve të kësaj Marrëveshjeje.

Pavarësisht nga sa është shprehur më lart, detyrimet e përcaktuara në klauzolën 15.9 (*Konfidencialiteti – Zbulimi i informacionit*) mbizotërojnë dhe qëndrojnë për një periudhë pesë (5) vjet pas datës së pagesës së fundit; parashikimet e klauzolës 11.4.2 (*Procedura e menaxhimit të mosmarrëveshjeve mjedisore dhe sociale*) do të vazhdojnë të kenë efekt ndërkohë që çdo ankesë e përfshirë në Procedurën e Menaxhimit të Mosmarrëveshjeve Mjedisore dhe Sociale vazhdon ende të përpunohet apo monitorohet.

Marrëveshja u nënshkrua në 2 (dy) kopje origjinale, në Paris, Francë, më datë 12 prill, 2024.

HUAMARRËSI

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

Nënshkrimi_____

Përfaqësuar nga:

Emri: Z. Blendi Gonxhja, në cilësinë

Funksioni: Ministër i Ekonomisë Kulturës dhe Inovacionit

HUADHËNËSI

AGJENCIA FRANCEZE PËR ZHVILLIM

Nënshkrimi_____

Përfaqësuar nga:

Emri: Znj. Marie Helene Loison

Funksioni: zëvendëseshëf ekzekutiv

Bashkë nënshkrues, Shkëlqesia e Saj. Znj. Catherine Suard, Ambasadore e Francës

Nënshkrimi_____

SKEDULI 1A. PËRKUFIZIMET

Akt korrupsioni	Nënkupton një nga elementët e mëposhtëm: a) akti i premtimit, ofrimit apo dhënies, në mënyrë të drejtpërdrejtë apo jo, ndaj një zyrtari publik apo personi që drejton apo punon, në çfarëdo pozicioni, për një entitet të sektorit privat, një avantazh të panevojshëm të çfarëdolloj natyre, për vetë personin në fjalë apo për një person apo entitet tjetër, në mënyrë që ky person të veprojë apo të mos veprojë në shkelje të detyrimeve të tij/saj ligjore, kontraktuale apo profesionale, duke ndikuar kështu në veprimet e tij apo të saj apo në veprimet e një personi apo entiteti tjetër; ose b) akti i një zyrtari publik apo çdo personi që drejton apo punon, në çfarëdo pozicioni, për një entitet të sektorit privat, që kërkon apo pranon, në mënyrë të drejtpërdrejtë apo jo të drejtpërdrejtë, një avantazh të panevojshëm të çfarëdolloj natyre, për vetë personin në fjalë apo për një person apo entitet tjetër, në mënyrë që ky person të veprojë apo të mos veprojë në shkelje të detyrimeve të tij ligjore, kontraktuale apo profesionale, dhe duke ndikuar kështu në veprimet e tij apo të saj apo në veprimet e një personi apo entiteti tjetër.
Akt(e) terrorist(e)	nënkupton: (i) Çdo akt i ndaluar nga konventat dhe protokollet e Kombeve të Bashkuara në lidhje me luftën kundër terrorizmit (të cilat mund të konsultohen në faqen e mëposhtme të internetit: //legal.un.org/ola/Default.aspx); (ii) çdo veprë penale e referuar nga neni 3 në nenin 10 të direktivës (BE) 2017/541 të Parlamentit Evropian, datë 15 mars 2017, mbi luftën kundër terrorizmit; ose (iii) çdo akt tjetër që synon të shkaktojë vdekjen apo dëmtime të rënda fizike ndaj një civili apo çdo personi tjetër që nuk merr pjesë aktive në veprimet armiqësore në një situatë konflikti të armatosur, kur qëllimi i këtij veprimi, nga natyra apo konteksti i tij, është të frikësojë një popullsi apo të detyrojë një qeveri apo një organizatë ndërkombëtare të bëjë apo të mos bëjë një veprim të caktuar.
Marrëveshje	nënkupton këtë marrëveshje të huas, përfshirë parashtrimet, skedulet dhe nëse është e zbatueshme, çdo ndryshim të bërë me shkrim në të.
Praktika antikonkurruese	nënkupton: a) çdo veprim i bashkërenduar apo i nënkuptuar që synon dhe/ose efekt të pengojë, kufizojë apo shtrembërojë konkurrencën e drejtë në treg, duke përfshirë pa kufizim rastet kur prirjet të: (i) të kufizojë aksesin në treg apo ushtrimin e lirë të konkurrencës nga shoqëritë e tjera; (ii) parandalon kaktimin e çmimeve nga tregu i lirë, duke favorizuar në mënyrë artificiale rritjen apo uljen e këtyre çmimeve; (iii) kufizon apo kontrollojnë çdo prodhim, treg, investim apo progres teknik; ose (iv) ndan tregjet apo burimet e furnizimit. b) çdo rast abuzimi nga një kompani apo grup kompanish me një pozicion dominant brenda një tregu vendas ose në një pjesë të konsiderueshme të tij; ose c) çdo ofertë ose çmim grabitqar që synon dhe/ose efekt të eliminojë nga një treg apo të parandalojë një kompani apo një nga produktet e saj të futet në treg.
Buxhet vjetor	nënkupton buxhetin vjetor të Republikës së Shqipërisë, të miratuar sipas ligjit për buxhetin e shtetit të vitit përkatës, i cili miratohet nga Kuvendi i Republikës së Shqipërisë.
Autorizim(e)	nënkupton çdo autorizim, pëlqim, miratim, zgjidhje, leje, licencë, përjashtim, dokumentim, noterizim apo regjistrim apo çdo përjashtim në lidhje me të, i marrë apo i dhënë nga një Autoritet, goftë i dhënë përmes një veprimi, apo i konsideruar si i dhënë nëse nuk është marrë asnjë përgjigje brenda një afati kohor të përcaktuar.
Autoritet(e)	nënkupton çdo qeveri apo entitet ligjor, departamenti apo komisioni që ushtron një prerogativë publike apo çdo administratë, gjykatë, agjenci apo shtet, apo çdo entitet qeveritar, administrativ, tatimor apo juridik.
Periudha e disponueshmërisë	nënkupton periudhën nga dhe përfshirë datën e nënshkrimit deri në afatin e fundit për disbursim.
Kredia e disponueshme	nënkupton, në çdo kohë të caktuar, kredinë maksimale të principalit të specifikuar në klauzolën Error! Reference source not found. (<i>Kredia</i>) më pak se: (i) shuma totale e çdo disbursimi të kryer nga Huamarrësi; (ii) shuma e çdo disbursimi të bërë në përputhje me çdo kërkesë për disbursim në pritje; dhe çdo pjesë e shumës që është anuluar në përputhje me klauzolën Error! Reference source not found. (<i>Anulimi nga Huamarrësi</i>) dhe/ose Error! Reference source not found. (<i>Anulimi nga Huadhbënësi</i>).

Ditë pune	(iii) nënkupton një ditë (përveç të shtunës dhe të dielës) gjatë së cilës bankat janë hapur dhe funksionojnë normalisht në Paris, dhe e cila është Dita “TARGET” në rastin kur një disbursim duhet të bëhet në atë ditë.
I certifikuar	nënkupton që çdo kopje, fotokopje apo dublikatë tjetër e një dokumenti origjinal duhet të certifikohet nga çdo person i autorizuar për përputhshmërinë e kopjes, fotokopjes apo dublikatat me dokumentin origjinal.
Afati për disbursim	Nënkupton 12 prill, 2026 pas së cilës nuk mund të kryhet më asnjë disbursim.
Afati për disbursimin e parë	Nënkupton datën 31 dhjetor 2024.
Disbursim	nënkupton një disbursim të një pjese apo të të gjithë kredisë të vënë në dispozicion nga Huadhënësi për Huamarrësin, në përputhje me termat dhe kushtet e përcaktuara në klauzolën 3 (<i>Tërheqja e fondeve</i>) apo principalin e pashlyer të këtij disbursimi, i cili mbetet i detyrueshëm dhe e pagueshëm në një kohë të caktuar.
Data e disbursimit	nënkupton datën kur disbursimi bëhet i disponueshëm nga Huadhënësi.
Periudha e disbursimit	nënkupton periudhën që fillon me datën e disbursimit të parë të fondeve dhe mbaron, duke përfshirë edhe të parën nga datat e mëposhtme: (i) datën në të cilën kredia e disponueshme është barazim me zero; (ii) afatin e fundit për disbursim.
Kërkesa për disbursim	nënkupton një kërkesë sipas modelit të përcaktuar në shtojcën 5A (<i>Modeli i kërkesës për disbursim</i>).
Embargo	nënkupton çdo sanksion të një natyre tregtare që synon të ndalojë çdo import dhe/apo eksport (furnizim, shitje apo transfertë) të një apo disa mallrave, produkteve apo shërbimeve që shkojnë dhe/apo vijnë nga një vend për një periudhë të caktuar siç publikohet dhe ndryshohet herë pas here nga Kombet e Bashkuara, Bashkimi Evropian apo Franca.
Data e hyrjes në fuqi	Data që bie 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare të ligjit që ratifikon këtë Marrëveshje
Procedura të Menaxhimit të Mosmarrëveshjeve Mjedisore dhe Sociale	nënkupton termat kontraktuale të përcaktuara në Procedurat e Menaxhimit të Mosmarrëveshjeve Mjedisore dhe Sociale, të cilat janë të disponueshme në faqen e internetit dhe mund të përditësohen herë pas here.
EURIBOR	nënkupton normën ndër-bankare që zbatohet për euron për çdo depozitë të shprehur në euro për një periudhë të krahasueshme me periudhën përkatëse, siç përcaktohet nga Instituti Evropian i Tregjeve të Parasë (EMMI), apo çdo administrator pasues, në orën 11:00 me orën e Brukselit, 2 (dy) ditë pune përpara ditës së parë të periudhës së interesit.
Euro ose EUR	nënkupton valutën e vetme të shteteve anëtare të Bashkimit Ekonomik dhe Monetar Evropian, përfshirë Francën, dhe të pasurit kurs ligjor në këto shtete anëtare.
Raste të mospërbushjes së detyrimeve	nënkupton çdo rast apo rrethanë të përcaktuar në klauzolën 13.1 (<i>Raste të mospërbushjes së detyrimeve</i>).
Kredi	nënkupton kredinë e vendosur në dispozicion nga Huadhënësi për Huamarrësin në përputhje me këtë Marrëveshje deri në shumën maksimale të principalit të përcaktuar në klauzolën Error! Reference source not found. (<i>Kredia</i>).
Borxh financiar	nënkupton çdo borxh financiar të Huamarrësit për dhe në lidhje me: a) çdo para të marrë hua për një periudhë afatshkurtër, afatmesme apo afatgjatë; b) çdo shumë e mbledhur në bazë të emetimit të obligacioneve, kartëmonedhave, detyrimeve, stokut të huas apo çdo instrument i ngjashëm; c) çdo fond i mbledhur me çdo transaksion tjetër (përfshi këtu çdo marrëveshje për shitje apo blerje paraprake) që ka efektin tregtar të një huamarrjeje; d) çdo detyrim i mundshëm për pagesë që rezulton nga një garanci, obligacion, apo çdo instrument tjetër.
Lista e sanksioneve financiare	nënkupton listën(at) e personave, grupeve apo entiteteve që janë objekt i sanksioneve financiare të Kombeve të Bashkuara, Bashkimit Evropian dhe/ose Francës. Vetëm për qëllime informacioni dhe për lehtësinë e Huamarrësit, i cili mund të bazohet në të, gjeni referencat apo faqet e internetit më poshtë: Për listat e mbajtura nga Kombet e Bashkuara , mund të konsultohet faqja e internetit më poshtë: https://www.un.org/securitycouncil/fr/content/un-sc-consolidated-list

	Për listat e mbajtura nga Bashkimi Evropian, mund të konsultohet faqja e internetit më poshtë: https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/8442/consolidated-list-sanctions_fr Për listat e mbajtura nga Franca, mund të konsultohet faqja e internetit më poshtë: https://www.tresor.economie.gouv.fr/services-aux-entreprises/sanctions-economiques/dispositif-national-de-gel-des-avoirs
Plan i financimit	nënkupton planin e financimit të Programit të bashkangjitur si skeduli 3 (<i>Plani i financimit</i>).
Normë fikse reference	nënkupton tre pikë pesëdhjetë e dy për qind [3.52]% në vit.
Mashttrim	nënkupton çdo praktikë (veprime apo mosveprime) të padrejtë e cila synon të mashtrtojë të tjerë, të fshehtë qëllimisht elemente të caktuara nga dikush, apo të tradhtojë apo të dëmtojë pëlqimin e tij/saj, të anashkalojë çdo kërkesë ligjore apo rregullatorë dhe/ose të shkelë rregullat dhe procedurat e brendshme të Huamarrësit apo një pale të tretë, për të marrë një përfitim të paligjshëm.
Mashttrim kundër Interesave Financiare të Bashkimit Evropian	nënkupton çdo veprim apo mosveprim të qëllimshëm që synon të dëmtojë buxhetin e Bashkimit Evropian dhe përfshin: (i) përdorimin apo prezantimin e deklaratave apo dokumenteve false, të pasaktë apo jo të plota, çka si pasojë shpërdorimin apo marrjen e gabuar të fondeve apo çdo zvogëlim të paligjshëm në burimet e buxhetit të përgjithshëm të Bashkimit Evropian; (ii) moszbulimi i informacionit me të njëjtin efekt; dhe (iii) shpërdorimi i këtyre fondeve për qëllime të tjera të ndryshme nga qëllimet për të cilat fondet u dhanë në fillim.
Periudhë mospagimi i principalit/periudhë pa interes	nënkupton periudhën nga data e nënshkrimit deri tek, dhe përfshirë datën që bie fiks pas 36 (tridhjetë e gjashtë) muajsh pas kësaj date, gjatë së cilës asnjë shlyerje e principalit të kredisë nuk mund të paguhet.
Origjinë e paligjshme	nënkupton fonde të siguruara përmes: a) kryerjes së çdo veprë penale siç përcaktohet në Fjalorin e rekomandimeve FATF 40 “<i>Kategoritë e përcaktuara të veprave penale</i>”. (https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/recommendations/FATF%20Recommendations%202012.pdf.coredownload.inline.pdf) b) çdo akti korrupsioni; apo c) çdo mashtrimi kundër interesave financiarë të Komunitetit Evropian, nëse dhe kur kjo është e aplikueshme.
Norma e indeksimit	nënkupton indeksin ditor “TEC 10”, normën e maturimit të vazhduar dhjetëvjeçar që publikohet çdo ditë në faqen përkatëse të kuotimeve të institucionit financiar Referues apo çdo indeks tjetër që mund të zëvendësojë indeksin ditor “TEC 10”. Në datën e nënshkrimit të përcaktimit të normës, norma e indeksimit është dy pikë tetëdhjetë e tre për qind (2.83 %) në vit.
Periudhë(at) e interesit	nënkupton çdo periudhë nga një datë e pagesës (përfshirë) deri në datën e pagesës së radhës (përfshirë). Për çdo disbursim nga kredia, periudha e parë e interesit duhet të fillojë në datën e disbursimit të parë të fondeve (përfshirë) dhe të përfundojë në datën e pagesës pasuese (përfshirë).
Normë interesi	nënkupton normën e interesit të shprehur në përqindje dhe të përcaktuar në përputhje me klauzolën Error! Reference source not found. (<i>Norma e interesit</i>).
Ligjet e Republikës së Shqipërisë	nënkupton Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë dhe çdo akt normativ të aplikuar, siç përcaktohet në Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, duke përfshirë, po jo e kufizuar në ndonjë akt qeveritar kombëtar apo lokal, urdhër, dekret apo ligj apo rregullore tjetër e Republikës së Shqipërisë në fuqi në çdo moment, dhe të ndryshuar herë pas here për aq kohë sa kohëzgjatja e kësaj Marrëveshjeje.
Marzh	nënkupton zero pikë nëntëdhjetë për qind (0.90%) në vit.
Mosfunksionim i tregut	nënkupton ndodhjen e një prej rasteve të mëposhtme: (i) EURIBORI nuk përcaktohet nga instituti evropian i tregjeve të parasë (<i>EMMI</i>), apo çdo administrator pasues, në orën 11:00 me orën e Brukselit, 2 (dy) ditë pune përpara ditës së parë të periudhës së interesit apo në datën e përcaktimit të normës; ose (ii) përpara përfundimit të ditës së punës tregut ndërbankar evropian, 2 (dy) ditë pune përpara ditës së parë të periudhës së interesit përkatës apo në datën e përcaktimit të normës, Huamarrësi merr njoftim nga Huadhënësi se (i) kostoja e Huadhënësit për të siguruar burime të njëjta në tregun ndërbankar përkatës do të kalojë EURIBOR-in për periudhën e interesit përkatëse; ose

	(ii) ajo nuk mundet apo nuk do të sigurojë burime të njëjta në tregut ndërbankar përkatës në kursin e zakonshëm të punës për të financuar disbursimin përkatës për periudhën kohore përkatëse.
Efekt negativ material	nënkupton një efekt negativ material mbi: a) Programin, sa që do të rrezikonte zbatimin dhe funksionimin e Programit në përputhje me këtë Marrëveshje; b) punën, asetet, gjendjen financiare të Huamarrësit apo aftësinë e tij për të kryer detyrimet e tij sipas kësaj Marrëveshjeje; c) vlefshmërinë apo zbatueshmërinë e kësaj Marrëveshjeje; apo d) çdo të drejtë apo mjet juridik të Huadhënësit sipas kësaj Marrëveshjeje.
Matricë	nënkupton Matricën e përfshirë në klauzolën 2 (<i>Përsëritimi i Programit</i>).
Keqpërdorim i fondeve apo aseteve të AFD-së	nënkupton përdorimin jo të duhur, të papërshtatshëm dhe/ose abuziv të burimeve, pronës apo aseteve që i përkasin Huadhënësit, të bërë me vetëdije, në mënyrë të shkujdesur dhe neglizhente.
Pastrim parash	nënkupton: (i) aktin e lehtësimit me çdo mënyrë të justifikimit fals të origjinës së aseteve apo të ardhurave të autorit të një veprë penale apo një kundërvajtje që i ka sjellë atij përfitim të drejtpërdrejtë apo jo; ose (ii) akti i asistimit në investimin, fshehjen apo konvertimin e të ardhurave të drejtpërdrejta apo jo të një veprë penale apo kundërvajtjeje.
Skema e monitorimit	nënkupton skemën bashkëlidhur klauzolës 3B, ku listohen modalitetet e dakordësuara mes Palëve për të monitoruar zbatimin e Programit.
Praktikat jobashkëpunuese	nënkupton: (i) aktin e shkatërrimit, falsifikimit, ndryshimit, fshehjes apo mbajtjes së paarsyeshme të provave apo çdo informacioni tjetër, dokumentesh apo të dhënash që duhet të zbulohen në lidhje me një hetim nga Huadhënësi për një pretendim për Praktika të Ndaluar për të penguar materialisht hetimin; apo akti i bërjes së deklaratave të rreme për të penguar materialisht hetimin e një pretendimi për praktika të ndaluara; ose (ii) akti i kërcënimit, ngacmimit apo frikësimit të çdo pale, në mënyrë që të mos e lejojë të japë informacion që lidhet me një hetim të kryer nga Huadhënësi apo me vazhdimësinë e hetimit; ose (iii) çdo akt që kryhet për të penguar materialisht Huadhënësin të ushtrojë të drejtat e tij kontraktuale për të audituar, inspektuar apo për të marrë informacion në kontekstin e një hetimi bazuar në pretendimin për praktika të ndaluara.
Principal i pashlyer	nënkupton, në lidhje me çdo disbursim, shumën e principalit të pashlyer në lidhje me këtë disbursim që i korrespondon shumës së disbursimit të paguar nga Huadhënësi për Huamarrësin minus totalin e kësteve të principalit të paguar nga Huamarrësi ndaj Huadhënësit në lidhje me këtë disbursim.
Datat e pagesës	nënkupton 30 prill dhe 30 tetor të çdo viti.
Raste të ndërprerjes së sistemit të pagave	nënkupton secilën ose të dyja nga: a) një ndërprerje materiale e sistemeve të pagesave apo komunikimit apo të tregjeve financiare, të cilët, në secilin rast, duhet të funksionojnë në mënyrë që pagesat të kryhen në lidhje me kredinë (ose në mënyrë që të kryhen transaksionet e përcaktuara në këtë Marrëveshje), me kusht që ndërprerja nuk është shkaktuar nga dhe është jashtë kontrollit të secilës prej Palëve; ose b) ndodhja e çdo rasti tjetër që sjell ndërprerje (të një natyre teknike apo që lidhet me sistemin) të thesarit apo kryerjes së pagesave të një Pale që e pengon atë apo çdo Palë tjetër: (i) të kryejë detyrimet e pagesave sipas kësaj Marrëveshjeje; ose (ii) të komunikojë me Palët e tjera në përputhje me termat e përcaktuar në këtë Marrëveshje; çka (në secilin rast) nuk është shkaktuar nga, dhe është përtej kontrollit të secilës Palë.
Dëmshtëpërblim kompensues për parapagimet	nënkupton dëmshtëpërblimin e përlogaritur duke zbatuar përqindjen e mëposhtme ndaj shumës së kredisë që paguhet paraprakisht: - nëse shlyerja ndodh përpara përvjetorit të 3-të (përfshirë) të datës së nënshkrimit: dy pikë pesë për qind (2.5%); - nëse shlyerja ndodh mes përvjetorit të 3-të (përfshirë) dhe përvjetorit të 5-të (përfshirë) të datës së nënshkrimit: një pikë pesë për qind (1.5%); - nëse shlyerja ndodh mes përvjetorit të 5-të (përfshirë) dhe përvjetorit të 7-të (përfshirë) të datës së nënshkrimit: një për qind (1%); - nëse shlyerja ndodh pas përvjetorit të 7-të (përfshirë) të datës së nënshkrimit: zero pikë pesë për qind (0.5%).

Veprim(e) paraprake	nënkupton veprimet paraprake të përcaktuara në Matricën e përfshirë në shtojcën 2 (<i>Përshkrimi i Programit</i>).
Programi	nënkupton Programin siç është përshkruar në shtojcën 2 (<i>Përshkrimi i Programit</i>).
Data e përfundimit të programit	nënkupton datën e përfundimit teknik të Programit, e cila pritet të jetë data 12 prill, 2026.
Praktikë(a) e (të) ndaluar(a)	nënkupton praktikat jokonkurruese, aktet e korrupsionit, mashtrimin, mashtrimin kundër interesave financiare të Bashkimit Evropian, praktikat jobashkëpunuese, keqpërdorimin e fondeve dhe aseteve të AFD-së, si edhe çdo shkelje të çdo ligji financimi që zbatohet kundër pastrimit të parave dhe kundër terrorizmit.
Zyrtar Publik	Nënkupton: (i) çdo person që mban një funksion legjislativ, ekzekutiv, administrativ apo gjyqësor, qoftë i emëruar apo i zgjedhur, që shërben në mënyrë të përhershme apo ndryshe, të paguar apo të papaguar, pavarësisht gradës; ose (ii) çdo person tjetër që cilësohet si zyrtar publik në legjislacionin vendas të Huamarrësit; dhe (iii) çdo person tjetër që ushtron funksion publik, përfshirë këtu për një agjenci publike apo organizatë apo që ofron një shërbim publik.
Konvertim i normës së kredisë	nënkupton konvertimin e normës së ndryshueshme të zbatueshme për të gjithë apo për një pjesë të Kredisë në një normë fikse në përputhje me klauzolën Error! Reference source not found. (<i>Norma e Interesit</i>).
Kërkesë për konvertimin e normës së kredisë	nënkupton një kërkesë nga Huamarrësi bazuar në formularin bashkëlidhur shtojcës 5C (<i>Formulari i kërkesës për konvertimin e normës së kredisë</i>).
Data e përcaktimit të normës/tarifës	nënkupton, për çdo normë fikse të disbursimit apo ndryshim në përllogaritjen e interesit: të mërkurën e parë (ose, nëse ajo datë nuk është një ditë pune, dita e punës që pason menjëherë) që pason datën e marrjes nga Huadhënësi të kërkesës për disbursim apo të kërkesës për ndryshimin në përllogaritjen e interesit, me kusht që kërkesa të merret nga Huadhënësi të paktën 2 (dy) ditë pune të plota përpara të mërkurës në fjalë; në raste të tjera, e mërkura e dytë (ose, nëse ajo datë nuk është një ditë pune, dita e punës që pason menjëherë) që pason datën e marrjes nga Huadhënësi të kërkesës për disbursim apo të kërkesës për ndryshim në përllogaritjen e interesit.
Institucion Financiar Referues	nënkupton një institucion financiar të zgjedhur si një institucion financiar referues i përshatshëm nga Huadhënësi, i cili publikon rregullisht kuotime të instrumenteve financiare në një nga rrjetet informuese financiare ndërkombëtare në përputhje me praktikën e njohura nga industria bankare.
SKEDULI(et)	nënkupton çdo shtojcë apo skedul të kësaj Marrëveshjeje.
Treguesit e disbursimit të dytë	nënkupton treguesit e disbursimit të dytë të AFD-së të prezantuar në Matricën e klauzolës 2 (<i>Përshkrimi i Programit</i>).
Data e nënshkrimit	nënkupton datën ekzekutimit të Marrëveshjes nga të gjitha Palët.
Firmosja e datës së përcaktimit të normës / tarifës	nënkupton datën 29 mars 2024.
Dita “TARGET”	nënkupton një ditë në të cilën Sistemi Automatik Trans-Evropian i Transfertimeve për Shlyerjen Bruto në Kohë Reale 2 (<i>TARGET2</i>), ose ndonjë sistem pasues, është i hapur për kryerjen e pagesave në euro.
Taksë(at)	nënkupton çdo taksë, tarifë, detyrim apo tarifë tjetër apo mbajtje në burim të një natyre të ngjashme (duke përfshirë çdo penalitet apo interes që paguhet në lidhje me mospërmblidhjen e detyrimeve apo pagesën e vonuar të këtyre shumave).
Financime terroriste	nënkupton ofrimin apo mbledhjen, e drejtpërdrejtë apo jo, të fondeve apo menaxhimit të fondeve me qëllim që ato të përdoren, apo me njohurinë se do të përdoren për qëllimin e kryerjes së një akti terrorist.
Udhëzuesi i vizibilitetit dhe komunikimit	nënkupton të gjitha parashikimet kontraktuale të detyrueshme për Huamarrësin që lidhen me komunikimin dhe vizibilitetin e projekteve të financuara nga AFD-ja, dhe që janë specifikuar në dokumentin me titull “Udhërrëfyshi i vizibilitetit për projektet e mbështetura nga AFD – Niveli 1” ose “Udhërrëfyshi i komunikimit për projektet e mbështetura nga AFD-ja – Niveli 2”, një kopje e të cilave i është dhënë Huamarrësit përpara nënshkrimit.
Faqja e internetit	nënkupton faqen e internetit të AFD-së (http://www.afd.fr/) apo çdo faqe interneti zëvendësuese.
Tatimi në burim	Nënkupton çdo zbritje ose mbajtje në lidhje me një taksë për çdo pagesë të kryer në lidhje me Marrëveshjen.

SKEDULI 1B. INTERPRETIMI

a) “**asetet**” përfshijnë prona, të ardhura dhe të drejta të tashme apo të ardhshme të çdo përshtkrimi;

b) çdo referencë ndaj një “**Huamarrësi**”, një “**Pale**” apo një “**Huadhënësi**” përfshin pasuesit e tij në titull, të caktuarin e lejuar dhe transferuesin e lejuar;

c) çdo referencë ndaj Marrëveshjes apo një dokumenti tjetër është një referencë ndaj kësaj Marrëveshjeje apo ndaj këtyre dokumenteve të tjerë të ndryshuar, të ripërcaktuar apo të plotësuar, dhe përfshin, nëse është e aplikueshme, çdo dokument që e zëvendëson atë përmes novacionit, në përputhje me Marrëveshjen;

d) një “**garanci**” përfshin çdo kontratë garancie, garanci nga një palë e tretë, dhe çdo garanci që është e pavarur nga borxhi përkatës;

e) “**borxh**” nënkupton çdo detyrim të çfarëdo personi (qoftë kjo si principal apo si garanci) për pagesën apo shlyerjen e parave, qoftë ai i tashëm, i ardhshëm, aktual apo kontingjent;

f) një “**person**” përfshin çdo person, kompani, korporatë, partneritet, trust, qeveri, shtet apo agjenci shtetërore apo çdo shoqatë, apo grup të dy apo më shumë elementëve të përmendur më lart (pavarësisht nëse kanë apo jo personalitet ligjor të veçantë);

g) një “**rregullore**” përfshin çdo legjislacion, rregullore, rregull, dekret, urdhër zyrtar, udhëzim, kërkesë, këshillë, rekomandim, vendim apo udhëzim (pavarësisht nëse ka fuqinë e ligjit) të çdo organi qeveritar, ndërqeveritar apo mbikombëtar, autoriteti mbikëqyrës, autoriteti rregullues, autoriteti administrativ të pavarur, agjencie, departamenti apo çdo njësi të çdo autoriteti apo organizate tjetër (përfshi çdo rregullore të nxjerrë nga një entitet publik industrial apo tregtar) që ka ndikim në këtë Marrëveshje apo në të drejtat dhe detyrimet e një Pale;

h) një parashikim ligjor është një referencë ndaj atij parashikimi, të ndryshuar;

i) nëse nuk parashikohet ndryshe, ora e caktuar e ditës është një referencë ndaj orës së Parisit;

j) titujt e klauzolave, pjesëve dhe skeduleve janë vetëm për lehtësi reference dhe nuk ndikojnë në interpretimin e kësaj Marrëveshjeje;

k) nëse nuk parashikohet ndryshe, fjalët dhe shprehjet që përdoren në çdo dokument tjetër që

lidhet me këtë Marrëveshje apo në çdo njoftim që jepet në lidhje me këtë Marrëveshje, kanë të njëjtin kuptim në atë dokument apo njoftim si në këtë Marrëveshje.

l) një rast i mospërbushjes së detyrimeve “vazhdon” nëse ai nuk është zgjidhur ose nëse Huadhënësi nuk ka hequr dorë nga asnjë e drejtë në lidhje me të;

m) një referencë ndaj një klauzole ose shtojce duhet të jetë një referencë ndaj një klauzole apo shtojce në këtë Marrëveshje; dhe

n) fjalët që mbartin kuptimin shumës duhet të përfshijnë njëjës dhe e anasjella.

SKEDULI 2. PËRSHKRIMI I PROGRAMIT

Për të mbështetur grupet shqiptare të interesit në zbatimin e një politike gjithëpërfshirëse për qëndrueshmërinë dhe zhvillimin e gjelbër, AFD-ja ka vendosur në dispozicion një instrument të huas, disbursimi i së cilës do të bazohet në monitorimin e zbatimit të veprimeve paraprake në Matricën më poshtë.

Qëllimi i programit përmes kësaj huaje është të mbështesë Shqipërinë në rrugën e zhvillimit drejt qëndrueshmërisë dhe zhvillimit të gjelbër.

Instrumenti i huas nga AFD-ja do të mbështesë Huan për politikën e zhvillimit nga Banka Botërore me titull “Huaja e parë për politikën e qëndrueshmërisë dhe zhvillimit të gjelbër” (110,523,000 euro me një disbursim të vetëm bazuar në arritjen e veprimeve paraprake).

Plotësimi i matricës së politikave publike do të ndihmohet nga një paketë asistence teknike, e vënë në dispozicion me mbështetjen e IFI-ve dhe qeverisë së Republikës së Shqipërisë.

Objektivat specifike, janë: (i) përmirësimi i qëndrueshmërisë së sektorit publik dhe familjeve; (ii) promovimi i efikasitetit të energjisë; dhe (iii) mbrojtja e mjedisit dhe reduktimi i gjurmës së karbonit në vend.

Huaja e bazuar në politika është e strukturuar në dy faza. Disbursimi i parë duhet të bëhet para datës 25 korrik 2024, pra, 14 muaj pas vendimit të bordit të AFD-së, duke pasuar arritjen e veprimeve paraprake të përshkruara në Matricë.

Disbursimi i dytë, i cili do të bëhet brenda 24 muajve pas datës së nënshkrimit, lidhet me arritjen e

treguesve të disbursimit të dytë të AFD-së të përcaktuar në matricë, siç përshkruhen më poshtë:

Fushat e reformës që do të mbështeten nga AFZH-ja dhe BB-ja	Veprimet e mëparshme të AFZH-së/ BB-së	Treguesit për disbursimin e kështit të dytë nga AFZH-ja Arrihet nëse:	Treguesit e rezultateve të BB-së dhe AFZH-së (deri në fund të vitit 2025)
Shtylla 1: Forcimi i qëndrueshmërisë së qeverisë dhe familjeve (Ministria përgjegjëse = Ministria e Financave - MF)			
1.1 Zgjerimi i bazës tatimore Vetëm BB-ja	Për zgjerimin e bazës tatimore, huamarrësi: (a) i ka paraqitur Kuvendit projektligjin për tatimet që rregullon një regjim të ri tatimor për të vetëpunësuarit, siç dëshmohet nga vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 693, datë 26.10.2022; dhe (b) ka paraqitur si risi që drejtori i përgjithshëm i Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve të gëzojë të drejtën të kërkojë kryerjen e auditimeve për individët me vlerë të lartë neto, siç dëshmohet nga ndryshimet e Kodit të Procedurës Tatimore të miratuara nga Kuvendi me ligjin nr. 83 datë 24.11.2022.	-	Tatimi mbi të ardhurat e shoqërive tregtare dhe të ardhurat nga taksat si përqindje e prodhimit të brendshëm bruto (PBB) Baza: 2.64 % (2022) Objektivi: 2.86 % (2025) (të dhëna të ofruara nga MF-ja)
1.2 Monitorimi dhe ndjekja e buxhetit për klimën Vetëm AFZH-ja	-	Miratimi i metodologjisë nga MF-ja Projektbuxheti afatmesëm të përgatitet sipas metodologjisë të paktën nga dy ministri të linjës.	<i>Për t'u përcaktuar kur do të miratohet metodologjia</i>
1.3 Menaxhimi i rrezikut fiskal në lidhje me fatkeqësitë, përfshirë ndryshimin e klimës AFZH + BB	Me qëllim rritjen e deklarimit të rrezikut fiskal në buxhetin kombëtar, huamarrësi ka miratuar udhëzimin e MF-së nr. 35, datë 29.12.2022, për të vlerësuar ekspozimin e buxhetit ndaj rreziqeve që lidhen me fatkeqësitë natyrore dhe për të monitoruar masat zbutëse, siç dëshmohet në vendimin e sipërcituar të publikuar në faqen e internetit të MF-së.	FRS-ja e parë, e cila përfshin rreziqet fiskale që rrjedhin nga fatkeqësitë natyrore, duke përfshirë të paktën një rrezik nga ndryshimet e klimës, do të miratohet dhe merret parasysh në projektbuxhetin afatmesëm.	Pjesa e përfituesve të ndihmës sociale që i nënshtrohen sigurimit nga tërmeti për të cilët janë ndarë fonde për primet e sigurimit nga tërmeti në buxhetin e vitit 2026, duke përfshirë edhe familjet me kryefamiljare gra. Baza: 0% (2022) Objektivi: 100 % (2025) (të dhëna të ofruara nga MF-ja)
1.4 Rritja e aftësisë përtëritëse ndaj klimës të investimeve publike AFZH + BB	Për të rritur aftësinë përtëritëse ndaj klimës të investimeve publike, huamarrësi (i) ka përfshirë vlerësimin e mjedisit dhe kriteret e ndikimit të klimës në procesin e përzgjedhjes së projektit, dhe (ii) ka paraqitur një vlerësim të klimës në përgatitjen e projektit, siç dëshmohet në VKM nr. 887, datë 27.12.2022.	Metodat e identifikimit dhe vlerësimit të projektit, duke përfshirë kriteret klimatike, po hyjnë në praktikë në përputhje me procedurën e re për menaxhimin e investimeve publike.	Pjesa e investimeve të reja publike të informuara për klimën, të përfshira në projektbuxhetin afatmesëm si përqindje e totalit të investimeve publike të paraqitura Baza: 0 (2022) Objektivi: 100 % (2025) (të dhëna të ofruara nga MF-ja)
1.5 Rritja e efikasitetit të skemës së ndihmës sociale Vetëm BB-ja	Për të përmirësuar më tej efektshmërinë e përfitimeve të aftësisë së kufizuar, huamarrësi ka paraqitur metodën e vlerësimit të programit të përfitimit të pagesës së aftësisë së kufizuar bazuar në modelin biopsikosocial, në të mbarë vendin, siç dëshmohet në urdhrin nr. 127, datë 21.2.2022, të Ministrisë së Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale.	-	Pjesëmarrja e aplikantëve për të përfituar pagesën e aftësisë së kufizuar të vlerësuar përmes sistemit të ri Baza: 47 % (2022) Objektivi: 92 % (2025) (të dhëna të ofruara nga Ministria e Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale)

Shtylla 2: Rritja e mbështetjes në të ripërtëritshmet dhe nxitja e efikasitetit të energjisë (Ministria përgjegjëse = Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë - MIE)

2.1 Promovimi i zhvillimit të tregut të energjive të rinovueshme Vetëm BB-ja	Për të zgjeruar dhe diversifikuar furnizimin dhe përdorimin e energjisë, huamarrësi ka paraqitur në Kuvend projektligjin për ndryshimin e ligjit për burimet e rinovueshme të energjisë, i cili (i) paraqet ankandet për prodhuesit me përparësi të¹ energjisë për t'u kualifikuar në skemat mbështetëse, (ii) cakton faturimin vjetor për vetëkonsumatorët, dhe (iii) i delegon Këshillit të Ministrave marrjen e vendimit për licencimin dhe lejin e vetëkonsumatorëve, siç dëshmohet në VKM nr. 837, datë 27.12.2022.	-	Kapaciteti i instaluar i energjisë së prodhuar nga burimet e rinovueshme, duke përjashtuar burimet hidrike (në MW) Baza: 20 (2022) Objektivi: 200 (2025) (të dhëna të ofruara nga MIE-ja)
2.2 Prezantimi i tregtimit të energjisë përmes tregut të organizuar të shumicës Vetëm BB-ja	Për të promovuar tregtimin transparent dhe konkurrues të energjisë, huamarrësi ka vënë në funksionim tregun e organizuar për tregtimin me shumicë të energjisë mes furnizuesve dhe shpërndarësve; duke: (i) paraqitur tregtimin e energjisë brenda ditës ndërmjet furnizuesve të energjisë (prodhuesve dhe importuesve) dhe shpërndarësve, siç dëshmohet në VKM nr. 872, datë 27.12.2022, dhe (ii) duke rishikuar rregullat e tregut siç dëshmohet në vendimin nr. 347, datë 27.12.2022 e Autoritetit Rregullator të Energjisë të huamarrësit, vendim i cili rregullon procedurat e likuidimit dhe shlyerjes, procedurat e tregtimit, rregullat dhe terminologjinë e Bursës shqiptare të energjisë.	-	Vëllimi i tregtuar përmes Bursës Shqiptare të Energjisë si pjesë e kërkesës totale Baza: 0% (2022) Objektivi: 20 % (2025) (të dhëna të ofruara nga MIE-ja)
2.3 Paraqitje e efikasitetit të energjisë në sektorin publik AFZH + BB	Për të nxitur efikasitetin e energjisë në sektorin publik, huamarrësi ka miratuar masa të detyrueshme për reduktimin e konsumit të energjisë në ndërtesat publike, siç dëshmohet në VKM nr. 14, datë 5.10.2022.	100% e ndërtesave të reja publike po përmbushin detyrimin e certifikimit të performancës <i>Të dhëna të ofruara nga Agjencisë për Efikasitetin e Energjisë (AEE)</i>	Konsumi i energjisë në ndërtesat e sektorit publik (në orë GW) Baza: 265 (2022) Objektivi: 238,5 (2025) (të dhëna të ofruara nga MIE-ja)
Shtylla 3: Mbrojtja e mjedisit dhe reduktimi i gjurmës së karbonit (Ministria përgjegjëse - Ministria e Turizmit dhe Mjedisit - MTM)			
3.1 Parandalimi dhe reduktimi i degradimit të mjedisit AFZH + BB	Për të zvogëluar degradimin mjedisor, Huamarrësi ka ndaluar përdorimin e qeseve plastike njëpërdorimshme me trashësi më të vogël se 70 mikronë, siç dëshmohet në ligjin nr. 28, datë 17.3.2022.	Huamarrësi të ketë dërguar në Kuvend ligjin për përgjegjësinë e zgjeruar të prodhuesit deri në fund të vitit 2023. Të jetë krijuar një skemë e përgjegjësisë së zgjeruar të prodhuesit, deri në fund të vitit 2024 (për një nga rrjedhat e mbetjeve me përparësi)	Të jetë licencuar dhe funksionale organizata(t) për përgjegjësinë e prodhuesit dhe të përfaqësojë të paktën 50 % e paketimeve të vendosura në tregun shqiptar. Baza: Jo (2022) Objektivi: Po (2025) (të dhëna të ofruara nga MTM)

¹ Prodhuesit me përparësi janë prodhuesit që gjenerojnë energji elektrike nga burime të rinovueshme dhe përfitojnë nga skemat mbështetëse në përputhje me ligjin shqiptar për burimet e rinovueshme të energjisë. Kapaciteti maksimal i instaluar i lejuar është: për hidrocentralet, deri në 15MW; për impiantet fotovoltaike, deri në 2MW; dhe për impiantet e erës deri në 3 MW.

		Me palët e interesit, të jetë zhvilluar një strategji komunikimi për të rritur ndërgjegjësimin për ndalimin e përdorimit të qeseve plastike njëpërdorimshme dhe të jetë miratuar nga MTM-ja	
3.2 Reduktimi i emetimeve të gazeve me efekt serrë AFZH + BB	Për të ulur emetimet e gazeve me efekt serrë, huamarrësi ka paraqitur një sistem monitorimi, raportimi dhe verifikimi për emetimet e gazeve me efekt serrë nga instalimet, siç dëshmohet në VKM nr. 889, datë 27.12.2022.	Në kuadër të Agjencisë Kombëtare të Mjedisit, është krijuar një sistem monitorimi, raportimi dhe verifikimi (MRV) për përmbushjen e detyrimeve të Konventës Kuadër të Kombeve të Bashkuara për Ndryshimet Klimatike Është kryer një vlerësim për ngritjen e kapaciteteve duke përfshirë MTM-në dhe është miratuar një plan veprimi përkatës nga MTM-ja	Numri i raporteve vjetore MRV të verifikuara, të paraqitura nga Qeveria Baza: 0 (2022) Objekti: 2 (2025) (të dhëna të ofruara nga MTM)
3.3 Forcimi i menaxhimit të zonave të mbrojtura Vetëm AFZH-ja	-	Zhvillimi dhe miratimi nga MTM-ja i të paktën një plani menaxhimi dhe plani i tij i biznesit, për një zonë të mbrojtur bregdetare (me ligatina nëse ka) me anë të vlerësimit të vlerave të biodiversitetit dhe kërcënimeve, duke zbatuar kërkesat e Natyra 2000 Projektbuxheti afatmesëm dëshmon buxhetin e dedikuar për AKZM-në një shumë të mjaftueshme për të financuar zbatimin e planit(ve) për menaxhimin e zonës(ve) të synuara Fondi i posaçëm për zonat e mbrojtura është plotësisht funksional	<i>Treguesi nr. 1</i> Përqindja e zonës (ha), ku masat e ruajtjes dhe restaurimit zbatohen në përputhje me planin(et) e menaxhimit të synuar <i>Baza dhe objekti: do të përcaktohen deri më 31.12.2024</i> <i>Treguesi nr. 2:</i> Numri i palëve të interesit të trajnuara që kanë aftësitë dhe zotësitë profesionale, duke përfshirë ato në lidhje me inventarizimin, monitorimin, si dhe në lidhje me atributet e policisë gjyqësore. <i>Baza dhe objekti: do të përcaktohen deri në fund të vitit 2024</i>
3.4 Mbështetja e planit vendor për përshtatjen ndaj ndryshimeve klimatike Vetëm AFZH-ja	-	Këshilli bashkiak i një bashkie ka miratuar një plan vendor për klimën duke përfshirë zbutjen dhe përshtatjen.	<i>Për t'u specifikuar</i>

SKEDULI 3A. PLANI I FINANCIMIT

PLANI I FINANCIMIT	Shuma në milionë euro	%
AFD (Hua e bazuar në politika)	120	51.8%
AFD (Granti për asistencë teknike)	0.8	0.3%
Banka Botërore (Hua për politikë zhvillimi) – financim paralel)	110.8	47.9%
Totali (përfshirë taksat)	231.6	100.0 %

SKEDULI 3B. SKEMA E MONITORIMIT

Skema e monitorimit për instrumentin e huadhënies ndjek arsyetimin e mëposhtëm:

Parimet e skemës së monitorimit

1. Për të mbështetur grupet shqiptare të interesit në zbatimin e qëndrueshmërisë dhe zhvillimit të gjelbër, AFD-ja, për llogari të qeverisë franceze, po përdor instrumentin e huadhënies, disbursimi i të cilës do të bazohet në monitorimin e zbatimit të veprimeve paraprake të përcaktuara në Matricën e shtojcës 2 (*Përshkrimi i Programit*). Ky dokument prezanton skemën e monitorimit, i cili vlerëson zbatimin e veprimeve paraprake për disbursimin e parë, si dhe arritjen e treguesve të AFD-së për disbursimin e dytë. Treguesit e disbursimit të dytë të AFD-së janë objektivat e zbatimit, të cilat janë përcaktuar përmes konsultimeve me institucionet shqiptare dhe të bazuara në praktikat më të mira ndërkombëtare në lidhje me reformat e qëndrueshmërisë dhe Agjendës së Gjelbër.

2. Skema e monitorimit përbën një pjesë integrale të instrumentit të huadhënies. Rezultatet e çdo procesi monitorimi do t'i raportohen Komisionit Drejtues, i cili përbëhet nga përfaqësues të lartë vendas dhe partnerët përkatës teknikë dhe financiarë.

3. Skema e Monitorimit të instrumentit të huadhënies synon të përmbushë interesat legjitime të palës shqiptare për transparencë.

4. Monitorimi do të kryhet katër herë për çdo vit kalendarik. Vitet përkatëse për ciklet e monitorimit janë ato në të cilët do të paguhet disbursimi i mundshëm.

5. Monitorimi do të vlerësojë nivelin e zbatimit të secilit prej treguesve të AFD-së gjatë periudhës së disponueshmërisë.

6. Vlerësimi do të prezantohet nga koordinatori i Programit në Ministrinë e Financave dhe do të konfirmohet nga AFD-ja apo nga agjenti i caktuar prej saj, i cili mund të jetë një konsulent monitorimi, bazuar në informacionin e dorëzuar nga entitetet zbatuese të paracaktuara, të mbledhur përmes misionëve fakt-mbledhëse dhe të marra nga burime publike. Vlerësimi i kryer gjatë procesit të Monitorimit duhet të mbulojë analizën cilësore të informacionit të lartpërmendur dhe vlerësimin sasior për secilin nga treguesit.

7. Edhe pse koordinatori i Programit do të kryejë vlerësimin dhe monitorimin e vazhdueshëm siç

përcaktohet në këtë skemë, vendimi përfundimtar për disbursimi do të jenë përgjegjësi e vetme e AFD-së me mbështetjen e agjentit të caktuar prej saj dhe rekomandimit të Komisionit Drejtues.

8. Si Veprimet Paraprake ashtu edhe treguesit shoqërues janë hartuar në mënyrë të tillë për të vlerësuar në mënyrë realiste përpjekjet për zbatimin dhe arritjet e entiteteve shqiptare. Për ta bërë këtë, duhet të merren parasysh të gjitha përpjekjet për zbatimin e veprimeve paraprake gjatë vlerësimit të zbatimit në çdo proces Monitorues.

9. Takimi mbi zbatimin e Matricës: Palët duhet të takohen një vit pas datës së hyrjes në fuqi të Marrëveshjes për të diskutuar mbi zbatimin e treguesve të disbursimit të dytë të AFD-së. Pas këtij takimi, dhe në rast se disa tregues nuk janë arritur plotësisht, AFD-ja mund të vendosë të japë disbursimin e dytë nëse e çmon të arsyeshme; ka pasur progres në lidhje me këta tregues dhe ka ende veprime që duhet të kryhen në momentin e duhur për t'i arritur ato.

SKEDULI 4. PARAKUSHTET

Pikat e mëposhtme vlejné për të gjithë dokumentet që dorëzohen nga Huamarrësi si parakusht:

- nëse dokumenti që dorëzohet nuk është një kopje origjinale, por fotokopje, fotokopja origjinale e certifikuar duhet t'i dorëzohet Huadhënësit;

- versioni përfundimtar i dokumentit, drafti i të cilit është dërguar më parë, dhe është dakordësuar nga Huadhënësi, nuk duhet të ndryshojë materialisht nga drafti i dakordësuar;

- dokumentet që nuk janë dërguar dhe dakordësuar më parë, duhet të jenë të pranueshme për Huadhënësin.

PJESA I. PARAKUSHTET QË DUHET TË PËRMBUSHEN NË DATËN E NËNSHKRIMIT

a) Dorëzimi nga Huamarrësi të Huadhënësi i dokumenteve të mëposhtme;

i) Prova që Këshilli i Ministrave e ka miratuar “në parim” Marrëveshjen dhe detyrimet e Huamarrësit sipas kësaj Marrëveshjeje;

ii) Kopjen origjinale të dokumentet përkatës të lëshuar nga Autoriteti/et përkatës të Republikës së Shqipërisë që autorizojnë një ose më shumë se një person apo persona specifike për të zbatuar Marrëveshjen në emër të Huamarrësit.

PJESA II. PARAKUSHTET PËR DISBURSIMIN E PARË

a) Dorëzimi nga Huamarrësi të Huadhënësi i dokumenteve të mësipërme:

i) Prova bindëse për Huadhënësin që ligji i posaçëm që kërkohet nga legjislacioni i Republikës së Shqipërisë për të ratifikuar këtë Marrëveshje, është miratuar në Kuvendin e Republikës së Shqipërisë dhe ka hyrë në fuqi.

ii) Një opinion ligjor i ekzekutuar siç duhet nga ministri i Drejtësisë së Republikës së Shqipërisë për Huadhënësin, ku shprehet se Marrëveshja është autorizuar dhe ratifikuar siç duhet dhe është përgatitur dhe dërguar në emër të Huadhënësit, dhe që është ligjërish i detyrueshëm për Huamarrësin në lidhje me termat e saj, në formë dhe përmbajtje të pranueshme për Huadhënësin.

iii) një letër me ekzemplar in e firmës së personave të autorizuar për të nënshkruar në emër të Huamarrësit, kërkesat për disbursim dhe çdo certifikatë në lidhje me këtë Marrëveshje, dhe marrja e të gjitha masave të tjera dhe/ose nënshkrimi i të gjithë dokumenteve të nevojshëm në emër të Huamarrësit sipas kësaj Marrëveshjeje.

iv) Dorëzimi nga Huadhënësi të Huamarrësi i provave për arritjen e veprimeve paraprake.

b) Prova të pagesës së kryer nga Huamarrësi për Huadhënësin të tarifës së vlerësimit që duhet të paguhet sipas kësaj Marrëveshjeje.

PJESA III. PARAKUSHTET PËR DISBURSIMIN E DYTË

i) Arritja e treguesve kritikë të AFD-së për disbursimin e dytë sipas opinionit të Huadhënësit.

SKEDULI 5A. FORMULARI I KËRKESËS PËR DISBURSIM

[me kokën e letrës së Huamarrësit]

Për: AGJENCINË FRANCEZE PËR ZHVILLIM

Më: *[data]*

Emri i Huamarrësit – Marrëveshja e Huas nr. [●] datë [●]

Kërkesa për disbursim nr. [●]

Të nderuar zotërinj,

1. Ne i referohemi Marrëveshjes së Huas nr. [●] të firmosur nga Huamarrësi dhe Huadhënësi në datë [●] (“**Marrëveshja**”). Janë përdorur fjalë dhe shprehje me shkronja të mëdha, por këtu nuk janë përcaktuar sipas kuptimit që u është dhënë në Marrëveshje.

2. Ne kërkojmë në mënyrë të përvokueshme që Huadhënësi të bëjë të disponueshëm një disbursim sipas termave në vijim:

Shuma: [●] euro apo, nëse më pak, kredia e disponueshme.

Norma e interesit: *[fikse / e ndryshueshme]*

3. Norma e interesit do të përcaktohet në përputhje me parashikimet e klauzolës 4 (*Interesi*) dhe klauzolës 5 (*Ndryshimi në përlogaritjen e interesit*) të Marrëveshjes. Norma e interesit e aplikueshme për disbursimin e kërkuar do të na ofrohet me shkrim, dhe ne do ta pranojmë këtë normë interesi [(në bazë të paragrafit më poshtë, nëse është i aplikueshëm)], përfshi këtu kur norma e interesit përcaktohet duke iu referuar një standardi zëvendësues, plus çdo marzh rregullimi siç është njoftuar nga Huadhënësi menjëherë pas zëvendësimit të normës në ekran.

[Vetëm për norma interesi fikse:] Nëse norma e interesit e aplikueshme për disbursimin e kërkuar të fondeve është më e madhe se *[●vendosni përqindjen me fjalë]* ([●]%), ne sugjerojmë që ju ta anuloni këtë disbursim.

4. Ne konfirmojmë se çdo kusht i specifikuar në klauzolën 2.4 (*Parakushtet*) është përmbushur në datën e kësaj kërkesë për disbursim dhe se asnjë rast i mospërmbushjes së detyrimeve nuk vazhdon apo nuk ka gjasa që të ndodhë. Ne pranojmë që të njoftojmë menjëherë Huadhënësin nëse ndonjë nga kushtet e referuara më sipër nuk përmbushet në datën apo para datës së disbursimit.

5. Të ardhurat e disbursimit duhet të kreditohen në llogarinë bankare të mëposhtme:

a) Emri [i Huamarrësit]: [●]

b) Adresa [e Huamarrësit]: [●]

c) Numri IBAN i llogarisë: [●]

d) Numri SWIFT: [●]

e) Banka dhe adresa e bankës [së Huamarrësit]: [●]

f) Banka korrespondente dhe numri i llogarisë bankare të bankës së Huamarrësit: [●]

6. Kjo kërkesë për disbursim është e përvokueshme.

7. Ne i kemi bashkëlidhur kësaj kërkesë për disbursim të gjithë dokumentet mbështetëse përkatëse të përcaktuara në klauzolën 2.4 (*Parakushtet*) të Marrëveshjes:

[Lista e dokumenteve mbështetëse]

Me respekt,

Personi i autorizuar për të nënshkruar për Huamarrësin

SKEDULI 5B. FORMULARI I
KONFIRMIMIT TË DISBURSIMIT
DHE NORMËS

[me kokën e letrës së Agjencisë Franceze për Zhvillim]

Për: [Huamarrësi]

Data: [●]

Referenca: Kërkesa për disbursim nr. [●] datë [●]

Emri i Huamarrësit – Marrëveshja e Huas nr. [●] datë [●]

Konfirmimi i disbursimit nr. [●]

Të nderuar zotërinj,

8. Ne i referohemi Marrëveshjes së Huas nr. [●] të nënshkruar nga Huamarrësi dhe Huadhënësi në datën [●] (“**Marrëveshja**”). Janë përdorur fjalë dhe shprehje me shkronja të mëdha, por këtu nuk janë përcaktuar sipas kuptimit që u është dhënë në Marrëveshje.

Përmes një kërkesë për disbursim, datë [●], Huamarrësi ka kërkuar që Huadhënësi të vendosë në dispozicion një disbursim me shumën prej [●] euro, në përputhje me termat dhe kushtet e Marrëveshjes.

9. Tërheqja e fondeve që është bërë e disponueshme sipas kërkesës suaj për disbursim, është si më poshtë:

- Shuma: euro [●shuma me fjalë] ([●] euro)

- Norma e interesit e aplikueshme: [●përqindja me fjalë] ([●]%) në vit

- Data e disbursimit: [●]

Vetëm për huat me normë interesi fikse

Vetëm për qëllime informacioni:

- Data e përcaktimit të normës: [●]

- Normë fikse e referencës së kredisë: [●përqindja në fjalë] ([●]%) në vit

- Norma e indeksimit: [●përqindja në fjalë] ([●]%) në vit

- Norma e indeksimit në datën e përcaktimit të normës: [●përqindja në fjalë] ([●]%) në vit

- Norma globale efektive (vjetore) [●përqindja në fjalë] ([●]%)

Sinqerisht,

Personi i autorizuar për të nënshkruar për Agjencinë Franceze për Zhvillim

SKEDULI 5C. FORMULARI I KËRKESËS
PËR KONVERTIMIN E NORMËS

[me kokën e letrës së Huamarrësit]

Për: AGJENCINË FRANCEZE PËR ZHVILLIM

Më: [datë]

Emri i Huamarrësit – Marrëveshja e Huas nr. [●] datë [●]

Kërkesa e konvertimit të normës nr. [●]

Të nderuar zotërinj,

10. Ne i referohemi Marrëveshjes së Huas nr. [●] të nënshkruar nga Huamarrësi dhe Huadhënësi në datën [●] (“**Marrëveshja**”). Janë përdorur fjalë dhe shprehje me shkronja të mëdha, por këtu nuk janë përcaktuar sipas kuptimit që u është dhënë në Marrëveshje.

11. Në përputhje me klauzolën 4.1.3 (i) (Konvertimi nga një normë e ndryshueshme në një normë fikse interesi) të kësaj Marrëveshjeje, me anë të kësaj kërkesë, ne kërkojmë që ju të konvertoni normën e ndryshueshme të interesit për disbursimet e mëposhtme:

- [**lista e disbursimeve përkatëse**],

në një normë interesi fikse në përputhje me termat e kësaj Marrëveshjeje.

Kjo kërkesë për konvertim të normës do të konsiderohet e pavlefshme nëse tejkalohej norma fikse e interesit e aplikueshme [vendosni përqindjen me fjalë] [●]%.
Me respekt,

Personi i autorizuar për të nënshkruar për Huamarrësin

SKEDULI 5D. FORMULARI I KONFIRMIMIT
TË KONVERTIMIT TË NORMËS

[në kokën e letrës së Agjencisë Franceze për Zhvillim]

Për: [Huamarrësi]

Datë: [●]

Referuar: Kërkesë për konvertimin e normës nr. [●], datë [●]

Emri i Huamarrësit – Marrëveshja e Huas nr. [●] datë [●]

Konfirmimi i normës së konvertimit nr. [●]

Të nderuar zotërinj,

SUBJEKTI: Konvertim nga një normë interesi e ndryshueshme në një normë interesi fikse

1. Ne i referohemi Marrëveshjes së Huas nr. [●] të nënshkruar nga Huamarrësi dhe Huadhënësi në datë [●] (“**Marrëveshja**”). Janë përdorur fjalë dhe shprehje me shkronja të mëdha, por këtu nuk janë përcaktuar sipas kuptimit që u është dhënë në Marrëveshje.

2. Në i referohemi gjithashtu kërkesës suaj për konvertimin e normës, datë [●]. Ne konfirmojmë se norma e interesit fikse e zbatueshme për disbursimet që i referoheni në kërkesën tuaj për konvertimin e normës të dhënë në përputhje me klauzolën 4.1.3 (i) (*Konvertimi nga një normë e ndryshueshme në një normë fikse interesi*) të kësaj Marrëveshjeje, është:

- [●]% në vit.

3. Kjo normë interesi fikse, e përlogaritur në përputhje me klauzolën 4.1.1 (*Përzgjedhja e normës së interesit*) do të aplikohet për disbursimet e referuara në kërkesën tuaj për konvertimin e normës nga [I] (data e hyrjes në fuqi).

4. Më tej, iu bëjmë me dije se norma vjetore efektive globale për kredinë është [I]%.
Me respekt,

Përfaqësuesi i autorizuar i *Agjencisë Franceze për Zhvillim*

3. Informacione të tjera

- Njoftimi për informacionin e transaksionit dhe/apo dokumenti që prezanton transaksionin bashkëlidhur kësaj shtojce.

SHQIPËRIA

Kredi e bazuar në politika qëndrueshmëri dhe zhvillim i gjelbër

SKEDULI 6. INFORMACIONI QË MUND TË PUBLIKOHET NË FAQEN E INTERNETIT TË QEVERISË FRANCEZE DHE NË FAQEN E INTERNETIT TË HUADHËNËSIT

1. Informacion në lidhje me Programin

- Numri dhe emri i regjistrat të AFD-së;
- Përshkrimi;
- Sektori operativ;
- Vendi i zbatimit;
- Data e pritshme e fillimit;
- Data e pritshme e përfundimit teknik;
- Statusi i zbatimit i përditësuar çdo 6 muaj;

2. Informacion në lidhje me financimin e Programit

- Lloji i financimit (hua, grant, bashkëfinancim, fonde të deleguara);
- Shuma principale e kredisë; sasia e shumës që është tërhequr (e përditësuar gjatë vazhdimësisë së zbatimit të Programit);

© Gregor Subic

Në kontekstin e konvergjencës së Shqipërisë drejt *acquis* së Bashkimit Evropian, Programi “Qëndrueshmëri dhe zhvillim i gjelbër” ka për qëllim të mbështesë autoritetet shqiptare në zbatimin e politikave publike mjedisore dhe klimatike ambicioze.

Konteksti

Shqipëria është vendi më i rrezikuar në Evropë ndaj rreziqeve gjeologjike dhe klimatike. Shqipëria është përballur me disa tërmete, përfshi këtu tërmetin e vitit 2019, si dhe gjithashtu përballlet me përmytje të vazhdueshme, rrëshqitjet e dheut, zjarre, thatësira, dhe temperaturat ekstreme po bëhen më të shpeshta.

Menaxhimi i mbetjeve është gjithashtu një sfidë shumë e madhe në vend: përveç kontributit në mënyrë të konsiderueshme në emetimin e gazeve serë, mbetjet gjithashtu ndotin ekosistemin bregdetar të Shqipërisë, çka dëmton potencialin turistik të vendit (kontributi i të cilit është rreth 18% e PBB-së, kjo veçanërisht falë zonave të mbrojtura kombëtare dhe pikat e nxehta të biodiversitetit).

Duke vazhduar mbështetjen e përpjekjeve të fundit të Shqipërisë për zgjidhjen e çështjeve mjedisore dhe klimatike, Këshilli i Bashkimit Evropian vendosi të hapë negociatat e pranimit të Shqipërisë në korrik 2022, veçanërisht në kuadër të kapitullit 27 të *acquis* të BE-së që lidhet me mjedisin.

Përmbajtja e programit

Autoritetet shqiptare i kanë kërkuar Bankës Botërore dhe AFD-së mbështetje për krijimin e një agjende të reformave strukturore në lidhje me politikën mjedisore dhe klimatike.

Reformat janë strukturuar rreth tre shtyllave kryesore: (i) forcimi i qëndrueshmërisë së qeverisë dhe familjeve, veçanërisht përmes marrjes në konsideratë të ndikimeve klimatike gjatë zbatimit të buxhetit dhe priorizimit të investimeve publike; (ii) promovimi i energjisë së rinovueshme dhe efikasitetit të energjisë; dhe (iii) forcimi i masave për mbrojtjen e mjedisit dhe zvogëlimi i gjurmës së karbonit, veçanërisht përmes promovimit të ekonomisë rrethore, përmirësimit të menaxhimit të zonave të mbrojtura apo krijimit të një sistemi për monitorimin dhe kontrollin e emetimeve të gazeve serrë.

VENDI SHQIPËRIA

Data e nënshkrimit të marrëveshjes
DD/MM/YYYY

Sektori
Klima dhe mjedisi

Lokalizimi
Shqipëria

Kohëzgjatja e financimit
XX vjet

Instrumentet e financimit
Kredi sovranë
Grant

Totali i financimit
€120.8M

Përfituesi
Republika e Shqipërisë

Autoriteti kontraktues
Ministria e Financave

Objektivat kyçë
të zhvillimit të qëndrueshëm

Kodi i projektit: CAL 1028

REZULTATET

Zbatimi i reformave të parashikuara në program duhet të mundësojë miratimin e një kuadri rregullator që lejon një shqyrtim më të mirë të çështjeve klimatike dhe mjedisore, dhe për pasojë, të përmirësojë qëndrueshmërinë e vendit ndaj goditjeve klimatike. Specifikisht, programi:

- do t'u ofrojë autoriteteve një metodologji të buxhetit të gjelbër, çka është një pikë thelbësore për të filluar integrimin e ndryshimeve klimatike në buxhetimin publik dhe procesin e planifikimit;

- një sistem për identifikimin dhe buxhetimin e risqeve të fatkeqësive natyrore, veçanërisht ato që lidhen me ndryshimet klimatike, në mënyrë që të përmirësojë qëndrueshmërinë e ekonomisë shqiptare ndaj goditjeve klimatike;

- përfshijë shqyrtimet e ndryshimeve klimatike në procesin e përzgjedhjes për investime publike, për të ridrejtuar shpenzimet e investimeve drejt projekteve që promovojnë veprime klimatike dhe qëndrueshmëri mjedisore;

- miratojë standarde për efikasitetin e energjisë dhe do të zbatojë certifikimin e performancës së energjisë te ndërtesat publike;

- promovojë ndalimin e përdorimit të qeseve plastike njëpërdorimshme dhe do të krijojë një sistem të përgjegjësive së zgjeruar të prodhuesit;

- promovojë prezantimin e një sistemi monitorimi, raportimi dhe verifikimi për emetimet e gazeve serrë;

- hartojë një plan lokal adaptimi ndaj ndryshimeve klimatike dhe një plan lokal për zbutjen e gazeve serrë;

- mbështesë zhvillimin dhe zbatimin e një plani menaxhimi për zonat e mbrojtura.

PLANI I ZBATIMIT

Tre ministri do të përfshihen në zbatimin e programit: Ministria e Financave (MF), Ministria e Turizmit dhe Mjedisit (MTM) dhe Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë (MIE). Secila prej ministrive do të jetë përgjegjëse për zbatimin e veprimeve të caktuara nën fushën e saj të përgjegjësive. MF-ja do të luajë rolin kryesor në monitorimin dhe koordinimin e përgjithshëm të programi.

Në mënyrë që të mbështesë ministrinë gjatë zbatimit të reformave të planifikuara për vitin 2023 dhe 2024, AFD-ja do të financojë gjithashtu një program për asistencë teknike, të drejtuar nga "Expertise France".

Progresi i reformave do të monitorohet nga një komision drejtues, ku do të ketë përfaqësues nga ministrinë e përfshirë në program, si edhe AFD-ja dhe Banka Botërore (si vëzhgues). Fondet e AFD-së do të jepen në dy këste, në bazë të zbatimit të masave të parashikuara në program.

Një vëmendje e veçantë do t'i kushtohet koordinimit mes të gjithë donatorëve dhe agjencive ndërkombëtare për zhvillim të përfshira në fushat e mbuluara nga programi.

PLANI I FINANCIMIT

Programi do të financohet me një shumë totale prej 231.6 milionë euro, përmes: (i) një huaje nga AFD-ja prej 120 milionë euro dhe një granti prej 800 000 euro për asistencë teknike; dhe (ii) një huaje nga Banka Botërore prej 110,8 milionë euro.

SKEDULI 7. LISTA JOSHTERUESE E
DOKUMENTEVE MJEDISORE DHE
SOCIALE QË HUADHËNËSI LEJON TË
ZBULOHEN NË LIDHJE ME PROCEDURAT
E MENAXHIMIT TË MOSMARRËVESHJEVE

a) Skeduli 4 (tabela e varfërisë mjedisore/ analizës sociale) e dokumentit të programit të përgatitur nga Banka Botërore për Operacionin e Parë të Shqipërisë për Politikën e Qëndrueshmërisë dhe Zhvillimit të Gjelbër që daton në janar të vitit 2023.

AFD AGREEMENT N° CAL 1028 01 F

CREDIT FACILITY AGREEMENT

dated as of

between

AGENCE FRANÇAISE DE DEVELOPPEMENT

The Lender

and

THE REPUBLIC OF ALBANIA

The Borrower

on

**POLICY-BASED LOAN TO SUPPORT THE RESILIENCE AND GREEN DEVELOPMENT
OF ALBANIA****TABLE OF CONTENTS**

1.	DEFINITIONS AND INTERPRETATION	6
1.1	Definitions	6
1.2	Interpretation	6
2.	FACILITY, PURPOSE AND CONDITIONS OF UTILISATION	6
2.1	Facility	6
2.2	Purpose	6
2.3	Absence of Liability	6
2.4	Conditions precedent	6
3.	DRAWDOWN OF FUNDS	7
3.1	Drawdown amounts	7
3.2	Drawdown request	7
3.3	Payment completion	7
3.4	Payment mechanics	7
3.5	Deadline for the first Drawdown	8
4.	INTEREST	8
4.1	Interest Rate	8
4.2	Calculation and payment of interest	10
4.3	Late payment and default interest	10
4.4	Communication of Interest Rates	11
4.5	Effective Global Rate (<i>Taux Effectif Global</i>)	11
5.	CHANGE TO THE CALCULATION OF INTEREST	11
5.1	Market Disruption	11
5.2	Replacement of Screen Rate	12
6.	FEES	13
6.1	Commitment Fees	13
6.2	Appraisal Fee	14
7.	REPAYMENT	14
8.	PREPAYMENT AND CANCELLATION	14
8.1	Voluntary prepayment	14
8.2	Mandatory prepayment	14
8.3	Cancellation by the Borrower	15
8.4	Cancellation by the Lender	15
8.5	Restrictions	15
9.	ADDITIONAL PAYMENT OBLIGATIONS	16
9.1	Costs and expenses	16
9.2	Cancellation Indemnity	16
9.3	Prepayment Indemnity	16
9.4	Taxes and duties	16
9.5	Currency indemnity	17
9.6	Due dates	17
10.	REPRESENTATIONS AND WARRANTIES	17
10.1	Power and authority	17
10.2	Validity and admissibility in evidence	17
10.3	Binding obligations	18
10.4	No filing or stamp taxes	18

10.5	Transfer of funds	18
10.6	No conflict with other obligations	18
10.7	Governing Law and Enforcement	18
10.8	No Default	18
10.9	No Misleading Information	19
10.10	Pari Passu Ranking	19
10.11	Licit Origin of the funds and Prohibited Practices	19
10.12	No Material Adverse Effect	19
11.	UNDERTAKINGS	19
11.1	Compliance with Laws; Regulations and Obligations	19
11.2	Authorisations	19
11.3	Implementation and Preservation of the Program	19
11.4	Environmental and Social Responsibility	20
11.5	Pari Passu Ranking	20
11.6	Inspections	20
11.7	Program Evaluation	21
11.8	Financial Sanctions Lists and Embargo	21
11.9	Program Implementation	21
11.10	Licit Origin, absence of Prohibited Practices	21
11.11	Investigation	22
11.12	Visibility and Communication	22
12.	INFORMATION UNDERTAKINGS	22
12.1	Financial Information	22
12.2	Program Implementation	22
12.3	Monitoring Report	22
12.4	Additional Information	23
13.	EVENTS OF DEFAULTS	23
13.1	Events of Default	23
13.2	Acceleration	25
13.3	Notification of an Event of Default	25
14.	ADMINISTRATION OF THE FACILITY	25
14.1	Payments	25
14.2	Set-off	25
14.3	Business Days	26
14.4	Currency of payment	26
	The Currency of each amount payable under this Agreement is Euros	26
14.5	Day count convention	26
14.6	Place of payment	26
14.7	Payment Systems Disruption	27
15.	MISCELLANEOUS	27
15.1	Language	27
15.2	Certifications and determinations	27
15.3	Partial invalidity	27
15.4	No Waiver	27
15.5	Assignment	28
15.6	Legal effect	28
15.7	Entire agreement	28
15.8	Amendments	28
15.9	Confidentiality – Disclosure of information	28
15.10	Limitation	29
15.11	Hardship	29

16.	NOTICES.....	29
16.1	In writing and addresses	29
16.2	Delivery	30
16.3	Electronic communications	30
17.	GOVERNING LAW, ENFORCEMENT AND CHOICE OF DOMICILE	30
17.1	Governing Law.....	30
17.2	Arbitration	31
17.3	Service of process.....	31
18.	DURATION	31
	SCHEDULE 1A – DEFINITIONS	34
	SCHEDULE 1B - CONSTRUCTION	45
	SCHEDULE 2 - PROGRAM DESCRIPTION.....	46
	SCHEDULE 3A - FINANCING PLAN.....	52
	SCHEDULE 3B – MONITORING SCHEME	53
	SCHEDULE 4 - CONDITIONS PRECEDENT	54
	SCHEDULE 5A - FORM OF DRAWDOWN REQUEST	55
	SCHEDULE 5B - FORM OF CONFIRMATION OF DRAWDOWN AND RATE.....	57
	SCHEDULE 5C - FORM OF RATE CONVERSION REQUEST.....	58
	SCHEDULE 5D - FORM OF RATE CONVERSION CONFIRMATION	59
	SCHEDULE 6 - INFORMATION THAT MAY BE PUBLISHED ON THE FRENCH GOVERNMENT WEBSITE AND THE LENDER'S WEBSITE.....	60
	SCHEDULE 7 - NON-EXHAUSTIVE LIST OF ENVIRONMENTAL AND SOCIAL DOCUMENTS WHICH THE BORROWER PERMITS TO BE DISCLOSED IN CONNECTION WITH ES GRIEVANCE MANAGEMENT PROCEDURES.....	63

CREDIT FACILITY AGREEMENT**BETWEEN:**

- (1) **REPUBLIC OF ALBANIA**, represented by Mr. Blendi Gonxhja, in his capacity as Minister of Economy, Culture, and Innovation, who is duly authorised to sign this Agreement

(the “Borrower”);

AND

- (2) **AGENCE FRANCAISE DE DEVELOPPEMENT**, a French public entity governed by French law, with registered office at 5, Rue Roland Barthes, 75598 Paris Cedex 12, France, registered with the Trade and Companies Register of Paris under number 775 665 599, represented by Mrs. Marie-Hélène Loison, in her capacity as Deputy Chief Executive Officer, duly authorised to sign this Agreement,

(“AFD” or the “Lender”);

(hereinafter jointly referred to as the “Parties” and each a “Party”);

WHEREAS:

- (A) The Borrower intends to implement a program consisting of a Policy Based Loan (the “PBL”) to support the Resilience and Green Development of Albania (the “Program”), as described further in Schedule 2 (*Program Description*).
- (B) The Borrower by its letter dated March 29, 2022, has requested that the Lender make a Facility (as defined in Schedule 1A *Definitions*) available for the purposes of participating in the financing of the Program.
- (C) Pursuant to resolution n°C20230365 of its *Conseil d'Administration* dated 25 May 2023, the Lender has agreed to make the Facility available to the Borrower pursuant to the terms and conditions of this Agreement.

THEREFORE THE PARTIES HAVE AGREED AS FOLLOWS:**1. DEFINITIONS AND INTERPRETATION****1.1 Definitions**

Capitalised words and expressions used in this Agreement (including those appearing in the recitals above and in the Schedules) shall have the meaning given to them in Schedule 1A (Definitions), except as otherwise provided in this Agreement.

1.2 Interpretation

Words and expressions used in this Agreement shall be construed pursuant to the provisions of Schedule 1B (*Construction*), unless the contrary intention appears.

2. FACILITY, PURPOSE AND CONDITIONS OF UTILISATION**2.1 Facility**

Subject to the terms of this Agreement, the Lender makes available to the Borrower a Facility in a maximum aggregate amount of one hundred twenty million Euros (EUR 120,000,000).

2.2 Purpose

The purpose of the Facility is to finance the Borrower budget intended to implement the Program as described in Schedule 2 (*Program Description*), in accordance with the Financing Plan described in Schedule 3A (*Financing Plan*) and the Monitoring Scheme described in Schedule 3B (*Monitoring Scheme*).

2.3 Absence of Liability

The Lender shall not be held responsible for the use of any amount borrowed which is not in accordance with the provisions of this Agreement.

2.4 Conditions precedent

- (a) No later than the Signing Date, the Borrower shall provide to the Lender all of the documents set out in Part I of Schedule 4 (*Conditions Precedent*).
- (b) A Drawdown Request may not be delivered to the Lender unless:
 - (i) in the case of the first Drawdown, the Lender has received all of the documents listed in Part II of Schedule 4 (*Conditions Precedent*) and has notified the Borrower that such documents are satisfactory in form and substance;
 - (ii) in the case of the second Drawdown, the Lender has received all of the documents set out in Part III of Schedule 4 (*Conditions Precedent*) and has notified the Borrower that such documents are satisfactory in form and substance; and
 - (iii) on the date of the Drawdown Request and on the proposed Drawdown Date for the relevant Drawdown, no Payment Systems Disruption Event has occurred and the conditions set out in this Agreement have been fulfilled, including:
 - (1) no Event of Default is continuing or would result from the proposed Drawdown;

- (2) the Drawdown Request has been made in accordance with the terms of Clause 3.2 (*Drawdown request*);
- (3) each representation given by the Borrower in relation to Clause 10 (*Representations and warranties*) is true.

3. DRAWDOWN OF FUNDS

3.1 Drawdown amounts

The Facility will be made available to the Borrower during the Availability Period, in two Drawdowns.

The amount of each proposed Drawdown shall be a maximum of sixty million Euros (EUR 60,000,000).

3.2 Drawdown request

Provided that the conditions set out in Clause 2.4(b) (*Conditions precedent*) are satisfied, the Borrower may draw on the Facility by delivery to the Lender of a duly completed Drawdown Request. Each Drawdown Request shall be delivered by the Borrower to the AFD office director at the address specified in Clause 16.1 (*In writing and addresses*).

Each Drawdown Request is irrevocable and will be regarded as having been duly completed if:

- (a) the Drawdown Request is substantially in the form set out in Schedule 5A (*Form of Drawdown Request*);
- (b) the Drawdown Request is received by the Lender at the latest fifteen (15) Business Days prior to the Deadline for Drawdown of Funds;
- (c) the proposed Drawdown Date is a Business Day falling within the Availability Period;
- (d) the amount of the Drawdown complies with Clause 3.1 (*Drawdown amounts*); and
- (e) all of the documents set out in Part II and/or III, as the case may be, of Schedule 4 (*Conditions Precedent*) for the purposes of the Drawdown are attached to the Drawdown Request, comply with the abovementioned Schedule and with the requirements of Clause 3.4 (*Payment mechanics*), and are in form and substance satisfactory to the Lender.

3.3 Payment completion

Subject to Clause 14.7 (*Payment Systems Disruption*), if each of the conditions set out in Clause 2.4(b) (*Conditions precedent*) of this Agreement has been met, the Lender shall make the requested Drawdown available to the Borrower not later than the Drawdown Date.

The Lender shall provide the Borrower with a letter of Drawdown confirmation substantially in the form set out in Schedule 5B (*Form of confirmation of drawdown and rate*).

3.4 Payment mechanics

The proceeds of the Drawdowns shall be paid to the Borrower's account which details will be duly notified by the Borrower to the Lender.

3.5 Deadline for the first Drawdown

The first Drawdown shall occur at the latest on the Deadline for the first Drawdown.

If the first Drawdown does not occur in the above-mentioned period, the Lender may cancel the Facility in accordance with Clause 8.4(b) (*Cancellation by the Lender*).

The deadline for the first Drawdown may not be postponed without the prior consent of the Lender.

Any postponement of the Deadline for the first Drawdown will be (i) subject to new financial conditions applicable to Drawdowns and (ii) formalized in writing between the Parties.

3.6 Deadline for Drawdown of the Funds

The full drawdown of the Facility shall occur at the latest on the Deadline for Drawdown of Funds.

If the full drawdown does not occur by the above-mentioned date, the Lender may cancel the Facility in accordance with clause 8.4 (*Cancellation by the Lender*).

The Deadline for Drawdown of Funds may not be postponed without the prior consent of the Lender.

Any postponement of the Deadline for Drawdown of Funds will be (i) subject to fees and/or new financial conditions and (ii) formalized in writing between the Parties.

4. **INTEREST**

4.1 Interest Rate

4.1.1 Selection of Interest Rate

For each Drawdown, the Borrower may select a fixed Interest Rate or a floating Interest Rate, which shall apply to the amount set out in the relevant Drawdown Request, by stating the selected Interest Rate, i.e., fixed or floating, in the Drawdown Request delivered to the Lender substantially in the form set out in Schedule 5A (*Form of Rate Conversion Request*), subject to the following conditions:

(i) Floating Interest Rate

Provided that the amount of the requested Drawdown complies with Clause 3.1. (*Drawdown Amounts*), the Borrower may select a floating Interest Rate, which shall be the percentage rate per annum, being the aggregate of:

- six-month EURIBOR, or, as the case may be, the Replacement Benchmark plus any Adjustment Margin, as determined in accordance with the provisions of Clause 5 (*Change to the calculation of interest*) of the Agreement; and
- the Margin.

Notwithstanding the above, for each Drawdown, in the case of the first Interest Period, if the first Interest Period is less than one hundred and thirty-five (135) days, the applicable EURIBOR shall be:

- one-month EURIBOR, or, as the case may be, the Replacement Benchmark plus any Adjustment Margin, as determined in accordance with the provisions of Clause 5 (*Change to the calculation of interest*) of the Agreement, if the first Interest Period is less than sixty (60) days; or

- three-month EURIBOR, or, as the case may be, the Replacement Benchmark plus any Adjustment Margin, as determined in accordance with the provisions of Clause 5 (*Change to the calculation of interest*) of the Agreement if the first Interest Period is between sixty (60) days and one hundred and thirty-five (135) days.

(ii) Fixed Interest Rate

Provided that the amount of a requested Drawdown is equal to or greater than three million Euros (EUR 3,000,000), the Borrower may select a fixed Interest Rate for such requested Drawdown. The fixed Interest Rate shall be the Fixed Reference Rate increased or decreased by any fluctuation of the Index Rate from the Signing Rate Setting Date until the relevant Rate Setting Date for Drawdown.

The Borrower may specify in the Drawdown Request a maximum amount for fixed Interest Rate. If the fixed Interest Rate as calculated on the Rate Setting Date exceeds the maximum amount for fixed Interest Rate specified in the relevant Drawdown Request, such Drawdown Request shall not be executed and will remain valid on the next Rate Setting Dates, unless the borrower choose to provide a revised Drawdown Request. Upon receipt of a new Drawdown Request, the previous Drawdown Request shall be cancelled..

4.1.2 Minimum Interest Rate

The Interest Rate determined in accordance with Clause 4.1.1 (*Selection of Interest Rate*), regardless of the elected option, shall not be less than zero point twenty-five per cent (0.25%) per annum, notwithstanding any decline in the Interest Rate.

4.1.3 Conversion from a floating Interest Rate to a fixed Interest Rate

The floating Interest Rate applicable to the Drawdown shall be converted to a fixed Interest Rate in accordance with the conditions set out below:

(i) Rate Conversion upon the Borrower's request

The Borrower may request at any time that the Lender convert the floating Interest Rate applicable to a Drawdown or several Drawdowns to a fixed Interest Rate, provided that the amount of such Drawdown or aggregate amount of Drawdowns (as applicable) is equal to or exceed three million Euros (EUR 3,000,000).

To this effect, the Borrower shall send to the Lender a Rate Conversion Request substantially in the form set out in Schedule 5C (*Form of Rate Conversion Request*). The Borrower may specify in the Rate Conversion Letter a maximum amount for fixed Interest Rate. If the fixed Interest Rate as calculated on the Rate Setting Date exceeds the maximum amount for fixed Interest Rate specified by the Borrower in the Rate Conversion Request, such Rate Conversion Request will be automatically cancelled.

The fixed Interest Rate will be effective two (2) Business Days after the Rate Setting Date.

(ii) Rate Conversion mechanics

The fixed Interest Rate applicable to the relevant Drawdown(s) shall be determined in accordance with Clause 4.1.1(ii) (*Fixed Interest Rate*) above on the Rate Setting Date referred to in subparagraph (i) above.

The Lender shall send to the Borrower a letter of confirmation of Rate Conversion substantially in the form set out in Schedule 5D (*Form of Rate Conversion Confirmation*).

A Rate Conversion is final and at no costs.

4.2 Calculation and payment of interest

The Borrower shall pay accrued interest on Drawdown(s) on each Payment Date.

The amount of interest payable by the Borrower on a relevant Payment Date and for a relevant Interest Period shall be equal to the sum of any interest owed by the Borrower on the amount of the Outstanding Principal in respect of each Drawdown. Interest owed by the Borrower in respect of each Drawdown shall be calculated on the basis of:

- (i) the Outstanding Principal owed by the Borrower in respect of the relevant Drawdown as at the immediately preceding Payment Date or, in the case of the first Interest Period, on the corresponding Drawdown Date;
- (ii) the exact number of days which have accrued during the relevant Interest Period on the basis of a three hundred and sixty (360) day year; and
- (iii) the applicable Interest Rate determined in accordance with the provisions of Clause 4.1 (*Interest Rate*).

4.3 Late payment and default interest

- (a) Late payment and default interest on all amounts due and unpaid (except for interest)

If the Borrower fails to pay any amount payable by it to the Lender under this Agreement (whether a payment of principal, a prepayment indemnity, any fees or incidental expenses of any kind except for any unpaid overdue interest) on its due date, interest shall accrue on the overdue amount, to the extent permitted by law, from the due date up to the date of actual payment (both before and after an arbitral award, if any) at the Interest Rate applicable to the current Interest Period (default interest) increased by three point five per cent (3.5%) (late payment interest). No formal prior notice from the Lender shall be necessary.

- (b) Late payment and default interest on unpaid overdue interest

Interest which has not been paid on its due date shall bear interest, to the extent permitted by law, at the Interest Rate applicable to the ongoing Interest Period (default interest), increased by three point five per cent (3.5%) (late-payment interest), to the extent that such Interest has been due and payable for at least one (1) year. No formal prior notice from the Lender shall be necessary.

extent that such Interest has been due and payable for at least one (1) year. No formal prior notice from the Lender shall be necessary.

The Borrower shall pay any outstanding interest under this Clause 4.3 (*Late payment and default interest*) immediately on demand by the Lender or on each Payment Date following the due date for the outstanding payment.

- (c) Receipt of any payment of late payment interest or default interest by the Lender shall neither imply the grant of any payment extension to the Borrower, nor operate as a waiver of any of the Lender's rights hereunder.

4.4 Communication of Interest Rates

The Lender shall promptly notify the Borrower of the determination of each Interest Rate in accordance with this Agreement.

4.5 Effective Global Rate (*Taux Effectif Global*)

In order to comply with Articles L. 314-1 to L.314-5 and R.314-1 *et seq.* of the French Consumer Code and L. 313-4 of the French Monetary and Financial Code, the Lender informs the Borrower, and the Borrower accepts, that the effective global rate (*taux effectif global*) applicable to the Facility may be valued at an annual rate of three point seventy-two per cent (3,72%) on the basis of a three hundred and sixty-five (365) day year, and an Interest Period of six (6) months, at a period rate of one point eighty-five per cent (1,85%) subject to the following:

- (a) the above rates are given for information purposes only;
- (b) the above rates are calculated on the basis that:
 - (i) drawdown of the Facility in full at fixed rate on the Signing Date;
 - (ii) the fixed rate for the duration of the facility should be equal to three point fifty-two per cent (3.52%) per annum;
- (c) the above rates take into account the fees and costs payable by the Borrower under this Agreement, assuming that such fees and costs will remain fixed and will apply until the expiry of the term of this Agreement.

5. CHANGE TO THE CALCULATION OF INTEREST

5.1 Market Disruption

- (a) If a Market Disruption Event affects the interbank market in the Eurozone and it is impossible:
 - (i) for the fixed Interest Rate, to determine the fixed Interest Rate applicable to a Drawdown, or
 - (ii) for the variable Interest Rate, to determine the applicable EURIBOR for the relevant Interest Period,the Lender shall inform the Borrower.
- (b) Upon the occurrence of the event described in paragraph (a) above, the applicable Interest Rate, as the case may be, for the relevant Drawdown or for the relevant Interest Period will be the sum of:

- (i) the Margin; and
- (ii) the percentage rate per annum corresponding to the cost to the Lender of funding the relevant Drawdown (s) from whatever source it may reasonably select. Such rate shall be notified to the Borrower as soon as possible and, in any case, prior to (1) the first Payment Date for interest owed under such Drawdown for the fixed Interest Rate or (2) the Payment Date for interest owed under such Interest Period for the variable Interest Rate.

5.2 Replacement of Screen Rate

5.2.1 Definitions

"Relevant Nominating Body" means any central bank, regulator, supervisor or working group or committee sponsored or chaired by, or constituted at the request of any of them.

"Screen Rate Replacement Event" means any of the following events or series of events:

- (a) the definition, methodology, formula or means of determining the Screen Rate has materially changed;
- (b) a law or regulation is enacted which prohibits the use of the Screen Rate, it being specified, for the avoidance of doubt, that the occurrence of this event shall not constitute a mandatory prepayment event;
- (c) the administrator of the Screen Rate or its supervisor publicly announces:
 - (i) that it has ceased or will cease to provide the Screen Rate permanently or indefinitely, and, at that time, no successor administrator has been publicly nominated to continue to provide that Screen Rate;
 - (ii) that the Screen Rate has ceased or will cease to be published permanently or indefinitely; or
 - (iii) that the Screen Rate may no longer be used (whether now or in the future);
- (d) a public announcement is made about the bankruptcy of the administrator of that Screen Rate or any other insolvency proceedings against it, and, at that time, no successor administrator has been publicly nominated to continue to provide that Screen Rate; or
- (e) in the opinion of the Lender, the Screen Rate has ceased to be used in a series of comparable financing transactions.

"Screen Rate" means EURIBOR or, following the replacement of this rate by a Replacement Benchmark, the Replacement Benchmark.

"Screen Rate Replacement Date" means:

- with respect to the events referred to in items a), d) and e) of the above definition of Screen Rate Replacement Event, the date on which the Lender has knowledge of the occurrence of such event, and,
- with respect to the events referred to in items b) and c) of the above definition of Screen Rate Replacement Event, the date beyond which the use of the Screen

Rate will be prohibited or the date on which the administrator of the Screen Rate permanently or indefinitely ceases to provide the Screen Rate or the date beyond which the Screen Rate may no longer be used.

- 5.2.2 Each Party acknowledges and agrees for the benefit of the other Party that if a Screen Rate Replacement Event occurs and in order to preserve the economic balance of the Agreement, the Lender may replace the Screen Rate with another rate (the "**Replacement Benchmark**") which may include an adjustment margin in order to avoid any transfer of economic value between the Parties (if any) (the "**Adjustment Margin**") and the Lender will determine the date from which the Replacement Benchmark and, if any, the Adjustment Margin shall replace the Screen Rate and any other amendments to the Agreement required as a result of the replacement of the Screen Rate by the Replacement Benchmark.
- 5.2.3 The determination of the Replacement Benchmark and the necessary amendments will be made in good faith and taking into account, (i) the recommendations of any Relevant Nominating Body, or (ii) the recommendations of the administrator of the Screen Rate, or (iii) the industry solution recommended by professional associations in the banking sector or, (iv) the market practice observed in a series of comparable financing transactions on the replacement date.
- 5.2.4 In case of replacement of the Screen Rate, the Lender will promptly notify the Borrower of the replacement terms and conditions to replace the Screen Rate with the Replacement Benchmark, which will be applicable to Interest Periods starting at least two Business Days after the Screen Rate Replacement Date.
- 5.2.5 The provisions of Clause 5.2 (*Replacement of Screen Rate*) shall prevail over the provisions of Clause 5.1 (*Market Disruption*).

6. FEES

6.1 Commitment Fees

From nine (9) months after the Signing Date onwards, the Borrower shall pay to the Lender a commitment fee of zero point twenty five per cent (0.25%) per annum.

The commitment fee shall be computed at the rate specified above on the amount of the Available Facility pro-rated for the actual number of days elapsed increased by the amount of any Drawdowns to be made available by the Lender in accordance with any pending Drawdown Requests.

The first commitment fee shall be calculated for the period (i) from the date falling nine (9) months after the Signing Date (excluded) up to (ii) the immediately following Payment Date (included). Subsequent commitment fees shall be calculated for periods commencing on the day immediately following a Payment Date (included) and ending on the next Payment Date (included).

The accrued commitment fees calculated in accordance with the above mentioned paragraph before the Entry into Force Date of the Agreement, shall be due and payable on the Payment Date immediately following the Entry into Force Date.

The following accrued commitment fee shall be payable (i) on each Payment Date within the Availability Period; (ii) on the Payment Date following the last day of the Drawdown Period; and (iii) in the event the Available Facility is cancelled in full, on the Payment Date following the effective date of such cancellation.

6.2 Appraisal Fee

Prior to the first Drawdown, within nine (9) months after the Signing Date, or within one month after the Entry into Force Date, whichever of the dates stated above occurs earlier, the Borrower shall pay to the Lender an appraisal fee of zero point seventy five percent (0.75%) calculated on the maximum amount of the Facility.

7. REPAYMENT

Following expiry of the Grace Period, the Borrower shall repay the Lender the principal amount of the Facility in eighteen (18) semi-annual instalments, due and payable on each Payment Date.

The first instalment shall be due and payable on April 30, 2027, and the last instalment shall be due and payable on October 30, 2035.

At the end of the Drawdown Period, the Lender shall deliver to the Borrower an amortisation schedule in respect of the Facility taking into account, if applicable, any potential cancellation of the Facility pursuant to Clauses 8.3 (*Cancellation by the Borrower*) and/or 8.4 (*Cancellation by the Lender*).

8. PREPAYMENT AND CANCELLATION

8.1 Voluntary prepayment

The Borrower shall not be entitled to prepay the whole or any part of the Facility prior to the expiration of the Drawdown Period.

As from the day following the expiration of the Drawdown Period, the Borrower may prepay the whole or any part of the Facility, subject to the following conditions:

- (a) the Borrower shall notify the Lender of its intention to prepay by not less than thirty (30) Business Days' written and irrevocable notice prior to the contemplated prepayment date;
- (b) the amount to be prepaid shall be equal to one or several instalment(s) in principal;
- (c) the contemplated prepayment date shall be a Payment Date;
- (d) all prepayments shall be made together with the payment of accrued interest, any fees, indemnities and related costs in connection with the prepaid amount as provided under this Agreement;
- (e) there is no outstanding amount; and

On the Payment Date on which the prepayment is made, the Borrower shall pay the full amount of the Prepayment Indemnities due and payable pursuant to Clause 9.3 (*Prepayment Indemnity*).

8.2 Mandatory prepayment

The Borrower shall immediately prepay the whole or part of the Facility upon receipt of a notice from the Lender informing the Borrower of any of the following events:

- (a) Illegality: it becomes unlawful for the Lender pursuant to its applicable law to perform any of its obligations as contemplated by this Agreement or to fund or maintain the Facility;

- (b) Default: the Lender declares an Event of Default in accordance with Clause 13 (*Events of Defaults*);

In the case of each of the events specified in paragraphs (a) and (b) above, the Lender reserves the right, after having notified the Borrower in writing, to exercise its rights as a creditor in the manner specified in paragraph (b) of Clause 13.2 (*Acceleration*).

8.3 Cancellation by the Borrower

Prior to the Deadline for Drawdown of Funds, the Borrower may cancel the whole or any part of the Available Facility by giving the Lender a three (3) Business Days' prior notice.

Upon receipt of such notice of cancellation, the Lender shall cancel the amount notified by the Borrower, provided that the reasonable expenses related to the Program implementation, as specified in the Financing Plan, are covered in a manner satisfactory to the Lender, except in the event that the Program is abandoned by the Borrower.

8.4 Cancellation by the Lender

The Available Facility shall be immediately cancelled upon delivery of a notice to the Borrower, which shall be immediately effective, if:

- (a) the Available Facility is not equal to zero on the Deadline for Drawdown of Funds;
- (b) the Drawdown has not occurred the Deadline for the First Drawdown; or
- (c) an Event of Default has occurred and is continuing; or
- (d) an event referred to in Clause 8.2 (*Mandatory prepayment*) has occurred;

8.5 Restrictions

- (a) Any notice of prepayment or cancellation given by a Party pursuant to this Clause 8 (*Prepayment and Cancellation*) shall be irrevocable, and, unless otherwise provided in this Agreement, any such notice shall specify the date or dates on which the relevant prepayment or cancellation is to be made and the amount of that prepayment or cancellation.
- (b) The Borrower shall not prepay or cancel all or any part of the Facility except at the times and in the manner expressly provided for in this Agreement.
- (c) Any prepayment under this Agreement shall be made together with payment of (i) accrued interest on the prepaid amount, (ii) outstanding fees, and (iii) the prepayment indemnity referred to in Clause 9.3 (*Prepayment Indemnity*) below.
- (d) Any prepayment amount will be applied against the remaining instalments in inverse order of maturity.
- (e) The Borrower may not re-borrow the whole or any part of the Facility which has been prepaid or cancelled.

9. ADDITIONAL PAYMENT OBLIGATIONS

9.1 Costs and expenses

9.1.1 The Borrower shall reimburse to the Lender for all costs and expenses (including legal fees) incurred by it in connection with the enforcement or preservation of any of its rights under this Agreement.

9.1.2 The Borrower shall pay directly or, if applicable, reimburse the Lender in case of an advance made by the Lender, the amount of all costs and expenses in connection with the transfer of funds to, or for the account of, the Borrower from Paris to any other place agreed with the Lender, as well as any transfer fees and expenses in connection with the payment of all sums due under the Facility.

9.2 Cancellation Indemnity

If the Facility is cancelled in full or in part in accordance with the terms of Clauses 8.3 (*Cancellation by the Borrower*) and/or 8.4 (*Cancellation by the Lender*) paragraphs (a), (b) and (c), the Borrower shall pay a cancellation indemnity computed at two point fifty percent (2.50%) on the cancelled amount of the Facility.

Each cancellation indemnity shall be due and payable on the Payment Date immediately following a cancellation of all or part of the Facility.

9.3 Prepayment Indemnity

On account of any losses suffered by the Lender as a result of the prepayment of the whole or any part of the Facility in accordance with Clauses 8.1 (*Voluntary prepayment*) or 8.2 (*Mandatory prepayment*), the Borrower shall pay to the Lender an indemnity equal to the aggregate amount of:

- the Prepayment Compensatory Indemnity; and
- any costs arising out of the break of any interest hedging swap transactions put in place by the Lender in connection with the amount prepaid.

9.4 Taxes and duties

9.4.1 Registration costs

If applicable, the Borrower shall pay directly, or reimburse the Lender in case of an advance made by the Lender, the costs of all stamp duty, registration and other similar taxes payable in respect of the Agreement and any potential amendment thereto under the Albanian law.

9.4.2 Withholding Tax

The Borrower undertakes that all payments made to the Lender under this Agreement shall be free of any Withholding Tax.

If a Withholding Tax is required by law, the Borrower undertakes to gross-up the amount of any such payment to such amount which leaves the Lender with an amount equal to the payment which would have been due if no payment of Withholding Tax had been required.

The Borrower shall reimburse to the Lender all expenses and/or Taxes for the Borrower's account which have been paid by the Lender (if applicable), with the exception of any Taxes due in France.

9.5 Currency indemnity

If any sum due by the Borrower under this Agreement, or any order, judgment or award given or made in relation to such a sum, has to be converted from the currency in which that sum is payable into another currency, for the purpose of:

- (i) making or filing a claim or proof against the Borrower; or
- (ii) obtaining or enforcing an order, judgment or award in relation to any litigation or arbitration proceedings,

the Borrower shall indemnify the Lender against and, within three (3) Business Days of the Lender's request and as permitted by law, pay to the Lender, the amount of any cost, loss or liability arising out of or as a result of the conversion including any discrepancy between: (A) the exchange rate used to convert the relevant sum from the first currency to the second currency; and (B) the exchange rate or rate(s) available to the Lender at the time of its receipt of that sum. This obligation to indemnify the Lender is independent of any other obligation of the Borrower under this Agreement.

The Borrower waives any right it may have in any jurisdiction to pay any amount due under this Agreement in a currency or currency unit other than that in which it is expressed to be payable.

9.6 Due dates

Any indemnity or reimbursement payable by the Borrower to the Lender under this Clause 9 (*Additional Payment Obligations*) is due and payable on the Payment Date immediately following the circumstances which have given rise to the relevant indemnity or reimbursement.

Notwithstanding the above, any indemnity to be paid in connection with a prepayment pursuant to Clause 9.3 (*Prepayment Indemnity*) is due and payable on the date of the relevant prepayment.

10. REPRESENTATIONS AND WARRANTIES

All the representations and warranties set out in this Clause 10 (*Representations and warranties*) are made by the Borrower for the benefit of the Lender on the Signing Date. All the representations and warranties in this Clause 10 (*Representations and warranties*) are also deemed to be made by the Borrower on the Entry into Force Date, and on the date on which all of the conditions precedent listed in Part II of Schedule 4 (*Conditions Precedent*) are satisfied, on the date of each Drawdown Request, on each Drawdown Date and on each Payment Date, except that the repeating representations contained in Clause 10.9 (*No Misleading Information*) are deemed to be made by the Borrower in relation to the information provided by the Borrower since the date on which the representation was last made.

10.1 Power and authority

The Borrower has the power to enter into, perform and deliver this Agreement and to perform all contemplated obligations. The Borrower has taken all necessary action to authorise its entry into this Agreement.

10.2 Validity and admissibility in evidence

All Authorisations required to make this Agreement admissible in evidence in the courts of the jurisdiction of the Borrower or in arbitration proceedings as defined under Clause 17 (*Governing*

Law, Enforcement and Choice of Domicile), will have been obtained at the Entry into Force Date and will be in full force and effect, and no circumstances exist which could result in the revocation, non-renewal or modification, in whole or in part, of any such Authorisations.

10.3 Binding obligations

The obligations undertaken by the Borrower under this Agreement comply with all laws and regulations applicable to the Borrower in its jurisdiction and are legal, valid, binding and enforceable obligations, which are effective in accordance with their written terms.

10.4 No filing or stamp taxes

Under the laws of the Borrower, it is not necessary that this Agreement be filed, recorded or enrolled with any court or other authority in that jurisdiction or that any stamp, registration or similar taxes or fees be paid on or in relation to this Agreement or the transactions contemplated therein.

10.5 Transfer of funds

All amounts due by the Borrower to the Lender under this Agreement whether as principal or interest, late payment interest, cancellation indemnity, prepayment indemnity, incidental costs and expenses or any other sum are freely convertible and transferable.

This representation shall remain in full force and effect until full repayment of all sums due to the Lender. In the event that the repayment dates of the Facility are extended by the Lender, no further confirmation of this representation shall be necessary.

The Borrower shall obtain Euros necessary for compliance with this representation in due course.

10.6 No conflict with other obligations

The entry into and performance by the Borrower of, and the transactions contemplated by, this Agreement do not conflict with any domestic or foreign law or regulation applicable to it, its constitutional documents (or any similar documents) or any agreement or instrument binding upon the Borrower or affecting any of its assets.

10.7 Governing Law and Enforcement

(a) The choice of French law as the governing law of this Agreement will be recognised and enforced by the courts and arbitration tribunals in the jurisdiction of the Borrower.

(b) Any judgment obtained in relation to this Agreement in a French court or any award by an arbitration tribunal will be recognised and enforced in the jurisdiction of the Borrower.

10.8 No Default

No Event of Default is continuing or is reasonably likely to occur.

No breach of the Borrower is continuing in relation to any other agreement binding upon it, or affecting any of its assets, which has, or is reasonably likely to have, a Material Adverse Effect.

10.9 No Misleading Information

All information and documents supplied by the Borrower to the Lender were true, accurate and up-to-date as at the date they were provided or, if appropriate, as at the date at which they are stated to be given and have not been varied, revoked, cancelled or renewed on revised terms, and are not misleading in any material respect as a result of an omission, the occurrence of new circumstances or the disclosure or non-disclosure of any information.

10.10 Pari Passu Ranking

The Borrower's payment obligations under this Agreement rank at least *pari passu* with the claims of all its other unsecured and unsubordinated creditors.

10.11 Licit Origin of the funds and Prohibited Practices

The Borrower represents and warrants that:

- (i) all the funds invested in the Program are from the State budget or from the Co-Financier;
- (ii) the Program has not given rise to any to any Prohibited Practices; and
- (iii) it has not committed or participated in any act contrary to any anti-Money Laundering and counter-Terrorist Financing applicable law;

10.12 No Material Adverse Effect

The Borrower represents and warrants that no event or circumstance which is likely to have a Material Adverse Effect has occurred or is likely to occur.

11. UNDERTAKINGS

The undertakings in this Clause 11 (*Undertakings*) take effect on the Entry into Force Date and remain in full force and effect for as long as any amount is outstanding under this Agreement.

11.1 Compliance with Laws; Regulations and Obligations

The Borrower shall comply

- (a) in all respects with all laws and regulations to which it and/or the Program is subject, particularly in relation to all applicable procurement, environmental protection, safety and labour laws and prevention and fight against Prohibited Practices; and
- (b) with all of its obligations under this Agreement.

11.2 Authorisations

The Borrower shall promptly obtain, comply with and do all that is necessary to maintain in full force and effect any Authorisation required under any applicable law or regulation to enable it to perform its obligations under this Agreement and to ensure their legality, validity, enforceability and admissibility in evidence.

11.3 Implementation and Preservation of the Program

The Borrower through the Ministry of Tourism and Environment shall:

- (i) implement the Program in accordance with the generally accepted safety principles and in accordance with technical standards in force; and
- (ii) maintain the Program assets in accordance with all applicable laws and regulations and in good operating and maintenance conditions, and use such assets in compliance with their purpose and all applicable laws and regulations.

11.4 Environmental and Social Responsibility

11.4.1 Implementation of environmental and social measures

In order to promote sustainable development, the Parties agree that it is necessary to promote compliance with internationally recognised environmental and labour standards, including fundamental conventions of the International Labour Organization (“ILO”) and the international environmental laws and regulations applicable in the Borrower’s jurisdiction.

11.4.2 Environmental and social grievance management

- (a) The Borrower through the Ministry of Tourism and Environment (i) confirms that it has received a copy of the ES Grievance Management Procedures and has acknowledged its terms, in particular with respect to actions that may be taken by the Lender in the event that a third party lodges a grievance, and (ii) acknowledges that the ES Grievance Management Procedures have, as between the Borrower and the Lender, the same contractually binding effect as this Agreement.
- (b) The Borrower through the Ministry of Tourism and Environment expressly authorises the Lender to disclose to the Experts (as defined in the ES Grievance Management Procedures) and to parties involved in the compliance audit and/or dispute resolution procedure, the Program documents concerning environmental and social matters necessary for processing the environmental and social Grievance (as defined in the ES Grievance Management Procedures), including, without limitation, those listed in Schedule 7 (*Non-exhaustive list of environmental and social documents which the Borrower permits to be disclosed in connection with ES Grievance management procedures*).

11.5 Pari Passu Ranking

The Borrower undertakes (i) to ensure that its payment obligations under this Agreement rank at all times at least *pari passu* with its other present and future unsecured and unsubordinated payment obligations; (ii) not to grant prior ranking or guarantees to any other lenders except if the same ranking or guarantees are granted by the Borrower in favour of the Lender, if so requested by the Lender.

11.6 Inspections

The Borrower hereby authorizes the Lender and its representatives to carry out inspections on a yearly basis, the purpose of which will be to assess the implementation of the Program and the Monitoring Scheme on technical, financial and institutional aspects.

The Borrower through Ministry of Tourism and Environment shall co-operate and provide all reasonable assistance and information to the Lender and its representatives when carrying out such inspections, the timing and format of which shall be determined by the Lender following consultation with the Borrower.

11.7 Program Evaluation

The Borrower acknowledges that the Lender may carry out, or procure that a third party carries out on its behalf, an evaluation of the Program. Feedback from this evaluation will be used to produce a summary containing information on the Program, such as: total amount and duration of the funding, objectives of the Program, expected and achieved quantified outputs of the Program, assessment of the relevance, effectiveness, impact and viability/sustainability of the Program, main conclusions and recommendations.

The Borrower through the Ministry of Tourism and Environment will be involved as closely as possible in the evaluation, from the drafting of the terms of reference to the delivery of the final report.

The Borrower agrees to the publication of this summary, in particular on the Lender's website.

11.8 Financial Sanctions Lists and Embargo

The Borrower shall:

- (i) Ensure that no funds or economic resources of the Program are made available, directly or indirectly, to or for the benefit of persons, groups or entities listed on any Financial Sanctions List;
- (ii) Not finance, acquire or provide any supplies or intervene in sectors which are subject to an Embargo by the United Nations, the European Union or France.

11.9 Program Implementation

The Borrower through the Ministry of Tourism and Environment shall:

- (i) appoint a program coordinator within the Ministry of Tourism and Environment within two months following the Entry into Force Date;
- (ii) appoint relevant staff within the Ministry of Tourism and Environment by the end of 2025 to implement the national climate roadmap;
- (iii) hold bi-annual steering committees, with national high-level representatives and relevant partners, whose composition will be discussed with AFD;
- (iv) assess all of its projects arising from the Prior Actions financed by AFD, in accordance with its environmental and social risk management regulation (including a gender approach).

11.10 Licit Origin, absence of Prohibited Practices

The Borrower undertakes:

- (i) to use the funds of the Facility in accordance with the AFD Group's policy to prevent and combat Prohibited practices as available on its Website;
- (ii) to use its best efforts to ensure that the funds, other than those of public origin, invested in the implementation of the Program are not of Illicit Origin;
- (iii) to ensure that the Program shall not give rise to any Prohibited Practice;

- (iv) as soon as it becomes aware of, or suspects, any Prohibited Practice, to inform the Lender without any delay;
- (v) in the event referred to in paragraph above, or at the Lender's request if the Lender suspects any Prohibited Practice have occurred, take all necessary actions to remedy the situation in a manner satisfactory to the Lender and within the time period determined by the Lender; and
- (vi) to notify the Lender without delay if it has knowledge of any information which leads it to suspect any Illicit Origin of any funds used for the implementation of the Program.

11.11 Investigation

The Borrower shall allow the Lender or any third party mandated by the Lender, to carry out an investigation in the event of an allegation of Prohibited Practice.

Non-compliance with this Clause by the Borrower could, at the discretion of the Lender, constitute a Non-Cooperative Practice.

11.12 Visibility and Communication

The Borrower shall implement visibility and communication actions related to the implementation of the Program in accordance with the terms of the Visibility and Communication Guide, and acknowledges having fully read and understood the aforementioned guide.

According to the Visibility and Communication Guide, the Program is subject to communication and visibility obligations of LEVEL 1.

12. INFORMATION UNDERTAKINGS

The undertakings in this Clause 12 (*Information Undertakings*) take effect on the Entry into Force Date and remain in full force and effect for as long as any amount is outstanding under this Agreement.

12.1 Financial Information

The Borrower shall supply to the Lender any information that the Lender may reasonably require in relation to the Borrower's foreign and domestic debt as well as the status of any guaranteed loans.

12.2 Program Implementation

The Borrower through the Ministry of Tourism and Environment shall supply to the Lender, promptly upon the Lender's request, any information or supporting document regarding the Program and the Monitoring Scheme implementation.

12.3 Monitoring Report

The Borrower through the Ministry of Tourism and Environment shall supply to the Lender:

- (a) Until the Program Completion Date, within one (1) month following the end of each year, a monitoring report with respect to the implementation of the Program during the past year;
- (b) Within one (1) month after the Program Completion Date, the Borrower, the report summarizing the technical and budget implementation of the Program;

- (c) Semi-annual monitoring reports in relation to the Matrix (Schedule 2 *Program Description*).

12.4 Additional Information

The Borrower shall supply to the Lender:

- (a) promptly upon becoming aware of them, details of any event or circumstance which is or may be an Event of Default or which has or may have a Material Adverse Effect, the nature of such an event and all the actions taken or to be taken to remedy it (if any);
- (b) promptly, details of any decision or event which might affect the organisation, completion or operation of the Program;
- (c) information on variation of the Matrix content (Schedule 2 *Program Description*) and related Deadlines for Drawdowns.

13. EVENTS OF DEFAULTS

13.1 Events of Default

Each of the events or circumstances set out in this Clause 13.1 (*Events of Default*) is an Event of Default.

- (a) **Payment Default**

The Borrower does not pay on the due date any amount payable by it under this Agreement in the manner required under this Agreement. However, without prejudice to Clause 4.3 (*Late payment and default interest*), no Event of Default will occur under this paragraph (a) if such payment is made in full by the Borrower within five (5) Business Days of the due date.

- (b) **Undertakings and Obligations**

The Borrower does not comply with any term of the Agreement, including, without limitation, any of the undertakings it has given pursuant to Clause 11 (*Undertakings*) and Clause 12 (*Information Undertakings*).

Save for the undertakings given pursuant to Clause 11.4 (*Environmental and Social Responsibility*), Clauses 11.8 (*Financial Sanctions Lists and Embargo*) and 11.10 (*Licit Origin, absence of Prohibited Practices*) in respect of which no grace period is permitted, no Event of Default will occur under this paragraph if the non-compliance is capable of remedy and is remedied within five (5) Business Days of the earlier of (A) the date of the Lender' notice of failure to the Borrower; and (B) the Borrower becoming aware of the breach, or within the time limit determined by the Lender in the case referred to in subparagraph (v) of Clause 11.10 (*Licit Origin, absence of Prohibited Practices*).

- (c) **Misrepresentation**

A representation or warranty made by the Borrower in the Agreement, including under Clause 10 (*Representations and warranties*), or in any document delivered by or on behalf of the Borrower under or in relation to the Agreement, is incorrect or misleading when made or deemed to be made.

(d) **Cross Default**

- (i) Subject to paragraph (ii), any Financial Indebtedness of the Borrower is not paid on its due date or, if applicable, within any grace period granted pursuant to the relevant documentation.
- (ii) Subject to paragraph (iii), a creditor has cancelled or suspended its commitment towards the Borrower pursuant to any Financial Indebtedness, or has declared the Financial Indebtedness due and payable prior to its specified maturity, or requested prepayment in full of the Financial Indebtedness, in each case, as a result of an event of default or any provision having a similar effect (howsoever described) pursuant to the relevant documentation.
- (iii) No Event of Default will occur under this clause 13.1 (d) (*Cross Default*) if the relevant amount of Financial Indebtedness or the commitment for Financial Indebtedness falling within paragraphs (a) and (b) above is less than thirty million Euros (EUR 30,000,000) (or its equivalent in any other currency(ies)).

(e) **Unlawfulness**

It is or becomes unlawful for the Borrower to perform any of its obligations under this Agreement.

(f) **Material adverse change**

Any event (including a change in the political situation of the country of the Borrower) or any measure which is likely, according to the Lender's opinion, to have a Material Adverse Effect occurs or is likely to occur.

(g) **Withdrawal or suspension of the Program**

Any of the following occurs:

- (i) the Borrower withdraws from the Program;
- (ii) the implementation of the Program is suspended by the Borrower for a period exceeding six (6) months; or

(h) **Authorisations**

Any Authorisation required for the Borrower in order to perform or comply with its obligations under this Agreement or required in the ordinary course of the Program is not obtained within the required timeframe or is cancelled or becomes invalid or otherwise ceases to be in full force and effect.

(i) **Judgments, rulings or decisions having a Material Adverse Effect**

Any judgment or arbitral award or any judicial or administrative decision affecting the Borrower has or is reasonably likely, according to the opinion of the Lender, to have a Material Adverse Effect, occurs or is likely to occur.

(j) **Suspension of free convertibility and free transfer**

Free convertibility and free transfer of any of the amounts due by the Borrower under this Agreement, or any other facility provided by the Lender to the Borrower or any other borrower of the jurisdiction of the Borrower, is challenged.

13.2 Acceleration

On and at any time after the occurrence of an Event of Default, the Lender may, without providing any formal demand or commencing any judicial or extra-judicial proceedings, by written notice to the Borrower:

- (a) cancel the Available Facility; and/or
- (b) declare that all or part of the Facility, together with any accrued or outstanding interest and all other amounts outstanding under this Agreement, are immediately due and payable.

Without prejudice to the above, in the event that an Event of Default occurs as set out in Clause 13.1 (*Events of Default*), the Lender reserves the right to, upon written notice to the Borrower, (i) suspend or postpone any Drawdowns under the Facility; and/or (ii) suspend the finalisation of any agreements relating to other possible financial offers which have been notified by the Lender to the Borrower; and/or (iii) suspend or postpone any drawdown under any loan agreement entered into between the Borrower and the Lender.

13.3 Notification of an Event of Default

In accordance with Clause 12.4 (*Additional Information*), the Borrower shall promptly notify the Lender upon becoming aware of any event which is or is likely to be an Event of Default and inform the Lender of all the measures contemplated by the Borrower to remedy it.

14. ADMINISTRATION OF THE FACILITY

14.1 Payments

All payments received by the Lender under this Agreement shall be applied towards the payment of expenses, fees, interest, principal amounts or any other sum due under this Agreement in the following order:

- 1) incidental costs and expenses;
- 2) fees;
- 3) late-payment interest and default interest;
- 4) accrued interest;
- 5) principal repayments.

Any payments received from the Borrower shall be applied first in or towards payment of any sums due and payable under the Facility or under other loans extended by the Lender to the Borrower, should it be in the Lender's interest to apply these sums to such other loans, in the order set out above.

14.2 Set-off

Without prior approval of the Borrower, the Lender may, at any time, set-off due and payable obligations owed by the Borrower against any amounts held by the Lender on behalf of the

Borrower or any due and payable obligations owed by the Lender to the Borrower. If the obligations are in different currencies, the Lender may convert either obligation at the prevailing currency exchange rate for the purpose of the set-off.

All payments made by the Borrower under the Agreement shall be calculated and made without set-off. The Borrower is prohibited from making any set-off unless such rights are recognised by a final judgement.

14.3 Business Days

Without prejudice to the calculation of the Interest Period which remains unchanged, if a payment is due on a day which is not a Business Day, the due date for that payment shall be the next Business Day if the next Business Day is in the same calendar month, or the preceding Business Day if the next Business Day is not in the same calendar month.

14.4 Currency of payment

The Currency of each amount payable under this Agreement is Euros.

14.5 Day count convention

Any interest, fee or expense accruing under this Agreement will be calculated on the basis of the actual number of days elapsed and a year of three hundred and sixty (360) days in accordance with European interbank market practice.

14.6 Place of payment

- (a) Any funds to be transferred by the Lender to the Borrower under the Facility will be paid to the Borrower's bank account in the Bank of Albania as notified by the Borrower to the Lender.
- (b) Any payment to be made by the Borrower to the Lender shall be paid on the due date by no later than 11:00 am (Paris time) to the following bank account:

RIB Code: 30001 00064 00000040235 03

IBAN Code: FR76 3000 1000 6400 0000 4023 503

Banque de France SWIFT code (BIC): BDFEFRPPCCT

opened by the Lender at the Banque de France (head office/main branch) in Paris or any other account notified by the Lender to the Borrower.

- (c) The Borrower shall request from the bank responsible for transferring any amounts to the Lender that it provides the following information in any wire transfer messages in a comprehensive manner and in the order set out below (the caption numbers are referring to SWIFT MT 202 and 103 protocol)
- Principal: name, address, bank account number (field 50)
 - Principal's bank: name and address (field 52)
 - Reference: name of the Borrower, name of the Program, reference number of the Agreement (field 70)
- (d) All payments made by the Borrower shall comply with this Clause 14.6 (*Place of payment*) in order for the relevant payment obligation to be deemed discharged in full.

14.7 Payment Systems Disruption

If the Lender determines (in its discretion) that a Payment Systems Disruption Event has occurred or the Borrower notifies the Lender that a Payment Systems Disruption Event has occurred, the Lender:

- (a) may, and shall if requested by the Borrower, enter into discussions with the Borrower with a view to agreeing any changes to the operation and administration of the Facility as the Lender may deem necessary in the circumstances;
- (b) shall not be obliged to enter into discussions with the Borrower in relation to any of the changes mentioned in paragraph (a) above if, in its opinion, it is not practicable to do so in the circumstances and, in any event, it has no obligation to agree to such changes; and
- (c) shall not be liable for any cost, loss or liability arising as a result of its taking, or failing to take, any actions pursuant to this Clause 14.7 (*Payment Systems Disruption*).

15. MISCELLANEOUS

15.1 Language

The language of this Agreement is English. If this Agreement is translated into another language, the English version shall prevail in the event of any conflicting interpretation or in the event of a dispute between the Parties.

All notices given or documents provided under, or in connection with, this Agreement shall be in English.

The Lender may request that a notice or document provided under, or in connection with, this Agreement which is not in English is accompanied by a certified English translation, in which case, the English translation shall prevail unless the document is a statutory document of a company, legal text or other official document.

15.2 Certifications and determinations

In any litigation or arbitration arising out of or in connection with this Agreement, entries made in the accounts maintained by the Lender are *prima facie* evidence of the matters to which they relate.

Any certification or determination by the Lender of a rate or amount under this Agreement will be, in the absence of manifest error, conclusive evidence of the matters to which it relates.

15.3 Partial invalidity

If, at any time, a term of this Agreement is or becomes illegal, invalid or unenforceable, neither the validity, legality nor enforceability of the remaining provisions of this Agreement will in any way be affected or impaired.

15.4 No Waiver

Failure to exercise, or a delay in exercising, on the part of the Lender of any right under the Agreement shall not operate as a waiver of that right.

Partial exercise of any right shall not prevent any further exercise of such right or the exercise of any other right or remedy under the applicable law.

The rights and remedies of the Parties under this Agreement are cumulative and not exclusive of any rights and remedies under the applicable law.

15.5 Assignment

The Borrower may not assign or transfer, in any manner whatsoever, all or any of its rights and obligations under this Agreement.

The Lender may assign or transfer any of its rights or obligations under this Agreement to (i) any subsidiary or entity of the same group as the Lender or (ii) any other financial institution or (iii) any other entity provided that it has been incorporated, domiciled or established within the European Union and may enter into any sub-participation agreement relating thereto.

The Lender shall give prior information to the Borrower of such assignment or transfer.

15.6 Legal effect

The Schedules annexed hereto and the recitals hereof form part of this Agreement and have the same legal effect.

15.7 Entire agreement

As of the Signing Date, this Agreement represents the entire agreement between the Parties in relation to the matters set out herein, and supersedes and replaces all previous documents, agreements or understandings which may have been exchanged or communicated as part of the negotiations in connection with this Agreement.

15.8 Amendments

Any amendment to this Agreement shall be made in writing. The Borrower represents and warrants that:

- (a) the Minister of Finance is authorized to sign any amendment, which must be approved by the Council of Ministers; and
- (b) Amendments to this Agreement affecting only the Availability Period shall not require prior approval by the Council of Ministers.

15.9 Confidentiality – Disclosure of information

- (a) The Borrower shall not disclose the content of this Agreement to any third party without the prior consent of the Lender except to any person to whom the Borrower has a disclosure obligation under any applicable law, regulation or judicial ruling. The Borrower shall publish this Agreement in the Official Gazette if required by the applicable law and bylaws for the Agreement's effectiveness.
- (b) Notwithstanding any existing confidentiality agreement, the Lender may disclose any information or documents in relation to the Program to: (i) its auditors, experts, rating agencies, legal advisers or supervisory bodies; (ii) any person or entity to whom the Lender may assign or transfer all or part of its rights or obligations under the Agreement; and (iii) any person or entity for the purpose of taking any protective measures or preserving the rights of the Lender under the Agreement.
- (c) Furthermore, the Lender may :

(i) to exchange with the French Republic for publication on the French government website pursuant to any request from International Aid Transparency Initiative; and

(ii) to publish on the Lender's Website;

information relating to the Program and its financing as listed in Schedule 6 (*Information that may be published on the French Government Website and the Lender's Website*).

15.10 Limitation

The statute of limitations of any claims under this Agreement shall be ten (10) years, except for any claim of interest due under this Agreement.

15.11 Hardship

Each Party hereby acknowledges that the provisions of article 1195 of the French Code civil shall not apply to it with respect to its obligations under the Agreement and it shall be not entitled to make any claim under article 1195 of the French Code civil.

16. NOTICES

16.1 In writing and addresses

Any notice, request or other communication to be given or made under or in connection with this Agreement shall be given or made in writing and, unless otherwise stated, may be given or made by fax or by letter sent by the post office to the address and number of the relevant Party set out below:

For the Borrower:

Ministry of Finance

Address: Bulevardi "Dëshmorët e Kombit", Nr 3

Telephone: 00 35 54 22 84 05

Email: sekretariamin@financa.gov.al

Attention: Minister of Finance

For the Lender:

AFD - WESTERN BALKANS REGIONAL OFFICE

Address: Zmaj Jovina 11, Belgrade

11 000 Serbia

Telephone: + 381 11 78 58 830E-mail: afdbalkans@afd.fr

Attention: Director of the Western Balkans Regional Office

With a copy to:

Address: Tirana Office

Bd. Dëshmorët e Kombit,
Twin Towers, Tower 2, 7th floor,
Tirana, Albania

And

AFD – PARIS HEAD OFFICE

Address: 5, rue Roland Barthes – 75598 Paris Cedex 12, France

Telephone: + 33 1 53 44 31 31

Attention: Director of the Europe, Middle East and Asia Department

or such other address, fax number, department or officer as one Party notifies in written form to the other Party.

16.2 Delivery

Any notice, request or communication made or any document sent by a Party to the other Party in connection with this Agreement will only be effective:

- (a) if by email, when its receipt is confirmed; and
- (b) if by letter sent through the post office, when delivered to the correct address,

and, where a particular person or a department is specified as part of the address details provided under Clause 16.1 (*In writing and addresses*), if such notice, request or communication has been addressed to that person or department.

16.3 Electronic communications

- (a) Any communication made by one person to another under or in connection with this Agreement may be made by electronic mail or other electronic means if the Parties:
 - (ii) agree that, unless and until notified to the contrary, this is to be an accepted form of communication;
 - (iii) notify each other in writing of their electronic mail address and/or any other information required to enable the sending and receipt of information by that means; and
 - (iv) notify each other of any change to their address or any other such information supplied by them.
- (a) Any electronic communication made between the Parties will be effective only when actually received in a readable form.

17. GOVERNING LAW, ENFORCEMENT AND CHOICE OF DOMICILE

17.1 Governing Law

This Agreement is governed by French law.

17.2 Arbitration

Any dispute arising out of or in connection with this Agreement shall be referred to and finally settled by arbitration under the Rules of Conciliation and Arbitration of the International Chamber of Commerce applicable on the date of commencement of arbitration proceedings, by one or more arbitrators to be appointed in accordance with such Rules.

The seat of arbitration shall be Paris and the language of arbitration shall be English.

This arbitration clause shall remain in full force and effect if this Agreement is declared void or is terminated or cancelled and following expiry of this Agreement. The Parties' contractual obligations under this Agreement are not suspended if a Party initiates legal proceedings against the other Party.

The Parties expressly agree that, by signing this Agreement, the Borrower irrevocably waives all rights of immunity, except as provided in the following paragraph, in respect of jurisdiction or execution on which it could otherwise rely.

The Borrower does not waive any immunity in respect of:

- (i) present or future "premises of the mission" as defined in Vienna Convention on Diplomatic Relations signed in 1961, present or future "consular premises" as defined in Vienna Convention on Consular relations signed in 1963 or otherwise used by a diplomat or diplomatic mission of Albania;
- (ii) any immovable property located in Albania which falls under Article 3, Paragraph 1-3 of Albania Law no. 8743, dated 22.02.2001 "On the state immovable properties";
- (iii) any monetary fund and/or amount due to be paid for the fulfilment of obligations that the Republic of Albania has under treaties, conventions and/or public international agreements signed by it in its capacity as a subject of public international law;
- (iv) any fund or asset intended to public service purpose in accordance with applicable mandatory provisions of international law and foreign law.

17.3 Service of process

Without prejudice to any applicable law, for the purposes of serving judicial and extrajudicial documents in connection with any action or proceedings referred to above,

The service of judicial and extrajudicial documents to the Borrower shall be done in accordance to "The Hague Convention of 15 November 1965 on the Service Abroad of Judicial and Extrajudicial Documents in Civil or Commercial Matters. The appointing authority for such service is the Ministry for Europe and Foreign Affairs of the Republic of Albania with its address Bulevardi Gjergj Fishta, No. 6, Tirana, Albania.

The Lender chooses the address "AFD - PARIS HEAD OFFICE" set out in Clause 16 (*Notices*) for service of process.

8. DURATION

This Agreement comes into force on the Entry into Force Date and remains in full force and effect for as long as any amount is outstanding under this Agreement.

Notwithstanding the above, the obligations under Clause 15.9 (*Confidentiality – Disclosure of information*) shall survive and remain in full force and effect for a period of five (5) years after the last Payment Date; the provisions of Clause 11.4.2 (*Environmental and social grievance management*) shall continue to have effect whilst any grievance lodged under the ES Grievance Management Procedures is still being processed or monitored.

Executed in two (2) originals, in Tirana (Republic of Albania), on 17.4.2024

BORROWER

REPUBLIC OF ALBANIA

Represented by:

Name:

Capacity:

LENDER

AGENCE FRANÇAISE DE DÉVELOPPEMENT

Represented by :

Name:

Capacity:

Co-signatory, Her Excellency Mrs. Catherine Suard, Ambassador of France

SCHEDULE 1A – DEFINITIONS

Act of Corruption	means any of the following: (a) the act of promising, offering or giving, directly or indirectly, to a Public Official or to any person who directs or works, in any capacity, for a private sector entity, an undue advantage of any nature, for the relevant person himself or herself or for another person or entity, in order that this person acts or refrains from acting in breach of his or her legal, contractual or professional obligations and, having for effect to influence his or her own actions or those of another person or entity; or (b) the act of a Public Official or any person who directs or works, in any capacity, for a private sector entity, soliciting or accepting, directly or indirectly, an undue advantage of any nature, for the relevant person himself or herself or for another person or entity, in order that this person acts or refrains from acting in breach of his or her legal, contractual or professional obligations and, having for effect to influence his or her own actions or those of another person or entity.
Act(s) of Terrorism	means: (i) Any act prohibited by the United Nations Conventions and Protocols related to the fight against terrorism (which may be consulted on the following website: https://legal.un.org/ola/Default.aspx); (ii) any of the offences referred to in articles 3 to 10 of Directive (EU) 2017/541 of the European Parliament of 15 March 2017 on combating terrorism; or (iii) any other act intended to cause death or serious bodily injury to a civilian, or to any other person not taking an active part in the hostilities in a situation of armed conflict, when the purpose of such act, by its nature or context, is to intimidate a population, or to compel a government or an international organisation to do or abstain from doing any act.
Agreement	means this credit facility agreement, including its recitals, Schedules and, if applicable, any amendments made in writing thereto.
Anti-Competitive Practices	means:

	(a) any concerted or implicit action having as its object and/or as its effects to impede, restrict or distort fair competition in a market, including without limitation when it tends to: (i) limit market access or the free exercise of competition by other companies; (ii) prevent price setting by the free play of markets by artificially favouring the increase or decrease of such prices; (iii) limit or control any production, markets, investment or technical progress; or (iv) share out markets or sources of supply; (b) any abuse by a company or group of companies of a dominant position within a domestic market or in a substantial part thereof; or (c) any bid or predatory pricing having as its object and/or its effect to eliminate from a market, or to prevent a company or one of its products from accessing the market.
Authorisation(s)	means any authorisation, consent, approval, resolution, permit, licence, exemption, filing, notarisation or registration, or any exemptions in respect thereof, obtained from or provided by an Authority, whether granted by means of an act, or deemed granted if no answer is received within a defined time limit.
Authority(ies)	means any government or statutory entity, department or commission exercising a public prerogative, or any administration, court, agency or State or any governmental, administrative, tax or judicial entity.
Availability Period	means the period from and including the Signing Date up to the Deadline for Drawdown of Funds.
Available Facility	means, at any given time, the maximum principal amount specified in Clause 2.1 (<i>Facility</i>) less: (i) the aggregate amount of any Drawdowns drawn by the Borrower; (ii) the amount of any Drawdown to be made pursuant to any pending Drawdown Request; and (iii) any portion of the Facility which has been cancelled pursuant to Clauses 8.3 (<i>Cancellation by the Borrower</i>) and/or 8.4 (<i>Cancellation by the Lender</i>).
Business Day	means a day (other than Saturday or Sunday) on which banks are open for general business in Paris, and which is

	a TARGET Day in the event that a Drawdown has to be made on such day.
Certified	means for any copy, photocopy or other duplicate of an original document, the certification by any duly authorised person, as to the conformity of the copy, photocopy or duplicate with the original document.
Deadline for Drawdown of Funds	Means April 12, 2026, after which no further Drawdown may occur.
Deadline for the First Drawdown	Means December 31, 2024.
Drawdown	means a drawdown of all or part of the Facility made available by the Lender to the Borrower pursuant to the terms and conditions set out in Clause 3 (<i>Drawdown of Funds</i>) or the principal amount outstanding of such Drawdown which remains due and payable at a given time.
Drawdown Date	means the date on which a Drawdown is made available by the Lender.
Drawdown Period	means the period starting on the first Drawdown Date up to and including the first of the following date: (i) the date on which the Available Facility is equal to zero ; (ii) the Deadline for Drawdown of Funds.
Drawdown Request	means a request substantially in the form set out in Schedule 5A (<i>Form of Drawdown Request</i>).
Embargo	means any sanction of a commercial nature aiming at prohibiting any import and/or export (supply, sale or transfer) of one or several goods, products or services going to and/or coming from a country for a given period as published and amended from time to time by the United Nations, the European Union or France.
Entry into Force Date	the date falling 15 days after the publication on the Official Gazette of the law ratifying this Agreement.
ES Grievance Management Procedures	means the contractual terms contained in the Environmental and Social Grievance Management Procedures, which is available on the Website, as amended from time to time.

EURIBOR	means the inter-bank rate applicable to Euro for any deposits denominated in Euro for a period comparable to the relevant period, as determined by the European Money Markets Institute (EMMI), or any successor administrator, at 11:00 am Brussels time, two (2) Business Days before the first day of the Interest Period.
Euro(s) or EUR	means the single currency of the member states of the European Economic and Monetary Union, including France, and having legal tender in such Member States.
Event of Default	means any event or circumstance set out in Clause 13.1 (<i>Events of Default</i>).
Facility	means the credit facility made available by the Lender to the Borrower in accordance with this Agreement up to the maximum principal amount set out in Clause 2.1 (<i>Facility</i>).
Financial Indebtedness	means any financial indebtedness of the Borrower for and in respect of: (a) any monies borrowed on a short, medium or long-term basis; (b) any amounts raised pursuant to the issue of bonds, notes, debentures, loan stock or any similar instruments; (c) any funds raised under any other transaction (including any forward sale or purchase agreement) having the commercial effect of a borrowing; (d) any potential payment obligation that results from a guarantee, bond, or any other instrument.
Financial Sanctions List	means the list(s) of persons, groups or entities which are subject to financial sanctions by the United Nations, the European Union and/or France. For information purposes only and for the convenience of the Borrower, who may rely on, the following references or website addresses: For the lists maintained by the United Nations, the following website may be consulted: https://www.un.org/securitycouncil/fr/content/un-sc-consolidated-list For the lists maintained by the European Union, the following website may be consulted:

	https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage/8442/consolidated-list-sanctions_fr For the lists maintained by France, the following website may be consulted: https://www.tresor.economie.gouv.fr/services-aux-entreprises/sanctions-economiques/dispositif-national-de-gel-des-avoirs
Financing Plan	means the financing plan of the Program attached as Schedule 3 (<i>Financing Plan</i>).
Fixed Reference Rate	means three point fifty-two per cent (3.52%) per annum.
Fraud	means any unfair practice (acts or omissions) deliberately intended to mislead others, to intentionally conceal elements there from, or to betray or vitiate his/her consent, to circumvent any legal or regulatory requirements and/or to violate internal rules and procedures of the Borrower or a third party in order to obtain an illegitimate benefit.
Fraud against the Financial Interests of the European Union	means any intentional act or omission intended to damage the European Union budget and involving (i) the use or presentation of false, inaccurate or incomplete statements or documents, which has as effect the misappropriation or wrongful retention of funds or any illegal reduction in resources of the general budget of the European Union; (ii) the non-disclosure of information with the same effect; and (iii) misappropriation of such funds for purposes other than those for which such funds were originally granted.
Grace Period	means the period from the Signing Date up to and including the date falling thirty-six (36) months after such date, during which no principal repayment under the Facility is due and payable.
Illicit Origin	means funds obtained through: (a) the commission of any predicate offence as designated in the FATF 40 recommendations Glossary under “<i>Designated categories of offences</i>” (https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/recommendations/FATF%20Recommendations%202012.pdf.coredownload.inline.pdf); (b) any Act of Corruption; or (c) any Fraud against the Financial Interests of the European Community, if or when applicable.

Index Rate	means the TEC 10 daily index, the ten-year constant maturity rate displayed on a daily basis on the relevant quotation page of the Reference Financial Institution or any other index which may replace the TEC 10 daily index. On the Signing Rate Setting Date, the Index Rate is two point eighty-three per cent (2.83%) per annum.
Interest Period(s)	means each period from a Payment Date (exclusive) up to the next Payment Date (inclusive). For each Drawdown under the Facility, the first interest period shall start on the Drawdown Date (exclusive) and end on the next successive Payment Date (inclusive).
Interest Rate	means the interest rate expressed as a percentage and determined in accordance with Clause 4.1 (<i>Interest Rate</i>).
Laws of the Republic of Albania	means the Constitution of the Republic of Albania and any applicable normative act as defined in the Constitution of the Republic of Albania, including but not limited to any national or local government act, ordinance, decree or other law or regulation of the Republic of Albania, in force and in effect at any time and as amended from time to time for as long as this Agreement applies.
Margin	means zero point ninety per cent (0.90%) per annum.
Market Disruption Event	means the occurrence of one of the following events: (i) EURIBOR is not determined by the European Money Markets Institute (EMMI), or any successor administrator, at 11:00am Brussels time, two (2) Business Days before the first day of the relevant Interest Period or on the Rate Setting Date; or (ii) before close of business of the European interbank market, two (2) Business Days prior to the first day of the relevant Interest Period or on the Rate Setting Date, the Borrower receives notification from the Lender that (i) the cost to the Lender of obtaining matching resources in the relevant interbank market would be in excess of EURIBOR for the relevant Interest Period; or (ii) it cannot or will not be able to obtain matching resources on the relevant interbank market in the ordinary course of business to fund the relevant Drawdown for the relevant time period.
Material Adverse Effect	means a material and adverse effect on:

	(a) the Program, insofar as it would jeopardise the implementation and operation of the Program in accordance with this Agreement; (b) the business, assets, financial condition of the Borrower or its ability to perform its obligations under this Agreement; (c) the validity or enforceability of this Agreement; or (d) any right or remedy of the Lender under this Agreement.
Matrix	Means the Matrix contained in Schedule 2 (<i>Program Description</i>).
Misuse of AFD's Funds or Assets	means the non-compliant, inappropriate and/or abusive use of the resources, property or assets belonging to the Lender, made knowingly, recklessly or negligently.
Money Laundering	means: (i) the act of facilitating by any means, the false justification of the origin of the assets or proceeds of the perpetrator of a felony or a misdemeanour which has brought him a direct or indirect benefit; or (ii) the act of assisting in investing, concealing or converting the direct or indirect proceeds of a felony or a misdemeanour.
Monitoring Scheme	means the scheme attached as Schedule 3 B listing the modalities agreed upon between the Parties to monitor the implementation of the Program.
Non-Cooperative Practices	means: (i) The act of destroying, falsifying, altering, concealing or unreasonably withholding evidence or any other information, documents or records sought to be disclosed in connection with an investigation by the Lender of an allegation of Prohibited Practices to materially obstruct the investigation; or the act of making false statements to materially obstruct the investigation of an allegation of Prohibited Practices; or (ii) The act of threatening, harassing or intimidating any party in order to prevent it from disclosing information relating to an investigation

	conducted by the Lender, or the continuation of the investigation; or (iii) Any act carried out in order to materially obstruct the Lender in exercising its's contractual rights to audit, inspect or access to information in the context of an investigation based on an allegation of Prohibited Practices.
Outstanding Principal	means, in respect of any Drawdown, the outstanding principal amount due in respect of such Drawdown, corresponding to the amount of the Drawdown paid by the Lender to the Borrower less the aggregate of instalments of principal repaid by the Borrower to the Lender in respect of such Drawdown.
Payment Dates	Means April 30 and October 30 of each year.
Payment Disruption Event Systems	means either or both of: (a) a material disruption to the payment or communication systems or to the financial markets which are, in each case, required to operate in order for payments to be made in connection with the Facility (or otherwise in order for the transactions contemplated by this Agreement to be carried out), provided that the disruption is not caused by, and is beyond the control of, any of the Parties; or (b) the occurrence of any other event which results in a disruption (of a technical or system-related nature) to the treasury or payment operations of a Party preventing that, or any other Party: (i) from performing its payment obligations under this Agreement; or (ii) from communicating with the other Parties in accordance with the terms of this Agreement; and which (in either case) is not caused by, and is beyond the control of, either Party.
Prepayment Compensatory Indemnity	means the indemnity calculated by applying the following percentage to the amount of the Facility which is repaid in advance: - if the repayment occurs prior to the 3rd anniversary (exclusive) of the Signing Date: two point five per cent (2.5%);

	- if the repayment occurs between the 3rd anniversary (inclusive) and the 5th anniversary (exclusive) of the Signing Date: one point five per cent (1.5%); - if the repayment occurs between the 5th anniversary (inclusive) and the 7th anniversary (exclusive) of the Signing Date: one per cent (1%); - if the repayment occurs after the 7th anniversary (inclusive) of the Signing Date: zero point five per cent (0.5%).
Prior Action(s)	Means the Prior Actions defined in the Matrix contained in Schedule 2 (<i>Program Description</i>).
Program	means the Program as described in Schedule 2 (<i>Program Description</i>).
Program Completion Date	means the date for the technical completion of the Program which is expected to be April 12, 2026.
Prohibited Practice(s)	means Anti-Competitive Practices, Acts of Corruption, Fraud, Fraud against the Financial Interests of the European Union, Non-Cooperative Practices, Misuse of AFD's Funds or Assets, as well as any breach of any applicable anti-Money Laundering and counter-Terrorist Financing laws.
Public Official	means (i) any holder of legislative, executive, administrative or judicial office whether appointed or elected, serving on permanent basis or otherwise, paid or unpaid, regardless of rank, or (ii) any other person defined as a public official under the domestic legislation of the Borrower, and (iii) any other person exercising a public function, including for a public agency or organisation, or providing a public service.
Rate Conversion	means the conversion of the floating rate applicable to all or part of the Facility into a fixed rate pursuant to Clause 4.1 (<i>Interest Rate</i>).
Rate Conversion Request	means a request from the Borrower substantially in the form attached as Schedule 5C (<i>Form of Rate Conversion Request</i>).
Rate Setting Date	means, for each fixed rate Drawdown or Change to the calculation of interest: (i) the first Wednesday (or, if that date is not a Business Day, the immediately following Business Day) following the date of receipt by

	the Lender of the Drawdown Request or of the Change to the calculation of interest Request, provided that the Request is received by the Lender at least two (2) full Business Days prior to said Wednesday; (ii) in other cases, the second Wednesday (or, if that date is not a Business Day, the immediately following Business Day) following the date of receipt by the Lender of the Drawdown Request or of the Change to the calculation of interest Request.
Reference Financial Institution	means a financial institution chosen as a suitable reference financial institution by the Lender and which regularly publishes quotations of financial instruments on one of the international financial information networks according to the practices recognised by the banking industry.
Schedule(s)	means any schedule or schedules to this Agreement.
Second Disbursement Indicators	Means the AFD Second Disbursement Indicators presented in the Matrix contained in Schedule 2 (<i>Program Description</i>).
Signing Date	means the date of execution of this Agreement by all the Parties.
Signing Rate Setting Date	means the March 29, 2024.
TARGET Day	means a day on which the Trans European Automated Real Time Gross Settlement Express Transfer 2 (TARGET2) system, or any successor thereto, is open for payment settlement in Euros.
Tax(es)	means any tax, levy, impost, duty or other charge or withholding of a similar nature (including any penalty or interest payable in connection with a failure to pay or any delay in the payment of any such amounts).
Terrorist Financing	means providing or collecting, directly or indirectly, funds or managing funds with the intention that they should be used, or in the knowledge that they are to be used, for the purpose of committing an Act of Terrorism.
Visibility and Communication Guide	means all contractual provisions binding on the Borrower relating to the communication and visibility of projects financed by AFD and contained in the document entitled "Visibility guide for projects supported by AFD - Level 1" or "Communication guide for projects supported by AFD - Level 2" as the case may be, a copy

	of which has been given to the Borrower before the signing”
Website	means the website of AFD (http://www.afd.fr/) or any other such replacement website.
Withholding Tax	means any deduction or retention in respect of a Tax on any payment made under or in connection with this Agreement.

SCHEDULE 1B - CONSTRUCTION

- (a) “assets” includes present and future properties, revenues and rights of every description;
- (b) any reference to the “Borrower”, a “Party” or a “Lender” includes its successors in title, permitted assigns and permitted transferees;
- (c) any reference to the Agreement or other document is a reference to this Agreement or to such other document as amended, restated or supplemented and includes, if applicable, any document which replaces it through novation, in accordance with the Agreement;
- (d) a “guarantee” includes any *cautionnement*, *aval* and any *garantie* which is independent from the debt to which it relates;
- (e) “indebtedness” means any obligation of any person whatsoever (whether incurred as principal or as surety) for the payment or repayment of money, whether present, future, actual or contingent;
- (f) a “person” includes any person, company, corporation, partnership, trust, government, state or state agency or any association, or group of two or more of the foregoing (whether or not having separate legal personality);
- (g) a “regulation” includes any legislation, regulation, rule, decree, official directive, instruction, request, advice, recommendation, decision or guideline (whether or not having the force of law) of any governmental, intergovernmental or supranational body, supervisory authority, regulatory authority, independent administrative authority, agency, department or any division of any other authority or organisation (including any regulation issued by an industrial or commercial public entity) having an effect on this Agreement or on the rights and obligations of a Party;
- (h) a provision of law is a reference to that provision as amended;
- (i) unless otherwise provided, a time of day is a reference to Paris time;
- (j) The Section, Clause and Schedule headings are for ease of reference only and do not affect the interpretation of this Agreement;
- (k) unless otherwise provided, words and expressions used in any other document relating to this Agreement or in any notice given in connection with this Agreement have the same meaning in that document or notice as in this Agreement;
- (l) an Event of Default is “continuing” if it has not been remedied or if the Lender has not waived any of its rights relating thereto;
- (m) a reference to a Clause or Schedule shall be a reference to a Clause or Schedule of this Agreement; and
- (n) words importing the plural shall include the singular and vice-versa.

SCHEDULE 2 - PROGRAM DESCRIPTION

In order to support the Albanian stakeholders in implementing a comprehensive Resilience and Green Development, AFD is deploying a Policy Based Loan (PBL), which disbursement will be based on monitoring of the implementation of the Prior Actions defined in the Matrix below.

The purpose of the program under this loan is to support Albania on a resilient and sustainable green growth path.

The AFD PBL will supplement the World Bank Development Policy Loan (DPL) entitled "First Resilience and Green Development Policy Loan" (110,523,000 euros with a single disbursement on the basis of the achievement of the Prior Actions).

Completion of the public policy matrix will be assisted by a package of technical assistance, made available with the support of the IFIs and the Government of the Republic of Albania. The specific objectives are: (i) to improve the resilience of the public sector and households; (ii) to promote energy efficiency; and (iii) to protect the environment and reduce the country's carbon footprint.

The PBL is structured into two phases. The first disbursement shall take place at the latest on December 31st 2024, following the fulfilment of the Prior Actions described in the Matrix.

The second disbursement, which shall take place within 24 months after the Signing Date, i.e. by April 12, 2026, is associated to the achievement of AFD's Second Disbursement Indicators as set out in the Matrix, as described below:

Reform areas supported by AFD and WB	Prior Actions AFD/WB	AFD Second Disbursement Indicators Achieved if/:	Result Indicators (by end of 2025)
Pillar 1: Strengthening the resilience of government and households (lead Ministry = Ministry of Finance - MoF)			
1.1. Broadening the tax base Only WB	To broaden the tax base, the Borrower has: (a) submitted to the Parliament the draft Tax Law regulating a new taxation regime for the self-employed, as evidenced by the decision of the Council of Ministers No. 693 dated October 26, 2022; and (b) introduced the right for the General Directorate of Taxation Director General to		Corporate Income Tax and Tax revenue as percent of Gross Domestic Product Baseline: 2.64 % (2022) Target : 2.86 % (2025)

	request audits for High-Net Worth Individuals, as evidenced by the amendments of the Tax Procedure Code enacted by the Parliament through Law No. 83 dated November 24, 2022.		(data provided by MoF)
1.2. Climate Budget Tagging Only AFD		A methodology is approved by the MoF The medium term budget framework is prepared according to the methodology at least for two line ministries	<i>To be defined when the methodology is approved</i>
1.3. Managing fiscal risk related to disasters, including climate change AFD + WB	To enhance the fiscal risk statement in the national budget, the Borrower has adopted the Instruction of the MoF No. 35 dated December 29, 2022 to assess the budget's exposure to natural disaster-related risks and track their mitigation measures, as evidenced by the publication of the decision mentioned herein above on MoF website.	The 1st FRS, encompassing fiscal risks stemming from natural disasters, including at least one climate change risk, is approved and is taken into account in the medium-term budget framework.	Share of social assistance beneficiaries subject to earthquake insurance for whom funds have been allocated for earthquake insurance premiums in the 2026 Budget, including for women-headed households Baseline: 0% (2022) Target: 100% (2025) (data provided by MoF)
1.4. Increasing the climate resilience of public investments AFD + WB	To increase the climate resilience of public investments, the Borrower has (i) included environmental assessment and climate impact criteria in the project selection process, and (ii) introduced a climate assessment in the project preparation, as evidenced by the Decision by the Council	Methods of project identification and appraisal, including climate criteria, are entering into practice in line with the new Public Investment Management procedure.	Share of climate informed new public investment included in the medium term budget framework as a percentage of total public investment submitted Baseline: 0 (2022) Target: 100% (2025)

	of Ministers No. 887 dated December 27, 2022.		(data provided by MoF)
1.5. Increasing efficacy of social assistance system Only WB	To further improve the effectiveness of the disability benefits, the Borrower has introduced the assessment method of the disability benefit program based on bio-psycho-social model for the whole country, as evidenced by Order of the Ministry of Health and Social Protection No. 127 dated February 21, 2022.		Share of applicants to disability benefits assessed through the new system Baseline: 47 % (2022) Target: 92 % (2025) (data provided by Ministry of Health and Social Protection)
Pillar 2: Increasing reliance on renewables and promoting energy efficiency (lead Ministry = Ministry of Infrastructures and Energy - MIE)			
2.1. Promoting the development of the Renewables Energy market Only WB	To expand and diversify the supply and use of energy use, the Borrower has submitted to the Parliament draft amendments to the Renewables Energy Law that (i) introduce auctions for priority producers ¹ of energy to qualify for the supporting schemes, (ii) set annual billing for prosumers, and (iii) delegating licensing and permitting decisions for prosumers to the Council of Ministers, as evidenced by the Decision of the Council of Ministers No. 837 dated December 27, 2022.		The installed capacity of energy produced by renewables excluding hydro (in Megawatt) Baseline: 20 (2022) Target: 200 (2025) (data provided by MIE)

¹ The Priority Producers are the producers that produce electricity from renewable energy source and benefit from the support schemes in accordance with Albanian Renewable Energy Law. The allowed maximum installed capacity is: for hydro, up to 15MW; for solar PV, up to 2MW; and for wind, up to 3 MW.

2.2. Introducing the energy trading through the Organized Wholesale Market Only WB	To promote transparent and competitive energy trading, the Borrower has operationalized the Organized Wholesale Market for energy trading between energy suppliers and distributors; by (i) introducing intraday energy trading between energy suppliers (producers and importers) and distributors as evidenced by Decision of the Council of Ministers No. 872 dated December 27, 2022, and (ii) revising market rules as evidenced by Borrower's Energy Regulatory Authority Decision No. 347 dated December 27, 2022 covering clearing and settlement procedures, trading procedures, Albanian Power Exchange rules and the glossary.		The volume traded through Albanian Power Exchange as a share of total demand Baseline: 0% (2022) Target: 20 % (2025) (data provided by MIE)
2.3. Introducing energy efficiency in the public sector AFD + WB	To promote energy efficiency in the public sector, the Borrower has adopted mandatory measures to reduce energy consumption in public buildings, as evidenced by the Decision of the Council of Ministers No. 14 dated October 5, 2022.	100 % of new public buildings are fulfilling the obligation of performance certification <i>Data provided by the Agency for Energy Efficiency (AEE)</i>	Energy consumption in public sector buildings (in Gigawatt hours) Baseline: 265 (2022) Target: 238,5 (2025) (data provided by MIE)
Pillar 3: Protecting the environment and reducing the carbon footprint (Lead Ministry = Ministry of Tourism and Environment - MTE)			
3.1. Preventing and reducing environmental degradation	To reduce the environmental degradation, the Borrower has banned the use of single-use plastic bags below a thickness of 70	The Borrower has sent the Law on Extended Producer Responsibility to Parliament by end of 2023	Producer responsibility organization(s) licensed and operational represent at least 50

AFD + WB	microns, as evidenced by Law No.28 dated March 17, 2022.	Creation of one Extended Producer Responsibility scheme by end of 2024 (for one of the priority waste streams) A communication strategy to raise awareness on the single-use plastic bags ban is developed with the relevant stakeholder, and approved by the MTE	percent of packaging placed on the Albanian market Baseline : No (2022) Target : yes (2025) (data provided by MTE)
3.2. Reducing GHG emissions AFD + WB	To reduce GHG emissions, the Borrower has introduced a monitoring, reporting and verification system for GHG emissions from installations, as evidenced by the Decision of the Council of Ministers No. 889 dated December 27, 2022.	MRV system for the fulfillment of obligations to United Nations Framework Convention on Climate Change is set up within the National Agency of Environment A capacity building assessment covering the MTE is carried out and a corresponding action plan is approved by the MTE	Number of verified Annual MRV reports submitted by the Government Baseline: 0 (2022) Target: 2 (2025) (data provided by MTE)
3.3. Strengthening the Management of protected areas Only AFD	-	Development and approval by MTE of at least one management plan and its associated business plan, of a coastal protected area (with wetlands if any) through assessment of biodiversity values and threats following Natura 2000 requirements Medium-term Budget Framework evidencing dedicated budget to NAPA in an amount sufficient to fund the implementation the management plan(s) of the targeted area(s)	<i>Indicator n°1</i> Percentage of area (ha) where conservation and restoration measures are implemented in accordance with the targeted management plan(s) <i>Baseline and target: to be determined by 31/12/2024</i> <i>Indicator n°2:</i> Number of trained stakeholders who have their professional skills and capabilities, including for those concerned on inventories.

			The Special Fund for Protected Areas is fully operational	monitoring, and with respect to the judicial police attributes. <i>Baseline and target: to be determined by end 2024</i>
3.4. Supporting Local Climate change adaptation plan Only AFD			The municipal council of one municipality submits a local climate plan including mitigation and adaptation and a sustainable financing plan for the actions to be undertaken under the municipal climate plan.	<i>To be specified</i>

SCHEDULE 3A - FINANCING PLAN

FINANCING PLAN	Amount in million euros	%
AFD (Policy Based Loan)	120	51.8%
AFD (grant for technical assistance)	0.8	0.3%
World Bank (Development Policy Loan - parallel financing)	110.8	47.9%
Total (Tax incl.)	231.6	100.0%

SCHEDULE 3B – MONITORING SCHEME

The Monitoring Scheme for the Policy-Based Loan follows the following rationale:

Principles of the Monitoring Scheme

- (1) In order to support the Albanian stakeholders in implementing Resilience & Green Development, AFD, on behalf of the French Government, is deploying a lending instrument whose disbursement will be based on monitoring of the implementation of Prior Actions defined in the Matrix contained in Schedule 2 (*Program Description*). This document presents the Monitoring scheme, which assesses the implementation of the Prior Actions for the first drawdown as well as the achievement of AFD's Second Disbursement Indicators for the second drawdown. The AFD's Second Disbursement Indicators are implementation targets, originating from consultations with Albanian entities and international best-practice relating to Resilience and Green Agenda reforms.
- (2) The Monitoring scheme forms an integral part of the present Policy Based Loan. The results of each Monitoring will be reported to the Steering Committee, composed by national high level representatives and relevant technical and financial partners.
- (3) The Monitoring scheme of the lending instrument aims to fulfil the legitimate interests of the Albanian stakeholders for transparency.
- (4) Monitoring will take place four times per calendar year. The reference years of the Monitoring cycles are those in which potential disbursement is due.
- (5) Monitoring will assess the state of implementation of each AFD's indicator during the Availability Period.
- (6) Assessment shall be presented by the Program Coordinator within the Ministry of Finance and confirm by AFD, or a designated agent, which could be a monitoring consultant, based on information submitted by pre-defined implementing entities, gathered through fact finding missions and received from public sources. Assessment carried out during Monitoring shall cover the qualitative analysis of said information and the quantitative scoring for each indicator.
- (7) Although the Program Coordinator will undertake the continuous assessment and monitoring as prescribed by this scheme, the final decision for disbursement will solely rest with the AFD supported by the designated agent and recommendation of the Steering Committee.
- (8) Both the Prior Actions and the associated indicators are designed in a manner to realistically assess the implementation efforts and achievements of the Albanian entities. In doing so, all efforts into the direction of implementing the Prior Actions have to be taken into account when performing the assessment of implementation during each Monitoring.
- (9) Meeting on Matrix's performance: the Parties shall meet one year following the Entry into Force Date of the Agreement to discuss on the performance of the AFD Second Disbursement Indicators. Following this meeting and in case some indicators are not totally met, AFD could make available the second drawdown if in its opinion; progress have been made on these indicators and there are actions in due course to meet them.

SCHEDULE 4 - CONDITIONS PRECEDENT

The following applies to all documents delivered by the Borrower as a condition precedent:

- if the document which is delivered is not an original but a photocopy, the original Certified photocopy shall be delivered to the Lender;
- the final version of a document which draft was previously sent to, and agreed upon by the Lender, shall not materially differ from the agreed draft;
- documents not previously sent and agreed upon, shall be satisfactory to the Lender.

PART I – CONDITIONS PRECEDENT TO BE SATISFIED ON THE SIGNING DATE

- (a) Delivery by the Borrower to the Lender of the following documents:
 - (i) Evidence that the Council of Ministers has approved “in principle” the Agreement and the Borrower’s obligations under this Agreement;
 - (ii) The original copy of the relevant document issued by the competent Authority/ies in the Republic of Albania authorizing one or more than one specified person or persons to execute the Agreement on behalf of the Borrower;

PART II - CONDITIONS PRECEDENT TO THE FIRST DRAWDOWN

- (a) Delivery by the Borrower to the Lender of the following documents:
 - (i) Evidence that, in a manner satisfactory to the Lender, the special law required by the Laws of the Republic of Albania to ratify this Agreement has been passed by the Parliament of the Republic of Albania and has come into force.
 - (ii) A duly executed legal opinion of the Minister of Justice of the Republic of Albania to the Lender stating that the Agreement has been duly authorized or ratified by, and executed and delivered on behalf of, the Borrower and is legally binding upon the Borrower in accordance with its terms, in form and substance satisfactory to the Lender.
 - (iii) a letter of the specimen of the signature of persons authorised to sign, on behalf of the Borrower, the Drawdown Requests and any certificate in connection with this Agreement and to take all other measures and/or sign all other necessary documents on behalf of the Borrower under this Agreement.
 - (iv) Delivery by the Borrower to the Lender of evidence of achievement of the Prior Actions.
- (b) Evidence of Payment by the Borrower to the Lender of the Appraisal fee due and payable under this Agreement.

PART III - CONDITIONS PRECEDENT TO THE SECOND DRAWDOWN

- (i) Achievement of critical AFD’s Second Disbursement Indicators in the opinion of the Lender.

SCHEDULE 5A - FORM OF DRAWDOWN REQUEST

[on the Borrower's letterhead]

To: AGENCE FRANÇAISE DE DÉVELOPPEMENT

On: [date]

Borrower's Name – Credit Facility Agreement n° [●] dated [●]

Drawdown Request n° [●]

Dear Sirs,

1. We refer to the Credit Facility Agreement n° [●] entered into between the Borrower and the Lender dated [●] (the "Agreement"). Capitalised words and expressions used but not defined herein have the meanings given to them in the Agreement.
2. We irrevocably request that the Lender makes a Drawdown available on the following terms:

Amount: EUR [●] or, if less, the Available Facility.

Interest Rate: [fixed / floating]
3. The Interest Rate will be determined in accordance with the provisions of Clause 4 (*Interest*) and Clause 5 (*Change to the calculation of interest*) of the Agreement. The Interest Rate applicable to the requested Drawdown will be provided to us in writing and we accept this Interest Rate [(subject to the paragraph below, if applicable)], including when the Interest Rate is determined by reference to a Replacement Benchmark plus any Adjustment Margin as notified by the Lender following the occurrence of a Screen Rate Replacement Event.

[For fixed Interest Rate only:] If the Interest Rate applicable to the requested Drawdown is greater than [●percentage in words] ([●]%), we request that you cancel this Drawdown Request.
4. We confirm that each condition specified in Clause 2.4 (*Conditions precedent*) is satisfied on the date of this Drawdown Request and that no Event of Default is continuing or is likely to occur. We agree to notify the Lender immediately if any of the conditions referred to above is not satisfied on or before the Drawdown Date.
5. The proceeds of this Drawdown should be credited to the following bank account:
 - (a) Name [of the Borrower]: [●]
 - (b) Address [of the Borrower]: [●]
 - (c) IBAN Account Number: [●]
 - (d) SWIFT Number: [●]
 - (e) Bank and bank's address [of the Borrower]: [●]
 - (f) Correspondent bank and account number of the Borrower's bank: [●]
6. This Drawdown Request is irrevocable.

7. We have attached to this Drawdown Request all relevant supporting documents specified in Clause 2.4 (*Conditions precedent*) of the Agreement:

[List of supporting documents]

Yours sincerely,

.....

Authorised signatory of Borrower

SCHEDULE 5B - FORM OF CONFIRMATION OF DRAWDOWN AND RATE

*[on Agence Française de Développement letterhead]*To: *[the Borrower]*Date: *[•]*Ref: Drawdown Request n° *[•]* dated *[•]***Borrower's Name – Credit Facility Agreement n°*[•]* dated *[•]*****Drawdown Confirmation n°*[•]***

Dear Sirs,

1. We refer to the Credit Facility Agreement n°*[•]* entered into between the Borrower and the Lender dated *[•]* (the “Agreement”). Capitalised words and expressions used but not defined herein have the meanings given to them in the Agreement.
2. By a Drawdown Request Letter dated *[•]*, the Borrower has requested that the Lender makes available a Drawdown in the amount of EUR *[•]*, pursuant to the terms and conditions of the Agreement.
3. The Drawdown which has been made available according to your Drawdown Request is as follows:
 - Amount: Euros *[•amount in words]* (EUR *[•]*)
 - Applicable interest rate: *[•percentage in words]* (*[•]*%) per annum
 - Drawdown Date: *[•]*

For fixed-Interest Rate loans only

For information purposes only:

- Rate Setting Date: *[•]*
- Fixed Reference Rate: *[•percentage in words]* (*[•]*%) per annum
- Index Rate: *[•percentage in words]* (*[•]*%) per annum
- Index Rate on Rate Setting Date: *[•percentage in words]* (*[•]*%) per annum
- Effective global rate (per annum): *[•percentage in words]* (*[•]*%)

Yours sincerely,

.....

Authorised signatory of *Agence Française de Développement*

SCHEDULE 5C - FORM OF RATE CONVERSION REQUEST

[on the Borrower's letterhead]

To: AGENCE FRANÇAISE DE DÉVELOPPEMENT

On: [date]

Borrower's Name – Credit Facility Agreement n°[●] dated [●]

Rate Conversion Request n°[●]

Dear Sirs,

1. We refer to the Credit Facility Agreement n°[●] entered into between the Borrower and the Lender dated [●] (the "**Agreement**"). Capitalised words and expressions used but not defined herein have the meanings given to them in the Agreement.
2. Pursuant to Clause **Error! Reference source not found.**(i) (*Conversion from a floating Interest Rate to a fixed Interest Rate*) of the Agreement, we hereby request that you convert the floating Interest Rate of the following Drawdowns:
 - [list the relevant Drawdowns],into a fixed Interest Rate in accordance with the terms of the Agreement.
3. This rate conversion request will be deemed null and void if the applicable fixed Interest Rate exceeds [percentage in words] [●%].

Yours sincerely,

.....

Authorised signatory of Borrower

SCHEDULE 5D - FORM OF RATE CONVERSION CONFIRMATION

*[on Agence Française de Développement letterhead]*To: *[the Borrower]*Date: *[●]*Re: Rate Conversion Request n° *[●]* dated *[●]*Borrower's Name – Credit Facility Agreement n° *[●]* dated *[●]*Rate Conversion Confirmation n° *[●]*

Dear Sirs,

SUBJECT: Conversion from a floating Interest Rate to a fixed Interest Rate

1. We refer to the Credit Facility Agreement n° *[●]* entered into between the Borrower and the Lender dated *[●]* (the “**Agreement**”). Capitalised words and expressions used but not defined herein have the meanings given to them in the Agreement.
2. We refer also to your Rate Conversion Request dated *[●]*. We confirm that the fixed Interest Rate applicable to the Drawdown(s) referred to in your Rate Conversion Request delivered in accordance with Clause **Error! Reference source not found.**(i) (*Conversion from a floating Interest Rate to a fixed Interest Rate*) of the Agreement is:
 - *[●]*% per annum.
3. This fixed Interest Rate, calculated in accordance with Clause 4.1.1 (*Selection of Interest Rate*) will apply to the Drawdown(s) referred in your Rate Conversion Request from *[●]* (effective date).
4. Further, we notify you that the effective global rate per annum of the Facility is *[●]*%.

Yours sincerely,

.....

Authorised representative of *Agence Française de Développement*

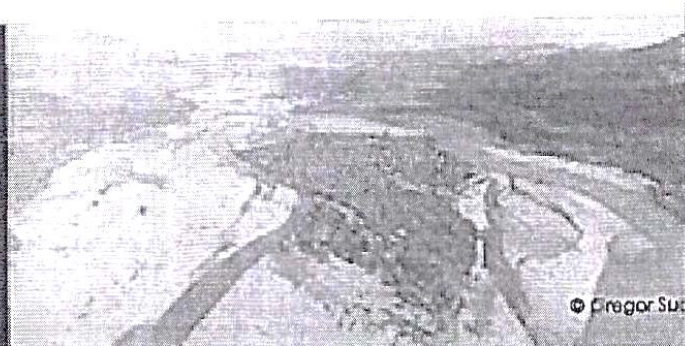
**SCHEDULE 6 - INFORMATION THAT MAY BE PUBLISHED ON THE FRENCH
GOVERNMENT WEBSITE AND THE LENDER'S WEBSITE**

- 1. Information regarding the Program**
 - Number and name in AFD's book;
 - Description;
 - Operating sector ;
 - Place of implementation ;
 - Expected starting date ;
 - Expected Program Completion Date;
 - Status of implementation updated on a semi-annual basis ;
- 2. Information regarding the financing of the Program**
 - Kind of financing (loan, grant, co-financing, delegated funds) ;
 - Principal amount of the Facility; Amount of the Facility which has been drawn down (updated as the implementation of the Program goes) ;
- 3. Other information**
 - Transaction information notice and/or sheet presenting the transaction attached to this Schedule.

ALBANIA

Policy Based Loan Resilience and Green Development

In a context of Albania's convergence toward the European Union acquis, the «Resilience and Green Development» programme aims to support the Albanian authorities in the implementation of ambitious environmental and climate public policies.

CONTEXT

Albania is the most vulnerable country in Europe to geological and climatic risks. Albania has been the victim of several earthquakes including the one in 2019 and is also facing frequent floods, landslides, fires, droughts, and extreme temperatures are becoming more frequent.

Waste management is also a major challenge in the country: in addition to contributing significantly to greenhouse gas emissions, waste also pollutes Albania's coastal ecosystem, which harms the country's tourism potential (whose contribution is close to 18% of GDP, thanks in particular to national protected areas and biodiversity hotspot).

Building on Albania's recent efforts on environmental and climate issues, the Council of the European Union decided to open accession negotiations with Albania in July 2022, in particular within the framework of Chapter 27 of the EU acquis relating to the Environment.

PROGRAMME CONTENT

The Albanian authorities have requested the World Bank and AFD to support them in setting up an agenda of structural reforms in terms of environmental and climate policies.

The reforms are structured around three main pillars: (i) strengthening the resilience of government and households through, in particular, taking climate impacts into account in budget implementation and prioritizing public investments, (ii) promoting renewable energy and energy efficiency and (iii) strengthening environmental protection and reducing the carbon footprint, notably through the promotion of the circular economy, improvement of management of protected areas or establishment of a system for monitoring and controlling greenhouse gas emissions.

COUNTRY
ALBANIA

Date of signature of the agreement
DD/MM/YYYY

Sector
Climate and environment

Localization
Albania

Duration of funding
12 years

Financing tools
Sovereign loan
Grant

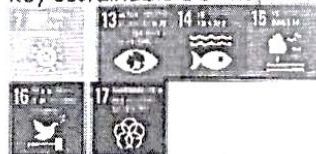

Amount of funding
€120.8M

Beneficiary
Republic of Albania

Contracting authority
Ministry of Finance

Key Sustainable Development Goals

Project code: CAL 1028

RESULTS

The implementation of the reforms foreseen in the program should make it possible to adopt a regulatory framework allowing a better consideration of climate and environmental issues, and, thus, improve the country's resilience to climate shocks. Specifically, the program will:

- Provide authorities with a green budget methodology, which is an essential starting point for integrating climate change into the public budgeting and planning process;
- Establish a system to identify and budget the risks of natural disasters, particularly those related to climate change, in order to improve the resilience of the Albanian economy to climate shocks;
- Include climate change considerations in the selection process for public investment, to redirect investment spending towards projects that promote climate action and environmental sustainability;
- Adopt energy efficiency standards and implement energy performance certification in public buildings;
- Promote a ban on the use of single-use plastic bags and establish a system of extended producer responsibility;
- Promote the introduction of a monitoring, reporting and verification system for greenhouse gas emissions;
- Develop a local climate change adaptation plan and a local greenhouse gas mitigation plan;
- Support the development and implementation of protected area management plans.

IMPLEMENTATION SCHEME

Three ministries will be involved in the implementation of the program: the Ministry of Finance (MoF), the Ministry of Tourism and Environment (MTE) and the Ministry of Infrastructure and Energy (MIE). Each Ministry will be in charge of implementing actions within its area of competence. MoF will play the lead role in the overall monitoring and coordination of the program.

In order to support the Ministries throughout the implementation of the reforms planned for 2023 and 2024, AFD will also fund a technical assistance program, led by Expertise France.

The progress of the reforms will be monitored by a steering committee bringing together the ministries involved as well as AFD and the World Bank (as observers). AFD's funds will be disbursed in two tranches, depending on the implementation of the actions provided for under the program.

Particular attention will be paid to coordination between all donors and international development agencies also involved in the areas covered by the program.

FINANCING PLAN

The program will be financed for a total amount of €231.6 million, through (i) an AFD loan of €120 million and a grant of €800 000 for technical assistance and (ii) a World Bank loan of €110.8 million.

SCHEDULE 7 - NON-EXHAUSTIVE LIST OF ENVIRONMENTAL AND SOCIAL DOCUMENTS WHICH THE BORROWER PERMITS TO BE DISCLOSED IN CONNECTION WITH ES GRIEVANCE MANAGEMENT PROCEDURES

a) Annex 4 (Environment Poverty/Social Analysis Table) of the Programm Document prepared by the World Bank for the Albanian First Resilience and Green Development Policy Operation dated January 2023

DEKRET
Nr. 345, datë 27.9.2024

PËR SHPALLJE LIGJI

Në mbështetje të nenit 84, pika 1, dhe nenit 93 të Kushtetutës,

DEKRETOJ:

Shpalljen e ligjit nr. 96/2024, “Për ratifikimin e marrëveshjes së huas ndërmjet Republikës së Shqipërisë (huamarrësi) dhe Agjencisë Franceze për Zhvillim (huadhënësi) për financimin e projektit “Një hua për politika publike për të mbështetur aftësinë përtëritëse dhe zhvillimin e gjelbër të Shqipërisë”.

**PRESIDENT I REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË
Bajram Begaj**

LIGJ
Nr. 100/2024

**PËR DISA NDRYSHIME DHE SHTESA
NË LIGJIN NR. 43/2023,
“PËR QEVERISJEN ELEKTRONIKE”**

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

**KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË**

VENDOSI:

Në ligjin nr. 43/2023, “Për qeverisjen elektronike”, bëhen këto ndryshime dhe shtesa:

Neni 1

Në nenin 4 bëhen këto ndryshime:

1. Pika 37 ndryshohet si më poshtë:

“37. “Shërbim publik elektronik” është produkti që u ofrohet nga institucionet e administratës shtetërore, institucione të pavarura dhe të qeverisjes vendore, brenda juridiksionit të tyre, personave fizikë dhe juridikë në bazë të kërkesave të tyre dhe

Faqe | 19734

që rezulton në një përgjigje të formave të ndryshme, si: certifikatë, licencë, leje, vërtetim etj., nga institucioni përgjegjës i parashikuar në ligj.”.

2. Pas pikës 46 shtohet pika 47 me këtë përmbajtje:

“47. “Riinxhinërim” është procesi që synon thjeshtëzimin e procedurave administrative të nevojshme për përfitimin e një shërbimi, të dokumentacionit përkatës apo të proceseve të tjera të lidhura me lëvrimin e shërbimit edhe nëpërmjet përdorimit të teknologjisë së informacionit.”.

Neni 2

Në shkronjën “c”, të nenit 8 shkurtesa “BCC” bëhet “BC” dhe shkurtesa “DRC” bëhet “DR”.

Neni 3

Në nenin 9 bëhen këto ndryshime:

1. Në shkronjën “ç” fjalët “në të cilën shërbimet dhe sistemet nuk mund të jenë funksionale;” zëvendësohen me fjalët “të pranueshme, në të cilën shërbimet dhe sistemet mund të mos jenë funksionale;”.

2. Pika 2 ndryshohet si më poshtë:

“2. Autoritetet publike/subjektet private, përgjegjëse për ofrimin e shërbimit elektronik, përpara vënies në punë të sistemeve apo të shërbimeve elektronike, janë të detyruara të përmbushin minimalisht standardet qeveritare të TIK-ut dhe standardet e shërbimeve publike elektronike (e-shërbimet), që miratohen me udhëzim të drejtorit të përgjithshëm të AKSHI-t.”.

3. Pika 3 shfuqizohet.

Neni 4

Në pikën 5, të nenit 11 pas fjalëve “bëjnë ruajtjen e” shtohen fjalët “të paktën një kopje të”.

Neni 5

Në nenin 22 bëhen këto ndryshime:

1. Pika 3 ndryshohet si më poshtë:

“3. Pranë AKSHI-t krijohet dhe funksionon Bordi Këshillimor për Teknologjinë e Informacionit, si organ konsultativ për çështjet e teknologjisë dhe informacionit.”.

2. Në pikën 4 fjalët “Komitetit Ndërmintor për Teknologjinë dhe Inovacionin” zëvendësohen me fjalët “Bordit Këshillimor për Teknologjinë e Informacionit”.

Neni 6

Shkronja “c” e nenit 25 ndryshohet si më poshtë:
“c) ofron shërbimet e autentifikimit, nënshkrimit elektronik, vulës elektronike dhe certifikatës elektronike për organet dhe institucionet e administratës publike, dhe subjektet private, shtetasit shqiptarë dhe/ose të huaj, sipas tarifave të përcaktuara në vendimin e Këshillit të Ministrave.”.

Neni 7

Në nenin 27 bëhen këto ndryshime:

1. Shkronja “a” ndryshohet si më poshtë:

“a) përcakton standardet qeveritare të TIK-ut dhe standardet e shërbimeve publike elektronike (*e-shërbimet*) në përputhje me standardet ndërkombëtare dhe evropiane, të adoptuara, që do të ndiqen nga institucionet e administratës shtetërore dhe subjektet private.”.

2. Pas shkronjës “e” shtohet shkronja “ë” me këtë përmbajtje:

“ë) harton Kornizën Kombëtare të Ndërveprimit në Republikën e Shqipërisë, e cila miratohet me vendim të Këshillit të Ministrave.”.

Neni 8

Shkronja “h” e nenit 29 shfuqizohet.

Neni 9

Në pikën 2, të nenit 30 fjalët “një zëvendës-drejtor” zëvendësohen me fjalët “dy zëvendës-drejtorë”.

Neni 10

Në nenin 34 shtohet paragrafi me këtë përmbajtje:

“Drejtori i përgjithshëm dhe nëpunësit e njësive teknike të përmbajtjes së AKSHI-t, përveç pagës sipas kategorive të pagës së përcaktuar me vendim të Këshillit të Ministrave, përfitojnë një shtesë për natyrë të veçantë pune. Masa e shtesës për natyrë të veçantë për secilën kategori përcaktohet me vendim të Këshillit të Ministrave.”.

Neni 11

Në shkronjën “dh”, të nenit 37 fjalët “dhe qendrën e ruajtjes së informacionit (*backup center*)” zëvendësohen me “dhe sistemet e ruajtjes së informacionit (*backup systems*)”.

Neni 12

Në nenin 54 bëhen këto ndryshime:

1. Pika 1 ndryshohet si më poshtë:

“1. Projektet TIK në administratën publike zhvillohen dhe projektohen duke garantuar ndërveprueshmërinë e sistemeve dhe të shërbimeve nëpërmjet Platformës Qeveritare të Ndërveprimit.”.

2. Pika 2 shfuqizohet.

Neni 13

Në nenin 57 bëhen këto ndryshime:

1. Në pikën 1 hiqen fjalët “9, pika 3”, “29, shkronja “h”,” dhe “54, pika 2,” dhe shtohen fjalët “27, shkronja “ë”, dhe 34”.

2. Në pikën 2 pas fjalëve “në zbatim” shtohen fjalët “dhe të pikës 2, të nenit 9”.

Neni 14

Dispozita kalimtare

Trajtimi i punonjësve ekzistues të ADISA-s do të bëhet në përputhje me parashikimet e legjislacionit që rregullon marrëdhënien e tyre të punës.

Neni 15

Shfuqizime

Ligji nr. 13/2016, “Për mënyrën e ofrimit të shërbimeve publike në sportel në Republikën e Shqipërisë”, shfuqizohet.

Neni 16

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miraturar në datën 12.9.2024.

Shpallur me dekretin nr. 350, datë 1.10.2024, të Presidentit të Republikës së Shqipërisë, Bajram Begaj.

DEKRET
Nr. 350, datë 1.10.2024

PËR SHPALLJE LIGJI

Në mbështetje të nenit 84, pika 1, dhe nenit 93 të Kushtetutës,

DEKRETOJ:

Shpalljen e ligjit nr. 100/2024, “Për disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr. 43/2023, “Për qeverisjen elektronike””.

PRESIDENT I REPUBLIKËS
SË SHQIPËRISË
Bajram Begaj

VENDIM
Nr. 608, datë 2.10.2024

PËR EMËRIMIN E DREJTORIT TË
PËRGJITHSHËM TË POLICISË SË
SHTETIT

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të neneve 56, pikat 1 e 2, dhe 85, pika 10, të ligjit nr. 82/2024, “Për Policinë e Shtetit”, me propozimin e ministrit të Brendshëm, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

Z. Ilir Proda emërohet drejtor i përgjithshëm i Policisë së Shtetit dhe i jepet grada “Drejtues madhor”.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

ZËVENDËSKRYEMINISTËR
Belinda Balluku

VENDIM
Nr. 609, datë 2.10.2024

PËR EMËRIMIN E DREJTORIT TË
PËRGJITHSHËM TË TATIMEVE

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të pikës 2, të nenit 17, të ligjit nr. 9920, datë 19.5.2008, “Për procedurat tatimore në Republikën e

Shqipërisë”, të ndryshuar, me propozimin e ministrit të Financave, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Z. Ilir Binaj emërohet drejtor i përgjithshëm i Tatimeve.

2. Ngarkohen Ministria e Financave dhe Drejtoria e Përgjithshme e Tatimeve për zbatimin e këtij vendimi.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

ZËVENDËSKRYEMINISTËR
Belinda Balluku

VENDIM
Nr. 611, datë 2.10.2024

PËR MIRATIMIN E UDHËRRËFYESIT
PËR FUNKSIONIMIN E
INSTITUCIONEVE DEMOKRATIKE

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës, me propozimin e ministrit të Drejtësisë dhe të ministrit të Shtetit për Marrëdhëniet me Parlamentin, Këshilli i Ministrave

VENDOSI:

1. Miratimin e Udhërrëfyesit për Funkcionimin e Institucioneve Demokratike, si dokument i politikave shtetërore, në kuadër të negociatave për anëtarësim në Bashkimin Evropian, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij vendimi dhe është pjesë përbërëse e tij.

2. Ministria e Drejtësisë dhe ministri i Shtetit për Marrëdhëniet me Parlamentin marrin masat për koordinimin dhe monitorimin e zbatimit të këtij udhërrëfyesi.

3. Ngarkohen Ministria e Drejtësisë, ministri i Shtetit për Marrëdhëniet me Parlamentin dhe të gjitha institucionet, përgjegjëse për masat e përfshira në udhërrëfyes, për zbatimin e tyre.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

ZËVENDËSKRYEMINISTËR
Belinda Balluku

UDHËRRËFYESI PËR FUNKSIONIMIN E INSTITUCIONEVE DEMOKRATIKE

ZONAT DHE NËNZONAT	MASA STRATEGJIKE/ LEGJISLATIVE KORNIZA INSTITUCIONALE	ZBATIMI DHE KAPACITETI INSTITUCIONAL	PERFORMANCA
1. PROCESI ZGJEDHOR			
1.1 Zgjedhje të lira dhe të ndershme Zhvillimi i përgjithshëm i zgjedhjeve.	Kuadri ligjor që adreson të gjitha vendimet përkatëse në pritje të Gjykatës Kushtetuese dhe rekomandimet e pazgjidhura të OSBE/ODIHR dhe Komisionit të Venecias miratohet përmes një konsensusi të gjerë ndërpartiak dhe procesi të hapur dhe gjithëpërfshirës konsultues miratohet brenda vitit 2026, duke adresuar ndër të tjera: - zbatimin e parimit të mundësive të barabarta dhe trajtimit të barabartë para ligjit dhe profesionalizmit të administratës zgjedhore; - sigurimin e depolitizimit të komisioneve zgjedhore të niveleve më të ulëta; - votimin e shtetasve shqiptarë me banim të përhershëm jashtë territorit; - akuzat për blerje votash, për keqpërdorim dhe shpërdorim të burimeve administrative qendrore dhe vendore. Aspektet penale dhe civile të shpifjes janë plotësisht në përputhje me standardet evropiane. Aktet nënligjore detyruese të sjella në përputhje me legjislacionin parësor të miratuar në kohën e duhur brenda vitit 2025. Zbatohen vendimet në pritje të Gjykatës Kushtetuese për çështjet zgjedhore.	Rritja e kapaciteteve dhe burimeve të KQZ-së dhe organeve të tjera kompetente për të zbatuar kuadrin ligjor të rishikuar dhe për të përballuar nevojat për të siguruar zhvillimin e duhur të përgjithshëm të zgjedhjeve në përputhje me legjislacionin e miratuar brenda vitit 2025, duke përfshirë, ndër të tjera, zbatimin e kuadrit ligjor të rishikuar për përdorimin e burimeve shtetërore në kuadër të zgjedhjeve. Digjitalizimi i proceseve të administrimit zgjedhor dhe mundësimi i votimit elektronik në një shkallë më të gjerë për të siguruar një kontroll kuptimplotë të pavarur publik të teknologjive zgjedhore, transparencë më të madhe dhe mbikqyrje publike mbi zgjedhjet brenda vitit 2027 në përputhje me standardet evropiane dhe rekomandimet e Komisionit. Zbatimi në kohë i programeve të edukimit të votuesve, duke përfshirë edukimin e votuesve në lidhje me votimin elektronik, të përshatura për kategori të ndryshme zgjedhësish, duke përfshirë programet e edukimit personal të votuesve për romët, egjiptianët, grupet e tjera të cenueshme dhe personat me aftësi të kufizuara përgjatë çdo cikli zgjedhor duke filluar nga viti 2025. Autoritetet vendore sigurojnë që të gjithë votuesit të informohen në kohën e duhur për vendin dhe kohën për shqyrtimin e listave të votuesve dhe vendndodhjen e qendrave të tyre përkatëse të votimit çdo cikël zgjedhor duke filluar nga viti 2025. Informacioni në kohë i votuesve për qendrat e votimit dhe listën zgjedhore duhet të bëhet përpara ose në kohë për zgjedhjet e përgjithshme të vitit 2025. Masat administrative parandaluese vendosen për të siguruar të dhënat personale të qytetarëve, përfshirë sigurimin dhe nga administrata zgjedhore dhe partitë politike në çdo cikël zgjedhor duke filluar nga zgjedhjet e vitit 2025. Sigurohet zbatimi i rekomandimeve të pazgjidhura të OSBE/ODIHR dhe të Komisionit të Venecias, duke përfshirë: - miratimin e masave administrative për të siguruar të dhënat personale të qytetarëve, përfshirë sigurimin dhe nga administrata zgjedhore dhe partitë politike në çdo cikël zgjedhor duke filluar nga zgjedhjet e vitit 2025. - Të drejtat e votës së personave me aftësi të kufizuara janë në përputhje me praktikën më të mirë të BE-së dhe garantohen nga viti 2025 e në vazhdim. - Rritja e kapaciteteve të institucioneve mbikëqyrëse për monitorimin e keqpërdorimit të burimeve administrative gjatë fushatave zgjedhore nga zgjedhjet e vitit 2025.	Adresimi i rekomandimeve të pazgjidhura të raporteve të OSBE/ODIHR për zgjedhjet e 25 prillit 2021 dhe zgjedhjet e tjera, rekomandimeve të Komisionit të Venecias, si dhe zbatimi i vendimit të Gjykatës Kushtetuese nr. 38, datë 9.12.2022. Progresi i mëtijshëm në zbatimin efektiv në praktikë të së drejtës së votës nëpërmjet zbatimit të legjislacionit të rishikuar garantohet deri në vitin 2030. Transparenca përmes digjitalizimit dhe procedurave të zgjeruara, përmirësohet brenda vitit 2030. Trajtimi i barabartë para ligjit dhe mundësitë e barabarta në procesin zgjedhor duke u mundësuar të gjithë qytetarëve, përfshirë edhe grupet vulnerabel që të informohen për procesin sigurohet gjithnjë e më shumë brenda vitit 2030. Agjencitë ligjzbatuese rrisin përpjekjet për të identifikuar, hetuar dhe ndjekur penalisht rastet e blerjes së votës – nga viti 2025 e në vazhdim. Qytetarët raportojnë dhe sigurojnë prova për çdo rast blerje vote apo presioni – në vazhdim.
1.2 Media në fushatën zgjedhore (Çështje të tjera që lidhen me lirinë e medias në përgjithësi të trajtuara në Udhërrëfyesin për Shtetin e së Drejtës) Ndër të tjera, të merren parasysh: rëndësia e medias së pavarur dhe pluraliste, roli vendimtar i transmetuesve të shërbimit publik, ndarja e aktiviteteve politike nga interesat e medias, mbrojtja e të drejtave investigative të gazetarëve dhe respektimi i pavarësisë së tyre editoriale, si dhe parandalimi i përdorimit të mundshëm të burimeve publike nga qeveritë dhe institucionet publike për të ndikuar në përmbajtjen mediatiqe.	Ndryshimet legjislative në Kodin Zgjedhor brenda vitit 2026, përmes një konsensusi të gjerë ndërpartiak dhe vullneti politik dhe një procesi të hapur konsultimi gjithëpërfshirës me qëllim që të: - garantojnë mundësi të barabarta për të gjitha palët konkurruese për t'u qasur në media, duke përfshirë adresimin e hapësirës reklamuese dhe kufizimin e mbulimit të fushatës mediatiqe me materiale të gatshme të ofruara nga partitë politike, përfshirë monitorimin e mediave sociale, miratohen pas një procesi konsultimi publik dhe në përputhje me standardet dhe rekomandimet evropiane, duke përfshirë rekomandimet e OSBE/ODHIR dhe të Komisionit të Venecias.	Rritja e sasiore dhe cilësore e monitorimit dhe profesionalizmit në raportimin mediatik gjatë fushatës zgjedhore në çdo cikël zgjedhor, si dhe e kapaciteteve të AMA-s për të kryer monitorimin në mënyrën e duhur, duke filluar nga zgjedhjet e vitit 2025, nëpërmjet zbatimit të projektit “Modernizimi i studios së monitorimit” nga AMA. Krijohen kapacitete për evidentimin e dezinformimit gjatë proceseve zgjedhore në çdo cikël zgjedhor, duke filluar nga zgjedhjet e vitit 2025, përfshirë target grupet përkatëse. Zbatimi i vazhdueshëm i mekanizmave të konsoliduar monitorues nga KQZ-ja në bashkëpunim me institucionet e tjera përkatëse mundësohet nga ndryshimet e Kodit Zgjedhor, që shqyrtojnë fushatat digjitale për keqinformim, manipulim dhe ndërhyrje të huaja duke vendosur teknologji të avancuara për analiza në kohë reale, duke bashkëpunuar me platformat e mediave sociale për të zbuluar dhe për të luftuar dezinformimin dhe për të nxitur bashkëpunimin ndërkombëtar që synon adresimin e kërcënimeve ndërkufitare. – Në vazhdim.	Monitorimi i mbulimit të medias audiovizive zbatohet përmes përdorimit të studios së re të monitorimit nga AMA duke siguruar një sistem efektiv monitorimi cilësor dhe sasior të medias dhe dispozita të mbulimit neutral politik të medias gjatë gjithë zgjedhjeve, si dhe zbatimi i sanksioneve dekurajuese nga një organ i pavarur, është funksional brenda vitit 2030. Rreziqet e dezinformimit adresohen gjithnjë e më shumë përmes masave të synuara brenda vitit 2030. Adresimi i rekomandimeve të pazgjidhura të raporteve të OSBE/ODIHR dhe Komisionit të Venecias për zgjedhjet e 25 prillit 2021 dhe zgjedhjet e tjera. Trajtimi në mënyrë progresive dhe efektive i dezinformimit gjatë fushatave zgjedhore, në përputhje me standardet dhe rekomandimet evropiane, duke përfshirë Komisionin e Venecias.

	Ndryshimet ligjore për të forcuar efikasitetin, pavarësinë e rregullatorit të medias audiovizive do të miratohen në përputhje me standardet e Këshillit të Evropës dhe rekomandimet e Komisionit të Venecias brenda vitit 2026. Korniza rregullatore e organeve të tjera që monitorojnë mediat online gjatë zgjedhjeve do të miratohet duke filluar nga viti 2026 e në vazhdim.		
1.3 Financimi i partive politike dhe fushatave zgjedhore Kriteret për financimin publik dhe privat të partive politike; rregullat për donacionet private dhe shpenzimet e lidhura me fushatat zgjedhore; Transparenca e llogarive; mekanizmat e mbikëqyrjes dhe monitorimit të pavarur, duke përfshirë sanksione domethënëse efektive, proporcionale dhe bindëse për shkeljet.	Ndryshimet legislative në Kodin Zgjedhor përmes një konsensusi të gjerë ndërpartiak dhe vullneti politik, dhe një procesi konsultimi të hapur dhe gjithëpërfshirës për financimin e partive politike në përputhje me rekomandimet e OSBE/ODIHR-it të miratuara brenda vitit 2027, duke përfshirë, ndër të tjera, zgjerimin e rregullave dhe kufizimeve për donacionet dhe shpenzimet për palët e treta, si dhe publikimin nga konkurrentët të të ardhurave dhe shpenzimeve të fushatës së tyre përpara ditës së zgjedhjeve. Amendamentet ligjore për financimin e partive politike do të miratohen deri në vitin 2027.	Rritja e kapaciteteve njerëzore dhe financiare të KQZ-së për të zbatuar në mënyrë efektive kërkesat ligjore në lidhje me mbikëqyrjen dhe monitorimin e financave të fushatës brenda vitit 2025. Procesi i financimit të partive politike/raportimit online të partive politike, audituesve dhe monitoruesve digitalizohet gjithnjë e më shumë për të mundësuar raportimin e shpejtë online dhe garantimin e transparencës në kohë reale mbi të ardhurat dhe shpenzimet në çdo cikël zgjedhor, duke filluar nga viti 2025. Platforma Digjitale për Raportimin Financiar të Partive Politike do të ofrojë qartësi të plotë duke publikuar automatikisht raportet financiare online me qëllim rritjen dhe sigurimin e saktësisë maksimale dhe garantimin e formateve të hapura të të dhënave për përdoruesit duke filluar nga viti 2025. Një set të dhënash raportimi lehtësisht të përpunueshme do t'iu ofrohet mediave dhe studiuesve të zgjedhjeve nga KQZ-ja dhe Shoqëria Civile duke filluar nga viti 2025	Adresimi i rekomandimeve të pazgjidhura të raporteve të OSBE/ODIHR dhe Komisionit të Venecias për zgjedhjet e 25 prillit 2021 dhe zgjedhjet e tjera. Auditimi mbi financimin e partive politike përmes krijimit të portalit të financimit konsolidohet ndjeshëm brenda vitit 2030. Sanksionet janë efektiveisht parandaluese dhe proporcionale dhe zbatohen sistematikisht në rastet e shkeljeve të dispozitave për financimin e partive politike në çdo cikël zgjedhor, duke filluar nga zgjedhjet e vitit 2025. Rritje e vëmendjes publike për të ndjekur se si partitë politike do të rrisin llogaridhënien bazuar në setin e të dhënave raportuese lehtësisht të përpunueshme të ofruara nga KQZ-ja për OSHC-të, mediat dhe studiuesit e zgjedhjeve duke filluar nga viti 2025.
2. FUNKSIONIMI I PARLAMENTIT <i>Funksionimi i Kuvendit duhet të bazohet në parimin e transparencës dhe llogaridhënies, integritetit dhe efektivitetit.</i>			
2.1 Transparenca² dhe llogaridhënia Shkalla e transparencës së punimeve parlamentare; Aspektet horizontale (ndërinstitucionale) dhe vertikale (qytetarët) të llogaridhënies së Kuvendit	Ndryshimi i Kodit të Sjelljes së deputetëve, miratohet duke parashikuar detyrimin që takimet e deputetëve dhe të stafit të tyre me OSHC-të dhe lobistët të bëhen vetëm me ata që janë të regjistruar në Regjistrin e OSHC-ve dhe Regjistrin e Lobistëve të krijuar dhe përditësuar nga Kuvendi në përputhje me përcaktimet e vendimeve të Komisionit të datës 31 janar 2018 për Kodin e Sjelljes për Anëtarët e Komisionit Evropian, neni 7, si dhe publikimin e procesverbalit të mbledhjes brenda 2024. Ndryshimi i rregullores së Kuvendit duke shtirë kontrollin <i>post-legislativ</i> jo vetëm mbi ligjet e përafuara me <i>acquis</i> të BE-së, por edhe në aktet e tjera si aktet normative që kanë fuqinë e ligjit deri në vitin 2024. Forcimi i transparencës dhe llogaridhënies së Kuvendit.	Hartimi i metodologjisë për Kontrollin <i>post-legislativ</i> dhe trajnimi i stafit të Kuvendit për zbatimin e tij brenda vitit 2025. Kapacitetet e stafit të Kuvendit do të forcohen për të përballuar përgjegjësitë e shtuara në lidhje me transparencën, që rrjedhin nga procesi i anëtarësimit. Deri në vitin 2026 do të miratohet Plani Strategjik për Kuvendin (2026-2030), duke përfshirë masat mbi Planin e veprimit lidhur me forcimin e transparencës dhe llogaridhënies me fokus ndër të tjera në përmirësimin e: i) efektivitetit të ushtrimit të funksioneve përfaqësuese, legislative dhe mbikëqyrëse; ii) rolit të Kuvendit në proceset integruese dhe diplomacinë parlamentare; iii) pjesëmarrjes dhe edukimit qytetar në veprimtarinë e Kuvendit; iv) kuadrin rregullator, burimeve njerëzore dhe infrastrukturës etj. Forcimi i transparencës dhe llogaridhënies së Kuvendit nëpërmjet: a) Qasjes më të lehtë dhe në kohë për publikun tek dokumentacioni zyrtar parlamentar, për shoqërinë civile, median, palët e tjera të interesuara dhe publikun e gjerë duke përmirësuar vazhdimisht informacionin e publikuar në faqen e Kuvendit brenda vitit 2028; b) Zbatimit sa më të shpejtë të një sistemi transkriptimi për mbledhjet e komisioneve parlamentare dhe seancat plenare brenda vitit 2028; c) Transmetimit në kohë reale dhe qasje në materialet audio-video të veprimtarisë parlamentare në çdo kohë nga publiku (RTSH Kuvendi, Faqja e Kuvendit dhe Rrjetet Sociale të Kuvendit) brenda vitit 2024. d) Hartimit të një plani pune për arrijtjen e standardeve dhe treguesve të transparencës deri në vitin 2025. e) Zbatimi të plotë të sistemit të E-Legisllacionit që do të integrojë sistemet e të gjitha institucioneve të përfshira në procesin ligjëbërës si dhe forcimin e kapaciteteve administrative të Kuvendit nëpërmjet trajnimeve për të përballuar rritjen e përgjegjësiave për çështjet e transparencës që dalin nga procesi i anëtarësimit brenda 2024-2028.	Kodi i Sjelljes i ndryshuar dhe zbatuar nga deputetët. Rregullorja e Kuvendit e ndryshuar dhe e zbatuar për sa i përket kontrollit <i>post-legislativ</i> jo vetëm për ligjet e përafuara me <i>acquis</i> -in e BE-së, por edhe për aktet normative që kanë fuqinë e ligjit deri në vitin 2024. Metodologia për kontrollin <i>post-legislativ</i> miratohet dhe stafi i Kuvendit trajnohet për zbatimin e saj deri në vitin 2025. Disponueshmëri dhe qasje në dokumentacionin zyrtar parlamentar për shoqërinë civile, mediat, palët e tjera të interesuara dhe publikun e gjerë në kohën e duhur dhe të përshtatshme për përdoruesit, duke përfshirë edhe personat me aftësi të kufizuara. Sistemi i transkriptimit i cili do të mundësojë qartësimin sa më të shpejtë të materialit audio për mbledhjet e komisioneve parlamentare dhe seancat plenare funksionon plotësisht dhe efektiveisht sa më shpejtë të jetë e mundur dhe me standarde më të larta deri në fund të vitit 2028. Transmetim në kohë reale dhe qasje në materialet audio-video të veprimtarisë parlamentare në çdo kohë nga publiku. Standardet dhe treguesit e parashikuar në dokumentin e transparencës zbatohen plotësisht deri në vitin 2028. Procedura legislative më të shpejta dhe efektive mundësohen përmes digjitalizimit dhe përmirësimit të proceseve të brendshme brenda vitit 2029

² Në faqen zyrtare të Kuvendit (<https://parlament.al>) problemet me hyrjen https/api me certifikatat janë zgjidhur. Faqja është konfiguruar siç duhet me certifikatat e serverit.

Faqe | 19738

		Rritja e përfshirjes së OSHC-ve dhe grupeve të interesit në mbledhjet e komisioneve parlamentare gjatë procesit ligjvënës dhe mbikëqyrës si dhe gjatë ushtrimit të funksionit zgjedhor të Kuvendit duke filluar nga viti 2024 e në vazhdim. Rritja e numrit të projektligjeve të konsultuara në platformën e projektligjeve në përputhje me Rregulloren e Kuvendit gjatë periudhës 2024-2027 duke përmirësuar platformën për konsultimin e projektligjeve, duke publikuar udhëzime elektronike miqësore për përdoruesit dhe organizuar fushata sensibilizuese. Rritja e përfshirjes së OSHC-ve dhe grupeve të interesit në mbledhjet e Këshillit Kombëtar për Integrimin Evropian dhe ndjekje transparente e rekomandimeve dhe/ose çështjeve të ngritura nga palët e interesuara në mbledhjet e KKIE duke filluar nga viti 2024 e në vazhdim. Organizimi i proceseve të zgjedhjeve/emërimeve të kryetarëve dhe anëtarëve të institucioneve të pavarura sipas afateve ligjore dhe vendeve vakante të krijuara, pa vonesa dhe duke siguruar zbatimin e parimeve të paanshmërisë, pavarësisë dhe transparencës duke filluar nga viti 2024 e në vazhdim. Ushtrimi sistematik i funksionit mbikëqyrës të Kuvendit ndaj veprimtarisë së qeverisë, lidhur me zbatimin e ligjeve dhe politikave, duke rritur përdorimin e instrumenteve të kontrollit nga deputetët (pyetje, interpelancë, seancat e komisioneve hetimore, mocionet, vizitat etj.) dhe duke organizuar takime periodike të përbashkëta mes Parlamentit, Qeverisë dhe institucioneve të pavarura për të diskutuar dhe mbikëqyrur nivelin e zbatimit të rekomandimeve të dhëna nga institucionet e pavarura për punën e qeverisë dhe të institucioneve në varësi të saj duke filluar nga viti 2024 e në vazhdim. Forcimi i mbikëqyrjes ndaj institucioneve të pavarura përmes: a) Organizimit të seancave dëgjimore në komisionet parlamentare me institucionet e pavarura përgjatë diskutimeve mbi raportet e dërguara prej tyre për çështje të ndryshme duke filluar nga viti 2024 e në vazhdim. b) Shqyrtimit nga Kuvendi/ Komisionet e Përhershme Parlamentare të raporteve vjetore të institucioneve të pavarura, duke zbatuar procedurat dhe afatet ligjore për raportimin në Kuvend dhe miratimin e një rezolute për secilën prej tyre me rekomandime specifike që duhen ndjekur dhe zbatuar për vitin në vijim duke filluar nga viti 2024 e në vazhdim. c) Përmirësimit/përditësimit të Platformës ndërinstitucionale online deri në vitin 2025. d) Ndjekjes dhe zbatimit të rekomandimeve të 6 (gjashtë) institucioneve të pavarura ndaj palëve të treta dhe organizimi i seancave dëgjimore në komisionet/ose nënkomisionet parlamentare përgjegjëse.	dhe fuqizimi i kapaciteteve administrative të Kuvendit me synimin për të përballuar rritjen e përgjegjësiave për çështjet e transparencës që dalin nga procesi i anëtarësimit brenda viteve 2024 -2029. Sistemi i legjislacionit elektronik zbatohet plotësisht deri në vitin 2028. Përfshirja e aktorëve më të gjerë nga shoqëria civile dhe grupet e interesit në punën e Kuvendit përmirësohet dhe forcohet brenda vitit 2028. Rritje e numrit të projektligjeve të konsultuara përmes platformës për konsultimin e projektligjeve. Shkëmbim kuptimplotë dhe sistematik me përfaqësuesit e shoqërisë civile dhe grupet e interesit gjatë takimeve të KKIE-së për diskutimin e dokumenteve të ndryshme. Zgjedhja/emërimi i kryetarëve dhe anëtarëve të institucioneve të pavarura sipas afateve ligjore dhe vendeve vakante të krijuara. Një rol proaktiv dhe i zgjeruar i Kuvendit për të kontrolluar punën e qeverisë, monitoruar institucionet e pavarura dhe për të mbikëqyrur nivelin e zbatimit të rekomandimeve të institucioneve të pavarura. Organizimi i sesioneve informuese me deputetët e rinj për instrumentet e kontrollit dhe monitorimit të përcaktuara nga rregullorja e Kuvendit dhe ligji për rolin e parlamentit në procesin e integritetit në BE, i ndryshuar, në ushtrimin e rolit mbikëqyrës dhe monitorues ndaj qeverisë dhe institucioneve të pavarur brenda vitit 2025. Sigurimi i ndjekjes efektive të rekomandimeve të organeve të pavarura nga viti 2024 e në vazhdim. Platforma Ndërinstitucionale Online plotësisht funksionale dhe më e kuptueshme për përdoruesit (miqësore për përdoruesit).
2.2 Integriteti Kodet etike; deklarimi i pasurisë; regjimet për parandalimin e konfliktit të interesit; kufijtë e imunitetit nga hetimi, ndjekja penale ose gjyqimi i veprave të korrupsionit në shkallën e nevojshme në një shoqëri demokratike.	Sigurimi i harmonizimit të plotë me standardet ndërkombëtare për luftimin e ryshfetit të zyrtarëve publikë të huaj nëpërmjet ratifikimit të Konventës së OECD-së për Luftimin e Ryshfetit të Zyrtarëve Publikë të Huaj në Transaksionet e Biznesit Ndërkombëtar të 17 dhjetorit 1997, brenda vitit 2027. Standarde më të larta etike të deputetëve në Kuvend gjatë zbatimit të Kodit të Etikës për deputetët dhe në përputhje me praktikën e mira të shteteve anëtare të BE-së të siguruar deri në vitin 2027.	Zbatimi i Kodit të Sjelljes për deputetët nëpërmjet caktimit të masave disiplinore në rastet e shkeljes së dispozitave të Kodit në komisione dhe seanca plenare duke: a) Rritur transparencën e organeve vendimmarrëse në vendosjen e masave disiplinore për deputetët nëpërmjet publikimit në faqen e Kuvendit të: i) vendimeve dhe ii) procesverbalit të mbledhjes dhe iii) edhe statistikave periodike për zbatimin e Kodit të Sjelljes së deputetëve brenda vitit 2025. b) Organizuar sesione informuese me deputetët e rinj për çdo legjislaturë të re për zbatimin e Kodit të Etikës ose për çështjet etike në përputhje me praktikën e mira të fushës dhe duke u ofruar këshilla të vazhdueshme për çështjet e konfliktit të interesit gjatë ushtrimit të detyrës si deputetë nga viti 2024 e në vazhdim.	Ratifikimi i Konventës së OECD-së për Luftën kundër ryshfetit të zyrtarëve publikë të huaj në transaksionet e biznesit ndërkombëtar të 17 dhjetorit 1997 brenda 2027. Standarde më të larta etike dhe integriteti të punimeve të Kuvendit përmirësohen në mënyrë progresive deri në vitin 2028. Identifikimi i riskut për korrupsion në procesin ligjvënës si një nga elementët e opinioneve të shërbimit ligjor për deputetët nga viti 2026 e në vazhdim.

		Finalizimi i draft metodologjisë për identifikimin e riskut për korrupsion në procesin ligjbërës dhe trajnimi i stafit të Kuvendit për zbatimin e saj brenda vitit 2026. Forcimi i mëtejshëm i kapaciteteve administrative të Kuvendit për mbështetjen e deputetëve në tema të lidhura me konfliktin e interesave, çështjet etike etj., duke marrë pjesë në trajnimet e organizuara nga ILDKPKI apo partnerë të tjerë nga viti 2024 e në vazhdim.	Forcimi i kapaciteteve administrative të Kuvendit për mbështetjen e deputetëve në tema të konfliktin e interesave, çështje etike, vlerësimin preventiv të korrupsionit etj., brenda vitit 2027.
2.3 Efektiviteti Organizimi i përgjithshëm i punimeve të Kuvendit dhe përputhshmëria me normat dhe vlerat demokratike. Në veçanti, kryerja efektive e funksioneve legislative dhe funksioneve të kontrollit; roli i mazhorancës dhe opozitës; gjithëpërfshirja në funksionet ligjbërëse, duke përfshirë rolin e palëve të interesuara.	Ndryshimi i kuadrit ligjor për të përfshirë koncepte si marrëdhëniet mes Kuvendit të Shqipërisë dhe Parlamentit Evropian, parimi i subsidiaritetit në përputhje me Rregulloren e Punës së Parlamentit Evropian, 1 vit përpara aderimit. Ndryshimi i Kushtetutës që garanton respektimin e parimit të supremacisë së ligjit të BE-së mbi të gjitha dispozitat që bien ndesh në legjislacionin kombëtar, nga institucionet demokratike, duke përfshirë Kuvendin, Qeverinë, si dhe autoritetet gjyqësore, 6 muaj përpara aderimit. Ndryshimi i nenit 28 të ligjit për Avokatin e Popullit, shfuqizimin e detyrimit për publikimin e raportit vjetor të Avokatit të Popullit vetëm pas paraqitjes së tij në Kuvend, brenda vitit 2024.	Sistemi elektronik i Legjislacionit që do të integrojë sistemet e të gjitha institucioneve të përfshira në procesin ligjbërës, zbatohet brenda periudhës 2024-2028. Forcimi i kapaciteteve të stafit administrativ dhe politik të Kuvendit në përmirësimin e cilësisë së shërbimeve të ofruara për mbështetjen e deputetëve, për të përballuar detyrimet e shtuara që rrjedhin nga procesi i anëtarësimit brenda vitit 2029. Përmirësimi i dialogut politik për të minimizuar ndikimin e polarizimit politik në efektivitetin e punës së Kuvendit nëpërmjet organizimit të takimeve periodike ndërmjet Kryetarit të Kuvendit dhe krerëve të grupeve parlamentare, për diskutimin e çështjeve që kërkojnë një konsensus të gjerë nga viti 2024 e në vazhdim. Përmirësohet roli mbikëqyrës i Kuvendit mbi ekzekutivin duke rritur përdorimin e instrumenteve të kontrollit nga deputetët (pyetje, interpelanca, seanca dëgjimore në komisionet parlamentare, mocione, vizita, komisione hetimore etj.) dhe duke rritur aktivitetet e nënkomisioneve parlamentare nga 2024 e në vazhdim. Rritje e ndjekjes së zbatimit të rekomandimeve të raporteve të auditit të Kontrollit të Lartë të Shtetit nga viti 2024 e në vazhdim.	Konceptet e tilla si marrëdhëniet mes Kuvendit të Shqipërisë dhe Parlamentit Evropian dhe parimi i subsidiaritetit janë në përputhje me Rregulloren e Punës të Parlamentit Evropian. Parimi i supremacisë së ligjit të BE-së është pjesë e dispozitave të Kushtetutës. Procedura legislative më të shpejta dhe efektive të mundësuara përmes digjitalizimit dhe përmirësimit të proceseve të brendshme brenda vitit 2029. Përmirësohet cilësia e shërbimeve të ofruara për deputetët nga stafi administrativ dhe politik për të përballuar detyrimet e shtuara që rrjedhin nga procesi i anëtarësimit brenda vitit 2029. Dialogu politik përmirësohet duke u siguruar efektivitet më të lartë të Kuvendit. Raporti vjetor i Avokatit të Popullit publikohet para se Kuvendi të mbajë debat për të.
3.ROLI I SHOQËRISË CIVILE <i>Kornizat kombëtare ligjore, rregullatore dhe të politikave për OJQ-të për të vepruar brenda (përfshirë kushtet për regjistrim, taksat, mekanizmat e konsultimit etj.) dhe konteksti politik sigurojnë një mjedis të favorshëm për shoqërinë civile.</i>			
3.1 Kuadri i përgjithshëm për shoqërinë civile Kuadri ligjor, politik dhe institucional, pajtueshmëria me instrumentet dhe standardet përkatëse ndërkombëtare, strategjitë publike për të promovuar hapësirën qytetare dhe krijuar një mjedis të favorshëm për zbatimin dhe fuqizimin e kapaciteteve, funksionimin dhe performancën, sfidat dhe mangësitë	Mandati institucional qeveritar për koordinimin e politikave të shoqërisë civile (përfshirë zbatimin e Udhërrëfyesit) qartësohet deri në mesin e vitit 2024 (nëpërmjet VKM-së). Kuadri legjislativ për Këshillin Kombëtar për Shoqërinë Civile i ndryshuar për të përmirësuar funksionimin, përbërjen e tij dhe për të siguruar një përfshirje më të madhe të institucioneve publike dhe përfaqësuesve të shoqërisë civile për të reflektuar ndryshimet në portofolat ministrorë dhe përfaqësimin në Këshill do të miratohet nga Këshilli i Ministrave në vitin 2024 dhe nga Parlamenti në 6 muajt e parë të vitit 2025. Bashkëpunim i rregullt dhe efektiv i institucionalizuar ndërmjet Qeverisë dhe shoqërisë civile me pjesëmarrje domethënëse të OSHC-ve në proceset vendimmarrëse, duke i përfshirë në kontekstin e negociatave të anëtarësimit në BE brenda vitit 2024 Publikimi, konsultimi dhe miratimi i raportit të vlerësimit të monitorimit për udhërrëfyesin 2019-2023 për krijimin e një mjedisi favorizues për OSHC-të brenda vitit 2024. Publikimi, konsultimi dhe miratimi i Udhërrëfyesit të ri për mjedisin mundësues për OSHC-të 2024-2027 realizohet brenda vitit 2024.	Këshilli Kombëtar është plotësisht transparent funksional dhe i kapaciteteve, duke përfshirë shpërndarjen e burimeve të nevojshme financiare dhe kapaciteteve njerëzore. Rritja e kapaciteteve dhe burimeve të mekanizmit monitorues të udhërrëfyesit të miratuar për një mjedis të favorshëm për shoqërinë civile brenda vitit 2024. Procedurat administrative për menaxhimin e të gjitha fondeve publike (përfshirë Agjencinë Kombëtare për Mbështetjen e Shoqërisë Civile) përmirësohet brenda vitit 2025 dhe financimi publik rritet për t'u mundësuar OSHC-ve të kryejnë rolet e tyre si ofrues shërbimesh që nga viti 2026. Funksionaliteti i plotë i platformës online për ndjekjen e procesit të granteve aktivizohet brenda vitit 2025.	Puna e Këshillit Kombëtar për Shoqërinë Civile fuqizohet dhe bëhet më transparente duke mundësuar shprehjen më të mirë të prioritetëve të OSHC-ve në proceset e politikëbërjes. OSHC-të marrin mbështetje përmes fondeve shtetërore të mundësuar nga procedura të shpejta dhe transparente brenda vitit 2025 e në vazhdim.

3.2 Kornizat kombëtare ligjore, rregullatore dhe të politikave për organizatat e shoqërisë civile (OSHC) Këtu përfshihen kushtet për regjistrim, zbatimin i lirisë të shoqatës, mekanizmat për të parandaluar ndërhyrjet dhe presionet e padrejta mbi aktivitetet dhe anëtarët e OSHC-ve, kushtet për taksimin dhe aksesin në financim/burime etj. kapacitetet e zbatimit, sfidat dhe mangësitë.	Një sistem regjistrimi elektronik më i shpejtë dhe më transparent për OSHC-të i siguruar deri në vitin 2024. Analizë e legjislacionit në lidhje me sigurimin e një mjedisi tatimor më të favorshëm si për donacionet e kompanive ashtu edhe për ato individuale për OSHC-të deri në vitin 2025. Bërja efektive e regjimit të përjashtimit nga TVSH-ja për OSHC-të në përputhje me ligjin e rishikuar të TVSH-së sigurohet nga viti 2024 e në vazhdim. Miratimi i ligjit të rishikuar të sponsorizimit në lidhje me stimujt tatimorë për donacionet në përputhje me shembujt e praktikave më të mira të BE-së, deri në vitin 2027.	Sigurohet i funksionimit efektiv i sistemit digjital për regjistrimin e OSHC-ve brenda vitit 2024 dhe adresohen nevojat për kapacitete të Këshillit të Lartë Gjyqësor. Ndërveprueshmëria e sistemit digjital për regjistrimin e OSHC-ve ndërmjet KLGJ-së (Gjykata e Juridiksionit të Përgjithshëm Tiranë), Drejtorisë së Përgjithshme të Gjendjes Civile, Drejtorisë së Përgjithshme të Tatimeve dhe Qendrës Kombëtare të Biznesit, si dhe aksesin i plotë në regjistrin e OSHC-ve sigurohen nga Agjencia Kombëtare për Shoqërinë e Informacionit brenda vitit 2024. Rritja e kapaciteteve të sektorit të Mbështetjes së Zbatimit të Projekteve në SASPAC për të finalizuar shqyrtimin e certifikatave për OSHC-të që përfitojnë nga regjimi i përjashtimit nga TVSH-ja duke filluar nga viti 2024 e në vazhdim. Fushata ndërgjegjëse të organizuara nga SASPAC me të gjithë aktorët e përfshirë në lidhje me procedurat vijuese për regjimin e përjashtimit nga TVSH-ja nga viti 2024 e në vazhdim. Kapacitetet e organeve tatimore për të përballuar procedurat e përjashtimit të OSHC-ve që zbatojnë kuadrin ligjor të miratuar në janar 2023, rriten deri në vitin 2025. Rritja e kapaciteteve të organeve tatimore për ndjekjen efektive të personave juridikë (OSHC) të përjashtuara nga TVSH-ja brenda vitit 2025. Rritja e kapaciteteve monitoruese të organeve tatimore në monitorimin e regjistrit të OSHC-ve përfituese të certifikuara brenda vitit 2025	Sigurohet transparencë dhe kontroll më i madh publik mbi statusin dhe anëtarësimin e OSHC-ve brenda vitit 2025. Mjedisi i favorshëm tatimor për OSHC-të, duke përfshirë përjashtimin nga TVSH-ja, siç parashikohet në ligjin shqiptar të TVSH-së në fuqi, plotësisht funksional dhe i zbatuar në mënyrë efektive deri në vitin 2025.
3.3 Konteksti më i gjerë për mjedisin e favorshëm Kuadri ligjor, politik dhe institucional, pajtueshmëria me instrumentet dhe standardet përkatëse ndërkombëtare, zbatimi, funksionimi dhe performanca, sfidat dhe mangësitë. Ky kuadër përfshin sigurimin e pjesëmarrjes efektive të OSHC-ve dhe qytetarëve në politikbërje, përgjegjëshmërinë publike, mekanizmat e konsultimit, bashkëpunimin ndërmjet autoriteteve publike dhe funksionimin e strukturave dialoguese mes autoriteteve shtetërore dhe OSHC-ve.	Korniza ligjore e rishikuar për vullnetarizmin miratuar brenda vitit 2025. Metodologjia e akteve që i nënshtrohen konsultimeve publike është rishikuar dhe miratuar brenda vitit 2030 duke zgjeruar fushën e konsultimit publik për aktet e qeverisë. Ndryshim në ligjin nr. 146/2014, “Për njoftimin dhe konsultimin publik”, dhe në legjislacionin dytësor për konsultimin publik në mënyrë progresive drejt vitit 2030. Kuadri ligjor që do të ndryshohet për të siguruar përshtatjen e afatit të publikimit për konsultimin elektronik bazuar në kompleksitetin dhe rëndësinë e nismave komplekse të politikave. Të 33 platformat e Partneritetit të Integritetit Evropian (1 për çdo kapitull) të krijuara duke siguruar pjesëmarrjen e plotë të shoqërisë civile në procesin e negociatave deri në vitin 2024.	Zbatimi dhe monitorimi i plotë i kuadrit të rishikuar për iniciativat vullnetare (vullnetarizmin) brenda vitit 2026. Rriten kapacitetet e ministrave të linjës për të kryer konsultimet e duhura brenda vitit 2025. Kuvendi përmirëson mjetet digjitale për të siguruar një konsultim më të madh publik të duhur nga viti 2026 e në vijim. Rritja e cilësisë së raporteve të konsultimit publik dhe plotësimi i strukturave përgjegjëse me staf të kualifikuar dhe të mirë trajnuar si kusht për zgjerimin e procesit të konsultimit publik në legjislacionin dytësor me interes të lartë publik deri në vitin 2030. Rritja e kapaciteteve të të 33 tabelave të diskutimit të EIPP deri në vitin 2025.	Cilësia e konsultimeve, transparencja dhe pjesëmarrja publike e OSHC-ve në proceset vendimmarrëse përmirësohet duke u drejtuar në mënyrë proaktive dhe plotësisht gjithëpërfshirëse, dhe shtrirë në të gjitha iniciativat legjislative dhe politike duke u realizuar përmes mekanizmave efektive institucionale dhe për një dialog brenda vitit 2025. Forcimi i kulturës pjesëmarrëse të publikut dhe palëve të interesuara dhe rritja e llogaridhënies së institucioneve në vendimmarrje përmes konsultimit publik që çon në rregullime më të mira brenda vitit 2026 Administrata publike në Qendrën e Qeverisjes është e aftë të kryejë procesin e konsultimit publik bazuar në standardet më të larta – në vazhdim. Afati i publikimit për konsultimin elektronik respektohet së paku në nivelin 90 % Shoqëria civile konsultohet plotësisht dhe merr pjesë në mënyrë transparente dhe gjithëpërfshirëse në negociatat e anëtarësimit në BE nga viti 2025.

URDHËR

Nr. 493, datë 27.9.2024

PËR NJË SHITESË NË URDHRIN NR. 113, DATË 26.3.2024, “PËR DELEGIMIN E KOMPETENCAVE DHE CAKTIMIN E DETYRAVE TË ZËVENDËSMINISTRIT TË ARSIMIT DHE SPORTIT, ZNJ. ANA KAPAJ”, TË NDRYSHUAR

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; të neneve 22 dhe 29, të ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”; të pikës 2, të nenit 6, të ligjit nr. 9000, datë 30.1.2003, “Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Ministrave” dhe të pikës 2, të nenit 11, të ligjit nr. 90/2012, “Për organizimin dhe funksionimin e administratës shtetërore”,

URDHËROJ:

1. Në urdhrin nr. 113, datë 26.3.2024, të ministrit të Arsimit dhe Sportit, të ndryshuar, pas shkronjës “t”, të pikës 2, shtohet shkronja “th” me përmbajtje si më poshtë:

“th) ndjek dhe nënshkruan udhëzimet në fushën e arsimit të lartë dhe kërkimit shkencor”.

2. Ngarkohet zëvendësministri, znj. Ana Kapaj, dhe Sekretari i Përgjithshëm i Ministrisë së Arsimit dhe Sportit për zbatimin e këtij urdhri.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë.

MINISTËR I ARSIMIT DHE SPORTIT
Ogerta Manastirliu

URDHËR

Nr. 729, datë 20.9.2024

PËR DELEGIM TË PËRKOHSHËM KOMPETENCASH

Në mbështetje të pikës 4, të nenit 102, të Kushtetutës të Republikës së Shqipërisë; të ligjit nr. 9000, datë 30.1.2003, “Për organizimin dhe funksionimin e Këshillit të Ministrave”; të neneve 28, 29, të ligjit nr. 44/2015, “Kodi i Procedurave Administrative i Republikës së Shqipërisë”; të nenit 11, të ligjit nr. 90/2012, “Për organizimin dhe funksionimin e administratës shtetërore”,

Faqe | 19742

URDHËROJ:

1. Delegimin e përkohshëm të kompetencave të titullarit të Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, zëvendësministrit të Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, z. Arian Jaupllari, nga data 23.9.2024 deri më datë 27.9.2024.

2. Në ushtrimin e kompetencave sipas këtij urdhri, zëvendësministri ndihmohet dhe mbështetet nga Sekretari i Përgjithshëm i Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, ose personi që ushtron detyrat e tij në rast mungese.

3. Zëvendësministri ndalohet t'i nëndelegojë te një organ i tretë kompetencat e përfutuara përmes këtij akti delegimi.

4. Për ndjekjen e këtij urdhri, ngarkohet zëvendësministri z. Arian Jaupllari.

5. Ky urdhër hartohet në 3 (tri) kopje të njëjta, 1 (një) për arkiv-protokollin, 1 (një) për Qendrën e Botimeve Zyrtare dhe 1 (një) për zëvendësministrin sipas pikës 1.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE
ZHVILLIMIT RURAL
Anila Denaj

URDHËR

Nr. 736, datë 23.9.2024

PËR DISA MASA MBROJTËSE NDAJ SËMUNDJES SË GJUHËS BLU TË SHFAQUR NË SHTETIN E PORTUGALISË

Mbështetur në nenin 102, pika 4 e Kushtetutës, neni 43, i ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Ndalimin e importit, tranzitimit në territorin e Republikës së Shqipërisë, të:

a) kafshëve të gjalla të llojit të ruminantëve dhe kamelidëve;

b) spermën dhe embrionet e kafshëve të gjalla të llojit të ruminantëve dhe kamelidëve,

nga shteti i Portugalisë, sipas ndarjeve administrative të tabelës së mëposhtme:

Ndarja administrative e nivelit të parë	Ndarja administrative e nivelit të dytë*	Ndarja administrative e nivelit të tretë
Évora	Évora	Torre De Coelheiros*

Shënim. Simboli () nënkupton zonën e infektuar që bllokohet.*

2. Importi dhe tranzitimi nga ndarjet administrative të cilat nuk janë të cituara në tabelën e mësipërme, lejohet vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme:

a) Certifikata shëndetësore veterinarë vërteton që kafshët e gjalla të llojit të ruminantëve dhe kamelidëve:

i. nuk kanë treguar asnjë shenjë klinike të gjuhës blu në ditën e dërgesës; dhe

ii. kanë qenë të mbrojtur nga sulmet e mushkonjave të gjinisë *Culicoides*, në përputhje me nenin 8.3.13 të Kodit të Kafshëve Tokësore, në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët për të paktën 60 ditë para dërgesës dhe gjatë transportit në vendin e dërgesës; ose

iii. kanë qenë të mbrojtur nga sulmet e mushkonjave të gjinisë *Culicoides*, në përputhje me nenin 8.3.13 të Kodit të Kafshëve Tokësore, në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët për të paktën 28 ditë para dërgesës dhe gjatë transportit në vendin e dërgesës, dhe gjatë asaj periudhe i janë nënshtruar një testi serologjik për të zbuluar antitrupe ndaj virusit të gjuhës blu, me rezultate negative, të kryera të paktën 28 ditë pas futjes në stabilimentin e mbrojtur nga vektorët; ose

iv. kanë qenë të mbrojtur nga sulmet e mushkonjave të gjinisë *Culicoides*, në përputhje me nenin 8.3.13 të Kodit të Kafshëve Tokësore, në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët për të paktën 14 ditë para dërgesës dhe gjatë transportit në vendin e dërgesës, dhe gjatë kësaj periudhe i janë nënshtruar një testi identifikimi të agentit të sëmundjes, me rezultate negative, të kryer të paktën 14 ditë pas futjes në stabilimentin e mbrojtur nga vektorët;

b) janë:

i. vaksinuar, të paktën 60 ditë përpara dërgesës, kundër të gjithë stereotipave të demonstruara të pranishme në popullatën burimore nëpërmjet një programi mbikëqyrjeje, në përputhje me nenet 8.3.14 deri në 8.3.17 të Kodit të Kafshëve Tokësore;

ii. identifikuar si të vaksinuar; ose

iii. është demonstruar se kishte antitrupe për të paktën 60 ditë përpara dërgesës kundër të gjithë stereotipave të demonstruara se janë të pranishme në popullatën burimore nëpërmjet një programi mbikëqyrjeje, në përputhje me nenet 8.3.14 deri në 8.3.17 të Kodit të Kafshëve Tokësore;

c) Certifikata shëndetësore veterinarë të vërtetojë që meshkujt dhurues të spermës së kafshëve të gjalla të llojit të ruminantëve dhe kamelidëve:

i. nuk kanë treguar asnjë shenjë klinike të gjuhës blu në ditën e mbledhjes; dhe

ii. janë mbajtur në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët, në përputhje me pikën 1, të nenit 8.3.13 të Kodit të Kafshëve Tokësore, për të paktën 60 ditë para fillimit dhe gjatë mbledhjes së spermës; ose

iii. i janë nënshtruar një testi serologjik për zbulimin e antitrupeve ndaj virusit të gjuhës blu, me rezultate negative, midis 28 dhe 60 ditësh pas çdo grumbullimi për këtë ngarkesë; ose

iv. i janë nënshtruar një testi identifikimi të agentit të sëmundjes në mostrat e gjakut të mbledhura në fillim dhe përfundim të, dhe të paktën çdo 7 ditë (testi i izolimit të virusit) ose të paktën çdo 28 ditë (testi PCR) gjatë mbledhjes së spermës për këtë ngarkesë, me rezultate negative;

v. sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur në përputhje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit të Kafshëve Tokësore;

d) Certifikata shëndetësore veterinarë të vërtetojë që femrat dhuruese të embrioneve *in vivo* së kafshëve të gjalla të llojit të ruminantëve dhe kamelidëve:

i. nuk kanë treguar asnjë shenjë klinike të gjuhës blu në ditën e mbledhjes; dhe

ii. janë mbajtur në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët, në përputhje me pikën 1, të nenit 8.3.13 të Kodit të Kafshëve Tokësore, për të paktën 60 ditë përpara fillimit dhe gjatë mbledhjes së embrioneve; ose

iii. i janë nënshtruar një testi serologjik për të zbuluar antitrupe ndaj virusit të gjuhës blu midis 28 dhe 60 ditësh pas grumbullimit, me rezultate negative; ose

iv. i janë nënshtruar një testi për identifikimin e agentit të sëmundjes në një kampion gjaku të marrë në ditën e mbledhjes së embrioneve, me rezultate negative;

v. embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur në përputhje me kapitujt 4.8, 4.9 dhe 4.10 të Kodit të Kafshëve Tokësore, sipas rastit;

vi. sperma e përdorur për fekondimin e ovociteve ishte në përputhje me nenin 8.3.9 ose nenin 8.3.10 të Kodit të Kafshëve Tokësore.

3. Certifikata veterinare shëndetësore të garantojë origjinën e tyre sipas përcaktimeve të pikave 1 dhe 2.

4. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të informojë rregullisht brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të të gjithë kafshëve të gjalla të llojit të ruminantëve të vegjël dhe spermën, dhe embrionet e kafshëve të gjalla të llojit të ruminantëve.

5. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohen Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE
ZHVILLIMIT RURAL
Anila Denaj

URDHËR
Nr. 737, datë 23.9.2024

**PËR DISA MASA MBROJTËSE NDAJ
SËMUNDJES SË GJUHËS BLU TË
SHFAQUR NË SHTETIN E SUEDISË**

Mbështetur në nenin 102, pika 4 e Kushtetutës, neni 43, i ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Ndalimin e importit, tranzitimit në territorin e Republikës së Shqipërisë, të:

a) kafshëve të gjalla të llojit të ruminantëve dhe kamelidëve;

b) spermën dhe embrionet e kafshëve të gjalla të llojit të ruminantëve dhe kamelidëve,

nga shteti i Suedisë, sipas ndarjeve administrative të tabelës së mëposhtme:

Ndarja administrative e nivelit të parë	Ndarja administrative e nivelit të dytë*	Ndarja administrative e nivelit të tretë
Uddevalla*		
Laholm*		

Shënim. Simboli () nënkupton zonën e infektuar që bllokohet.*

2. Importi dhe tranzitimi nga ndarjet administrative të cilat nuk janë të cituara në tabelën e mësipërme, lejohet vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme:

a) Certifikata shëndetësore veterinare vërteton që kafshët e gjalla të llojit të ruminantëve dhe kamelidëve:

i. nuk kanë treguar asnjë shenjë klinike të gjuhës blu në ditën e dërgesës; dhe

ii. kanë qenë të mbrojtur nga sulmet e mushkonjave të gjinisë *Culicoides*, në përputhje me nenin 8.3.13 të Kodit të Kafshëve Tokësore, në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët për të paktën 60 ditë para dërgesës dhe gjatë transportit në vendin e dërgesës; ose

iii. kanë qenë të mbrojtur nga sulmet e mushkonjave të gjinisë *Culicoides*, në përputhje me nenin 8.3.13 të Kodit të Kafshëve Tokësore, në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët për të paktën 28 ditë para dërgesës dhe gjatë transportit në vendin e dërgesës, dhe gjatë asaj periudhe i janë nënshtruar një testi serologjik për të zbuluar antitrupe ndaj virusit të gjuhës blu, me rezultate negative, të kryera të paktën 28 ditë pas futjes në stabilimentin e mbrojtur nga vektorët; ose

iv. kanë qenë të mbrojtur nga sulmet e mushkonjave të gjinisë *Culicoides*, në përputhje me nenin 8.3.13 të Kodit të Kafshëve Tokësore, në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët për të paktën 14 ditë para dërgesës dhe gjatë transportit në vendin e dërgesës, dhe gjatë kësaj periudhe i janë nënshtruar një testi identifikimi të agjentit të sëmundjes, me rezultate negative, të kryer të paktën 14 ditë pas futjes në stabilimentin e mbrojtur nga vektorët;

b) janë:

i. vaksinuar, të paktën 60 ditë përpara dërgesës, kundër të gjithë stereotipave të demonstruara të pranishme në popullatën burimore nëpërmjet një programi mbikëqyrjeje, në përputhje me nenin 8.3.14 deri në 8.3.17 të Kodit të Kafshëve Tokësore;

ii. identifikuar si të vaksinuar; ose

iii. është demonstruar se kishte antitropa për të paktën 60 ditë përpara dërgesës kundër të gjithë stereotipave të demonstruara se janë të pranishme në popullatën burimore nëpërmjet një programi mbikëqyrjeje në përputhje me nenet 8.3.14 deri në 8.3.17 të Kodit të Kafshëve Tokësore.

c) Certifikata shëndetësore veterinare të vërtetojë që meshkujt dhurues të spermës së kafshëve të gjalla të llojit të ruminantëve dhe kamelidëve:

i. nuk kanë treguar asnjë shenjë klinike të gjuhës blu në ditën e mbledhjes; dhe

ii. janë mbajtur në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët, në përputhje me pikën 1, të nenit 8.3.13 të Kodit të Kafshëve Tokësore, për të paktën 60 ditë para fillimit dhe gjatë mbledhjes së spermës; ose

iii. i janë nënshtruar një testi serologjik për zbulimin e antitropave ndaj virusit të gjuhës blu, me rezultate negative, midis 28 dhe 60 ditësh pas çdo grumbullimi për këtë ngarkesë; ose

iv. i janë nënshtruar një testi identifikimi të agjentit të sëmundjes në mostrat e gjakut të mbledhura në fillim dhe përfundim të, dhe të paktën çdo 7 ditë (testi i izolimit të virusit) ose të paktën çdo 28 ditë (testi PCR) gjatë mbledhjes së spermës për këtë ngarkesë, me rezultate negative;

v. sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur në përputhje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit të Kafshëve Tokësore;

d) Certifikata shëndetësore veterinare të vërtetojë që femrat dhuruese të embrioneve *in vivo* së kafshëve të gjalla të llojit të ruminantëve dhe kamelidëve:

i. nuk kanë treguar asnjë shenjë klinike të gjuhës blu në ditën e mbledhjes; dhe

ii. janë mbajtur në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët, në përputhje me pikën 1 të nenit 8.3.13 të Kodit të Kafshëve Tokësore, për të paktën 60 ditë përpara fillimit dhe gjatë mbledhjes së embrioneve; ose

iii. i janë nënshtruar një testi serologjik për të zbuluar antitropat ndaj virusit të gjuhës blu midis 28 dhe 60 ditësh pas grumbullimit, me rezultate negative; ose

iv. i janë nënshtruar një testi për identifikimin e agjentit të sëmundjes në një kampion gjaku të marrë në ditën e mbledhjes së embrioneve, me rezultate negative;

v. embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur në përputhje me kapitujt 4.8, 4.9 dhe 4.10 të Kodit të Kafshëve Tokësore, sipas rastit;

vi. sperma e përdorur për fekondimin e ovociteve ishte në përputhje me nenin 8.3.9 ose nenin 8.3.10 të Kodit të Kafshëve Tokësore.

3. Certifikata veterinare shëndetësore të garantojë origjinën e tyre sipas përcaktimeve të pikës 1 dhe 2.

4. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të informojë rregullisht brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të të gjitha kafshëve të gjalla të llojit të ruminantëve të vegjël dhe spermën, dhe embrionet e kafshëve të gjalla të llojit të ruminantëve.

5. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohen Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE
ZHVILLIMIT RURAL
Anila Denaj

URDHËR
Nr. 738, datë 23.9.2024

**PËR DISA MASA MBROJTËSE NDAJ
SËMUNDJES SË GJUHËS BLU TË
SHFAQUR NË SHTETIN E AUSTRIËS**

Mbështetur në nenin 102, pika 4 e Kushtetutës, neni 43, i ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Ndalimin e importit, tranzitimit në territorin e Republikës së Shqipërisë, të:

a) kafshëve të gjalla të llojit të ruminantë dhe kamelidë;

b) spermën dhe embrionet e kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidëve.

Nga shteti i Austrisë, sipas ndarjeve administrative të tabelës së mëposhtme:

Ndarja administrative e nivelit të parë	Ndarja administrative e nivelit të dytë*	Ndarja administrative e nivelit të tretë
Vorarlberg	Bregenz	Eichenberg*
Steiermark	Leoben	Traboch*

Shënim. Simboli () nënkupton zonën e infektuar që bllokohet.*

2. Importi dhe tranzitimi nga ndarjet administrative të cilat nuk janë të cituara në tabelën e mësipërme, lejohet vetëm nëse plotësohen kushtet e mëposhtme:

a) Certifikata shëndetësore veterinarë vërteton që kafshët e gjalla të llojit të ruminantë dhe kamelidë:

i) nuk kanë treguar asnjë shenjë klinike të gjuhës blu në ditën e dërgesës; dhe

ii) kanë qenë të mbrojtur nga sulmet e mushkonjave të gjinisë *Culicoides* në përpunje me nenin 8.3.13 të Kodit të Kafshëve Tokësore në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët për të paktën 60 ditë para dërgesës dhe gjatë transportit në vendin e dërgesës; ose

iii) kanë qenë të mbrojtur nga sulmet e mushkonjave të gjinisë *Culicoides* në përpunje me nenin 8.3.13 të Kodit të Kafshëve Tokësore në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët për të paktën 28 ditë para dërgesës dhe gjatë transportit në vendin e dërgesës, dhe gjatë asaj periudhe i janë nënshtruar një testi serologjik për të zbuluar antitrupe ndaj virusit të gjuhës blu, me rezultate negative, të kryera të paktën 28 ditë pas futjes në stabilimentin e mbrojtur nga vektorët; ose

iv) kanë qenë të mbrojtur nga sulmet e mushkonjave të gjinisë *Culicoides* në përpunje me nenin 8.3.13 të Kodit të Kafshëve Tokësore në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët për të paktën 14 ditë para dërgesës dhe gjatë transportit në vendin e dërgesës, dhe gjatë kësaj periudhe i janë nënshtruar një testi identifikimi të agentit të sëmundjes, me rezultate negative, të kryer të paktën 14 ditë pas futjes në stabilimentin e mbrojtur nga vektorët;

b) janë:

i) vaksinuar, të paktën 60 ditë përpara dërgesës, kundër të gjithë serotipave të demonstruar të pranishme në popullatën burimore nëpërmjet një programi mbikëqyrjeje në përpunje me nenet 8.3.14. deri në 8.3.17 të Kodit të Kafshëve Tokësore;

ii) identifikuar si të vaksinuar; ose

iii) është demonstruar se kishte antitrupe për të paktën 60 ditë përpara dërgesës kundër të gjithë serotipave të demonstruar se janë të pranishëm në popullatën burimore nëpërmjet një programi mbikëqyrjeje në përpunje me nenet 8.3.14 deri në 8.3.17 të Kodit të Kafshëve Tokësore.

c) Certifikata shëndetësore veterinarë të vërtetojë që meshkujt dhurues të spermës së kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë:

i) nuk kanë treguar asnjë shenjë klinike të gjuhës blu në ditën e mbledhjes; dhe

ii) janë mbajtur në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët, në përpunje me pikën 1 të nenit 8.3.13 të Kodit të Kafshëve Tokësore për të paktën 60 ditë para fillimit dhe gjatë mbledhjes së spermës; ose

iii) i janë nënshtruar një testi serologjik për zbulimin e antitrupeve ndaj virusit të gjuhës blu, me rezultate negative, midis 28 dhe 60 ditësh pas çdo grumbullimi për këtë ngarkesë; ose

iv) i janë nënshtruar një testi identifikimi të agentit të sëmundjes në mostrat e gjakut të mbledhura në fillim dhe përfundim të, dhe të paktën çdo 7 ditë (testi i izolimit të virusit) ose të paktën çdo 28 ditë (testi PCR) gjatë mbledhjes së spermës për këtë ngarkesë, me rezultate negative;

v) sperma është mbledhur, përpunuar dhe ruajtur në përpunje me kapitujt 4.6 dhe 4.7 të Kodit të Kafshëve Tokësore;

d) Certifikata shëndetësore veterinarë të vërtetojë që femrat dhuruese të embrioneve *in vivo* së kafshëve të gjalla të llojit ruminantë dhe kamelidë:

i) nuk kanë treguar asnjë shenjë klinike të gjuhës blu në ditën e mbledhjes; dhe

ii) janë mbajtur në një stabiliment të mbrojtur nga vektorët, në përpunje me pikën 1 të nenit 8.3.13 të Kodit të Kafshëve Tokësore, për të paktën 60 ditë përpara fillimit dhe gjatë mbledhjes së embrioneve; ose

iii) i janë nënshtruar një testi serologjik për të zbuluar antitrupe ndaj virusit të gjuhës blu midis 28 dhe 60 ditësh pas grumbullimit, me rezultate negative; ose

iv) i janë nënshtruar një testi për identifikimin e agentit të sëmundjes në një kampion gjaku të marrë në ditën e mbledhjes së embrioneve, me rezultate negative;

v) embrionet janë mbledhur, përpunuar dhe ruajtur në përpunje me kapitujt 4.8, 4.9 dhe 4.10 të Kodit të Kafshëve Tokësore, sipas rastit;

vi) sperma e përdorur për fekondimin e ovociteve ishte në përputhje me nenin 8.3.9 ose neni 8.3.10 të Kodit të Kafshëve Tokësore.

3. Certifikata veterinare shëndetësore të garantojë origjinën e tyre sipas përcaktimeve të pikave 1 dhe 2.

4. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të informojë rregullisht brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë e të gjithë kafshëve të gjalla të llojit të ruminantë të vegjël dhe spermën dhe embrionet e kafshëve të gjalla të llojit ruminantë.

5. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohen Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE
ZHVILLIMIT RURAL
Anila Denaj

URDHËR
Nr. 739, datë 23.9.2024

**PËR DISA MASA MBROJTËSE NDAJ
SËMUNDJES SË LISË SË DHENVE DHE
DHIVE TË SHFAQUR NË SHETITIN E
GREQISË**

Mbështetur në nenin 102, pika 4 e Kushtetutës, neni 43, i ligjit nr. 10465, datë 29.9.2011, “Për shërbimin veterinar në Republikën e Shqipërisë”, të ndryshuar,

URDHËROJ:

1. Ndalimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë, të të gjitha kafshëve të gjalla të llojit të dhirta dhe të leshta, materialit biologjik, dhe nënprodukteve të kafshëve të llojit të dhirta dhe të leshta, sipas njoftimeve të marra nga faqja zyrtare e OIE-së dhe ADIS-it, përkatësisht nga ndarjet administrative të përcaktuara në tabelën e mëposhtme.

Ndarja administrative e nivelit të parë	Ndarja administrative e nivelit të dytë*	Ndarja administrative e nivelit të tretë
Aegean	North Aegean	Lesbos*
Thessaly and Central Greece	Central Greece	Lokroi*
Macedonia and Thrace	East Macedonia and Thrace	Orestiada*
Macedonia and Thrace	East Macedonia and Thrace	Alexandroupoli*
Macedonia and Thrace	East Macedonia and Thrace	Soufli*
Macedonia and Thrace	East Macedonia and Thrace	Pangaio*

Shënim. Simboli () nënkupton zonën e infektuar që bllokohet.*

2. Lejimin e importit dhe tranzitimit për në territorin e Republikës së Shqipërisë, të të gjitha kafshëve gjalla të llojit të dhirta dhe të leshta, materialit biologjik, dhe nënprodukteve të kafshëve të llojit të dhirta dhe të leshta, nga ndarjet administrative të shtetit të Greqisë, të cilat nuk janë të cituara në tabelën e mësipërme, të painfektuara nga sëmundja, nëse plotësohen kushtet e mëposhtme nga pika 2.1 deri në pikën 2.3:

2.1 Për kafshët e llojit të dhirta dhe të leshta certifikata veterinare duhet të vërtetojë që kafshët:

a) nuk kanë shfaqur asnjë shenjë klinike të lisë së dhenve ose dhive në ditën e dërgesës;

b) janë mbajtur që nga lindja, ose për 21 ditët e fundit, në një stabiliment ku nuk është raportuar zyrtarisht asnjë rast i lisë së dhenve ose dhive gjatë asaj periudhe, dhe se stabilimenti nuk ka qenë i vendosur në një zonë të infektuar me linë e dhenve ose të dhive; ose

c) janë mbajtur në një stacion karantine për 21 ditë para dërgesës;

d) nuk janë vaksinuar kundër lisë së dhenve dhe dhive; ose

e) janë vaksinuar duke përdorur një vaksinë që përputhet me standardet e përshkruara në Manualin Tokësor jo më pak se 15 ditë dhe jo më shumë se 4 muaj përpara dërgesës (natyra e vaksinës së përdorur, nëse është virusi i gjallë, i çaktivizuar apo i modifikuar, llojet dhe shtamet e virusit të përfshirë në vaksinë duhet të shënohen në certifikatë).

2.2 Për spermën e çjapeve dhe deshve, certifikata veterinare duhet të vërtetojë se kafshët dhuruese:

a) nuk shfaqin asnjë shenjë klinike të lisë së dhenve ose dhive në ditën e mbledhjes së spermës dhe për 21 ditët në vijim;

b) janë mbajtur në vendin eksportues për 21 ditë para grumbullimit, në një stabiliment ose qendër fekondimi artificial ku nuk janë raportuar zyrtarisht asnjë rast i lisë së dhenve dhe dhive gjatë asaj periudhe, dhe se stabilimenti ose qendra e mbarështimit artificial nuk është e vendosur në zonën e infektuar të lisë së dhenve dhe dhive;

c) nuk janë vaksinuar kundër lisë së dhenve dhe dhive; ose

d) janë vaksinuar duke përdorur një vaksinë që përputhet me standardet e përkrahura në Manualin Tokësor (natyra e vaksinës së përdorur, nëse është virus i gjallë i inaktivuar apo i modifikuar, llojet dhe shtamet e virusit të përfshira në vaksinë do të tregohen gjithashtu në certifikatë).

2.3. Për lëkurën dhe leshin e kafshëve të llojit të dhirta dhe të leshta, certifikata veterinare duhet të vërtetojë se këto produkte:

a) vijnë nga kafshë që nuk janë mbajtur në zonën e infektuar me linë e dhenve dhe të dhive; ose

b) janë përpunuar për të garantuar asgjësimin e virusit të lisë së dhenve dhe dhive, në ambiente të kontrolluara dhe të miratuara nga Autoriteti Veterinar i vendit eksportues.

3. Urdhri nr. 661, datë 28.8.2024, “Për disa masa mbrojtëse ndaj sëmundjes së lisë së dhenve dhe dhive të shfaqur në shtetin e Greqisë”, shfuqizohet.

4. Autoriteti Kombëtar i Ushqimit të informojë rregullisht brenda 24 orëve Autoritetin Kombëtar të Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve, Drejtorinë e Përgjithshme të Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit për çdo ngarkesë të kafshëve të llojit dhen dhe dhi, nënprodukteve të tyre dhe materialit biologjik.

5. Për zbatimin e këtij urdhri ngarkohen Drejtoria e Përgjithshme e Zhvillimit në Fushën e Sigurisë Ushqimore, Veterinarisë, Mbrojtjes së Bimëve dhe Peshkimit në Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Autoriteti Kombëtar i Ushqimit dhe Autoriteti Kombëtar i Veterinarisë dhe Mbrojtjes së Bimëve.

Ky urdhër hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

MINISTËR I BUJQËSISË DHE
ZHVILLIMIT RURAL
Anila Denaj

GJYKATA EVROPIANE E TË DREJTAVE TË NJERIUT

SEKSIONI I TRETË

ÇËSHTJA KOKËDHIMA KUNDËR SHQIPËRISË

(kërkesa nr. 55159/16)

VENDIM

Neni 3 P1 – Kandidimi në zgjedhje – Ndërprerje e mandatit si Deputet i Parlamentit nga Gjykata Kushtetuese me arsyetimin se kjo ishte e papajtueshme me përfshirjen e tij në aktivitete biznesi me anë të një kompanie tek e cila ai ishte aksioner i vetëm dhe që tërhiqte të ardhura që buronin nga kontrata me organet e Shtetit – Asnjë problematikë, në lidhje me përdorimin e ligjeve dhe praktikës së zbatueshme – Kërkuesi nuk mori të gjitha masat e nevojshme për të ndërprerë konfliktin e interesit që vazhdonte në momentin e marrjes së mandatit të tij – Masë e kundërshtuar mjaftueshëm e parashikueshme dhe jo arbitrare

STRASBURG

11 qershor 2024

Ky vendim do të bëhet i formës së prerë sipas parashikimeve të nenit 44 § 2 të Konventës. Ai mund t'i nënshtrohet rishikimit redaktues.

Në çështjen Kokëdhima kundër Shqipërisë,

Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut (Seksioni i Tretë), e mbledhur si një Dhomë e përbërë nga:

Jolien Schukking, *Kryetar,*

Georgios A. Serghides,

Darian Pavli,

Peeter Roosma,

Andreas Zünd,

Oddný Mjöll Arnardóttir,

Diana Kovatcheva, *gjyqtarë*

dhe Milan Blaško, *sekretar i Seksionit,*

Duke mbajtur në konsideratë:

kërkesën (nr. 55159/16) kundër Republikës së Shqipërisë depozituar në Gjykatë në mbështetje të nenit 34 të Konventës për Mbrojtjen e të Drejtave të Njeriut dhe Lirive Themelore (“Konventa”), nga

një shtetas shqiptar, z. Koço Kokëdhima (kërkuesi), më 15 shtator 2016;

vendimin për të bërë me dije Qeverinë Shqiptare (Qeveria) për ankesat në mbështetje të nenit 8 të Konventës dhe nenit 3, të Protokollit nr. 1 të Konventës, në lidhje me ndërprerjen e mandatit të kërkuesit si Deputet i Parlamentit, dhe për të deklaruar të papranueshme pjesën e mbetur të kërkesës;

vërejtjet e palëve,

Pasi diskutoi me dyer të mbyllura më 21 maj 2024,

Shpall vendimin e mëposhtëm, që u miratua në të njëjtën datë:

HYRJE

1. Kërkesa ka të bëjë me vendimin e Gjykatës Kushtetuese për të ndërprerë mandatin e kërkuesit si Deputet i Parlamentit (DP) me arsyetimin se mandati nuk pajtohej me përfshirjen e tij në aktivitete biznesi me anë të një kompanie, “Abissnet” sh.a. Kërkuesi u ankua se largimi i tij nga detyra shkelte të drejtën e tij për të kryer rolin e tij parlamentar, në kundërshtim me garancitë e parashikuara në nenin 3, të Protokollit nr. 1 të Konventës, dhe se dëmtonte reputacionin e tij në shkelje të nenit 8 të Konventës.

FAKTET

2. Kërkuesi ka lindur në vitin 1959 dhe jeton në Tiranë. Ai u përfaqësua nga z. A. Hajdari, një avokat i cili e ushtron ligjin në Tiranë.

3. Qeveria u përfaqësua nga Agjenti i saj, z. A. Moçka, Avokat i Përgjithshëm i Shtetit.

4. Faktet e çështjes, sipas parashkrimeve të palëve, mund të përmbledhen si më poshtë vijon.

5. Kërkuesi ishte aksioneri i vetëm i kompanisë aksionare private “Abissnet” sh.a., në periudhën nisur nga data 29 tetor 1999, kur kompania u regjistrua në Tiranë, dhe deri më 6 shkurt 2014, kur ai i shiti aksionet e tij. Në periudhën 3 janar deri më 2 gusht 2013, kompania lidhi kontrata me një sërë autoritetesh publike për të ofruar internet dhe shërbime telefonike fikse.

6. Më 23 qershor 2013, në Shqipëri u mbajtën zgjedhjet e përgjithshme parlamentare, ku kërkuesi kandidoi.

7. Më 25 korrik 2013, kërkuesi kërkoi këshillim nga Inspektorati i Lartë për Deklarimin dhe Kontrollin e Pasurive dhe Konflikt të Interesave (Inspektorati i Lartë), në mbështetje të nenit 42/1/f, të ligjit nr. 9367, të datës 7 prill 2005, “Për

parandalimin e konfliktit të interesave në ushtrimin e funksioneve publike” (ligji nr. 9367/2005), për konfliktin e mundshëm të interesit që mund të lindte nga pozita e tij si aksioner i kompanisë “Abissnet” sh.a., në rast se do të zgjidhej si Deputet i Parlamentit.

8. Më 31 korrik 2013, kërkuesi u hoqi dorë nga pozicioni si drejtues i “Abissnet” sh.a.

9. Më 2 gusht 2013, zgjedhja e kërkuesit u certifikua nga Kolegji Zgjedhor.

10. Në një letër të datës 7 gusht 2013, Inspektorati i Lartë e udhëzoi kërkuesin se ishte përgjegjësia e tij që të parandalonte çdo konflikt interesi dhe se mund të kërkonte këshillim nga Parlamenti, që vlerësonte çdo rast të një konflikti të mundshëm interesi, dhe e këshillonte se çfarë masash duhej të ndërmerreshin. Gjithashtu, Inspektorati i Lartë e këshilloi kërkuesin se nëse dëshironte që të kryhej një hetim administrativ ndaj pozitës së tij, ai do të duhej të paraqiste një autorizim me shkrim për këtë qëllim. Inspektorati i Lartë e informoi kërkuesin se, në përputhje me procedurën juridike të konsoliduar, ai do të kontrollohej nga Inspektorati i Lartë për çdo konflikt interesi, pavarësisht kontroleve të bëra nga autoritetet parlamentare. Kontrollat ndaj zyrtarëve realizoheshin brenda një viti nga paraqitja e deklarimeve të tyre të interesave privatë dhe të atyre të personave të lidhur me ta.

11. Në një datë të papërcaktuar, kërkuesi iu drejtua Kryetarit të Parlamentit për situatën e tij.

12. Në një letër të datës 18 tetor 2013, Kryetari i Parlamentit informoi kërkuesin se Burimet Njerëzore dhe Drejtoria e Shërbimit të Deputetëve të Parlamentit ishte organi i duhur për të trajtuar çështjet, në lidhje me hetimin e konfliktit të interesave. Shërbimi Juridik Parlamentar ofronte udhëzim mbi ligjin për parandalimin e konfliktit të interesave gjë që mund të ishte e dobishme për deklarin e pasurive dhe interesave të tij, që kërkuesi do të duhej ta bënte përpara se të fillonte mandatin si deputet. Gjithashtu, Inspektorati i Lartë informoi kërkuesin se ai mund të kërkonte këshillim nga Inspektorati i Lartë për atë se çfarë e përbënte një konflikt interesi, sipas parashikimit të nenit 42/1/f, të ligjit nr. 9367/2005.

13. Më 6 shkurt 2014, kërkuesi ia shiti aksionet e tij në “Abissnet” sh.a. një kompanie tjetër, dhe më 7 shkurt 2014, kontrata e shitjes u regjistrua pranë Qendrës Kombëtare të Biznesit.

14. Në shkurt 2015, Grupi Parlamentar i Partisë Demokratike, tek i cili bënë pjesë më shumë se një e dhjeta e deputetëve, paraqiti një kërkesë në Parlament, në mbështetje të nenit 73 të Kushtetutës, duke i kërkuar Parlamentit që të referonte pyetjen nëse pozicioni i kërkuarit si Deputet i Parlamentit nuk ishte i pajtueshëm me faktin se ai kishte qenë aksioner i “Abissnet” sh.a.

15. Më 10 mars 2016, Parlamenti e referoi çështjen pranë Gjykatës Kushtetuese.

16. Në vendimin e saj nr. 32/2016, të datës 3 qershor 2016, Gjykata Kushtetuese e shpalli pozicionin e kërkuarit si Deputet i Parlamentit të papajtueshëm me pozicionin e tij të mëparshëm si aksioner i vetëm i “Abissnet” sh.a. Gjykata Kushtetuese gjykoi se kërkuari kishte vepruar në kundërshtim me nenin 70/3 të Kushtetutës, që parashikonte se Deputetëve nuk u lejohej të angazhoheshin në aktivitete fitimprurëse që gjeneronin të ardhura nga pasuritë publike.

Gjykata Kushtetuese nuk ra dakord me vonesën prej gjashtë muajsh të kërkuarit në zgjidhjen e konfliktit të interesit, dhe theksoi se edhe pse kompania e kërkuarit nuk kishte lidhur marrëveshje me ndonjë autoritet publik pas datës 2 gusht 2013, ajo kishte vijuar të merrte pagesa nga këto autoritete sipas kontratave që ekzistojnin paraprakisht. Ajo gjykoi se kishte ekzistuar një konflikt interesi sipas interpretimit të nenit 70 § 3 të Kushtetutës midis pozicionit të kërkuarit si Deputet i Parlamentit dhe pozicionit të tij si aksioner i kompanisë.

Gjykata kundërshtoi argumentet e kërkuarit se:

i. testimi përkatës do të duhej të ishte nëse kompania kishte lidhur kontrata të reja me autoritetet publike pas datës 2 gusht 2013, gjë të cilën ajo nuk e kishte bërë;

ii. ai kishte hequr dorë nga interesat e tij në kompani përpara përfundimit të vitit financiar përkatës dhe në këtë mënyrë, nuk kishte marrë asnjë dividend nga aktivitetet e kompanisë gjatë periudhës gjashtëmujore në shqyrtim;

iii. çdo përfitim ishte bërë vetëm nga kompania, që ishte një subjekt juridik i ndryshëm dhe i shkëputur nga kërkuari;

iv. shkarkimi i tij nga detyra do të dëmtonte reputacionin e tij, duke shkaktuar shkelje të nenit 8 të Konventës dhe do të ndërhynte në të drejtën e tij për të shërbyer si Deputet dhe në të drejtën e votuesve për t'u përfaqësuar nga një kandidat i zgjedhur prej tyre.

17. Pjesa përkatëse e vendimit të Gjykatës Kushtetuese përcakton si më poshtë:

“Dispozita që rregullon konfliktet e interesit të Deputetëve (...) garanton se do të kontrollohen parimet e ndarjes së pushteteve, pavarësia në ushtrimin e detyrës së mandatit parlamentar dhe shmangia e konfliktit të interesit.

Legjislatori kushtetues ka vendosur se rregullimi i konflikteve të interesit duhet të udhëhiqet nga ligje të posaçme, ndërsa neni 70 § 3 i Kushtetutës parashikon se funksioni i një Deputeti është i papajtueshëm me kryerjen e një aktiviteti fitimprurës, që gjeneron të ardhura nga pasuritë e Shtetit.

Ky ndalim është shprehur qartazi dhe pa ekuivoke nga legjislatori kushtetues, që synonte eliminimin e të gjitha situatave që mund të bënin që një Deputet ta shihte pozicionin e tij si (...) një mundësi e mirë për të rritur të ardhurat e tij private (shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr. 7, të datës 24 shkurt 2016).

Papajtueshmëria ka dy aspekte kryesore: së pari, ekziston ndalimi për ushtrimin [njëkohësisht] të dyja funksioneve publike; dhe, së dyti, ekziston ndalimi për ushtrimin [njëkohësisht] të një funksioni publik dhe të një funksioni privat të një natyre ekonomike (ose të ndryshëm).

Në të dyja rastet, ndalimi për ushtrimin e dy funksioneve synon parandalimin e një personi ose organi që të ketë pushtete të mbivendosur, duke shmangur në këtë mënyrë shkeljen e parimit të ndarjes dhe balancës së pushteteve, dhe për pasojë të shtetit të së drejtës.

Ndalimi për ushtrimin e më shumë se një funksioni shërben edhe si garanci për angazhimin e plotë dhe të pazezruar të një zyrtari në realizimin e detyrës së ndërmarrë prej tij, gjë që do të reduktonte ose do të bëhej e pamundur prej angazhimit të kërkuar për shkak të realizimit të njëkohësisht të një funksioni tjetër nga ai zyrtar.

[Rregullat për] konfliktet e interesit mbrojnë ushtrimin e mandatit të një Deputeti dhe garantojnë paanshmërinë e deputetëve të zgjedhur (shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr. 44, të datës 7 tetor 2011).

Koncepti i paanshmërisë passjellë ndalimin për mbajtjen e më shumë sesa një detyre ose funksioni dhe është e parëndësishme nëse zyrtari në fjalë [merr] përfitime për shkak të pozicionit të tij ose [ekziston] një konflikt midis detyrës së tij [si zyrtar]

dhe interesave të tij privatë. Fakti i ushtrimit të dy funksioneve ose detyrave (publike-publike, publike-private) mjafton që ai të jetë në shkelje, në lidhje me këtë ndalim. Gjykata [Kushtetuese] thekson se në thelb të nenit 70 § 3 të Kushtetutës gjendet një prej parimeve bazë të ushtrimit të funksioneve publike, mbështetur në parimin: një pagë ose shpërblim për një detyrë ose funksion.

Edhe në rastin kur një zyrtari i lejohet të mbajë dy detyra/funksione publike, ai ka të drejtën të marrë [vetëm] një pagë/shpërblim.

Nëse një Deputet i Parlamentit, përveç pagës së tij, merr çfarëdo të ardhure tjetër nga buxheti i Shtetit për profesionin e tij primar, atëherë, do të shkelë ky parim. Parimi i shërbimit më të mirë të mundshëm ndaj njerëzve dhe parimi i demokracisë shërbejnë atëherë kur çdo zyrtar publik i kushton të gjithë vëmendjen dhe kohën e tij përmbushjes së rolit për të cilin është zgjedhur ose emëruar, dhe të cilin ai e ka pranuar në mënyrë të lirë. E kundërta e këtij parimi natyreshmë do të sillte [rrezikun për ngritjen] e dyshimeve të arsyeshme në mendjen e publikut për cilësinë e përfaqësimit të tij (shih vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr. 44, të datës 7 tetor 2011).”.

Gjykata Kushtetuese vlerëson si më poshtë, në lidhje me datën se kur filloi konflikti i interesit:

Me nisjen e mandatit të një Deputeti, Gjykata [Kushtetuese] gjykon se pasojat juridike të mandatit [të një anëtarit] hyjnë në fuqi në momentin kur kandidati shpallet Deputet nga Komisioni Qendror i Zgjedhjeve (KQZ). Nga ai moment dhe në vijim, atij i kërkohet që të përmbushë të gjitha kërkesat kushtetuese dhe juridike që vijnë si pasojë e ndalimit nga ushtrimi i aktiviteteve të tjera dhe detyrimi për të bërë publike interesat e tij financiar, sipas parashikimit në nenin 70 të Kushtetutës dhe në ligje të tjerë.

Pushteti dhe detyrat e një Deputeti lidhen me funksionin e Parlamentit, pasi deputeti duhet të jetë Deputet si një parakusht për vet mandatin, por pozicioni i një deputeti nuk fitohet në Parlament: ai fitohet gjatë procesit të zgjedhjeve ku votuesit shprehin në mënyrë të lirë preferencat e tyre midis kandidatëve. Momenti kur një Deputet bën betimin parlamentar shënon fillimin e ushtrimit të detyrës së tij si Deputet dhe jo fillimin e pushteteve dhe funksioneve të tij.

Gjykata [Kushtetuese], në vendimin mbi nenin 70 § 3 të Kushtetutës, gjykon se kërkesa për të mos

bërë përfitime/të ardhura nga pasuritë e Shtetit rrjedh drejtpërdrejtë nga ky parashikim, që ndalon shprehimisht jo vetëm ushtrimin e aktiviteteve fitimprurëse të lidhura me pronën e Shtetit ose qeverinë lokale, por edhe marrjen e pronësisë së kësaj prone pavarësisht mënyrës se si fitohet kjo pronë.

Gjykata [Kushtetuese] vëren se kontratat e lidhura midis palëve për ofrimin e internetit dhe shërbimeve të telefonisë fikse ishin kontrata që nuk do të ekzekutoheshin plotësisht në mënyrë të menjëhershme por që do të realizoheshin me kalimin e kohës. Për pasojë, detyrimet e palëve sipas këtyre kontratave vijonin edhe pasi [kërkuesi] të fillonte detyrën si Deputet.

Gjykata [Kushtetuese] konstaton se pavarësisht fakteve se këto kontrata ishin lidhur përpara shpalljes [së rezultateve të zgjedhjeve] dhe se kompania “Abissnet” sh.a. nuk kishte marrë pjesë në ndonjë procedurë prokurimi dhe nuk kishte lidhur kontrata të tjera me institucione shtetërore që prej datës 2 gusht 2013, nga këndvështrimi kushtetues, këto fakte nuk e përjashtonin Deputetin nga ndonjë përgjegjësi, pasi në procedurat konkrete ishte pranuar dhe provuar se pavarësisht pikës në të cilën ishin krijuar apo kishin filluar të operonin marrëdhëniet midis palëve, kompania në të cilën z. Koço Kokëdhima ishte aksioner i vetëm vijonte të merrte të ardhura nga pasuritë e Shtetit, duke përfshirë periudhën në të cilën ai kryente detyrën e Deputetit.

Pas datës 2 gusht 2013, kur Koço Kokëdhima u shpall i zgjedhur, kompania vijonte të merrte të ardhura nga kontratat që kishte lidhur më herët, duke përfshirë pagesat e bëra për kompaninë nga institucionet shtetërore.

Neni 70 § 3 i Kushtetutës nuk mund të interpretohet i izoluar nga përmbajtja e nenit 70 në tërësinë e tij, që kryesisht synon shmangien e konflikteve të interesit në ushtrimin e funksioneve publike dhe përcakton rregullat, mjetet, metodat, procedurat, përgjegjësitë dhe kompetencat për identifikimin, deklarimin, regjistrimin, trajtimin, zgjidhjen dhe dënimin e [personave përgjegjës] në rastet e konflikteve të interesit, referuar ligjit nr. 9367/2005.

Gjykata [Kushtetuese] thekson se edhe pse nuk i takon asaj të përcaktojë apo të ofrojë udhëzime për masat ose veprimet specifike që do të duhej të merreshin nga Deputetët përpara marrjes së detyrës

për të shmangur konfliktin e interesave në të ardhmen, ajo gjykon se është me vend që të theksojë se është detyra e Deputetëve që në përputhje me të gjithë kuadrin kushtetues dhe juridik të marrin masat e nevojshme për të respektuar detyrimet që kanë si Deputetë.”.

Për sa i përket sjelljes së kërkuarit pas zgjedhjes së tij, Gjykata Kushtetuese paraqiti gjetjet e mëposhtme:

“Gjykata [Kushtetuese] thekson se në kohën kur ai u bë Deputet - dhe pavarësisht faktit se ai ishte në dijeni për të gjitha kontratat midis kompanisë dhe institucioneve shtetërore, dhe përfitimeve që vinin prej atyre kontratave - Koço Kokëdhima, si aksioner i kompanisë “Abissnet” sh.a., nuk mori masat e nevojshme për të shmangur konfliktin e interesave përpara se të fillonte funksionin si Deputet. Kompania vijonte të merrte të ardhura teksa ai ushtronte mandatin deri më 6 shkurt 2014.

Pretendimi i kërkuarit se neni 70 § 3 i Kushtetutës i referohet termit “përfitime” të një Deputeti dhe jo faturave të një personi juridik që ishte ky deputet, dhe se ai, teksa ishte një Deputet, nuk kishte marrë ndonjë përfitim të drejtpërdrejtë ose të tërthortë si aksioner i kompanisë, pasi kompania nuk kishte deklaruar ndonjë dividend nga përfitimet që kishte bërë nga pagesat e bëra prej institucioneve shtetërore, ishte i papranueshëm edhe nga aspekti kushtetues.

Gjykata [Kushtetuese] konstaton se neni 70 § 3 i Kushtetutës dhe jurisprudenca kushtetuese nuk bëjnë dallime midis personave juridikë dhe fizikë ose midis aktiviteteve të kryera në mënyrë të veçantë nga këta persona juridikë, dhe nuk parashtrajnë kërkesën që ndalimi në fjalë të ketë fuqi në rastin kur një Deputet të ketë përfitime të drejtpërdrejta nga aktiviteti konkret.

Edhe nëse kërkuari nuk përfitonte në mënyrë të drejtpërdrejtë nga kontratat e lidhura nga kompania në të cilën ai ishte aksioner i vetëm, pasi të ardhurat e përftuara nuk depozitoheshin në llogarinë e tij si person fizik, ai, sidoqoftë, në mënyrë jo të drejtpërdrejtë, përfitonte nga këto të ardhura pasi ato rrisnin kapitalin e kompanisë dhe, për pasojë, vlerën e aksioneve të tij, që nënkuptonte se aktivitetet e kompanisë në mënyrë të drejtpërdrejtë ose të tërthortë ishin fitimprurëse për aksionerin.

Edhe nëse një aktivitet ekonomik ushtrohet nga një Deputet si person fizik ose në ndonjë formë tjetër brenda një kompanie në të cilën ai merr pjesë,

nga aspekti kushtetues është e rëndësishme që aktiviteti të mos gjenerojë të ardhura nga pasuritë e Shtetit ose qeveria lokale, dhe që Deputeti të mos përftojë pasuri shtetërore, pavarësisht qëllimit për të cilin pasuritë mund të përdorshin, ose destinacionit përfundimtar të të ardhurave të përftuara.

Mbështetur në sa më sipër, Gjykata Kushtetuese gjykon se veprimet e Deputetit Koço Kokëdhima ishin në konflikt me rolin e tij si Deputet, në kundërshtim me nenin 70 § 3 të Kushtetutës.”.

18. Në përputhje me vendimin e Gjykatës Kushtetuese, që është shkalla e vetme dhe përfundimtare në këto çështje, kërkuarit i ndalohej të vazhdonte të ishte një Deputet.

KUADRI DHE PRAKTIKA LIGJORE PËR-KATËSE

I. LIGJI I BRENDSSHËM

A. Kushtetuta

19. Dispozitat përkatëse të Kushtetutës parashikojnë si në vijim:

“Neni 70

1. Deputetët përfaqësojnë popullin dhe nuk lidhen me asnjë mandat detyrues.

2. Deputetët nuk mund të ushtrojnë njëkohësisht asnjë detyrë tjetër shtetërore, përveç asaj të anëtarit të Këshillit të Ministrave. Rastet e tjera të papajtueshmërisë caktohen me ligj.

3. Deputetët nuk mund të kryejnë asnjë veprimtari fitimprurëse që buron nga pasuria e shtetit ose e pushtetit vendor dhe as të fitojnë pasuri prej tyre.

4. Për çdo shkelje të paragrafit 3 të këtij neni, me mocion të kryetarit të Kuvendit ose të një së dhjetës së anëtarëve të tij, Kuvendi vendos për dërgimin e çështjes në Gjykatën Kushtetuese, e cila konstaton papajtueshmërinë.

Neni 71

1. Mandati i deputetit fillon ditën që ai shpallet i zgjedhur nga komisioni përkatës i zgjedhjeve.

2. Mandati i deputetit mbaron ose është i pavlefshëm, sipas rastit:

(...)

c) kur vërtetohet një nga kushtet e pazgjedhshmërisë ose papajtueshmërisë, të parashikuara në nenet 69, 70 paragrafët 2 dhe 3;

(...).”.

B. Ligji nr. 9367 “Për parandalimin e konfliktit të interesave në ushtrimin e funksioneve publike”, të datës 7 prill 2005, i ndryshuar (ligji nr. 9367/2005)

20. Dispozitat përkatëse të ligjit nr. 9367/2005 parashikojnë, si më poshtë:

“Neni 3 Përkufizime

1. “Konflikt i interesit” është gjendja e konfliktit ndërmjet detyrës publike dhe interesave privatë të një zyrtari, në të cilën ai ka interesa privatë, të drejtpërdrejtë ose të tërthortë, që ndikojnë, mund të ndikojnë ose duket sikur ndikojnë në kryerjen në mënyrë të padrejtë të detyrave dhe përgjegjësisë të tij publike.

(...)

“konflikt i vazhdueshëm i interesit” është gjendja, në të cilën konflikti i interesit mund të shfaqet në mënyrë të përsëritur dhe/ose të shpeshtë në të ardhmen.

(...)

Neni 6

Mënyra e kryerjes së detyrave dhe detyrimi për parandalimin e konfliktit të interesit

1. Me zgjedhjen ose emërimin e tij e në vazhdim, zyrtari ka për detyrë të parandalojë dhe të zgjidhë vetë, sa më parë dhe në mënyrën më të frytshme të mundshme, çdo gjendje të konfliktit të tij të interesit. Në rast se zyrtari nuk është i bindur për ekzistencën apo jo të një konflikti interesi të lidhur me të, ai duhet të këshillohet sa më parë me eprorët.

2. Çdo epror dhe institucion epror duhet të marrin të gjitha masat e nevojshme për të parandaluar dhe zgjidhur rastet e konfliktit të interesit.

Neni 21

Ndalimi i lidhjes së kontratave

1. Asnjë individ, kur ky njësohet me një zyrtar në njërin nga funksionet e përcaktuara në kreun III, seksioni 2 të këtij ligji, gjyqtarët e prokurorët në nivelin e gjykatës së shkallës së parë e në atë të apelit, dhe asnjë shoqëri tregtare, ortakëri a shoqëri e thjeshtë, ku ky zyrtar zotëron, në mënyrë aktive apo pasive, aksione a pjesë në kapital, në çfarëdo sasie,

nuk mund të lidhë kontratë ose nënkontratë me asnjë institucion publik.

Neni 28 Kufizimet për deputetin

Deputeti:

a) nuk mund të jetë drejtues ose anëtar i organeve drejtuese të organizatave fitimprurëse;

b) nuk mund të ushtrojë veprimtari private, që krijon të ardhura në formën e personit fizik tregtar, ortakëri personash fizikë tregtarë të çdo forme, profesione të lira të avokatisë, të noterisë, ekspertit të licencuar, si dhe të konsulentit, agentit a përfaqësuesit të organizatave të përcaktuara në shkronjën “a” të këtij neni dhe nuk mund të jetë i punësuar, me kohë të plotë, në një detyrë tjetër;

c) nuk mund të zotërojë, në mënyrë aktive, asnjë aksion ose pjesë në kapital të një shoqërie tregtare, nëse ajo rezulton me pozitë dominuese në treg.

[...]

Neni 37

Mënyrat bazë të trajtimit dhe zgjidhjes së konfliktit të interesave

1. Zyrtari, në ushtrimin e funksioneve të tij, paraprakisht, sipas rrethanës, nevojës, në mënyrë të shkallëzuar ose në proporcion me rëndësinë e situatës, mënjanon dhe zgjidh vetë çdo situatë të konfliktit të interesit, të çdo forme qoftë ajo, duke përdorur, sipas rastit dhe përshtatshmërisë, një apo disa nga mënyrat e mëposhtme:

a) duke transferuar a tjetërsuar interesat privatë;

(...)

c) duke dhënë dorëheqjen nga detyrat, funksionet apo angazhimet private, që janë në konflikt me funksionin e tij publik;

ç) duke dhënë dorëheqjen nga funksioni publik, veçanërisht në kushtet e lindjes së konflikteve të vazhdueshme të interesit.

2. Zyrtari njofton eprorin ose institucionin epror, sipas rastit, për zgjedhjen e sugjeruar ose të marrë dhe provon e dokumenton këtë zgjidhje.

3. Pavarësisht zbatimit të pikave 1 dhe 2 të këtij neni, zyrtari nuk çlirohet nga përgjegjësia e rënies në konflikt interesi, kur masat e marra nga vetë ai nuk rezultojnë të frytshme në parandalimin dhe shmangien e konfliktit të interesit.

Neni 38**Zgjidhja e rasteve të veçanta të konfliktit të vazhdueshëm të interesave**

1. Për kategoritë e zyrtarëve, të përcaktuara në kreun III, seksioni 2 të këtij ligji, kur trajtimi dhe zgjidhja e konfliktit të vazhdueshëm të interesit nuk mund të arrihet nëpërmjet mënyrave të dhëna në nenin 37 të këtij ligji, që zyrtari të vazhdojë të qëndrojë në të njëjtin funksion, duhet detyrimisht:

(...)

c) të transferojë të drejtat e zotërimit aktiv të aksioneve apo të pjesëve në kapital që zotëron te një person tjetër...

3. Transferimi, sipas shkronjës “c”, të pikës 1 të këtij neni, ose tjetërsimi, sipas pikës 2 të këtij neni, kryhet sa më parë që të jetë e mundur, por jo më vonë se 2 muaj nga çasti i lindjes së detyrimit. Zyrtari njofton dhe dokumenton përmbushjen e këtij detyrimi menjëherë, por jo më vonë se 15 ditë nga kryerja e këtij veprimi.

4. Afatet e përcaktuara në pikat e mësipërme të këtij neni mund të shtyhen nga eprori ose institucioni epror, kur zyrtari paraqet shkaqe të arsyeshme për vonesën. Në çdo rast, arsyet e shtyrjes dhe afatet e reja regjistrohen dhe dokumentohen, por këto afate nuk mund të jenë asnjëherë më shumë se dyfishi i afateve të përcaktuara më sipër, me përjashtim të rasteve kur shtyrja diktohet nga afatet procedurale të detyrueshme, të përcaktuara nga Kushtetuta, nga ligjet procedurale, legjislativoni tregtar, dhe/ose nga rregulloret e institucioneve publike për lëshimin e dokumenteve zyrtare dhe/ose kryerjen e veprimeve juridike, ose kur afati shtyhet për shkak të nevojës së Autoritetit të Konkurrencës, për të vlerësuar pozitën dominuese në treg të një shoqërie.

[...]

7. Nëse zyrtari ose personi i lidhur nuk është i gatshëm të zbatojë kërkesat e pikave të këtij neni, atëherë zyrtari është i detyruar të japë dorëheqjen nga funksioni, brenda afateve të përcaktuara në këtë nen.

[...]

Neni 42**Kompetencat e Inspektoratit të Lartë dhe Deklarimit, dhe Kontrollit të Pasurive dhe Konfliktit të Interesave**

1. Inspektorati i Lartë, me cilësinë e autoritetit qendror përgjegjës për zbatimin e këtij ligji, kryen detyrat dhe ka përgjegjësitë e mëposhtme:

(...)

f) këshillimin e zyrtarëve të veçantë, të eprorëve, të institucioneve eprorë, me kërkesën e tyre, për raste të caktuara të shfaqjes së konfliktit të interesave dhe për çështje të etikës të lidhura me to, si dhe për regjistrimin periodik të interesave.”.

C. Ligji nr. 9901 “Për tregtarët dhe shoqëritë tregtare”, i datës 14 prill 2008, i ndryshuar

21. Dispozitat përkatëse të ligjit nr. 9901, “Për tregtarët dhe shoqëritë tregtare”, i datës 14 prill 2008, i ndryshuar parashikon si më poshtë:

“Neni 76**Shpërndarja e fitimeve**

1. Me përjashtim të rasteve kur parashikohet ndryshe në statut, ortakët kanë të drejtë të ndajnë pjesën e fitimit të deklaruar në pasqyrat financiare të shoqërisë.

2. Me përjashtim të rasteve kur parashikohet ndryshe në statut, fitimi u shpërndahet ortakëve në raport me kuotat e zotëruara.”.

II. PRAKTIKA GJYQËSORE E BRENDSHME**Praktika gjyqësore e Gjykatës Kushtetuese për nenin 70 të Kushtetutës**

22. Në vendimin e saj nr. 44, të datës 7 tetor 2011, Gjykata Kushtetuese gjykon se pozicioni i I. B. si Deputet nuk ishte i pajtueshëm me pozicionin e tij si aksioner i një kompanie që kishte lidhur kontrata me autoritete publike në periudhën midis zgjedhjes së tij dhe bërjes së betimit parlamentar prej tij, që ishte shtyrë për një periudhë të konsiderueshme. Pjesa përkatëse e atij vendimi parashikon si më poshtë:

“Gjykata [Kushtetuese] gjykon se:

i. [mandati] i një Deputeti fillon nga momenti kur shpallet rezultati përfundimtar i zgjedhjeve dhe vazhdon deri në krijimin e parlamentit të radhës, që është, seanca e tij e parë parlamentare;

ii. një Deputet fillon të ushtrojë mandatin e tij menjëherë pasi bën betimin, dhe nga ky moment fillon të gëzojë të drejta dhe detyrime të caktuara në lidhje me mandatin e tij;

iii. mandati i një Parlamenti të ri fillon me seancën e tij të parë pasi shpallen rezultatet përfundimtare të

zgjedhjeve, dhe vazhdon deri në takimin e parë të Parlamentit të ri.

Gjykata Kushtetuese vlerëson se nuk pritet që kandidatët në zgjedhje duhet që të heqin dorë domosdoshmërisht nga çdo burim jetese përpara se të zgjidhen, pasi kjo do të ishte në kundërshtim me të drejtën e tyre individuale për jetën private dhe respektimin e dinjitetit të tyre personal. Sidoqoftë, një Deputet duhet të marrë të gjitha masat që të shmangë çdo situatë mospajtimi ose konflikti interesi që mund të lind në fillim të një mandati dhe për gjatë të gjithë kohëzgjatjes së mandatit. Masat konkrete për këtë qëllim duhet të merren jo më vonë se momenti kur shpallen rezultatet përfundimtare, në momentin kur Deputeti ka sigurinë dhe është i qartë për të ardhurat e tij financiare.

Gjykata [Kushtetuese] thekson se pasojat juridike të mandatit të Deputetit fillojnë në momentin kur kandidati shpallet Deputet nga Komisioni Qendror i Zgjedhjeve. Nga ky moment, Deputeti duhet të përmbushë të gjitha detyrimet kushtetuese dhe ligjore që lidhen me ndalimin për kryerjen e aktiviteteve të tjera, dhe me bërjen publike të interesave të tij financiarë, sipas parashikimit në nenin 70 të Kushtetutës dhe në ligjet e tjera përkatëse.

Koncepti i konfliktit të interesit rregullohet përgjatë sistemeve të ndryshme juridike pjesërisht nga kushtetutat e tyre dhe pjesërisht nga ligje të posaçme. Nëse një aktivitet është në konflikt me funksionin e një Deputeti, kjo nënkupton se ai mund të mos ushtrojë funksionin tjetër, por vetëm funksionin e Deputetit të Parlamentit ose të anëtarit të Qeverisë.

Fokusi kryesor i dispozitave që lidhen me konfliktin e interesave ka dy aspekte: i pari lidhet me ndalimin për mbajtjen e dy funksioneve publike, ndërsa i dyti ka të bëjë me ndalimin për ushtrimin e funksioneve publike dhe private në të njëjtën kohë. Në të dyja rastet, ndalimi për mbajtjen e funksioneve të dyfishta synon të parandalojë mbivendosjen e pushteteve kur ato i përkasin të njëjtut person ose organ, për të mos shkelur parimin e ndarjes së pushteteve, dhe rrjedhimisht, shtetin e së drejtës. Gjithashtu, ndalimi i kryerjes së më shumë sesa një funksioni shërben edhe për të siguruar angazhimin e plotë dhe të pakursyer të një zyrtari në përmbushjen e detyrave të cilat i janë besuar, që mund të neglizhohen ose të bëhen të pamundura për shkak të angazhimit specifik që mund të nevojitet për

kryerjen e njëkohësishme të më shumë sesa një funksioni. Parimi i mospajtueshmërisë mbron ushtrimin e mandatit dhe garanton paanshmërinë e përfaqësuesve të zgjedhur. Ai përbëhet nga pamundësia juridike e mbajtjes së funksionit për të cilin është zgjedhur personi në fjalë dhe [në të njëjtën kohë] të kryerjes së aktiviteteve të caktuara që konsiderohen nga legjislatori si të papajtueshme me mandatin e një Deputeti.

Gjykata [Kushtetuese] thekson se përkufizimi i një konflikti interesi mbështetet kryesisht në parimin e ndarjes së pushteteve, por edhe në parimin e neutralitetit shtetëror, sipas së cili organet shtetërore ose agjentët e tyre nuk duhet të jenë të lidhur me, ose të varur nga, interesa ekonomike. Në lidhje me mbajtjen e më shumë sesa një posti si konflikt interesi, nuk është e nevojshme që një nëpunës publik të bëjë përfitime për shkak të postit [tjetër] të tij, ose që ai të jetë në konflikt interesi, në lidhje me funksionin e tij zyrtar dhe interesat e tij privat. Ky ndalim hyn në fuqi sapo [i njëjti person] ushtron të dyja funksionet (publik-publik, publik-privat). Duke pasur në konsideratë se çështja në fjalë sjell nevojën për të përcaktuar papajtueshmërinë midis shërbimit publik dhe aktivitetit privat të një natyre fitimprurëse që vjen nga pasuritë e Shtetit, Gjykata [Kushtetuese] gjykon se ajo duhet të marrë në konsideratë vetëm këtë aspekt.

Ndalimi i një Deputeti që të angazhohet në një aktivitet privat në përgjithësi nuk është absolut. Disa sisteme juridike evropiane e lejojnë një mundësi të tillë me kufizime të caktuara. Lejimi i një Deputeti [Parlamentit] që të mbajë një licencë për të ushtruar profesionin e tij kryesor mbështetet në parimin se një Deputet nuk duhet të shkëputet plotësisht nga tregu i punës ose të privohet nga mundësia e të ushtruarit të profesionit të tij kryesor vetëm sepse ai merr përsipër të përfaqësojë interesat e njerëzve në organe përfaqësuese. Nga ana tjetër, ndalimi i ushtrimit të një profesioni mbështetet në faktin se funksioni një deputeti është një pozicion me kohë të plotë dhe duhet të trajtohet si i tillë në të gjitha ligjet e Shtetit. Është e nevojshme të mbahet në konsideratë jo vetëm elementi “kohë”, por edhe elementi “pagë”. Funksioni i Deputetit paguhet në përputhje me nivelin ekonomik dhe financiar të vendit. Qëllimi është që një Deputet nuk duhet të shqetësohet për të ardhurat e tij gjatë mandatit, për ta pasur të mundur ta bëjë më mirë detyrën për të cilën është zgjedhur.

Neni 70 § 2 i Kushtetutës ndalon ushtrimin e funksioneve të tjera nga një Deputet. Neni 70 § 3 parashikon edhe se ushtrimi i “aktivitetit fitimprurës që vjen nga prona e Shtetit ose qeveria lokale dhe përfëimi i pasurive shtetërore” është e papajtueshme me funksionin e një Deputeti. Ndalime të tjera parashikohen në ligje specifike. Sipas këtyre dispozitave, Kushtetuta jonë i delegon [rregullimin e] konfliktet e interesit të ligje specifike (neni 70 § 2). Ndalimi i Deputetëve që të kryejnë aktivitete fitimprurëse në rastin kur të ardhurat vijnë nga burimet shtetërore parashikohet nga vet Kushtetuta. Ky ndalim shprehet qartazi dhe pa ekuivoke nga legjislatori, i cili ka pasur për qëllim të eliminojë plotësisht mundësinë e përdorimit të postit si Deputet si një mundësi e mirë për [të akumuluar] të ardhura private për shkak të pozicionit të favorshëm si anëtar i organit më të lartë përfaqësues.”.

Në lidhje me arsyen se përse pozicioni i një Deputeti nuk mund të mbrohej, Gjykata Kushtetuese vlerëson si në vijim:

“Gjykata [Kushtetuese] vlerëson se momenti kur një Deputet bën betimin shënjon fillimin e ushtrimit të detyrave të tij si Deputet, dhe jo kohën kur ai shpallet si Deputet i Parlamentit [pas krijimit të parlamentit]. Sipas Nenit 71 § 1 të Kushtetutës, edhe pse I. B. bëri betimin si Deputet më 25 shkurt 2010, mandati i tij kishte filluar në momentin e shpalljes nga KQZ-ja për zgjedhjen e tij në Parlament, pra, më 1 gusht 2009 dhe jo ditën kur ai bëri betimin.

Pasi shqyrtoi faktet dhe rrethanat e çështjes konkrete në tërësi, Gjykata [Kushtetuese] konstaton se Deputeti I. B ishte në konflikt interesi, sipas interpretimit të nenit 70 § 3 të Kushtetutës, në momentin kur mori pjesë në thirrjen për tendera të organizuar nga Bashkia e Durrësit dhe kur ai nënshkroi kontratën me përfaqësuesit e saj (...), pasi ai tashmë ishte zgjedhur dhe shpallur si Deputet.

Kur zgjedhja e tij si Deputet u certifikua nga KQZ-ja, I. B. kishte detyrimin të shmange çdo formë të konfliktit të interesit. Argumenti i tij kryesor, se në atë periudhë ai nuk ishte Deputet pasi nuk kishte bërë ende betimin, nuk është i mbështetur në fakte. Së pari, mandati i tij kishte filluar më 1 gusht 2009, dhe ai morri të ardhura nga Bashkia e Durrësit më 17 shkurt 2010 dhe 21 maj 2010.

Së dyti, fakti që ai nuk e bëri betimin menjëherë nuk mund të paraqitet si një arsye legjitime pasi kjo

gjë ishte rezultat i vendimit të tij personal mbështetur në motive politike që ishin bërë publike pas rezultatit përfundimtar të zgjedhjeve. Fakti se ai e bëri betimin disa muaj pas certifikimit të rezultateve të zgjedhjeve nga KQZ-ja nuk e përjashtonte atë nga përgjegjësia për të përmbushur detyrimet që vinin nga ai mandat, që kishte filluar muaj më herët.”.

23. Në vendimin e saj nr. 7, të datës 24 shkurt 2016, Gjykata Kushtetuese bëri interpretimin e saj, të nenit 70 § 4 të Kushtetutës, si në vijim:

“Kuvendi vihet në lëvizje nga Kryetari i Kuvendit ose një e dhjeta e anëtarëve të tij; Kuvendi vendos për shkeljen e pikës 3, të nenit 70 dhe, për rrjedhojë, dërgimin e çështjes në Gjykatën Kushtetuese, që është i vetmi organ kompetent për vlerësimin e një konflikti interesi midis [aktiviteteve të një] Deputeti dhe mandatit të tij si Deputet.”.

LIGJI

I. PRETENDIMI PËR SHKELJE TË NENIT 3, TË PROTOKOLLIT NR. 1, TË KONVENTËS

24. Kërkuesi u ankua për mënyrën sipas së cilës Gjykata Kushtetuese kishte interpretuar legjislacionin përkatës për vlerësimin e konfliktit të pretenduar të interesit, duke rezultuar në ndërprerjen e mandatit të tij. Ai mbështetej në nenin 3, të Protokollit nr. 1, që parashikon si në vijim:

“Palët e Larta Kontraktuese marrin përsipër të organizojnë në intervale të arsyeshme kohore, zgjedhje të lira me votim të fshehtë, në kushte që sigurojnë shprehjen e lirë të mendimit të popullit për zgjedhjen e organit ligjvënës.”.

A. Pranueshmëria

25. Qeveria kundërshtoi pretendimin se kërkuesi nuk kishte më statusin e viktimës pasi pasojat e vendimit të Gjykatës Kushtetuese kishin të bënin vetëm me mandatin e tij për periudhën nga viti 2013 deri në vitin 2017, dhe ai kishte mundur të regjistronte dhe të hidhte kandidaturën në zgjedhjet pasuese.

26. Kërkuesi argumentoi se ai ndikohej në mënyrë të drejtpërdrejtë nga gjetjet e Gjykatës Kushtetuese se aktivitetet e tij nuk pajtoheshin me mandatin e tij, duke shkelur të drejtat e tij të garantuara sipas nenit 3, të Protokollit nr. 1.

27. Gjykata thekson se për ta privuar një kërkues nga statusi i viktimës, autoritetet duhet të përmbushin dy kushte: ato duhet të njohin të paktën në thelb, një shkelje të Konventës, dhe duhet t'i

ofrojnë kërkesit “korrigjim të mjaftueshëm” (shih *Amuur kundër Francës*, 25 qershor 1996, § 36, *Raportet e Gjykimeve dhe vendimeve* 1996-III; *Dalban kundër Rumanisë* [DHM], nr. 28114/95, §44, GJEDNJ 1999-VI; dhe *Rotaru kundër Rumanisë* [DHM], nr. 28341/95, §35, GJEDNJ 2000-V).

28. Gjykata thekson se autoritetet shqiptare, veçanërisht Gjykata Kushtetuese, as nuk e kanë njohur shkeljen e të drejtave të kërkesit të parashikuara nga Konventa, dhe as nuk i kanë garantuar korrigjim për atë shkelje. Rrjedhimisht, kërkesi ka humbur statusin e tij të viktimës sipas interpretimit të nenit 34 të Konventës.

29. Për këtë arsye, Gjykata rrëzon kundërshtimin e Qeverisë se kërkesi nuk është më në pozitën e viktimës sipas interpretimit të nenit 34 të Konventës.

30. Gjykata thekson se ankesa e tij nuk është as e pambështetur në fakte dhe as e papranueshme sipas ndonjërit prej arsytimeve të listuara në nenin 34 të Konventës. Për këtë arsye, ankesa duhet të deklarohet e pranueshme.

B. Meritat

1. Parashtrimet e palëve

a) Kërkesi

31. Në fillim kërkesi theksoi se ai nuk vinte në pyetje qëllimet e ndjekura nga legjislacioni i brendshëm që i bënë disa aktivitete të papajtueshme me mandatin e një Deputeti, në përmbushje të nenit 70 të Kushtetutës, dhe as nuk kundërshtonte ashpërsinë e sanksionit në rastin e një papajtueshmërie të tillë – ndërprerja e mandatit të Deputetit. Megjithatë, ai argumentonte se interpretimi i Gjykatës Kushtetuese për atë legjislacion në rastin e tij kishte qenë shumë i gjerë dhe i paparashikueshëm.

32. Ai argumentonte se më parë kishte qenë vetëm një vendim i mëhershëm i Gjykatës Kushtetuese që interpretonte nenin 70 të Kushtetutës (shih paragrafin 22 më sipër). Në atë vendim, Gjykata Kushtetuese kishte argumentuar se mandati i një Deputeti fillon kur rezultatet e zgjedhjeve shpallshin nga Komisioni Qendror i Zgjedhjeve. Kërkesi në atë çështje kishte qenë partner në një kompani që kishte lidhur kontrata me agjencitë lokale qeveritare për shërbime kompjuterike pasi ai ishte shpallur i zgjedhur si një Deputet. Kërkesi argumentoi se mandati i tij ishte certifikuar nga Kolegji Gjyqësor Elektorale, më 2 gusht 2013, ndërsa kontratat që Gjykata

Kushtetuese gjykante se e kishin vendosur atë në pozitën e konfliktit të interesit ishin lidhur përpara asaj date. Vendimi i Gjykatës Kushtetuese në çështjen e tij nuk kishte qenë i parashikueshëm për të ose në përputhje me ligjin. Nga data kur ishte shpallur zgjedhja e tij si Deputet, ai e kishte ndaluar “Abissnet” sh.a. të merrte pjesë në ndonjë prokurim publik ose të lidhte kontrata me institucionet publike për të shmangur ndonjë konflikt me pozicionin e tij të ri. Gjithashtu, ai kishte shitur aksionet e tij në “Abissnet” sh.a., në shkurt 2014, jo për shkak të ndonjë konflikti të interesit të perceptuar, por për të siguruar se aktivitetet e kompanisë nuk do të pengoheshin më nga kufizimet e tij kushtetuese.

33. Gjithashtu, kërkesi argumentoi se Komentari Juridik i Inspektoratit të Lartë nr. 4 ishte i vetmi udhëzues zyrtar për situatat e konfliktit të interesave për zyrtarët publikë, sipas ligjit nr. 9367/2005, dhe nuk trajtonte kontratat që ekzistojnë tashmë me autoritetet publike, që ishin lidhur përpara se personi të ushtronte një detyrë qeveritare si konflikt interesash që duhej të zgjidheshin përpara marrjes së detyrës.

34. Kërkesi theksoi se pasi ishte regjistruar si kandidat për zgjedhjet parlamentare, ai kishte marrë të gjitha masat paraprake dhe kishte treguar një nivel të lartë kujdesi për të shmangur çdo konflikt interesesh. Ai i shkroi Inspektoratit të Lartë, më 25 korrik 2013, për të kërkuar këshillim mbi aksionet e tij në një kompani (“Abissnet” sh.a.) që po ekzekutonte kontrata të lidhura më herët për ofrimin e shërbimeve të internetit për institucione publike të caktuara. Kërkesi argumentoi se Inspektorati i Lartë kishte detyrë statutores, sipas nenit 42/1/f, të ligjit nr. 9367/2005, për të ofruar këshillimin e kërkuar; sidoqoftë, Inspektorati e udhëzoi të kërkonte këshillim nga Parlamenti. Kur ai e bëri këtë gjë, administrata parlamentare e referoi përsëri tek Inspektorati i Lartë.

35. Në mungesë të një këshillimi të qartë zyrtar, kërkesi ndërmoi hapa për ta ndaluar “Abissnet” sh.a. të lidhte kontrata të tjera me organet publike. Sipas interpretimit të tij të nenit 21/1, të ligjit nr. 9367/2005, ndalimi përkatës bëhej i zbatueshëm nga momenti që një person që kandidonte në zgjedhje për pozicionin e Deputetit shpallej fitues i atij pozicioni parlamentar.

36. Gjykata Kushtetuese gjykante se qëllimi i nenit 70 § 3 të Kushtetutës ishte garantimi se Deputetët nuk do ta përdornin pozicionin e tyre si

mjet për të përmbushur interesat e tyre private dhe për të përftuar të mira financiare. Të gjitha të ardhurat e “Abissnet” sh.a. pas datës 2 gusht 2013 kishin ardhur nga kontrata të lidhura përpara asaj date, kur kërkuesi ishte një qytetar privat. Në këtë mënyrë, konstatimi i Gjykatës Kushtetuese në çështjen e tij ishte në kundërshtim me qëllimet që Gjykata Kushtetuese i kishte atribuuar më herët legjislatorit kushtetues kalimin në fuqi të kësaj dispozite.

37. Për më tepër, ai nuk kishte fituar të ardhura nga asnjë prej kontratave të “Abissnet” sh.a. që ishin lidhur përpara datës 2 gusht 2013, pasi kompania nuk kishte shpërndarë ndonjë dividend me aksionerët e saj në periudhën nga data 2 gusht 2013 deri më 6 shkurt 2014, ditë në të cilën ai shiti aksionet e tij.

38. Në vijim, ai argumentoi se ligjërisht nuk kishte qenë e mundur që “Abissnet” sh.a. të tërhiqej nga kontratat që ishin lidhur tashmë me organet shtetërore.

39. Duke pasur në konsideratë dispozitat kushtetuese dhe legislative të zbatueshme, historikun legjislativ dhe praktikën e Inspektoratit të Lartë në periudhën përkatëse, mënyra sipas së cilës Gjykata Kushtetuese kishte interpretuar nenin 70 § 3 të Kushtetutës nuk mund të kishte qenë e parashikueshme për kërkuesin në atë periudhë.

b) Qeveria

40. Qeveria parashitroi se vet Kushtetuta ishte referenca kryesore për sa kishte të bënte me sigurinë ndaj abuzimit me pushtetin nga Deputetët. Gjithashtu, ligji nr. 9367/2005, që rregullonte me më shumë detaje shmangien e konfliktit të interesit nga të gjithë zyrtarët, ishte komplementar i Kushtetutës. Megjithatë, i vetmi organ që mund të gjykonte në çështjet ku pretendohesh për abuzim me pushtetin ose konflikt interesi nga Deputetët ishte Gjykata Kushtetuese.

41. Ndalimi i vendosur ndaj Deputetit ndaj angazhimit në aktivitete që sillnin të ardhura nga pasuritë e Shtetit parashikohej në nenin 70 § 3 të Kushtetutës, dhe për këtë arsye, ishte në nivelin e një norme kushtetuese. Në momentin kur lindi pyetja nëse një Deputet ishte përfshirë në një aktivitet të tillë, Parlamentit iu kërkua që ta referonte çështjen në Gjykatën Kushtetuese.

42. Çështja e kërkuesit u referua rregullisht pranë Gjykatës Kushtetuese dhe kërkuesi pati mundësinë të paraqiste argumentet dhe provat e tij pranë asaj

gjykate. Qeveria argumenton se fakti se kërkuesi i shiti aksionet e tij në “Abissnet” sh.a., edhe pse me vonesë, sugjeronte se ai kishte qenë në dijeni se mbajtja e atyre aksioneve në pronësi ishte në shkelje të Kushtetutës dhe ligjit, dhe se ishte përgjegjësia e tij të merrte të gjitha hapat e nevojshme për të shmangur një konflikt interesi.

43. Në vijim, Qeveria argumentoi se sipas ligjit nr. 9367/2005, ishte e qartë se një zyrtar nuk mund të zotëronte aksione apo të përfshihej në ndonjë mënyrë në një kompani që përftonte të ardhura nga fondet publike.

44. Qasja e Gjykatës Kushtetuese në çështjen e kërkuesit kishte qenë e parashikueshme duke marrë në konsideratë tekstin e nenit 70 të Kushtetutës dhe jurisprudencën e mëhershme të Gjykatës Kushtetuese. Neni 70 §§ 2 dhe 3 i Kushtetutës parashikonte se një Deputet nuk mund të ushtronte ndonjë funksion tjetër publik përveç atij të një anëtari të Këshillit të Ministrave dhe nuk mund të kryente aktivitete fitimprurëse që gjeneronin të ardhura nga pasuritë e Shtetit. Kjo dispozitë synonte të parandalonte që zyrtarët e zgjedhur të përdornin funksionin e tyre për të gjeneruar të ardhura për veten ose palët e treta nga pasuritë e Shtetit. Nga ana tjetër, Deputetëve iu lejohej të kishin aktivitete të tjera fitimprurëse që nuk lidheshin me fondet e Shtetit.

45. Në vijim, Qeveria theksoi se neni 28, i Ligjit nr. 9367/2005, e ndalonte një zyrtar të zgjedhur nga sa më poshtë:

i. Të shërbente si drejtues ose një anëtar i organit drejtues të një organizate fitimprurëse;

ii. Të ushtronte aktivitete private fitimprurëse, si: person fizik tregtar, avokat, noter publik, ekspert i licencuar ose konsulent, agjent ose përfaqësues i subjekteve fitimprurëse sipas “i”; ose

iii. Të ishte një aksioner aktiv i një kompanie tregtare që zinte një vend dominues në treg.

46. Qeveria argumentoi se në vendimin e saj të mëparshëm nr. 44, të vitit 2011, Gjykata Kushtetuese kishte mbajtur të njëjtin qëndrim si në çështjen e kërkuesit, më konkretisht se pasojat juridike të mbajtjes së mandatit të deputetit fillonin në momentin kur zgjedhja e një kandidati certifikohesh nga Komisioni Qendror i Zgjedhjeve, dhe se një Deputet duhej të merrte masa konkrete për të shmangur situata papajtueshmërie ose konflikti interesi nga momenti kur shpalleheshin rezultatet përfundimtare të zgjedhjeve. Kërkuesi

kishte qenë në dijeni për ekzistencën e asaj jurisprudence kushtetuese pasi ai i ishte referuar asaj në parashtrimet e tij përpara Gjykatës Kushtetuese. Megjithatë, kërkuksi nuk kishte ndërmarrë masa pas bërjes publike të zgjedhjes së tij si Deputet për të shmangur konfliktin e mundshëm të interesit për shkak të pronësisë së tij në “Abissnet” sh.a. dhe kontratat vijuese të prokurimeve publike. Sipas këndvështrimit të Qeverisë, argumenti i kërkuksit se ai personalisht nuk kishte marrë pagesa që vinin nga burime publike ishte e pavend, sepse si aksioner, ai kishte përfituar në mënyrë jo të drejtpërdrejtë prej tyre. Kushtetuta dhe ligji nr. 9367/2005 parashikonin në mënyrë kategorike se nga momenti që një deputet shpallej i zgjedhur, ai duhej të merrte masa për të ndaluar çdo përfshirje në aktivitete tregtare duke përfituar nga burime shtetërore.

47. Qeveria argumentoi se kërkuksi mund të kishte hequr dorë nga pronësia e tij e aksioneve dhe t'i transferonte ato tek një person tjetër që do t'i mbante aksionet në mirëbesim për kërkuksin.

48. Qeveria arriti në përfundimin se pozicioni i mbajtur nga Gjykata Kushtetuese në çështjen e tij ishte e parashikueshme për kërkuksin.

2. Vlerësimi i Gjykatës

a) Parime të përgjithshme

i. Neni 3, i Protokollit nr. 1 në përgjithësi dhe në lidhje me Deputetët

49. Parimet e përgjithshme përkatëse citohen në çështjen *Tabirov kundër Azerbajxhanit* (nr. 31953/11, 11 qershor 2015, si në vijim:

“53. Neni 3, i Protokollit nr. 1 parashikon një parim karakteristik për një demokraci efektive politike dhe është i një rëndësie kryesore në sistemin e konventës (shih *Mathieu-Mohin dhe Clerfayt kundër Belgjikës*, 2 mars 1987, § 47, Seritë A nr. 113). Gjykata përcakton se ai garanton të drejtat individuale, duke përfshirë të drejtën për të votuar dhe për të kandiduar në zgjedhje (ibid., §§ 46–51).

54. Të drejtat e parashikuara në nenin 3, të Protokollit nr. 1, nuk janë absolute dhe ka vend për “kufizime të nënkuptuara”. Në urdhrat e tyre të brendshëm juridikë, Shtetet Kontraktuese mund t'i bëjnë të drejtat për të votuar dhe për të marrë pjesë në zgjedhje subjekt të kushteve që në parim nuk përfshihen në nenin 3. Teksa Shtetet Kontraktuese gëzojnë një margjinë të gjerë vlerësimi në këtë fushë, është Gjykata ajo që përcakton zgjedhjen e fundit, duke pasur parasysh nëse janë respektuar kërkesat e nenit 3, të Protokollit nr. 1. Veçanërisht, ajo duhet të

bindet se kushtet nuk cenojnë të drejtat përkatëse në atë masë që të dëmtohet thelbi i tyre dhe t'i privojë ato nga efikasiteti i tyre; se ato janë vendosur për një qëllim legjitim; dhe se mjetet e përdorur nuk janë disproporционаle (shih *Mathieu-Mohin dhe Clerfayt, cituar më sipër*, § 52, dhe *Yumak dhe Sadak kundër Turqisë* [DHM], nr. 10226/03, § 109, GJEDNJ 2008). Këto kushte nuk duhet të cenojnë shprehjen e lirë të njerëzve në zgjedhjen e legjislaturës – me fjalë të tjera, ato duhet të reflektojnë, ose të mos kundërshtojnë - çështjen për të ruajtur integritetin dhe efikasitetin e një procedure elektorale të synuar për identifikimin e vullnetit të njerëzve me anë të së drejtës universale për të votuar (shih *Hirst kundër Mbretërisë së Bashkuar* (nr. 2) [DHM], nr. 74025/01, § 62, GJEDNJ 2005 IX).

55. Shtetet kanë liri veprimi për të përcaktuar rregullat kushtetues për statusin e deputetëve, duke përfshirë kriteret për deklarimin e tyre si të pazgjedhshëm. Këto kriteret variojnë sipas faktorëve historikë dhe politikë specifikë për çdo Shtet. Me qëllim zbatimit e nenit 3, çdo legjislacion elektorale duhet të vlerësohet sipas evolucionit politik të shtetit në fjalë, në mënyrë të tillë që aspektet që do të ishin të papranueshme në kontekstin e një sistemi, mund të ishin të justifikueshme në kontekstin e një sistemi tjetër (shih *Mathieu-Mohin dhe Clerfayt, cituar më sipër*, § 54; dhe *Melnychenko kundër Ukrainës*, nr. 17707/02, § 55, GJEDNJ 2004 X).

56. Gjykata vëren se mund të vendosen kushte më strikte mbi përzgjedhjen për të kandiduar në zgjedhjet parlamentare, krahasuar me të drejtën për të votuar (shih *Melnychenko, cituar më sipër*, § 57). Nga ai këndvështrim, arrihet në qëndrimin se teksa është e vërtetë se shtetet kanë një margjinë të gjerë vlerësimi kur vendosin kushte zgjedhshmërie në abstrakt, parimi se të drejtat duhet të jenë efektive kërkon që procedura e zgjedhshmërisë të përmbajë siguri të mjaftueshme për të parandaluar vendimet arbitrare (shih *Podkolzina kundër Letonisë*, nr. 46726/99, § 35, GJEDNJ 2002 II, dhe *Yumak dhe Sadak, cituar më sipër*, § 109 (v)).”

50. Në vijim, Gjykata vlerëson se në shqyrtimin e pajtueshmërisë me nenin 3, të Protokollit nr. 1, ajo nuk përdor testimet tradicionale të “nevojës” ose “nevojës shtytëse sociale” që përdoren në kontekstin e neneve 8 deri 11 të Konventës; por ajo përqendrohet kryesisht në dy kriteret: nëse ka pasur arbitraritet ose mungesë proporcionaliteti, dhe nëse një kufizim ka ndërhyrë në shprehjen e lirë të

opinionit të njerëzve (shih *Yumak dhe Sadak kundër Turqisë* [DHM], nr. 10226/03, § 109 (iii), 8 korrik 2008).

ii. *Parimet e përgjithshme, në lidhje me cilësinë e ligjit dhe interpretimi i ligjit të brendshëm*

51. Gjykata përsërit se, ndryshe nga dispozitat e tjera të Konventës, teksti i nenit 3, të Protokollit nr. 1 të Konventës nuk përmban një referencë shprehëse për “ligjshmërinë” e cilësdo mase të marrë nga Shteti (shih *Partia Demokratike e Bashkuar Ruse Yabloko dhe të Tjerë kundër Rusisë*, nr. 18860/07, § 75, 8 nëntor 2016). Megjithatë, sipas parimit se kushtet e vendosura në ushtrimin e të drejtave individuale të garantuara nga neni 3, i protokollit nr. 1, mund të mos i cenojnë këto të drejta në atë masë që të cenohet thelbi i tyre dhe t’i privojë nga efektiviteti i tyre, si edhe kërkesa e përgjithshme e Konventës se të drejtat mund të jenë efektive dhe jo zhgënjyese, Gjykata vlerëson se në rastet kur (ashtu si në çështjen konkrete) kufizimet ndaj klasifikimit për të kandiduar në zgjedhje parashikohen me ligj, ligji duhet të përmbushë disa kriteret minimale për cilësinë e tij, të tilla si kërkesa e aksesueshmërisë dhe e parashikueshmërisë (shih *Seyidzade kundër Azerbajxhanit*, nr. 37700/05, §33, 3 dhjetor 2009). Gjithashtu, Gjykata i referohet praktikës së saj të konsoliduar me aspektin se një masë e kundërshtuar duhet të ketë disa baza në ligjin e brendshëm dhe duhet të jetë në pajtim me shtetin e së drejtës, gjë që përmendet shprehimisht në Preambulën e Konventës dhe është e pandarë në të gjitha nenet e saj (shih *Selabattin Demirtaş kundër Turqisë (nr.2)* [DHM], nr. 14305/17, § 249, 22 dhjetor 2020).

52. Në çështjet që kanë të bëjnë me pretendimin për shkelje të nenit 3, të Protokollit nr. 1, Gjykata ka mbajtur në konsideratë rëndësinë e nocionit të “ligjshmërisë” që është thelbësor në Konventë (shih *Adamsons kundër Letonisë*, nr. 3669/03, §§ 116–19, 24 qershor 2008, ku Gjykata në fillim të analizës së saj vlerësoi ligjshmërinë e kufizimit legjislativ ndaj të drejtave pasive elektorale; shih edhe *Yumal dhe Sadak*, cituar më sipër, § 118, ku Gjykata në fillim të analizës së saj vëren se çështja e parashikueshmërisë së masës legjislative për të cilën u bë ankesa nuk ishte në diskutim në atë çështje konkrete).

53. Gjykata vlerëson se ligji është “i parashikueshëm” kur një individ mund – nëse është e nevojshme me këshillimin e duhur – të parashikojë, në një masë të caktuar që është e arsyeshme sipas rrethanave, pasojat që mund të

passjellë një veprim i caktuar, dhe përcakton fushëveprimin e diskrecionit ndaj autoriteteve kompetente dhe mënyrën e ushtrimit të tij me qartësi të mjaftueshme për t’i dhënë individit mbrojtjen e duhur ndaj ndërhyrjeve të arbitraritetit (shih, për shembull, *Selabattin Demirtaş*, cituar më sipër, § 249, dhe *Ljaskaj kundër Kroacisë*, nr. 58630/11, § 65, 20 dhjetor 2016).

54. Megjithatë, shumë ligje janë pak a shumë të paqartë dhe interpretimi e zbatimi i tyre janë çështje e praktikës (shih *Centro Europa 7 S.r.l. dhe Di Stefano kundër Italisë*, [DHM], nr. 38433/09, § 141, GJEDNJ 2012). Nuk ka rëndësi se sa qartë është hartuar një parashikim ligjor, pasi ekziston një element i pashmangshëm për interpretim juridik. Do të jetë gjithmonë nevoja për të sqaruar pikat e dyshimta dhe për përshtatjen me rrethanat ndryshuese (krahaso, për shembull, *Imeri kundër Kroacisë*, nr. 77668/14, § 75, 24 qershor 2021).

55. Qëllimi i konceptit të parashikueshmërisë varet në një masë të konsiderueshme nga përmbajtja e instrumentit në fjalë, fusha për të cilën është projektuar që të mbulojë, dhe numri e statusi i atyre të cilëve iu adresohet. Fakti se ka mundësi për më shumë se një formulim të një dispozite ligjore nuk do të thotë se ajo nuk përmbush kërkesën për “parashikueshmëri” për qëllimet e Konventës. Roli i gjykimit, që i është veshur gjykatave, është pikërisht për të hequr dyshimet, duke marrë në konsideratë ndryshimet në praktikën e përditshme (shih *Gorzelić dhe të Tjerë kundër Polonisë* [DHM], nr. 44158/98, § 65, 17 shkurt 2004). Koncepti i “ligjit” përfshin ligjin statutor dhe praktikën gjyqësore (shih *Mullai dhe të tjerë kundër Shqipërisë*, nr. 9074/07, § 113, 23 mars 2010).

56. Interpretimi i këtij kuadri legjislativ nga autoritete e brendshme – kryesisht gjykatat – nuk duhet të jetë arbitrar ose të ketë mungesë proporcionaliteti; këto vendime duhet të jenë mjaftueshëm të arsyetuara (shih *Partia Demokratike e Bashkuar Ruse Yabloko dhe të Tjerë*, cituar më sipër, § 75).

57. Në këtë kontekst, Gjykata përsërit se pushteti i saj për të shqyrtuar pajtueshmërinë me ligjin e brendshëm është i kufizuar. I takon kryesisht autoriteteve të brendshme, më së shumti gjykatave, të interpretojnë dhe zbatojnë ligjin e brendshëm, edhe në ato fusha ku Konventa “inkorporon” rregullat e atij ligji, pasi autoritetet e brendshme, në natyrën e gjërave, janë veçanërisht të kualifikuar për

të zgjidhur çështje që lindin në lidhje me këtë aspekt. Kjo është veçanërisht e vërtetë kur, si në këtë rast, çështja përqendrohet në aspektin e interpretimit të ligjit të brendshëm kushtetues. Nëse interpretimi nuk është arbitrar ose qartazi i paarsyeshëm, roli i Gjykatës kufizohet në përcaktimin nëse efektet e atij interpretimi pajtohen me Konventën (shih *Radomilha dhe të tjerë kundër Kroacisë* [GHM], nr. 37685/10 dhe 22768/12, § 149, 20 mars 2018).

b) Zbatimi i atyre parimeve në çështjen konkrete

58. Nuk është diskutuar fakti se ndërprerja e mandatit të kërkuesit si Deputet nga Gjykata Kushtetuese kishte shkaktuar një ndërhyrje në të drejtat e tij të mbrojtura nga neni 3, i Protokollit nr. 1. Palët, gjithashtu, ranë dakord se në parim, legjislacioni për parandalimin e konfliktit të interesave në lidhje me Deputetët ndiqte qëllime legjitime të tilla si garantimi i paanshmërisë së tyre dhe besimi i publikut në legjislaturë, dhe shmangia e situatave në të cilat ata mund të përdornin pozicionin e tyre për të përfituar nga burimet e Shtetit.

59. Gjykata vëren se problematika kryesore në diskutim në çështjen konkrete është paparashikueshmëria e pretenduar dhe arbitrariteti i masës së marrë (krahaso *Sejdiçade*, cituar më sipër, § 32).

60. Në lidhje me këtë aspekt, kërkuesi argumentoi se interpretimi i nenit 70 § 3 të Kushtetutës nga Gjykata Kushtetuese kishte qenë tejtejt i gjerë dhe i paparashikueshëm. Për këtë arsye, aspekti kryesor i ankesës së kërkuesit kishte të bënte me interpretimin e ligjit përkatës nga Gjykata Kushtetuese.

61. Fillimisht, Gjykata vëren se neni 70 § 3 i Kushtetutës i ndalon Deputetët që të kryejnë një aktivitet që gjeneron të ardhura nga burimet shtetërore. Gjithashtu, neni 21, i ligjit nr. 9367/2005, e bën të qartë se deputetët, ashtu si zyrtarë të tjerë publikë, e kanë të ndaluar të lidhin “një kontratë ose nënkontratë me një institucion publik”; e njëjta gjë zbatohet për cilëndo kompani tek e cila një zyrtar ka interesa pronësie (shih paragrafin 20 më sipër). Jurisprudenca e Gjykatës Kushtetuese, konkretisht vendimi i saj nr. 44 (2011) në të cilin përfshihej një Deputet tjetër kompania e të cilit lidhte kontrata prokurimesh me subjektet shtetërore (shih paragrafin 22 më sipër), ishte i qartë në këtë aspekt. Për këtë arsye, në periudhën përkatëse, kishte pak

dysime se pronësia aktive e një kompanie që gjeneronte të ardhura nga kontratat me organet shtetërore përbënte një aktivitet të papajtueshëm me mandatin e në Deputeti sipas ligjit të brendshëm.

62. Së dyti, në çështjen konkrete lind pyetja nëse ndalimi i zbatohet edhe për kontratat që tashmë ekzistojnë me qeverinë të bëra nga kandidati, ose nga një kompani në të cilën ai ose ajo kishte interes pronësie, dhe që priteshin të vijonin të gjeneronin të ardhura pasi ai ose ajo të bëhej Deputet. Nëse po, Gjykata duhet të vlerësojë më tej nëse ishte mjaftueshëm e parashikueshme për kërkuesin se çfarë hapash nevojiteshin që të ndërmerreshin prej tij për të siguruar se ai nuk ishte në një situatë konflikti interesi në realizimin e funksioneve si Deputet.

63. Gjykata vëren se në këtë aspekt, kompania “Abissnet” sh.a., në të cilën kërkuesi ishte aksioner i vetëm, kishte lidhur kontrata për ofrimin e shërbimeve të internetit dhe të telefonisë fikse me autoritete të ndryshme publike përpara se të shpallej fakti se kërkuesi ishte zgjedhur në votime. Kompania vijoi të gjeneronte të ardhura nga këto kontrata edhe pasi kërkuesi nisi mandatin e tij parlamentar.

64. Kërkuesi argumentoi se kompania kishte ndaluar së marri pjesë në oferta sapo ishte deklaruar se ai ishte zgjedhur në votime. Megjithatë, ai nuk e kishte ngritur në diskutim faktin se kompania kishte vijuar të gjeneronte të ardhura nga kontratat e lidhura më herët me autoritetet publike. Në lidhje me këtë aspekt, Gjykata vëren se në vendimin e saj nr. 44 (2011), Gjykata Kushtetuese kishte miratuar një interpretim relativisht strikt të kufizimeve kushtetuese dhe statutore për angazhimin e Deputetëve në aktivitete që gjeneronin të ardhura nga pronat shtetërore. Qasja e Gjykatës Kushtetuese mbështetet në interpretimin e nenit 70 të Kushtetutës në tërësi, i cili i ndalon deputetët jo vetëm të përfitojnë nga burimet shtetërore me anë të aktiviteteve të tyre ekonomike, por edhe nga ushtrimi i funksioneve të tjera publike, me përjashtimin e vetëm kur ata shërbenin si anëtar i Kabinetit (shih nenin 70 § 2 të Kushtetutës i plotësuar nga neni 28, i ligjit nr. 9367/2005, i cili e zgjaste përkufizimin e konfliktit të interesit në çdo aktivitet privat me kohë të plotë, paragrafi 20 më sipër). Në vendimin e saj të vitit 2011, Gjykata Kushtetuese i interpretonte këto ndalime si ndalime që përfshinin një Deputet që kishte çdo burim të

ardhurash nga portofoli publik pa përfshirë pagën dhe përfitimet e tyre parlamentare (shih paragrafin 22 më sipër). Për Gjykatën Kushtetuese, ajo që ishte vendimtare në çështjen e kërkuarit nuk ishte afati kohor i përmbylljes së kontratave, por fakti se pagesat shtetërore për kompaninë e përfshirë në këto kontrata kishte vijuar edhe pasi kërkuari kishte marrë rolin e tij si Deputet. Gjykata nuk konstaton ndonjë element arbitrariteti në këtë qasje.

65. Për sa kishte të bënte me faktin nëse një qasje e tillë do të duhej të kishte qenë e parashikueshme për kërkuarin, Gjykata vëren se kërkuari duhej të kishte qenë në dijeni të plotë se kontratat në fjalë, e fundit prej të cilave ishte lidhur më 2 gusht 2013, datë në të cilën kërkuari ishte zgjedhur, do të vijonte të gjeneronte të ardhura në periudhën e mandatit të tij si Deputet. Gjithashtu, duhej të kishte qenë e parashikueshme për të, mbështetur në jurisprudencën kushtetuese të mëparshme dhe në legjislacionin për konfliktet e interesit, se përfitimi nga pagesa të tilla të vazhduara do të konsiderohej si i papajtueshëm me funksionin e tij si Deputet. Në këtë aspekt, ndalimi i vendosur ndaj Deputetëve, me anë të nenit 70 § 3 të Kushtetutës, ishte më i rreptë sesa kufizimet e përgjithshme të zbatueshme për zyrtarët publikë sipas ligjit nr. 9367/2005.

66. Gjykata vëren se në lidhje me këtë aspekt kërkuari faktikisht kërkoj këshillim juridik nga Inspektorati dhe administrata parlamentare, dhe se fatkeqësisht, asnjë nga këto dy organe nuk ofroi një përgjigje të qartë. Megjithatë, fakti se ai kërkoj një udhëzim të tillë sugjeron se ai ishte në dijeni për të paktën mundësinë se vijimi i pagesave sipas kontratave shtetërore të kompanisë mund të shkaktonin një konflikt interesi me funksionet e tij të mundshme parlamentare. Në të njëjtën kohë, kërkuari nuk paraqiti shpjegime për mosautorizimin e Inspektoratit nga ana e tij për të realizuar një kontroll formal të situatës së tij të konfliktit të interesit, ashtu siç kërkohej nga ai autoritet (shih paragrafin 10 më sipër).

67. Duke u kthyer tek aspekti i kujdesit nga ana e kërkuarit, Gjykata do të marrë në konsideratë gjetjet e Gjykatës Kushtetuese në vlerësimin nëse ai mori hapat që ishin të nevojshëm për të shmangur konfliktin e interesit që lindte nga pronësia e tij e “Abissnet” sh.a., në përfundim me ligjin dhe praktikën e brendshme. Në lidhje me këtë aspekt, Gjykata vëren se Gjykata Kushtetuese kishte marrë vendimin e saj nr. 44 (2011), me argumentin se “një kandidat duhet

të marrë të gjitha masat [e nevojshme] për të parandaluar çdo situatë papajtueshmërie ose konflikt interesi që mund të lind në periudhën e marrjes së mandatit të tij në Parlament”; dhe këto masa, në parim, duhet të jenë në fuqi nga momenti kur Komisioni Zgjedhor i shpallte Deputetët të zgjedhur.

68. Gjithashtu, Gjykata vëren se sipas rregullave të përgjithshme më fleksibël të ligjit nr. 9367/2005, afati për marrjen e hapave për ndërprerjen e një konfliktit të vazhdueshëm interesi është dy muaj nga data e lindjes së konfliktit (shih nenin 38/3 të atij ligji, cituar në paragrafin 20 më sipër). Megjithatë, kërkuari i shiti aksionet e tij në “Abissnet” sh.a., vetëm më 6 shkurt 2014, që do të thotë më shumë se gjashtë muaj pasi zgjedhja e tij si Deputet ishte shpallur më 2 gusht 2013.

69. Sipas nenit 37/3, të ligjit nr. 9367/2005, pavarësisht pasigurisë nëse ekziston një konflikt interesi, ose marrjes së këshillimit nga një “institucion më i lartë”, përgjegjësia fundore bie mbi zyrtarin i cili në rast dyshimi duhet të marrë të gjithë hapat e nevojshme për të parandaluar çdo konflikt interesi. Në këtë aspekt, fakti se kërkesat e kërkuarit pranë Inspektoratit të Lartë dhe administratës së Parlamentit për një papajtueshmëri të mundshme mbetën pa përgjigje nuk mund të konsiderohet vendimmarrës.

70. Në lidhje me çështjen e aksesueshmërisë, nuk është kontestuar fakti se dispozitat e Kushtetutës dhe të ligjit nr. 9367, në përgjithësi ishin të aksesueshme duke qenë se ato ishin botuar. Në lidhje me vendimin nr. 44 (2011) të Gjykatës Kushtetuese, Qeveria pretendoi se kërkuari i kishte referuar parashtrimet e tij përpara Gjykatës Kushtetuese dhe kërkuari nuk e ka kundërshtuar këtë deklaram. Në këtë mënyrë, ky vendim ishte i aksesueshëm dhe i ishte bërë i ditur edhe kërkuarit. Për këtë arsye, Gjykata arrin në përfundimin se nuk ka asnjë problematikë në lidhje me aksesueshmërinë e ligjeve dhe praktikës së zbatueshme ndaj kërkuarit në çështjen konkrete.

71. Duke pasur në konsideratë sa më sipër, Gjykata nuk mund të arrijë në përfundimin se vendimi i Gjykatës Kushtetuese sipas së cilit ndërpritej mandati i kërkuarit si Deputet ishte arbitrar ose jo mjaftueshëm i parashikueshëm për kërkuarin.

72. Së fundmi, Gjykata vëren se kërkuari nuk kishte argumentuar se ndërprerja e mandatit të tij ishte jo proporcional. Rrjedhimisht, nuk ka arsye të mendohet se është penguar në ndonjë aspekt “shprehja e lirë e opinionit të njerëzve në zgjedhjen

e legjislaturës” (krahaso *Gitonas dhe të Tjerë kundër Greqisë*, 1 korrik 1997, § 44, *Raportet e Gjyqimeve dhe vendimeve* 1997-IV).

73. Për këtë arsye, nuk është shkelur neni 3, i Protokollit nr. 1 të Konventës.

II. PRETENDIMI PËR SHKELJE TË NENIT 8 TË KONVENTËS

74. Kërkuesi u ankua se arsyet e Gjykatës Kushtetuese për ndërprerjen e mandatit të tij shkelnin të drejtat e tij, sipas nenit 8 të Konventës i cili parashikon si më poshtë:

“1. Çdokush ka të drejtën e respektimit të jetës së tij private dhe familjare, banesës dhe korrespondencës së tij.

2. Autoriteti publik nuk mund të ndërhyjë në ushtrimin e kësaj të drejte, përveçse në shkallën e parashikuar nga ligji dhe kur është e nevojshme në një shoqëri demokratike, në interes të sigurisë publike, për mbrojtjen e rendit publik, shëndetit ose moralit, ose për mbrojtjen e të drejtave dhe lirive të tjerëve.”

75. Kërkuesi argumentoi se vendimi i Gjykatës Kushtetuese për ndërprerjen e mandatit të tij ishte arsyetuar sipas supozimit të padrejtë se ai kishte shfrytëzuar pozicionin e tij për të përvetësuar nga burimet publike. Duke qenë se çështja ishte mbuluar nga media kombëtare, reputacioni i tij ishte cenuar.

76. Qeveria e kundërshtoi atë pretendim.

77. Gjykata përsërit se e drejta për mbrojtjen e reputacionit të dikujt mbulohet nga neni 8 i Konventës, si pjesë e të drejtës për të respektuar jetën private (shih *Chanay dhe të Tjerë kundër Francës*, nr. 64915/01, § 70, GJEDNJ 2004-VI; *Pfeifer kundër Austrisë*, nr. 12556/03, 35, 15 nëntor 2007; *Polanco Torres dhe Movilla Polanco kundër Spanjës*, nr. 34147/06, § 40, 21 shtator 2010; dhe *Annen kundër Gjermanisë*, nr. 3690/10, § 54, 26 nëntor 2015). Në mënyrë që të përdoret neni 8, sulmi ndaj reputacionit të një personi duhet të arrijë një nivel të caktuar problematike dhe të bëhet në një mënyrë që shkakton paragjykim ndaj gëzimit personal të së drejtës për të respektuar jetën private (shih *Delfi AS kundër Estonisë* [DHM], nr. 64569/09, §137, GJEDNJ 2015).

78. Në çështjen konkrete, çështja kryesore që lidhet me Konventën përfshin të drejtat e kërkuesit sipas nenit 3, të Protokollit nr. 1, që tashmë është adresuar nga Gjykata. Ashtu siç adresohet më sipër, kërkuesi nuk e përshtati sjelljen e tij sipas kërkesave të parashikueshme të ligjit, veçanërisht Kushtetutës, që çuan në ndërprerjen e mandatit të tij si Deputet.

Gjykata tashmë ka vlerësuar se neni 8 nuk mund të referohet për të bërë një ankesë për humbjen e reputacionit që është pasojë e parashikueshme e veprimeve të një personi, si për shembull kryerja e një vepre penale (shih *Alex Springer Kovács kundër Hungarisë*, nr. 20487/13, §26, 23 janar 2018). Edhe pse sjellja e kërkuesit nuk arriti në asnjë mënyrë nivelin e një vepre penale, sidoqoftë u konstatua se ai nuk kishte respektuar një ndalim kushtetues.

79. Në praktikën gjyqësore të Gjykatës, mbrojtja e reputacionit të një personi përgjithësisht është adresuar në situatat e pretendimeve faktike të publikuara të një natyre tejte ofenduese saqë në mënyrë të pashmangshme ato kanë pasur një ndikim të drejtpërdrejtë në jetën private të kërkuesit. Megjithatë, në çështjen konkrete, edhe pse ndërprerja e mandatit të kërkuesit si Deputet duhet t'i jetë bërë me dije publikut të gjerë dhe duhet të ketë shkaktuar pyetje të paktën për sjelljen e tij, kërkuesi nuk ka treguar se pasojat e saj kanë përbërë një ndërhyrje të tillë serioze në jetën e tij private që ato të përbënin një sulm të rëndë ndaj reputacionit të tij. Në lidhje me këtë, Gjykata vëren se, ndryshe nga deklaratimet e kërkuesit, Gjykata Kushtetuese nuk gjykon se kërkuesi ka përdorur pozicionin e tij për të përfituar nga burimet publike, por se kërkuesi nuk ka marrë në mënyrë të menjëhershme të gjitha masat e kërkuara ligjërisht për të parandaluar një konflikt interesi që lind midis mandatit të tij si Deputet dhe pronësisë së tij të një kompanie që merret të ardhura nga burimet publike. Gjykata Kushtetuese nuk ngriti pyetjen nëse kontrata e prokurimit në fjalë ishin lidhur përpara se kërkuesi të bëhej Deputet. Megjithatë, Gjykata Kushtetuese vlerësoi se kërkuesi nuk kishte vepruar me kujdes për të respektuar detyrat strikte të një deputeti të zgjedhur, për sa i përket shmangies së një konflikti interesi. Pasojat e ndërprerjes së mandatit të kërkuesit si Deputet, për sa kishte të bënte me të drejtën e kërkuesit për respektimin e jetës së tij private, janë rezultati i parashikueshëm i sjelljes së tij.

80. Për sa më sipër, kjo ankesë është qartazi e pambështetur në fakte dhe duhet të rrëzohet në përputhje me nenin 35 §§ 3/a dhe 4 të Konventës.

PËR KËTO ARSYE, GJYKATA, UNANIMISHT,

1. E shpall ankesën, në mbështetje të nenit 3, të Protokollit nr. 1, të pranueshme dhe pjesën e mbetur të kërkesës të papranueshme;

2. Gjykon se nuk është shkelur neni 3, i Protokollit nr. 1.

Hartuar në anglisht dhe njoftuar me shkrim më 11 qershor 2024, sipas Rregullit 77 §§ 2 dhe 3 të Rregullores së Gjykatës.

Milan Blaško
SEKRETAR

Jolien Schukking
KRYETAR

Në përputhje me nenin 45 § 2 të Konventës dhe Rregullit 74 § 2 të Rregullores së Gjykatës, këtij vendimi i bashkëngjiten opinionet e veçanta të mëposhtme:

- a) Opinioni paralel i Gjyqtarit Serghides;
- b) Opinioni paralel i Gjyqtarit Pavli.

**VENDIMI KOKËDHIMA KUNDËR
SHQIPËRISË – OPINIONE TË VEÇANTA
OPINIONI PARALEL I GJYQTARIT
SERGHIDES**

1. Çështja ka të bëjë me largimin e kërkuarit nga detyra si Deputet i Parlamentit nga Gjykata Kushtetuese, sepse ai ishte aksioner në një kompani që kishte lidhur kontrata me autoritete publike për të ofruar shërbime interneti dhe telefonike. Kompania vijoi të gjeneronte të ardhura nga këto kontrata edhe pas zgjedhjes së kandidatit. Kjo ishte në shkelje të ndalimit kushtetues që i ndalonte deputetët të angazhoheshin në aktivitete biznesi që gjeneronin përfitime nga pasuritë e Shtetit. Kërkuarisi u ankua se largimi i tij nga detyra shkelte të drejtën e tij për të realizuar detyrat e tij parlamentare, në shkelje me të drejtën e tij, sipas nenit 3, të Protokollit nr. 1, të Konventës, dhe cenonte reputacionin e tij në shkelje të së drejtës së tij për të respektuar jetën e tij private, në mbështetje të nenit 8 të Konventës. Gjykata vlerëson se nuk është shkelur neni 3, i Protokollit nr. 1 i Konventës (shih paragrafin 2 të dispozitave operative të vendimit) dhe e rrëzoi ankesën mbështetur në nenin 8 si të papranueshëm (shih paragrafin 1 të dispozitave operative).

2. Unë votova në favor të të dyja dispozitave operative të vendimit dhe do të shpjegoj se përse po jap këtë mendim paralel.

3. Në paragrafin 79 të vendimit, janë dhënë dy arsye për vlerësimin e Gjykatës në paragrafin 80, siç reflektohet në pjesën e dytë të paragrafit 1 të dispozitave operative, se ankesa e bërë në mbështetje të nenit 8 është qartazi e pambështetur në fakte dhe për këtë arsye duhet të rrëzohet në përputhje me nenin 35 §§ 3 (a) dhe 4 të Konventës.

Arsyeja e parë është se “kërkuarisi nuk ka provuar se pasojat e tij [që do të thotë pasojat e largimit të tij nga detyra si Deputet] përbënin një ndërhyrje të rëndë në jetën e tij private, duke shkaktuar një sulm të rëndë ndaj reputacionit të tij” (paragrafi 79 i vendimit). Arsyeja e dytë është se “Gjykata Kushtetuese vlerëson se kërkuarisi nuk veproi me kujdes për të respektuar detyrat strikte të një deputeti të zgjedhur, në lidhje me shmangien e konfliktit të interesit” (ibid.), dhe se “pasojat e ndërprerjes së mandatit të kërkuarit si deputet në lidhje me të drejtën e kërkuarit për respektimin e jetës së tij private, janë rezultat i parashikueshëm i vet sjelljes së tij” (ibid.).

4. Teksa unë bie dakord me arsyen e dytë të Gjykatës për konstatimin se ankesa e bërë në mbështetje të nenit 8 është qartazi e pambështetur, unë jam i mendimit se arsyeja e parë nuk do të duhej të ishte referuar. Duke qenë se largimi i tij nga detyra mund të ishte parashikuar si rezultat i sjelljes së tij, veçanërisht për shkak të mosveprimit nga ana e tij me kujdes për t’u pajtuar me detyrat strikte të një deputeti të zgjedhur, në lidhje me shmangien e konflikteve të interesit, kërkuarisi nuk mund të shpjegojë në mënyrë të justifikueshme aspektin se ai kishte vuajtur ndërhyrje të rëndë në jetën e tij private, në shkelje të nenit 8 § 1 të Konventës si rezultat i largimit të tij. Në lidhje me këtë, parimi latin, më konkretisht “*ex turpi causa non oritur actio*” (shih *Leksiku ligjor* nga Wharton, 371) është me vend. Në anglisht kjo do të thotë se një paditës nuk do të mund të ndjek lehtësimin dhe shpërblimin juridik nëse padia ka të bëjë me aktin e tij ose të saj delikt. Arsyeja e parë për gjetjen e ankesës bërë në mbështetje të nenit 8 si të papranueshme, në lidhje me mungesën e seriozitetit të ndërhyrjes, me fjalë të tjera pamundësia për të arritur pragun përkatës për të përfshirë nenin 8 (shih paragrafin 77) do të duhej të diskutohej nëse largimi i kërkuarit nga detyra nuk ishte mbështetur në mosveprimin nga ana e tij me kujdes dhe nuk kishte qenë i parashikueshëm prej tij.

5. Rrjedhimisht, arsyetimi i vendimit në paragrafin 79, duke përfshirë arsyen e parë të shpjeguar më sipër, është metodologjikisht dhe konceptualisht i gabuar.

6. Nëse arsyetimi i dytë dhënë në vendim nuk do të ishte i vlefshëm, unë do të kisha gjetur një shkelje të nenit 8 § 1 të Konventës, pasi unë e konsideroj shkarkimin e tij nga roli i tij si deputet si ndërhyrje të

rëndë në të drejtën e kërkuarit për të respektuar jetën e tij private sipas parashikimit në Konventë.

VENDIMI KOKËDHIMA KUNDËR SHQIPËRISË – OPINIONE TË VEÇANTA OPINIONI PARALEL I GJYQTARIT PAVLI

1. Unë jam në dakordësi të plotë dhe pa rezerva me rezultatin dhe arsyetimin unanimit të vendimit konkret. Gjykata ka arritur në përfundimin se largimi i kërkuarit nga detyra nga Gjykata Kushtetuese ishte “mjaftueshëm i parashikueshëm”, mbështetur në rrethanat e çështjes dhe në jurisprudencën e mëparshme të asaj gjykate (shih paragrafin 71 të vendimit). Konsideratat e paraqitura në këtë opinion të veçantë nuk kanë ndikim në rezultatin e çështjes konkrete, por lidhen me funksionimin e përgjithshëm të regjimit kushtetues për konfliktet pasurore të interesit të deputetëve.

2. Çështjet si çështja konkrete vijnë në Gjykatë me anë të një rruge të pazakontë, më konkretisht me anë të asaj rruge në të cilën gjykata kushtetuese vendase vepron si gjykatë e shkallës së parë dhe të dytë. Si të tilla, ato përbëjnë sfida të caktuara për gjykatën e lartë vendase, që vepron si tribunal i faktit dhe i ligjit, si edhe Gjykatën e Strasburgut në kapacitetin e saj mbikëqyrës (të pazakontë) si një organ shqyrtues i shkallës së dytë.

3. Arsyet për këtë organizim vijnë nga zgjedhjet e lira të hartuesve vendas të Kushtetutës, të cilët së pari përfshijnë parashikimin për një konflikt interesi në tekstin kushtetues (neni 70 § 3 cituar në paragrafin 19 të vendimit); dhe së dyti, i jep Gjykatës Kushtetuese autoritet të vetëm për të zgjidhur çdo mosmarrëveshje, në lidhje me kërkesën e asaj natyre (ibid.), një faktor i tretë është se Parlamenti ka zgjedhur të mos miratojë asnjë legjislacion kryesor, apo rregullore tjetër, për zbatimin e nenit 70 § 3 – përveç një parashikimi në Rregulloren e Parlamentit, të shtuar pas fakteve të çështjes konkrete, që trajton ekskluzivisht aspektet procedurale që e referojnë një marrëveshje të tillë në Gjykatën Kushtetuese.

4. Mungesa e një kuadri më të detajuar normativ nënkupton se çdo dhe të gjitha aspektet juridike, duke përfshirë çdo zonë gri me pasiguri të mundshme, në lidhje me zbatimin e nenit 70 § 3 mund të zgjidhet me anë të vendimmarjes së Gjykatës Kushtetuese. Kjo mund të realizohet vetëm *ex post facto* duke krijuar të paktën një potencial teorik për pasigurinë juridike në disa skenarë (por

nuk ndodh kështu në çështjen konkrete, siç është theksuar tashmë). Nuk ekziston një proces për të kërkuar një opinion të mëparshëm këshillimor nga kjo gjykatë, dhe organe të tjera shtetërore mund të refuzojnë të luajnë një rol këshillimor në mungesën e një udhëzimi të qartë juridik nga arbitri kushtetues ose të çdo aspekti teknik ose specifik të ndalimit.

5. Ashtu siç theksohet në vendimin e sotëm, në Shqipëri ekziston një regjim i gjerë juridik – sipas ligjit nr. 9367 (2005), ndryshuar (shih paragrafin 20 të vendimit) – që rregullon konfliktet e interesit për zyrtarët publikë. Ky regjim juridik është i zbatueshëm edhe për anëtarët e parlamentit, në të njëjtën mënyrë si për zyrtarët e lartë, ose me anë të parashikimeve që rregullojnë specifikisht konflikte të caktuara interesi të Deputetëve (shih, për shembull, nenin 28 të ligjit). Megjithatë, këto parashikime nuk prekin aspektin e papajtueshmërisë, të parashikuar në nenin 70 § 3 të Kushtetutës.

6. Neni 21, i ligjit nr. 9367, përfshin një ndalim të përgjithshëm për zyrtarët e lartë publikë (përfshirë deputetët), ose çdo subjekt tregtar në të cilin ata kanë interesa pronësie, që të lidhin “kontrata ose nënkontrata me cilindo subjekt publik”. Përfshirjet e vetme nga ky ndalim i gjerë përfshijnë kontrata për shërbime që ofrohen për publikun e gjerë në një mënyrë jo preferenciale (për shembull, për furnizimin me ujë dhe kanalizimet), ose në disa situata të caktuara (shih nenin 21(4) të ligjit). Megjithatë, nuk ka një përkufizim në ligjin nr. 9367 se çfarë e përbën “një kontratë ose nënkontratë me një subjekt publik”; ose ndonjë tregues për mënyrën se si ky koncept lidhet me nocionin kushtetues të “aktivitetit fitimprurës që buron nga pasuritë e shtetit”.

7. Rrjedhimisht, as ligji nr. 9367, dhe, në dijeninë time, as ndonjë aspekt tjetër i legjislacionit nuk përfshin parashikime që synojnë të sqarojnë ose përcaktojnë fushëveprimin e ndalimit në nenin 70 § 3 të Kushtetutës, që është lënë në interpretimin e vetëm dhe ekskluziv të Gjykatës Kushtetuese. Këtu mund të argumentohet, edhe me anë të një krahasimi të thjeshtë, se ndalimi kushtetues ndaj “çdo aktiviteti fitimprurës që buron nga prona e Shtetit ose qeveria lokale” është më i gjerë në fushëveprim sesa ndalimi statutor i kontraktuar me subjektet publike. Në aspekte të tjera, ndalimi kushtetues mund të konsiderohet si më pak i rreptë, ose të paktën më pak i rregulluar në mënyrë precize, sesa ndalimi për kontraktimin në ligjin nr. 9367. Për shembull, a shtrihet ndalimi kushtetues te një

“aktivitet fitimprurës” që lidhet me një shërbim shtetëror ose përfitim që i ofrohet publikut të gjerë në një bazë jo preferenciale (*krabaso* nenin 21/4/b, të ligjit nr. 9367)?

8. Sipas mënyrës se si qëndrojnë gjërat, nuk është një mbivendosje domosdoshmërisht perfekte midis kufizimeve të përgjithshme për aktivitetet private të zyrtarëve të lartë publikë dhe ndalimit specifik të nenit 70 § 3 të Kushtetutës të rezervuar specifikisht për deputetët. Ky parashikim i fundit mund të zbatohet në një gamë mjaft të gjerë situatash në të cilat deputetët mund të gjykohen të kenë “bërë përfitime financiare” në mënyrë të drejtpërdrejtë ose tërthorazi nga portofoli publik. Është e qartë se qëllimi i ndalimit është brenda marginës së vlerësimit të *pouvoir constituant* vendas. Në të njëjtën kohë, parimet e shtetit të së drejtës, si edhe jurisprudenca e kësaj Gjykate, kërkojnë që çdo ndërhyrje me ushtrimin e funksionit parlamentar për një mandat të plotë duhet të jetë mjaftueshëm të qartë dhe të parashikueshëm si për deputetët edhe për elektoratin e gjerë.

9. Është e qartë se sipas skemës kushtetuese aktuale, Gjykata Kushtetuese shqiptare do japë gjithmonë fjalën e fundit për faktin nëse deputetët e gjejnë veten në një konflikt interesash pasurorë që do të ishin në kundërshtim me detyrën e tyre sipas nenit 70 § 3. E njëjta gjë do të zbatohet edhe për çdo rregullim legjislativ të mundshëm ku kërkohet sqarim i termave mbi këtë ndalim kushtetues, pajtueshmëria e të cilit me vet Kushtetutën do të jetë subjekt i shqyrtimit nga gjykata më e lartë në vend. Në të njëjtën kohë, jurisprudenca kushtetuese mbi këto çështje mbetet e kufizuar dhe siç është vënë re tashmë, ajo mund të trajtojë çdo aspekt të ri ose jo tërësisht të qartë, në lidhje me ndalimin vetëm në një mënyrë *ex post facto*.

10. Si përfundim, sipas mendimit tim, një rregullim legjislativ i detajuar, që do të duhej të përgatitej dhe përditësohej në respekt të plotë me çdo konstrukt kushtetues ekzistues dhe të së ardhmes, do të ishte përfitues për sigurinë juridike në këtë fushë delikate. Ajo që është në rrezik është aspak më shumë sesa një vlerë themelore e demokracisë: garantimi i respektimit të “shprehjes së lirë të opinionit të njerëzve në zgjedhjen e legjislaturës”.

VENDIM

(i shkurtuar)

Gjykata e Shkallës së Parë e Juridiksionit të Përgjithshëm Tiranë, me vendimin nr. 3067, datë 21.5.2024, vendosi shpalljen si të zhdukur të shtetasit Armand Dizdari më datë 1.1.1997, i lindur më datë 3.2.1975, me atësi Muharrem dhe me amësi Hysnije, lindur në Shkodër dhe banues në Njësinë Bashkiake nr. 8, F. Xhajko, si dhe caktimin e shtetases Mirvjena Myftiu si kujdestare e pasurisë së luajtshme dhe të paluajtshme të tij.

	Formati 61x86/8
--	-----------------

Shtypshkronja e Qendrës së Botimeve Zyrtare
Tiranë, 2024

Adresa: Rr. "Nikolla Jorga", Tiranë
Tel./fax: +355 4 24 27 004 Tel.: +355 4 24 27 006

Çmimi 512 lekë